

Heidi Nørgaard og Jens Ernholtz

Grovsmeden og den uheldige svensker

16 retssager fra Bornholm 1851-89

Sag nr. 1: Den mystiske brand på Lynglodden

(Fra Bornholms Nørre Herred: Politiprotokol (1783-1919) Bd. 1-48: 1888-1890)

(s. 110) **Aar 1889 den 30. juli Eftermiddag Kl 6 ¼ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt på Muregaard i Clemensker** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner Politibetjent Holm og Sandemand Hansen, hvor der foretoges:

Nr. 32/1889

Forhør i Anledning af, at Sven Nilssons Hus på 13 de Selveiergaards Lynglod i Clemensker er nedbrændt Natten mellem den 29. og 30. Juli d.A.

Dommeren bemærkede, at han i Formiddags Kl. 7 ved et Bud fra Brandfogeden i Clemensker Sogns 2 den Kreds havde modtaget Melding om, at ovennævnte Sted var brændt, og at han, da han paa Grund af, at han i Formiddags skulde holde Forhør i Hasle, ikke selv strax kunde tage til Brandstedet, havde sendt Politibetjent Holm ud for at anstille en foreløbig Undersøgelse dersteds.

Dommeren fremlagde under

Nr. 1. Rapport af D.D. fra Politibetjent Holm

Nr. 2. Rids over Brandstedet optegnet af Politibetjent Holm.

Ridset følger Forhørsudskriften. Rapporten tages til Indlemmelse.

Dommeren bemærkede, at han under Forhørets Paabegyndelse havde været paa det i Nærheden heraf liggende Brandsted, og at han der havde Fundet Stedets 2 de Bygninger fuldstændig nedbrændte. Af Murene stode endnu kun det nederste Stykke af Skorstenen, der var opført af ubrændte Sten. Efter dette Stykke at dømme, havde Skorstenen været gammel. Der var en Del Sod i Skorstenen, der var aaben forneden, og det saa ud, som om Soden havde løbet, men om dette var skeet paa Grund af Varmen under Branden eller paa Grund af Ildløs i selve Skorstenen, kunde Dommeren ikke afgjøre. Paa Brandstedet fandtes i øvrigt Cadaverne af de brændte Kreaturer, Rester af nogle Vogne samt en del Murbrokker og Sten. Intet iagttoges, der kunde give Oplysning om, hvorledes Ilden var opkommen. Oplæst.

For Retten fremstod Brandfoged i Clemensker Sogns 2 den Kreds Gaardeier Anders Christian Thorsen af Bedegade i Clemensker Sogn, der paa Anledning forklarede, at han fik Melding om Branden i morges Kl. imellem 5 á 6. Budet meddelte, at det alt var nedbrændt, og af den Grund lod Comparenten ikke give videre Brandalarm, end at han fik Chr. Jensen, Hullegaard og Marcher, Gothegaard i Clemensker med sig til Brandstedet, ligesom han sendte Bud til forskellige Folk i Nærheden om at møde paa Brandstedet. Han ankom til dette ca. 20 Minutter efter, at han havde

modtaget Budet, og fandt ved sin Ankomst samtlige Bygninger nedbrændte og Murene faldne, dog stod endnu hele Skorstenen. Han iagttog Skorstenen, men saa ingen Huller eller Utætheder paa den. Brandlidte talte om, at der var et Hul paa Skorstenen paa det Sted, hvor den var gaaet igiennem Tagrygningen, men Comparenten kunde ikke se nogen Aabning eller noget Hul paa den.

Comparenten spurgte Brandlidte om, hvorledes Ilden var opstaaet, men det erklærede Brandlidte ikke at vide. Brandlidte talte ikke om, at hans Kone havde vækket ham. Comparenten spurgte Brandlidte, om de havde havt Ild paa Skorstenen i aftes, og dette Spørgsmaal besvarede Brandlidte benægtende. Comparenten sagde til Brandlidte (s. 111), at det var uheldigt, at han havde havt alle sine Kreaturer inde i aftes, og at han (Brandlidte) jo ikke pleiede at have det. Dertil svarede Brandlidte, at han havde taget Kreaturerne ind, fordi det regnede i aftes. Da Comparenten i den Anledning bemærkede, at det ikke var rigtigt, da Comparenten i aftes var gaaet fra Rø til sit Hjem, og at han ingen Regn havde mærket til, svarede Brandlidte, at det saa ud til stygt Veir, og at han derfor havde taget Kreaturerne ind. Comparenten talte ogsaa til Brandlidte om, at Ilden vel maatte være opstaaet i den Del af Bygningen, hvori der var Stald, da det ellers var mærkeligt, at han ikke havde kunnet redde Kreaturerne, men dertil havde Brandlidte Intet at svare.

Comparenten kom i aftes først hjem Kl. imellem 11 og 12, i ethvert Fald først lidt efter Kl. 11, men mærkede da ikke til Ildløs noget steds i Nærheden. Havde der været nogen Ild oppe dengang, vilde Comparenten vistnok have lagt Mærke dertil. Naar det ikke er stygt Veir, er det ikke almindeligt at Folk trækker deres Kreaturer ind om Natten. Comparenten har sidst afholdt Brandsyn paa det brændte Sted i afvigte Mai Maaned, og da fandtes der ikke nogen Brandmangel at udsætte. Comparenten er af den Mening, at den stedfundne Brand er meget mistænkelig, og at der er Anledning til at troe, at den er paasat. Comparenten hørte, at Brandlidtes Kone paa Brandstedet flere gange fortalte, at hun havde vækket sin Mand og sagt til ham, at Skorstenen faldt ned. Det forekommer Comparenten at være paafaldende, at Brandlidtes Kone skulde tro, at det var Skorstenen, der faldt ned, selv om hun havde hørt Støi paa Loftet. Olsker Sogns Sprøiter havde givet Møde paa Brandstedet, før Comparenten kom. Andre Sprøiter var ikke mødte. Der var Mangel paa Vand, saa Sprøiten kunde gjøre nogen væsentlig Nytte. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For retten fremstod Husmand Christian Pedersen af 33de Selveiergaards Lynglod i Olsker Sogn, 31 Aar, der næst at bemærke, at hans fulde Navn er Niels Christian Pedersen og efter at den under 1 fremlagte Rapport var ham foreholdt, erklærede, at han vedtog sin Forklaring til Rapporten som rigtig. Da Comparenten kom til Brandstedet, var Taget nedbrændt paa begge Bygninger og det meste af Oventømmeret faldet, dog stod et enkelt Spærretræ paa Stuehuset og brændte, medens Oventømmeret på Udhuset ikke endnu var fortæret af Ilden i samme Udstrækning. Da Brandlidtes Kone kom løbende hen til Comparentens Hus med Børnene, var saavel hun som det ældste Barn nøgen, medens de 2 mindste Børn havde faaet Klæderne paa. Disse 2 Børn var fuldt paaklædte med Undtagelse af, at de ikke havde faaet Træskoene paa. Da Comparenten kom hen til Brandstedet traf han Brandlidte gaaende udenfor, kun iført Skjorte. Brandlidte sagde, at han ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet eller hvor den var opstaaet. Brandlidte har ved Branden mistet sin hele Besætning og Udbo samt Indbo. Comparenten har lagt Mærke til, at Brandlidte undertiden havde sine Kreaturer inde om Natten. Hans Vogne, som mest var trukne ind i Vognporten, havde Brandlidte ikke saa sjældent staaende udenfor Huset, dog havde de i de sidste Dage været trukne ind i Huset. Om Brandlidte brugte at trække sine Faar ind om Natten, ved Comparenten ikke, dog har Comparenten enkelte Gange lagt Mærke til, at Brandlidte havde havt Faarene inde om Natten, men

det har kun været, naar det har været daarligt Veir om Aftenen. Comparenten kunde ved sin Ankomst til Brandstedet ikke se, hvor Ilden var opstaaet, og ved Intet om, hvorledes den er opstaaet. Oplæst og vedtaget. Aftraadt."

For Retten fremstod Brandlidtes Hustru **Anine Margrethe Nilsson** født Stenberg, 40 Aar gl, der paa Anledning forklarede, at hun inat vaagnede ved at høre en Lyd, som Noget faldt ned paa Loftet. Hun kaldte paa sin Mand og bad ham se efter, hvad det var, men Manden blev ved at sove i nogen Tid, efter at hun havde kaldt paa ham, saa hun maatte kalde paa ham flere Gange. Det blev ved at lyde som om Noget styrtede ned paa Loftet. Comparentinden kaldte paa sin Mand (s 112) i stedet for selv at staa op, og det gjorde hun paa Grund af, at hun har meget svage Øine, som hun har ondt ved at faa op. Da hun endelig havde faaet Manden op, sagde han, at der var et Lysskjær i Haven, og derfor sprang hun selv op. Hun greb det mindste Barn og sprang udenfor med det, medens hendes Mand bragte de 2 største Børn ud. Da hun kom udenfor, brændte det overalt, saavel over Stuehuset som i Udhuset. Hun kunde ikke se, hvor Ilden var begyndt. Om Taget var skredet ned, da hun kom udenfor, lagde hun ikke Mærke til. Hun lagde heller ikke Mærke til, om der laa Ild nede paa Jorden, da hun kom ud.

Comparentinden fik ikke reddet noget af sit Tøi, undtagen en Trøie, som hun nu er iført, og som hun pleiede at ligge med om Natten. Det næstældste af deres Børn en Dreng paa 10 Aar, havde iaftes lagt sig til at sove med Klæderne paa, og var derfor paaklædt, da Ilden opdagedes, og fik reddet sine Klæder, medens de 2 andre Børn en Dreng paa 12 Aar og en Dreng paa 3 Aar kom nøgne ud af Huset. Huset beboedes ikke af andre end Comparentinden, hendes Mand og de 3 Børn. Hun kan ikke meddele Noget til Oplysning om, hvorledes Ilden er kommen op. Hun havde iaftes Ild paa i Kakkelovnen i Dagligstuen for at koge nogle Kartoffler og Æg, men hun var færdig dermed før denne Tid. (Kl. er nu omtrent 8 ½). Comparentindens Mand sidder i smaa Omstændigheder. De har ikke endnu betalt Renterne for Juni Termin d. A. til Creditforeningen og Rønne Bank. Comparentinden ved, at de har nogen løs Gjæld, men hvor megen, ved hun ikke. Det er hende bekjendt, at hendes Mand skulde betale nogle Penge til Banken, men hun ved ikke hvor mange. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Brandlidte **Sven Nilsson**, 39 Aar gl, der efter at være forelagt den fremlagte Rapport, erklærede, at han vedtog sin Forklaring som rigtig og stemmende med Sandheden. Da Comparenten, kom udenfor med de 2 største Børn, var Taget skredet ned paa Stuehusets østre Ende, medens det ikke var skredet ned over Kjøkkendøren. Efter at han havde faaet Børnene ud, var han inde i Stuen og reddede ved den Leilighed sine Benklæder. Den næstældste Dreng laa og sov iført sine Klæder, medens den ældste Dreng kun var iført Skjorte. Om det yngste Barn har faaet reddet nogle af sine Klæder, ved Comparenten ikke. Taget over Kjøkkendøren skred ned, da Comparenten kom ud, efterat have faaet sine Benklæder reddet. Det var ikke at tænke paa, at Comparenten kunde faa Kreaturerne ud. Han hørte Grisene skrige, men i øvrigt hørte han ikke noget til Kreaturerne. Om Aarsagen til Ildens opkomst, kan Comparenten ingen Forklaring give. Oplæst og vedtaget.

Da der, efter hvad der foreligger, er Grund til at antage, at Ilden er paasat, og at Brandlidte selv har paasat den, fandt Dommeren det nødvendigt at sætte ham under Anholdelse. Oplæst. Forhøret udsat.

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard.

Vidner:

M.E. Hansen og M. Holm

Aar 1889 den 2. August Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus:

For Retten fremstod Gaardeier Poul Julius Marker af 1ste Selveiergaard i Olsker, 39 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han den 29 f. M. om Aftenen Kl. imellem 8½ og 9½ var henne hos Brandlidte Sven Nilsson tilligemed Brandlidtes Steddatter Andrea Espersen for at tale med Brandlidte om et Faar, som tilhørte Andrea Espersen, men som stod hos Brandlidte. Pigen havde solgt Faaret til en Slagter og skulle levere det den paafølgende Dag. Et Par Dage før Branden var Brandlidte henne hos Comparenten for at hjælpe denne med at arbejde, og ved den Leilighed talte Andrea Espersen, som tjener hos Comparenten om, at hun nu vilde have sit Faar, da hun havde solgt det til en Slagter for 15 Kr. Dertil svarede Brandlidte, at hun ikke maatte faa Faaret, og at han hellere ville slaa det ihjel, end at hun skulle have det.

Brandlidte talte om, at Steddatteren ikke var myndig til at handle selv, og om, at det var for lidt hun skulde faa for Faaret, samt om at det skulde sættes ud et andet Sted for at hun kunde faa noget mere Udbytte af det, men nogen bestemt Grund til, at hun ikke maatte faa det hende tilhørende Faar, gav han ikke. Som Følge af denne Stedfaderens Uvillighed til at lade hende faa Faaret havde hun bedet Comparenten om at gaa med hen til Stedfaderen den 29de f. M. om Aftenen. Under besøget hos Brandlidte udtalte dennes Hustru sig ogsaa imod, at Andrea Espersen fik Faaret, idet hun talte om at hun skulde have Faaret ad at "sendla", saa hun kunde faa mere ud af det. "At sendla" vil sige, at et Faar bliver sat ud paa Græs et Sted paa Vilkaar, at Eieren faar Halvdelen af Ulden og det, der indkommer ved Salget af Faarets Lam, medens den, der modtager Faaret til Græsning faar den anden Halvdel. Moderen mente, at det var den fordelagtigste Maade for Datteren at have Faaret paa. Medens Comparenten og Andrea Espersen vare hos Brandlidte, blev der kogt Æg til dem inde i Kagekakkelovnen i Dagligstuen, og Comparenten var med Brandlidte ude i Faarestien for at se paa Faaret, i hvilken Anledning Brandlidte tændte en Lygte.

Paa dennes Glas var der et Hul, men Brandlidte bar Lygten inde under sin Frakke, og stod ganske stille med Lygten i Nærheden af Døren til Faarestien, som var i Stedets Udhusbygning, sammesteds som Svinestien. Comparenten er sikker paa, at Ilden ikke kan være opstået fra Lygten ved den Leilighed. Om Brandlidte pleiede at trække sine Kreaturer og særligt sine Faar ind om Natten, ved Comparenten ikke, men hans Dreng, som skulde i Forhør i dag, har fortalt Comparenten, at de pleiede at trække baade Faarene og de andre Kreaturer ind om Natten. Det er ikke ualmindeligt her paa Eggen, at Faarene trækkes ind om Natten. Comparenten har altid pleiet at gjøre dette. Under Comparentens Besøg hos Brandlidte taltes der ikke om dennes Formueomstændigheder, men ved en tidligere Leilighed har Sven (s. 115) Nilsson fortalt Comparenten, at Banken i Rønne vilde have de

Penge, han skyldte dem, eller et Afdrag paa 100 Kr., og at han var ude af Stand til at skaffe Pengene.

Det er Comparenten bekjendt, at Brandlidte sad i smaa Omstændigheder, og at han havde ondt med at skaffe tilveie, hvad han skulde betale. Anholdte havde en Besætning af 2 gamle Heste, som næppe var meget over 20 Kr. værd Stykket, 2 Køer af Værdi omtrent 45 Kr. Stykket, 3 Faar ca. 20 Kr. værd Stykket, 1 Lam af ca. 15 Kr.s Værdi, en god Vogn ca. 100 Kr. værd, en anden Vogn ca. 50 Kr. værd og en gammel daarlig Vogn ca. 20 Kr. værd. Af Anholdtes øvrige Beholdningsdele, vare fraregnet en Hakkelsesmaskine, af meget daarlig Beskaffenhed og kun af ringe Værdi. Hakkelsesmaskinen har Comparenten ikke selv seet, men den har næppe kostet mere end 60 Kr. Anholdtes Indbo var meget tarveligt og ubetydeligt. Comparenten har ikke hørt, hvorledes Ilden er opkommen. Han kom først paa Brandstedet om Eftermiddagen efter Branden, da han om Formiddagen var her i Byen. Anholdte havde hverken Halm eller andet Foder i Behold. Halmen havde han Ende paa allerede i Foraaret. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Anholdtes Steddatter **Andrea Marie Espersen** for Tiden i Tieneste paa 1. Selveiergaard i Olsker Sogn, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede overensstemmende med Comparenten **Marker**, forsaavidt angaar, hvad der var passeret under hendes og **Markers** Besøg hos Brandlidte den 29de f. M. om Aftenen. Comparentinden kom dog lidt senere end **Marker** hjem til hendes Stedfader bemeldte Aften. Forrige Comparents Forklaring om Besøget hos Brandlidte den 29de f.M. blev oplæst for Comparentinden og af hende vedtagen som rigtig, dog med den Bemærkning, at Æggene, som de bleve trakterede med, vare kogte, før Comparentinden kom til Brandlidtes Hus. Det var rigtigt, at Brandlidte nogle Dage før havde vægret sig ved at lade Comparentinden faa det omhandlede Faar, og at han havde sagt, at han hellere vilde slaa Faaret ihjel end at lade hende faa det. Han syntes, at hun skulde have for lidt for det hos Slagteren.

Den Aften, da hun og **Marker** var sammen hos Brandlidte, satte Brandlidte sig dog ikke ubetinget mod at lade hende faa Faaret, hvorimod hendes Moder ikke vilde give sit Minde til, at Comparentinden fik Faaret udleveret. Comparentinden har indtil 1. November 1887 opholdt sig i Hjemmet, bortset fra at hun Aaret efter sin Confirmation tjente 3 Maaneder i Allinge for en anden Pige. Medens hun var hjemme, passede hun og en Søster af hende Køerne og Faarene, og det var altid Skik, at disse Kreaturer bleve trukne ind om Natten. Hestene have derimod, naar hendes Stedfader havde været ude at kjøre, undertiden staaet ude paa Græs om Natten. Comparentinden fik først om Morgen den 30 f. M. at vide, at Stedfaderens Hus var brændt om Natten og kom først hen til Forældrene om Middagen samme Dag. Hun talte ikke med Andre end Moderen, og denne sagde, at hun ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet. Hun tror nok, at hendes Stedfader sidder i smaa Omstændigheder. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Brandlidtes Søn **Janus Christian Nielsen**, 12 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han Intet vidste om, hvorledes Ilden var opstaaet. Han gik til Sengs Kl. omtrent 10 Aftenen før Branden og var ikke oppe, førend han om Natten af sin Fader blev baaren ud af Huset. Han vaagnede først rigtigt ude paa Gaardspladsen og saa der, at der var Ild i begge Stedets Bygninger. Før han gik til Sengs, havde hans Moder været ude at malke, og omtrent samtidig med, at han gik til Sengs, fulgte hans Forældre Comparentens Halvsøster og hendes Husbond paa Vei. Comparenten ved ikke, naar Forældrene kom hjem igien, da han sov, dengang de

kom. Hans Broder Oluf havde lagt sig til at sove paa Slagbænken i Dagligstuen med Klæderne paa, og der laa han, da Comparenten gik til Sengs.

Han skal senere af deres Moder være blevet lagt hen i Sengen hos Comparenten. Comparenten var ikke vaagen, fra han om Aftenen faldt i Søvn og indtil han blev baaren ud af Huset om Natten. Han har ikke (s. 116) seet, at Nogen har været oppe paa Loftet om Natten før Branden. Hans Forældre, han selv og 2 Søskende sov alle inde i Dagligstuen, hvor der stod 2 Senge, og Dagligstuen var umiddelbart ved Siden af Stalden, hvor Hestene og Køerne stode. Efter Branden viste det sig, at den ene af Køerne havde revet sig løs i Stalden og var kommen ud i Udhuset ved Siden af Porten. Fra Stalden førte en Dør ud til Gaarden og en Dør ud til Porten. Begge Døre var bleven lukkede om Aftenen før Branden og Lukkelsen bestod af Kroge, der var paasatte inde i Stalden.

Hvorledes Koen har kunnet komme igjennem Døren fra Stalden ud til Porten, kan Comparenten ikke oplyse. Han mener dog, at Koen selv har faaet Krogen af. Krogen paa denne Dør var af simpel Beskaffenhed. Døren fra Gaardspladsen til Stalden kunde ikke aabnes udvendig fra. Efter at Afhørte var kommen ud af det brændende Hus, gik hans Moder med ham og hans Broder hen til Naboen Christian Pedersen, hvor Comparenten, der ingen Klæder havde, strax kom i Seng. Da de var komne et lille Stykke fra Huset, vendte Comparenten sig om og saa, at hans Fader forsøgte paa at komme ind i Stalden igjennem Døren fra Køkkenet, men at han maatte opgive det og skynde sig ud, da Taget paa Stuehuset vilde skride ned. Kreaturerne bleve for det Meste trukne i Hus om Natten, kun undtagelsesvis stode de ude om Natten. Aftenen før Branden blev Kreaturerne trukne ind af Comparenten og Oluf. Comparenten forsikrer, at han ikke har hørt det mindste til Støi fra de Kreaturer, som stode i Stalden ved Siden af Dagligstuen. Det foreholdtes ham, at Kreaturerne, efter at Røgen og Ilden havde begyndt at genere dem, maatte antages at have gjort Støi, og at Støien, da Stalden var saa nær, ikke godt kunde undgaa at høres. Comparenten fastholdt, at han ikke havde hørt Noget. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Brandlidtes Søn Hans Oluf Nielsen, 10 Aar gl, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han Intet vidste om, hvorledes Ilden var opstaaet. Han havde Aftenen før Branden, efter at han havde faaet sin Aftensmad, lagt sig til at sove paa Slagbænken med Klæderne paa, og sov uafbrudt, lige til han blev baaren ud af Huset om Natten af sin Fader, efter at Ilden var opstaaet. Han skal af sin Moder være bleven flyttet fra Slagbænken hen i Sengen, men det havde han ikke mærket til. De Fremmede, som vare paa Besøg hos hans Forældre Aftenen før, havde ikke forladt Huset, da Comparenten faldt i Søvn paa Bænken. Comparenten ved ikke, om hans Forældre fulgte de Fremmede paa Vei, og har ikke mærket til, at Forældrene kom hjem igjen.

Han har ikke mærket til nogen Støi fra Kreaturerne om Natten og ved ikke, hvad der er skeet om Natten, fra han faldt i Søvn og indtil han blev baaren ud af Huset af sin Fader, efter at Ilden var opstaaet. Efter at han var vaagnet i Gaarden, saa han, at Ilden havde fat baade i Stuehuset og i Udhuset, mest i det første Hus. Comparentens Brødre Janus og Nias kom nøgne ud af Huset, medens Comparenten fik sine Klæder reddede som Følge af, at han laa og sov med dem paa. Moderen bragte ham og hans Brødre hen til Naboen Christian Pedersen. Aftenen før Branden havde han og Janus trukket baade Hestene og Køerne og Faarene ind ifølge Paalæg af deres Moder. Kreaturerne bleve som oftest trukne ind i Hus om Natten, dog stode de undertiden ude om Natten, naar Veiret om Aftenen var varmt. Dørene til Stalden dels fra Gaardspladsen og dels fra Porten var, saavidt Comparenten ved lukkede den Nat, da det brændte. Hvorledes den ene Ko er kommen fra

Stalden til Udhuset, hvor den fandtes liggende om Morgen, ved Comparenten ikke. Oplæst og vedtaget med følgende Ændringer. Comparenten ved ikke, om det var hans Fader eller Moder, der om Aftenen før Branden havde lagt ham i Sengen. (s. 117) Det var ikke blot hans Moder, men ogsaa hans Fader, der havde paalagt Comparenten og Janus at trække Kreaturerne ind Aftenen før Branden. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Anholdte Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Anholdte nægtede bestemt, at han havde nogen Skyld i Opkomsten af den Ild, ved hvilken hans Sted brændte. Det foreholdtes ham, at det var temmelig paafaldende, at han (paa) Brandnatten havde samtlige Kreaturer i Huset, og at det ikke lykkedes ham at redde nogen af dem, og at det ligeledes var paafaldende, at hans Vogne og øvrige Driftsredskaber var komne i Hus og brændte, da Ilden, dengang han kom ud af Huset, efter hans egen Forklaring dog ikke havde fat andre Steder end i Tagrygningen omkring Skorstenen og øst for denne. Anholdte forklarede, at det ikke var efter hans Ordre, at Kreaturerne var blevne trukne ind om Natten. Da han var kommen udenfor, forstærkede Ilden sig saa hastigt, at han ikke kunde komme til at redde Kreaturerne. Aftenen før Branden var der ikke fyret andre Steder end i Kakkellovnen i Dagligstuen. Paa Loftet over Stuehuset laa der noget Lyng paa den ene Side af Loftet ud for Skorstenen.

Det foreholdtes Anholdte, at hans Søn Oluf havde forklaret, at Anholdte havde givet Ordre til at trække Kreaturerne ind, men dette benægtede Anholdte at have gjort. Det foreholdtes endvidere Anholdte, at det ikke var let tænkeligt, at han ikke skulde have hørt Støi fra Kreaturerne i Stalden ved Siden af Dagligstuen, efter at Røgen og (der)næst Ilden havde naaet dem, men Anholdte forsikrede, at han aldeles ingen Støi havde hørt, og at han ikke var vaagen i Tiden fra han var gaaet i Seng og indtil han blev vækket af sin Kone. Anholdte foregiver i dag, at hans Kone kaldte paa ham flere Gange, før hun fik ham rigtig vaagen. Det foreholdtes Anholdte, at han havde ladet sit Løsøre assurere for mere end 3 Gange saa meget som det var værd, i hvilken Anledning han forklarede, at han ikke havde Forstand paa, hvad det var værd. Desuden maatte han bemærke, at der i Assurancen var indbefattet Sæd, hvoraf der jo intet var indavlet før Branden.

Assurancen for Løsøret tegnedes i afvigte Foraar, men han havde et tidligere Aar faaet assureret, saavidt han erindrer, for samme Beløb, saa omhandlede Tegning i Foraaret kun var en sædvanlig Aarsangivelse. Anholdte havde før Branden liggende omtrent et Læs gammelt Halm i Sædgulvet ved Siden af Foderloen i Stuehuslængen og desuden havde Anholdte liggende 3 á 4 Træer fra Almindingen og 2 Brædder paa 7 Alen hver paa Bjælkerne over Grisestien. Træerne, Brædderne og Halmen brændte alle. Angaaende sine Formueomstændigheder forklarede Anholdte Følgende: Af Pantegæld har han 3000 Kroner til Østifternes Creditforening, 600 Kroner til Banken i Rønne, hvilken Gæld var sikret ved, at en af Anholdte til hans Svigerfader Anders Hansen Stenberg udstedt Panteobligation paa 800 Kroner er givet i Haandpant, endvidere skylder Anholdte 500 Kroner til Johan Peter Andersen i Østerlars (i Gamle Vælde), der var sikret ved Pant efter Obligationen til Stenberg. Af løs Gæld har Anholdte nogen, men han siger dog ikke ret megen, og paa Opfordring til at opgive, hvem han skyldte Pengene til, opgav han kun, at han skyldte 60 Kroner til Købmand Johan Kofoed i Allinge og ca. 30 Kroner til Herman Kofoed i Rønne.

Han har ikke betalt sine Renter til Creditforeningen for Juni Termin d. A., men han pleier altid at faa Henstand med Betalingen af Juni Termins Renterne indtil Slutningen af Oktober Maaned mod at betale Strafferenter. Han skulde netop i disse Dage have været inde og tale med Sagfører og

Kæmner Olsen i Rønne om den Sag. Banken i Rønne har forlangt, at Anholdte skulde afdrage 100 Kroner paa sin Gjæld til Banken og Anholdte har forgjæves forsøgt at skaffe sig dette Beløb. Anholdte har tilbudt Banken Renter af Gjælden, men Bankbestyreren vilde ikke modtage Renterne. Anholdte skylder Renterne af sin Gjæld til Johan Peter Andersen for 2 á 3 Aar, men denne Creditor har ikke presset paa Anholdte for at faa Renterne. Efter at være bleven foreholdt den af Gaardeier Julius (s. 118) Marker i Retten idag afgivne Forklaring om, at Anholdte en Dag før Branden hos Marker havde sagt, at han hellere vilde slaa det hans Steddatter Andrea tilhørende Faar ihjel, end han vilde lade hende faa Faaret, erkjendte Anholdte, at han havde udtalt sig saaledes, men at han kun havde gjort dette, fordi hans Datter havde solgt Faaret for billigt. Bemærkningen om, ”at slaa Faaret ihjel” var ikke alvorligt ment. Oplæst og vedtaget.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse:

Da der efter de foreliggende Omstændigheder, af hvilke fremhæves Misforholdet imellem Assurancesummen for Løsøre og Løsørets Værdi, Anholdtes hele trykkende økonomiske Stilling, den Omstændighed, at Anholdte Brandlidte havde samtlige Kreaturer og samtlige sine Beholdningsgjenstande inde i Huset og at det alt brændte, samt den Omstændighed, at Anholdte paa nogle Punkter maa antages at have givet urigtig Forklaring under Forhøret - er Grund til at mistænke Anholdte for selv at have foretaget den heromhandlede Brand, findes det for at sikre Anholdtes Tilstedeværelse og for at hindre ham i at paavirke andre Personer, som skulde afhøres under Sagen, nødvendigt at lade Anholdte hensætte i Varetægtsarrest.

Thi eragtes

Anholdte Sven Nilsson vil være at fængsle.-

Kjendelsen oplæst. Arrestanten afførtes til Arresten.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet

Sign. Andreas Nørgaard

Vidner

Sign. H.P. Hansen

H. Andersen

(s. 122) **Aar 1889 den 9. August Formiddag Kl 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren fremlagde under

Nr. 3. Skrivelse af den 1. ste ds fra Bornholms Branddirektorat.

Nr. 4. Skrivelse af den 5 te ds fra Dommeren til Sandemand Hansen i Clemensker med dennes paategnede Svar af 9 de ds.

Bilag 3 følger Forhørsudskriften. Bilag 4 tages til Indlemmelse saalydende.

For Retten fremstod **Sandemand Hansen** i Clemensker Sogns Nordre Distrikt, der paa Anledning forklarede, at han, da det var kommet ham for Øre, at Gaardeier paa Muregaard Kaas' (s. 123) Vogterdreng skulde have seet, at Brandlidte havde kjørt med en Kiste paa en Vogn, havde afhørt nævnte Dreng, og at denne havde forklaret, at han en 4 á 5 Dage før Branden havde seet Brandlidte komme kjørende med en Kiste, og at Drengen i den Anledning havde spurgt Brandlidtes Søn Oluf, hvor hans Fader skulde hen med det Tøi, hvortil bemeldte Oluf havde svaret, at hans Fader skulle hen til Julius Mikkelsen i Olsker med Tøiet. Komparenten finder dette meget mistænkeligt. Brandlidtes Naboer har ogsaa efter Branden fortalt Komparenten, at de ikke havde fundet Fjer eller Rester af Sengeklæder paa Brandstedet, efter at Huset var saavidt nedbrændt, at de kunde komme ind i Stuerne eller de Rum, der tidligere havde udgjort Stuerne. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse.

Da der efter det af Sandemand Hansen forklarede er Grund til at formode, at Brandlidte før Branden bortførte og skjulte nogle af sine Eiendele, og det er nødvendigt at faa Sammenhængen dermed saavidt muligt oplyst, vil der være at foretage Husundersøgelse hos Ovennævnte Julius Mikkelsen, der bor i Nærheden af Magaard i Olsker Sogn.

Thi eragtes

der vil være at foretage Husundersøgelse hos førnævnte Julius Mikkelsen i Olsker.

For Retten fremstod Brandlidtes Hustru **Anine Margrethe Nilsson**, født Stenberg, der efter Formaning til at følge Sandheden fastholdt, at hun ikke kunne meddele noget til Oplysning, hvorledes den Ild, hvorved hendes Mands Sted var nedbrændt, er opkommet. Hun foregav ikke at kunde sige, paa hvilken Tid hun og hendes Mand gik til Sengs Aftenen før Branden, men antager, at Klokken var henved 10. Hun og Manden gik til Sengs samtidig, og hun har ikke mærket til, at Manden har været oppe, fra de gik til Sengs og indtil hun vækkede ham om Natten, efter at Ilden var brudt ud. Selv havde hun ikke været oppe i den Tid.

Det foreholdtes hende, at hendes Forklaring om, at hun troede, at Støien paa Loftet hidrørte fra at Skorstenen faldt ned, kunde tyde paa, at hun tænkte sig en mulig Ildløs, da der jo ikke var nogen særlig Grund til at antage, at Skorstenen vilde falde ned, men Comperantinden forsikrede, at hun ikke havde nogen Anelse om, at der var Ildløs. Paa Loftet over Stuehuset fandtes der hverken Hø eller Halm eller Lyng. Derimod fandtes der i Sædgulvet i den vestre Ende af Huset et lille Læs Halm, og denne Halm hidrørte fra forrige Aars Høst. De havde ogsaa nogen Lyng, omtrent ½ Favnliggende paa Marken Norden for Huset. Paa Loftet fandtes der slet ingen Lyng. Comperantinden forklarede, at hun Aftenen før Branden malkede uden at have Lys med sig i Stalden. Hverken hun eller hendes Mand var paa Loftet med Lys Aftenen før Branden.

Det foreholdtes Comperantinden, at det var paafaldende, at hendes Mand Aftenen før Branden havde faaet alle sine Kreaturer ind og at alle Kreaturerne skulde indebrænde. Komperantinden forsikrede, at de brugte at have deres Kreaturer trukne i Hus om Natten, naar det ikke havde været meget varmt Veir om Dagen. Da hun spurgtes om, hvem der havde givet hendes 2 ældste Drengene Ordre til at trække Kreaturerne ind Natten før Branden, sagde hun, at det havde hun ikke gjort. Drengene pleiede at trække Kreaturerne ind om Natten uden særlig Ordre. Da det foreholdtes hende, at hendes Søn Oluf havde forklaret, at Komperantinden selv havde givet Ordre til at trække

Kreaturene ind Aftenen før Branden, paastod Komperantinden, at det kunde hun ikke mindes at have gjort.

Paa Anledning forklarede Komperantinden, at der i Udhuslængen før Branden laa nogle Træer og Brædder og at de brændte. Da Dommeren opfordrede Komperantinden til at opgive, hvor mange Træer og Brædder, der var, foregav Komperantinden, at hun ikke var i Stand dertil. Hun forklarede, at hendes Mand for nogle Aar siden havde faaet 2 Stykker Tømmer af hendes Fader og at hendes Mand ligeledes for flere Aar siden havde faaet noget (s. 124) Tømmer af en Mand ved Navn Hans Hendrik, der boede paa Clevehøi i Clemensker Sogn, men nu er reist til Amerika. Om Døren mellem Porten og Stalden var lukket den Nat, Huset brændte, ved Komperantinden ikke, men hun siger, at den ofte stod aaben.

Dommeren spurgte Komperantinden, om hendes ældste og yngste Dreng kom ud af Huset uden Klæder, hvilket Spørgsmaal Komperantinden besvarede derhen, at den yngste Dreng kun var iført sin Natdragt bestaaende af et Par gamle Buxer og en Nattrøie. Det foreholdtes Komperantinden, at hun tidligere havde forklaret, at Drengen kom nøgen ud af Huset. Komperantinden paastod, at hun havde ment, at Drengen ikke fik reddet sine daglige Gangklæder. Derefter spurgtes Komperantinden, om hvilke Sengeklæder, de havde før Branden. Komperantinden opgav, at de havde 2 Sengeklæder liggende paa Sengene i Dagligstuen, og at hvert Sengeklæde bestod af 1 Underdyne og Overdyne og 4 Puder. Desuden laa der 3 Puder paa en i Storstuen staaende Seng. Da Dommeren derefter spurgte Komperantinden, hvor Sengeklæderne vare blevne af, og om de ikke havde faaet reddet nogle af dem, betænkte Komperantinden sig noget paa at svare, men efter at Dommeren havde gentaget sit Spørgsmaal en 3 å 4 Gange, paastod hun, at samtlige deres Sengeklæder vare brændte.

Dommeren foreholdt Komperantinden, at denne hendes Nølen var paafaldende, og han formanede hende til at følge Sandheden, men Komperantinden fastholdt, at Sengeklæderne vare brændte. Paa Anledning opgav hun, at Overdynen paa Børnens Seng var brun og hvidstribet, og at Overdynen paa hendes og Mandens Seng havde graat og hvidt Betræk. Underdynerne vare hvide og af Puderne vare de 6 hvide, en brunstribet og en blaa- og graastribet. Af Puderne i Storstuen vare de 2 graastribede og den ene brun- og hvidstribet.-

Dommeren opfordrede Komperantinden til at opgive, hvor i Udhuset de af hende omtalte Træer og Brædder laa. Komperantinden nølede med at give et bestemt Svar derpaa, men til sidst foregav hun, at de laa i den østre Side af Udhuset over den gamle Lade. Dommeren spurgte hende, om de laa over Grisestien eller over Faarene, men dertil svarede hun, at de laa over den gamle Lade. Oplæst og vedtaget.

Efter Omstændighederne fandt Dommeren det nødvendigt at sætte Anine Margrethe Nilsson under Anholdelse. Anholdte afført.

For Retten fremstod Husmand Christian Pedersen af 33de Selveiergaards Lynglod i Olsker, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at Brandlidtes mindste Barn var iført Buxer og Trøie, da Brandlidtes Kone kom hen til Komparentens Sted med Børnene. Brandlidtes Kone var selv iført en Trøie. Om det mindste Barns Dragt var dets Natdragt, ved Komparenten ikke, men han var tilbøielig til at troe, at Barnet ikke har havt stort mere end den ene Klædning, det var iført.

Komparenten har ikke været i Brandlidtes Hus siden i Foraaret efter Paaske - han kan ikke angive Tiden nærmere-. Dengang havde Brandlidte liggende lidt Halm eller snarere Strøelse paa Bunden af Sædgulvet i Stuehusets vestre Ende. Hvor meget Halm eller Strøelse der var, ved Komparenten ikke, men han kan næppe tro, at der var et Læs, det maa i ethvert Fald have været et lille Læs. Komparenten har ogsaa i Foraaret engang seet, at Brandlidte havde nogle Træer og Planker liggende i Udhuset, hvor mange kan Komparenten ikke sige.

Brandlidtes Bygninger vare i en meget daarlig Tilstand, før de brændte. Da Komparenten spurgtes om, hvorvidt Bygningerne havde haft en Værdi af ca. 1700 Kr., svarede han, at 1700 Kr. efter hans Mening vilde være en fin Betaling for dem. Komparenten har kjendt Brandlidtes Beholdning før Branden. Den var efter hans Mening af en meget tarvelig og ringe Beskaffenhed. Brandlidtes 2 Heste var næppe mere værd end 25 Kr. Stykket, Køerne anslaa Komparenten til ca. 30 Kr. Stykket, Faarene til ca. 25 Kr. Stykket, Lammet til 13 Kr., den bedste Vogn til ca. 100 Kr., den næstbedste Vogn til ca. 50 Kr. og den ældste Vogn til ca. 20 Kr. Komparenten har hørt omtale, at Brandlidte (S. 125) nogle Dage før Branden skal have bortkjørt en Kiste fra Huset, men Komparenten ved ikke nærmere derom. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Anholdte Anine Margrethe Nilsson**, der fastholdt, at hendes yngste Barn kun havde sin Natdragt paa, da Anholdte kom gaaende med Børnene hen til Niels Christian Pedersen. Dette Barns daglige Klæder vare brune, men de brændte. Oplæst og vedtaget. Anholdte afført. Niels Christian Pedersen aftraadte.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten formanedes alvorlig til at følge Sandheden, men fastholdt, at han var uskyldig i den Forbrydelse, hvorfor han sigtes. Arrestanten fastholdt, at der laa Lyng paa Loftet over Stuehuset, da Stedet brændte. Arrestanten er ikke i stand til at give nogen Oplysning om, hvorledes Ilden er opstaaet. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afførtes paany til Arresten. Forhøret udsat.

Vidner
H.P. Hansen H. Andersen

Politiretten hævet
Andreas Nørgaard

(s. 127) **Aar 1889 den 10. August Eftermiddag Kl. 1½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren fremlagde under
Nr. 5. Rapport af 9de ds fra Sergeant Mortensen.
Nr. 6. do af 9de ds fra Corporal Grønholm.

Det fremlagte tages til Indlemmelse.

For Retten fremstilledes Anholdte, Sven Nilssons Hustru, Anine Margrethe Nilsson, født Stenberg, fri for Baand og Tvang. Anholdte blev spurgt om, hvad der var i den Kiste, som hendes Mand nogle Dage før Branden havde bortkjørt fra Huset. Dertil svarede Anholdte, at der i denne Kiste var en Dyne, som Anholdte allerede for et Par Aar siden havde givet sin Datter Andrea. Dynen var graa i Bunden med hvide og blaa Striber. Dynen havde hidtil beroet hiemme hos Anholdte, og at hun lod den føre hen til Datteren havde sin Grund i, at Anholdtes Mand havde talt om, at han nu vilde lade sine Creditorer tage, hvad han havde, og give sig til at hugge Sten. Anholdte vilde derfor sikre Datteren Dynen, førend Creditorerne kom og gjorde Udlæg hos dem. Kisten havde tilhørt Anholdtes første Mand og den havde siden hans Død tilhørt Andrea, men havde staaet hos Anholdte. Anholdte forsikrer, at Kisten ikke havde indeholdt mere end Dynen, da den blev ført bort. Kisten var en vinklet Kiste med et rundt Laag og den var gammel og ormstukken.

Anholdte forsikrede ogsaa i dag, at hun ikke havde nogen Skyld i den opstaaede Ildløs og at hun ikke vidste, hvorledes Ilden var opkommen. Paa Spørgsmaal, om der i den sidste Tid før Branden var ført andre Ting bort fra Huset, svarede Anholdte, at Jens Mikkelsen, som bor Syd for Anholdtes Hjem, en 14 Dages Tid før Branden havde laant en Væv af Anholdte. Foruden denne Væv havde de en anden Væv, som stod opsat i Storstuen, da Huset brændte. Denne sidste Væv tilhørte Anholdtes Datter Andrea. Denne brændte sammen med deres øvrige Indbo. Ved Sct. Hans Dags Tiden iaar blev en Symaskine bragt hen til førnævnte Andrea, som erholdt den leveret som Vederlag for, at hendes Stedfader havde faaet hendes Løn for den Tid hun tjente paa Lynggaard. Nysnævnte Løn udgjorde 40 Kr. Symaskinen havde kostet 66 Kr., da Anholdtes Mand købte den, men de havde havt den og brugt den i en 6 á 7 Aar. Den var købt hos Janus Holm i Rønne. Oplæst og vedtaget.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse

Da det er nødvendigt for Undersøgelsens Skyld at hindre Anholdte i at tale med førnævnte Andrea og hendes 2de Sønner Janus og Oluf, førend disse Personer paany ere afhørte i Retten, og da der, efter hvad der foreligger, er Grund til at mistænke Anholdte for at være delagtig i Brandstiftelse, hvorfor hendes Mand mistænkes, eller for at være delagtig i Assurancesvig;

eragtede Dommeren Anholdte Anine Margrethe Nilsson vil være at fængsle. Oplæst.

Arrestantinden afførtes paany til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev spurgt om, hvad der var i den Kiste, som han nogle Dage før Branden havde kjørt bort fra Huset, hvortil Arrestanten svarede, at der var, saavidt han vidste, 2 Dynes, som hans Kone havde givet Datteren Andrea. Den ene var rødtribet, den anden hvidtribet. Da saavidt var passeret, forklarede Arrestanten, at han saa, at Dynerne blev lagte i Kisten. Om der var mere i Kisten end Dynerne, ved Arrestanten ikke. Det var Arrestantens Hustru (s. 128), der vilde have, at Dynerne og Kisten skulde føres hen til Datteren. Arrestanten sagde endda til Konen, at Kisten jo godt kunne blive staaende hos dem, men hans Kone vilde have den med Arrestanten, da denne en Dag saavidt han erindrer, Lørdagen før Branden (den 27. Juli) skulde kjøre hen til Julius Mikkelsen i Olsker for at kjøre Brænde hjem for denne. Arrestanten afleverede Kisten med Indhold til sin Steddatter Andrea paa Styggegaard.

En 2 á 3 Dage før Steddatteren fik Kisten, havde Arrestanten og hans Kone bragt en Symaskine hen til hende. Steddatteren havde ladet Arrestanten faa sin Vinterløn paa 40 Kr., og som Vederlag derfor har Arrestanten og hans Kone overladt hende Symaskinen, som Arrestanten havde kjøbt for 66 Kr. for godt 4 Aar siden hos en Kjøbmand i Rønne. Arrestanten var i øvrigt imod, at Steddatteren skulde have Maskinen, men da hans Kone vilde have, at Steddatteren skulde have Maskinen, gav han efter for sin Kone og hjalp selv til med at bringe Maskinen hen til Steddatteren. Hans Søn Janus fulgte med dem, da de bragte Maskinen bort.

En 8 á 9 Dage før Branden havde Jens Mikkelsen laant en gammel Væv af Arrestantens Kone. Desforuden eiede de en anden Væv, som stod opstillet i Storstuen og som brændte ved Branden af Huset. Denne sidste Væv havde Arrestanten kjøbt til sin Kone og givet 2 Læs Lyng for den, men Arrestantens Kone havde talt om, at Andrea skulde have Væven. 2 Læs Lyng anslaa Arrestanten til 6 Kr. Læsset. Arrestanten fastholdt ogsaa i dag, at han var uskyldig i den hans Eiendom overgaaede Brand. Ligeledes fastholdt han, at det ikke var efter hans Ordre, at Kreaturerne vare blevne trukne i Hus Aftenen før Branden. Hvad hans Vogne angaar, da havde han havt dem staaende inde i Huset siden Fredag og Lørdag før Branden. Den Vogn, hvormed han havde kjørt Brænde, trak han ind i Hus Lørdag Aften, da han kom hjem. Om Fredagen før Branden havde han været i Rønne med sin Fjedervogn, men efter Hjemkomsten havde han strax trukket den ind i Vognporten. - Paa Spørgsmaal om han havde gjort noget Forsøg paa at redde Kreaturerne hævdede Arrestanten, at han forgjæves havde forsøgt paa at faa Døren fra Gaarden til Stalden op. Han foregav ogsaa, at han havde forsøgt paa at komme fra Kjøkkenet ind i Stalden, men havde maatte opgive Forsøget paa Grund af, at Ilden fra Loftet faldt ned i Kjøkkenet igennem Loftsaabningen. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afførtes til Arresten.

Vidner

H. Andersen H.P. Hansen

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard

(s. 132) **Aar 1889 den 15. August Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i retsmødet)

Nr. 32/89

Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.-

Dommeren fremlagde under

Nr. 7. Skrivelse fra Arrestforvarer Jørgensen, modtaget den 12. ds.

Nr. 8. do af 10. ds fra Sandemand Hansen i Klemensker.

Nr. 9. do af 10. ds fra Bornholms Landboers Forsikringsselskab for rørlig Eiendom.

Nr. 10. Den deri ommeldte Aarsangivelse om Brandlidtes Løsøreassurance.

Nr. 11. Den ligeledes i Skrivelse under Nr. 9 ommeldte Forretning til Bedømmelse af den Brandlidte tilkommende Erstatning.

Nr. 12. Skrivelse af 10. ds fra Bornholms Branddirektorat.

Nr. 13. Et af den 8. ds fra Dommeren til Rønne Byfogedkontor, med dettes paategnede Svar, af den 12. ds.

Nr. 14. Rapport af den 10. ds fra Rønne Politistation tilligemed de deri ommeldte tvende Bilag, nemlig Afskrift af en Skrivelse af den 22. f. M. fra Sagfører J. Olsen til Brandlidte Sven Nilsson og en Regning af den 7. ds fra Kjøbmand J. H. Kofoed.

Nr. 15. Rapport af den 14. ds fra Politibetjent Holm og Korporal Grønholm. Nr. 7, 8, 9, 12 og 15 tages til Indlemmelse.

Det i øvrigt fremlagte til Følge.

For Retten fremstod **Sandemand H. Jensen af Hullegaard i Olsker Sogn**, der paa Anledning forklarede, at han, nogle Dage før Branden af **Sven Nilssons** Sted, traf sammen med Brandlidte hos **Smed Holmberg i Olsker** og kom til at tale noget med ham. I Samtalens Løb fortalte Brandlidte, at han var i Forlegenhed for Penge, da Banken i Rønne havde forlangt af ham, at han skulde afdrage 100 Kr. paa et Laan paa 600 Kr., som han havde optaget paa en Obligation, som han havde udstedt til sin Svigerfader. Brandlidte spurgte Komparenten, om denne kunde laane ham Pengene, hvilket Spørgsmaal Komparenten besvarede benægtende. Brandlidte sagde saa, at dersom Komparenten havde haft Pengene, da vilde han vel nok have laant dem til Brandlidte, og da Komparenten i det samme gik, sagde Brandlidte, at det kunde jo gjerne være, at han kunde faa Pengene, inden han tænkte paa det. Dengang lagde Komperanten ikke videre Vægt paa sidstnævnte Ytring, men efter at Stedet var brændt, forekom det ham nok noget mistænkeligt. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes **Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Efter at være gjort bekendt med den af **Sandemand Jensen** i Retten afgivne Forklaring, nægtede Arrestanten ved den af Sandemanden omforklarede Leilighed at have udtalt sig med Ytringen om, at han jo mulig kunde faa Pengene, før han tænkte paa det. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Sandemand H. Jensen**, der lige over for Arrestanten gjentog sin Forklaring her i Retten i Dag og bestemt fastholdt Forklaringens Rigtighed.

Arrestanten Sven Nilsson paastod i første Øjeblik, at han ikke var fremkommen med den omhandlede Udtalelse, men da **Sandemand Jensen** fastholdt sin Forklaring, foregav Arrestanten, at han ikke kunde huske, at han var fremkommen med nævnte Udtalelse. Oplæst og vedtaget.
Sandemand Jensen aftraadte. Arrestanten afførtes til Arresten.

For Retten fremstod Brandlidtes Steddatter **Andrea Marie Espersen**, der efter Formaning til af følge Sandheden og efter at Rapporten under Nr. 6, forsaavidt hendes Forklaring angaar, var hende foreholdt, erkjendte, at hun havde forklaret til **Korporal Grønholm** overensstemmende med Rapporten.

Hun tilstod imidlertid, at hendes Forklaring om, at Kisten var bragt (til) hende ca. 3 Uger før den 9. August var urigtig. Den blev bragt hen til hende Lørdagen før hendes Stedfaders Sted brændte, eller den 27. Juli d.A., og der fandtes i den 2 Dyner, hvorefter den ene tilhørte hende selv, medens den anden var hendes Forældres. Kisten har tilhørt hendes Bedstefader, der havde bestemt, at den skulde tilhøre hende efter hans Død; den havde staaet hjemme hos hendes Forældre indtil nu. Den førstnævnte Dyne havde Komperantindens Moder givet hende kort efter at hun var bleven konfirmeret, men ogsaa den havde været hjemme hos hendes Forældre med Undtagelse af, at den i

Fjor Sommer brugtes af hende under hendes Tjeneste paa Styggegaard paa Grund af, at Manden paa Styggegaarden ikke havde Sengeklæder til hende. Ved Tjenestens Ophør blev den atter bragt tilbage til hendes Hjem.

De i Rapporten Nr. 6 ommeldte Tallerkener, Vinglas, Ølglas, Glasassietter, 1 Sukkerskaal, (og) Flødekande havde hendes Moder bragt til hende en 8 Dages Tid før Branden. Efter Branden har Komperantinden sagt til (s. 133) Moderen, at denne kunde lade hende beholde nysnævnte Tallerkener og Glasvarer, og det var hendes Moder gaaet ind paa, paa den Betingelse, at Komperantinden skulde dele Gjenstandene med sin Søster. Den i Rapporten Nr. 6 omtalte Symaskine blev bragt hen til Komperantinden enten i sidste eller næstsidste Uge før Branden. Hun foregiver ikke at kunne huske hvilken. Det var hendes Stedfader og Moder, som bragte Maskinen hen til hende, og da de kom med den, sagde hendes Moder til hende, at den skulde hun have, fordi hendes Stedfader havde faaet den af Komperanten i afvigte Vinter paa Lynggard i Rø tjente Løn, som udgjorde 40 Kr., hvorefter Stedfaderen dog havde givet hende de 4 Kr.

Paa Anledning forklarede Komperantinden, at hendes Forældre holdt hende med Klæder. Da det foreholdtes hende, at der, naar det var Tilfældet, ikke var nogen Grund til at give hende Vederlag, fordi hendes Forældre fik hendes Løn, forklarede Komperantinden, at hun ikke havde forlangt af sine Forældre, at de skulde give hende noget, fordi Stedfaderen fik Lønnen, men at det var hendes Moder, der sagde, at Komperantinden skulde have Symaskinen. Der havde ikke, før Maskinen blev bragt hen til Komperantinden, været Tale om, at denne skulde have Maskinen.

Derefter blev Komperantinden foreholdt den hende vedkommende Del af Rapporten Nr. 15, hvorpaa hun erkjendte, at hun havde modtaget de i Rapporten nævnte Gjenstande, med Undtagelse af Gangklæderne og de 2 Dyner, af sin Moder i Løbet af de sidste 3 Uger før Branden. Moderen bragte Fjerene, Ulden, Hørren og Puderne indpakkede i Sække og Poser. Komperantinden foregiver ikke at kunne opgive, naar de enkelte Poser eller Sække med Indhold ere bragte til hende. Posen med de 6 Puder blev, saavidt hun mindes, bragt til hende en 14 Dages Tid før Branden. Det var hendes Moder, der bragte Tingene, og hun kom gjerne med dem i Middagstiden, naar Gaardens Folk var inde at spise til Middag.

Komperantens Moder bragte Tingene ind i hendes Kammer, og der bleve de lagte og henlaa indtil efter Branden, da de af hendes Moder og hende bleve bragte op paa Loftet over Stuehuset paa Styggegaard. Før de bragte Tingene op paa Loftet, havde Komperantinden spurgt Laurits Markers Kone, som opholder sig paa Styggegaard, om hun troede, de kunde lægge Tingene op paa Loftet, og skjønt hun dertil kun svarede, at det vidste hun ikke rigtigt, bragte Komperantinden og hendes Moder dog Tingene op paa Loftet. De to Overdyner, som bleve bragte til Komperantinden i en Kiste, har Komperantinden, da hun ikke vilde have dem liggende i Kisten, selv gjemt i 2 Sække, som hun havde laant paa Styggegaard. Det var Julius Markers Moder, der hende lov at laane Sækkene. Markers Moder saa, at Komperantinden puttete den Overdyne, som Komperantindens Moder havde givet hende, i den ene Sæk, medens hun ikke saa, hvad Komperantinden gjemte i den anden Sæk. Om Grunden til, at Komperantindens Moder bragte de nævnte Ting hen til Komperantinden havde hendes Moder angivet, at hun frygtede for, at der skulde blive gjort Udlæg hos dem for de 600 Kr., som de skyldte Banken i Rønne, og at hun bragte Tingene hen til Komperantinden, for at der ikke skulde blive gjort Udlæg i dem.

Paa Anledning forklarede Afhørte, at hendes Forældre havde to Væve, og at hun havde hørt, at den ene skulde bero hos Jens Mikkelsen, den anden Væv skal være brændt. Da Komperantindens Stedfader bragte den ovenfor nævnte Kiste, leverede han den til hendes Husbond, idet han sagde, at det var en Kiste, Komperantinden skulde have sit Tøj i, og Komperantindens Husbond hjalp Steddatteren med at tage den af Vognen og bringe den ind i Kjøkkenet. Komperantinden tror ikke, at hendes Husbond Julius Marker har vidst noget om, at hendes Moder havde bragt hende de oven omfattende Ting, og at disse vare blevne anbragte paa Loftet. Komperantinden forklarede, at hendes Moder ikke har omtalt, at de tænkte paa at sætte Ild paa Huset, eller siden erkjendt for hende, at Branden var paasat. Da Komperantinden og Moderen efter Branden bragte Tingene op paa Loftet, talte Moderen ikke om, hvorfor Tingene skulde gjemmes, men sagde til Komperantinden, at hun ikke maatte tale om Tingene. Oplæst og vedtaget.

Dommeren satte Andrea Marie Espersen under Anholdelse.

Da saavidt var passeret blev Forhøret udsat 1 Time og gjenoptoges paany Kl. 2 Eftermiddag.

For Retten fremstod Smed Jens Peter Vesterdal af Olsker Sogn, 45 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden og efter at den under Nr. 8 fremlagte Skrivelse fra Sandemand Hansen var ham foreholdt, erklærede, at Skrivelserns Indhold var overensstemmende med den af ham til Sandemanden givne Forklaring, og at bemeldte Forklaring var rigtig. Kompaerenten var henne hos Sven Nilsson Søndagen den 28de f. M. om Eftermiddagen, og han var bl.a. ogsaa ude i Sædgulvet i Stuehusbygningens vestre Ende saa vel som ude i Udhuset, hvor Svinene stod. Kompaerenten saa ikke mindste Spor af Halm, Foder eller Strøelse i bemeldte Sædgulv og heller ikke saa han noget til Tømmer eller Bræder over Bjælkerne i Udhuset. Kompaerenten har kjendt Sven Nilsson i flere Aar og har af og til været hos ham i hans Hjem og ved deraf, at en Seng, der stod i Sven Nilssons Storstue havde været velforsynet med Sengeklæder før. Da Kompaerenten havde hørt Tale om, at Sven Nilsson havde ført noget bort fra Huset, saa benyttede han sig af Lejligheden, da han den 28de f. M. var hos Brandlidte, til at se sig omkring i Huset, da Sven Nilsson gik ud for at søge efter Æg. Kompaerenten saa, at den i Storstuen staaende (s. 134) Seng var aldeles blottet for Sengeklæder. I Dagligstuen stod der to Senge og paa den ene laa der Sengeklæder, men hvor mange saadanne der var, undersøgte Kompaerenten ikke. Over begge Sengesteder var der lagt nogle Pjalter, saa Kompaerenten ikke uden nærmere Undersøgelse kunde se, hvilke Klæder der var i dem.

Brandlidte spurgte bemeldte Søndag Kompaerenten, om denne ikke vilde købe hans bedste Vogn, og det sagde Kompaerenten nej til, men spurgte dog Brandlidte, hvad han vilde have for den, hvortil Brandlidte svarede 150 Kr. Den forlangte Betaling var efter Kompaerentens Mening for høj, idet Vognen næppe kunde være over 100 Kr. værd. Af Brandlidtes to andre Vogne kunde den ene vel være 50 og den (anden) mellem 20 og 30 Kr. værd. Kompaerenten saa ogsaa Brandlidtes Heste, der var i en saa daarlig Stand, at de næppe vare en halv Snes Kroner værd Stykket i Værdien af Huderne. Den ene af Hestene havde Brandlidte kjøbt afvigte Foraar af fhv. Smed Kofoed ved Habbendam i Olsker Sogn og givet 40 Kr. for den. Den anden Hest havde Brandlidte, saavidt Kompaerenten ved, haft siden forrige Efteraar, hvor meget han har givet for den, ved Kompaerenten ikke. Brandlidte var den omhandlede Søndag ikke i saa godt Humør, som han plejede at være, men han talte ikke til Kompaerenten om, i hvad det var der trykkede ham. Oplæst, vedtaget og aftraadt.

For Retten fremstod **Vogterdreng Anthon Christian Jensen af Muregaard i Klemensker Sogn**, 12 aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden og efter at være foreholdt den af **Sandemand Hansen** i Retten den 9de afgivne Forklaring og **Sandemand Hansens** Skrivelse Bilag Nr. 8 erklærede, at denne Forklaring og Skrivelsen stemmede med, hvad Komparenten havde meddelt Sandemanden. Komparenten kan ikke huske, hvilken Dag det var, at han saa Brandlidte kjøre med den ommeldte Kiste. Brandlidtes Søn **Oluf** opgav, at hans Fader skulde kjøre til **Julius Mikkelsen** med Tøjet.

Om Brandlidte plejede at have sine Kreaturer trukne ind i Hus om Natten, kan Komparenten ikke sige med Bestemthed, men Kreaturerne var ude om Aftenen, naar Komparenten drev **Kaas'** Kreaturer hjem, og de var ogsaa ude om Morgen, naar Komparenten drev **Kaas'** Kreaturer ud. Saavidt Komparenten ved har Brandlidte ikke i tidligere Aar plejet at have sine Kreaturer i Hus om Natten. Komparentens Forældre bo i Nærheden af Brandlidte, saa Komparenten har haft god Lejlighed til at se, hvordan Brandlidte plejede at forholde sig med Hensyn til sine Kreaturer. Den i Rapporten under Nr. 6 og 15 ommeldte Kiste, der var til stede paa Raadhuset, blev taget i Øjesyn af Komparenten, der erklærede, at den lignede den Kiste, som Brandlidte kjørte bort nogle Dage før Branden. Oplæst, vedtaget og aftraadt.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Efter at være foreholdt den under Nr. 7 fremlagte Skrivelse fra **Arrestforvarer Jørgensen** og formanet til at følge Sandheden paastod Arrestantinden, at hun ikke kunde mindes, hvad hun havde sagt til **Arrestforvarer Jørgensen** ved den i Skrivelsen ommeldte Lejlighed, da hun var saa syg og daarligt tilpas, at hun ikke rigtigt vidste, hvad hun sagde. Hun paastod derhos, at hun, den Dag hendes Mand kjørte Kisten hen til Datteren **Andrea**, vel havde lagt 1 Overdyne og 2 Puder i Kisten sammen med den Dyne, **Andrea** skulde have, men at hun, før Vognen kjørte bort, havde taget bemeldte Overdyne og de 2 Puder og bragt dem ind i Huset igjen. Hun fastholdt, at samtlige de i Huset værende Sengeklæder brændte sammen med Huset, og at der ikke før Branden var ført andre Sengeklæder bort fra Huset end den af Arrestantinden omforklarede Dyne til Datteren **Andrea**. Arrestantinden paastod, at hun var uskyldig i den opstaaede Ildløs og ikke vidste Besked med, hvorledes det var tilgaaet med samme.-

Alt hvad de ejede af Sengeklæder, Gangklæder og øvrige Indbogenstande var i Huset den Nat, da Stedet brændte.- Dommeren lod derefter de i Rapporten Nr. 15 ommeldte Sække med Sengeklæder m.m. samt den i Rapporten ommeldte Kiste bringe ind i Retslokalet og fremtog af Kisten de i Rapporten Nr. 6 nævnte Tallerkner og Glasvarer, hvilke Gjenstande foreholdtes Arrestantinden og denne blev indtrængende formanet til at følge Sandheden. Arrestantinden paastod derefter, at samtlige de tilstedebragte Sengeklæder ikke tilhørte hende, men hendes Døtre, til hvem hun tidligere havde kjøbt samme.

Hun tilstod, at hun selv havde bragt bemeldte Sengeklæder med Undtagelse af den ene Dyne, som blev kjørt op til Datteren af hendes Mand, fra hendes Hjem hen til Styggegaard, og det samme havde hun gjort med Poserne med Fjer, Uld og Hør. I første Øjeblik paastod hun, at hendes tidligere Forklaring om, at alle deres Ejendele vare i Huset, da dette brændte, var rigtig, idet førnævnte Dynen og Puder af hende vare kjøbt i den Hensigt, at de skulde tilhøre hendes Døtre. Derefter fremkom hun med en Forklaring om, at hun havde bragt Tingene hen til sin Datter for at unddrage

dem hendes Mands Kreditorers Forfølgning. Da hun blev spurgt om, hvornaar hun havde bragt Tingene hen til Styggegaard, forklarede hun, at det var længe før Branden, at hun begyndte dermed.

Hun paastod ikke at kunde huske, naar det var, at hun bragte de første Ting op paa Styggegaard, men hun tror, at det var henved Sct. Hans Dags Tiden i Aar. Tingene bleve bragte derop i flere forskellige Gange. Hendes Hensigt med at bringe Tingene bort var som forklaret at unddrage dem fra Kreditorernes Forfølgning, idet hendes Mand hvert Øjeblik kunde vente, at der vilde blive gjort Udlæg hos ham for Gjæld, og hun ønskede at Sengeklæderne, som hun havde kjøbt med det for Øje, at hendes Døtre skulde have dem, ikke skulde blive inddragen under Udlæget. Den Kreditor, af hvem hun ventede gjort Udlæg, var Banken i Rønne, som havde forlangt, at der skulde afdrages 100 Kr. paa de 600 Kr., som (s.135) hendes Mand skyldte Banken.

Det foreholdtes Arrestantinden, at hun ikke blot havde bragt Sengeklæder, men ogsaa Fjer og Uld og Hør hen til Datteren paa Styggegaard samt de i Rapporten Nr. 6 ommeldte Tallerkner og Glasvarer. Hvad Tallerknerne angik paastod Arrestantinden, at de havde tilhørt hendes Moder og at denne havde givet Børnene dem, samt at de kun havde været hjemme hos Arrestantinden i kort Tid og at hun allerede 3 Uger før Branden havde bragt dem op til Datteren Andrea. Ved samme Lejlighed bragte hun ogsaa Datteren de 9 Glas, som hun erkjendte havde tilhørt hende og hendes Mand, men som hun, den Gang hun bragte dem op, tænkte, at hendes Døtre skulde have. Flødekanden og Sukkerskaalen havde Arrestantinden givet Datteren Andrea til dennes Fødselsdag for længe siden; det var ikke Datterens sidste Fødselsdag, men hvilken Fødselsdag, det var, vil Arrestantinden ikke kunne huske. Lysestagerne tilhører Arrestantindens Døtre og hun havde givet Døtrene dem for længe siden, men vil ikke kunne huske paa hvilken Tid. Glasassietterne havde Arrestantinden kjøbt paa Kjøbmand i Allinge Peter Becks Auktion for længe siden og havde givet dem til sine Døtre. Det var den sidste Auktion, der blev holdt hos Kjøbmand Peter Beck, at hun købte Assietterne paa; men i hvilket Aar denne Auktion blev holdt vil hun ikke kunne huske. Fjerene, Hørrene og Ulden tilhørte Arrestantinden og hendes Mand; naar hun bragte dem op paa Styggegaard var det alene for at unddrage dem Kreditorernes Forfølgning. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden blev derefter foreholdt den af hendes Datter med Hensyn til Tallerknerne, Glasvarerne og de i Rapporten Nr. 15 ommeldte Sengeklæder samt Poser med Fjer, Uld og Hør afgivne Forklaring i Retten i Dag. Arrestantinden erkjendte derefter, at hun ikke havde givet sine Døtre de bortførte Sengeklæder, men at det havde været hendes Tanke at gjøre det. Arrestantinden paastod derimod, at Tallerknerne og Glasassietterne vare bragte hen til hendes Datter mere end 8 Dage før Branden samt at Tallerknerne ikke nogensinde havde tilhørt Arrestantinden, men at de var givne til hendes Døtre af hendes Moder. Arrestantinden foreholdtes derpaa Smed Vesterdals Forklaring om, at der ingen Sengeklæder havde været paa Sengen i Storstuen Dagen før Branden; men det paastod Arrestantinden var urigtigt; der havde været 3 Puder paa bemeldte Sengested. Derhos nægtede Arrestantinden, at hun havde været med til at bringe Sengeklæderne samt Sækkene med Uld, Fjer og Hør op paa Styggegaardens Loft, efter at hendes Mands Hus var brændt. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany Smed Jens Peter Vesterdal, der lige overfor Arrestantinden bestemt fastholdt, at der ingen Puder havde været paa Sengen i Storstuen Dagen før Branden, og at Sengestedet var aldeles tomt. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden vedblev desuagtet at paastaa, at der i nysnævnte Sengested laa 3 Puder og noget Garn, som hun skulde bruge til sin Væv. Oplæst og vedtaget.

Smed Vesterdal erklærede sig villig til at aflægge Ed paa, at Sengestedet var aldeles tomt, og at der altsaa hverken var Garn eller Puder i det. Oplæst, vedtaget og aftraadt.

Arrestantens Aarsangivelse af 11. Marts d.A. fremlagt under Nr. 10 og den af Brandforsikringsselskabet afholdte Forretning til Bestemmelse af den Brandlidte tilkommende Erstatning, hvilken Forretning er fremlagt under Nr. 11, bleve derefter gennemgaaede med Arrestantinden, hvem det foreholdtes, at der ikke var sket Opgivelse til Taxationsmanden om, at de af hende til Styggegaard bortførte Sengeklæder og øvrige Ting vare i Behold, og at det samme gjaldt den Væv og den Varpe, som Jens Mikkelsens Kone havde laant. Endvidere foreholdtes det Arrestantinden, at hendes Mands Heste og Køer maatte antages at være for højt assureret, men at der desuagtet ved Erstatningsforretningen var tillagt dem den fulde Assurance som Erstatning, samt at der var forlangt Erstatning for et Læs Halm med 8 Kr., skjønt der efter de afgivne Vidneforklaringer ikke fandtes Halm i Huset.

Endvidere foreholdtes det Arrestantinden, at der under Aarsangivelsens 2de Klasse var tillagt hendes Mand en Erstatning af 48 Kr. for Gavntræ, Bræder og Planker, skjønt der efter den i Dag af **Smed Vesterdal** givne Forklaring ikke kunde antages, at hendes Mand ejede saadanne Ting. Arrestantinden paastod, at naar hun ikke havde opgivet de af hende før Branden bortførte Ting under Taxationsforretningens Afholdelse, da skyldtes det alene den Omstændighed, at hun ikke havde tænkt paa disse Ting. Hun foregiver ikke at kunde mindes, hvorledes det gik til ved Erstatningsforretningens Afholdelse, og hvem der opgav de Ting, der var bjærgede og Værdierne paa de Ting, der vare brændte. Hun paastaar derhos, at det ogsaa beroede paa en Forglemmelse, at den hos Jens Mikkelsen beroende Væv og Varpe ikke var opgivne som reddede. Hvad Gavntræet angik, da paastod hun, at de havde haft det af hende tidligere opgivne liggende i Udhuset, og ligeledes paastod hun, at de, da Stedet brændte, havde liggende et lille Læs Halm i Sædgulvet i den vestre Ende af Stuehuset.

Arrestantinden paastod, at hun foruden den Hør og Uld, som hun havde ført hen til Styggegaard, havde nogen Hør og Uld i Hjemmet. Det foreholdtes hendes, at der i Følge Erstatningsforretningen var opgivet at være brændt Hør for hele Assurancesummen. Hun paastod, at hun havde haft noget Hør hjemme og at denne laa oppe paa den søndre og østre Ende af Loftet, samt at hun havde Uld liggende i Slagbænken i Dagligstuen. Hvad Værdierne paa Hestene angaar, da foregiver hun ikke at vide, (s. 136) hvad hendes Mand havde givet for dem. Hun foregiver ligeledes at være ubekjendt med, til hvilke Beløb Hestene og Køerne vare assurerede. Naar der i Erstatningsforretningen er fradraget 30 Kr. for et Faar, da beror det paa, at hendes Mand havde solgt 1 Faar til **Kofoed paa Bakkemøllen i Olsker** før Branden. De havde oprindeligt haft 4 Faar. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til Arresten.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten foreholdtes de i Retten tilstedebragte Sengeklæder, Sække med Uld, Hør og Fjer samt Tallerkener og Glasvarer, hvorefter han erkjendte, at Sengeklæderne, Ulden, Hørren og Fjerene tilhørte ham, og at det samme var Tilfældet med Glassene, de to Lysestager og de to Glasassietter, medens han ikke vil vide noget om de 8 Tallerkener og Flødekanden og Sukkerskaalen. Han paastod imidlertid, at

det var aldeles uden hans Vidende og Vilje, at Tingene vare blevne bragt bort fra hans Hjem, dog med Undtagelse af Kisten og de to Dyner som han selv kjørte op til Styggegaard Lørdagen før Branden.- Paa Anledning opgav han, at han og hans Kone, foruden de 2 tilstedebragte Dyner, havde 2 Overdyner, og at disse Dyner brændte sammen med Huset. Dommeren spurgte Arrestanten om, hvilke Sengeklæder, der var i Sengen i hans Storstue, og det Spørgsmaal besvarede Arrestanten derhen, at der i nævnte Seng ikke har ligget andre Sengeklæder end de to Dyner, som Arrestanten kjørte op til Styggegaard Lørdagen før Branden.-

Derefter gennemgik Dommeren Brandlidtes Aarsangivelse og den 30 Juli d. A. afholdte Erstatningsforretning med Brandlidte og foreholdt ham, at det ikke til Taxationsmændene var opgivet, at der var ført Sengeklæder og andre Ting bort før Branden, og at det heller ikke var opgivet for Taxationsmændene, at en Væv og en Varpe ikke vare brændte. Brandlidte foregav, at det var hans Kone, som havde givet Taxationsmændene Oplysning om hvilke Ting, der vare brændt og hvilke reddede. Han var dog til stede ved Forretningen og hørte, hvad der passerede. Det foreholdtes Arrestanten, at han havde sin Rejsevogn og Arbejdsvogne assurerede for i alt 340 Kr., og at der var tillagt ham Erstatning derefter, skjønt Vognene efter Forklaringer, der var afgivne her i Retten, maatte antages kun at være omtrent Halvdelen af dette Beløb værd. Arrestanten opgav, at han for sin Rejsevogn (Fjedervogn) i Fjor havde betalt 200 Kr., og at Smed Vesterdal Søndagen før Branden havde vurderet hans bedste Arbejdsvogn til 70 Kr., hvorfor Arrestanten mente, at Assurancen ikke var for høj.

Derefter foreholdtes det Arrestanten, at han selv havde budt Rejsevognen til salg for 150 Kr. Søndagen før Branden og det turde Arrestanten ikke benægte. Kanen havde Arrestanten assureret for det samme, den havde kostet ham selv, men det var mange Aar siden, han havde anskaffet sig den. Det foreholdtes Arrestanten, at der var tillagt Arrestanten Erstatning for Gavntræ, Bræder og Planker til et Beløb af 48 kr., skjønt det efter den af Smed Vesterdal i Retten i Dag afgivne Forklaring ikke kunde antages, at Arrestanten havde haft nogen af den Slags Ting. Arrestanten paastod, at den af ham tidligere givne Forklaring om, at han havde 2 syv Alens Bræder og 2 lange Træer liggende i Udhuset over Svinestien eller i Udhusets østre Side var rigtig.

Derefter foreholdtes det Arrestanten, at han havde sine Heste vurderede til 300 Kr. og sine Køer til 200 Kr., og at Erstatning var beregnet efter disse Beløb, skjønt Hestene tilsammen ikke kunde antages at have højere Værdi end 40-50 Kr. og Køerne ikke kunde antages at have større Værdi tilsammen end ca. 90 Kr., hvorefter Arrestanten foregav, at han selv havde den i Aarsangivelsen nævnte røde Hest til en Værdi af 200 Kr. Han foregav, at han havde tilbyttet sig Hesten i Rønne i Fjor Vinter for en anden Hest, men kunde ikke opgive, med hvem han havde indgaaet Handelen. Han gav desuden i Bytte 2 Kr. Den brune Hest, som er assureret for 100 Kr. havde Arrestanten kjøbt i Foraaret af Christen Kofoed i Olsker Sogn for 40 Kr., men Arrestanten syntes, at den havde en Værdi af 100 Kr.

Hvad Køerne angik, da opgav Arrestanten, at de efter hans Mening, paa den Tid de brændte, var en 70 Kr. værd Stykket. Da det foreholdtes Arrestanten, at han derved paa Assurancens Bekostning havde villet berige sig med 60 Kr., idet der var tillagt ham Erstatning efter Køernes fulde Assurancesum, paastod Arrestanten, at Taxationsmændene, da Erstatningen blev bestemt, ikke havde spurgt ham om Køernes Værdi, og at han ingen Forstand havde paa, hvorledes Erstatningen skulde udfindes. Derpaa blev det foreholdt Arrestanten, at der var tillagt ham 8 Kr. i Erstatning for 1

Læs Halm, skjønt det efter de under Forhøret afgivne Forklaringer ikke kunde antages, at han overhovedet havde nogen Halm. Arrestanten fastholdt sin tidligere Forklaring om, at han havde et lille Læs Halm og at det henlaa i Sædgulvet i den vestre Ende af Stuehuset. Den Rug, hvorfor der var tillagt ham 1 Kr. i Erstatning, laa sammesteds. Det er Arrestantens Kone, der har opgivet, at Brandlidte og hun ved Branden havde mistet Hør for 10 Kr. og Uld for 8 Kr. – Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod **Smed Jens Peter Vesterdal**, der lige over for Arrestanten fastholdt, at han ikke havde set den mindste Halm Søndagen før Branden. Komparenten maatte imidlertid erkjende, at han i Dag havde misforstaaet Dommerens Spørgsmaal, idet han ikke havde set ind i det Sædgulv, der laa i den vestre Ende af Stuehuset, men kun i det Sædegulv, der laa i den vestre Ende af Udhuset. (s.137) Hans Forklaring gjælder saaledes kun Lokalerne i Udhuset. Han maatte bestemt fastholde, at han ikke havde set Bræder eller Træer paa Bjælkerne i Udhuset. – Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt sin Forklaring om nævnte Halm og Træer som rigtig. Arrestanten tilføjede yderligere, at han Søndagen før Branden havde Besøg af **Peter Hansen, der bor hos Murer Dam i Klemensker**, og at denne har været inde i Porten paa det brændte Sted. Oplæst og vedtaget.

Smed Vesterdal blev foreholdt Arrestantens Forklaring om, at han Søndagen før Branden havde anslaaet Arrestantens bedste Arbejdsvogn til en Værdi af 70 Kr., hvorefter Komparenten bestemt benægtede at have anslaaet den nævnte Vogn til nogen Værdi den paagjældende Søndag.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt sin Forklaring om nysnævnte Punkt som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Smed Vesterdal begjærede sig udbetalt Erstatning i Anledning af hans Møde her i Dag, idet han bemærkede, at samme havde forvoldt ham Indtægstab, da han skulde leve af sine Hænders Arbejde og Mødet havde medtaget hele Dagen.- Afstanden mellem hans Bopæl og Tingstedet var lidt under 1 Mil. I Henhold til Lov af 20. April 1888 udbetalte Dommeren **Smed Vesterdal** en Erstatning af 2 Kr., hvorefter Vesterdal aftraadte.

For Retten fremstod **Gaardejer Poul Julius Marker af 1. Selvejergaard i Olsker Sogn**, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at Brandlidte saa vidt Komparenten vidste ikke havde nogen Halm i Sædgulvet i den vestre Ende af Huset. Da Komparenten Aftenen før Branden var hos Brandlidte, var han først inde i Stalden, hvor Drengene vare i Færd med at binde Køerne ind. Fra Stalden kunde Komparenten se ind over Foderloen og Sædgulvet i den vestre Ende af Huset igjennem Aabninger, der vare over Krybberne og Komparenten saa virkelig hen over Sædgulvet og bemærkede ikke nogensomhelst Halm eller Foder der. Den i Retslokalet tilstedeværende Kiste bragte Brandlidte hen til Komparenten Lørdagen før Branden. Den Symaskine, som er bragt hen til Komparentens Tjenestepige **Andrea**, blev bragt derhen nogen Tid før Branden. Komparenten formener en 14 Dages Tid før. Den blev bragt derhen af **Sven Nilsson** og hans Kone. At de i gaar paa hans Ejendom afhentede Sengeklæder og andre Ting vare bragte derhen og der modtagne af hans Tjenestepige **Andrea** vidste Komparenten intet om, før de i gaar blev trukne frem af Politibetjenten og Gendarmen. Komparenten havde nok været paa sit Loft, men havde ikke lagt Mærke til Tingene, der laa skjulte bag en stor Kasse paa Loftet. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson fremstilledes for Retten, fri for Baand og Tvang. Arrestanten foreholdtes den af **Gaardejer Marker** givne Forklaring om, at Arrestanten ingen Halm havde i Huset, da dette brændte, men Arrestanten fastholdt sin Forklaring som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Gaardejer Marker bemærkede paa Anledning, at der, dersom der havde været Halm i det paagjældende Sædgulv, tillige havde maattet være Aks af Halmen paa Brandstedet, men at saadan ikke fandtes. Komparenten forklarede endvidere paa Anledning, at han, da han Aftenen før Branden var inde i Udhuset, ikke saa om der laa Bræder eller Træer paa Bjælkerne dersteds. Han saa vel ikke efter, om der laa noget paa Bjælkerne, men han bemærkede heller ikke noget paa Bjælkerne. Oplæst og vedtaget, aftraadt.

Arrestanten afførtes til Arresten.

For Retten fremstod **Drengen Janus Christian Nilsson**, 12 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at hans Moder havde givet Ordre til at trække Køerne ind Aftenen før Branden, og at hans Fader havde beordret Faarene trukne ind bemeldte Aften. Efter at være foreholdt de i Retten værende Sengeklæder forklarede han, at de havde været i hans Hjem og ligget paa Sengen i Storstuen. De øvrige tilstedeværende Ting tilhørte ogsaa hans Forældre. Naar samtlige disse Ting ere bragt hen til hans Søster **Andrea** paa Styggegaard, foregiver han ikke at vide. Da han blev spurgt, om hans Fader havde nogen Halm i Behold, da Stedet brændte, foregav han, at der laa nogen Halm eller Strøelse paa Bunden af Sædgulvet ved Siden af Foderloen og at der ligeledes laa nogen Halm paa Gulvet i Udhuset. Komparenten ved, at hans Forældre havde en Væv, og at den stod stillet op i Storstuen; om de havde en anden Væv, foregav han ikke at vide. Om hans mindste Broder var paaklædt, den Nat Stedet brændte, vidste Komparenten ikke. Broderens daglige Dragt før Branden var en graa Trøje og et Par Buxer. Paa nærmere Examination forklarede Komparenten, at han ikke vidste om de i Retslokalet tilstedeværende Tallerkener og Gjenstande af Glas tilhørte hans Moder eller **Andrea**. – Oplæst og vedtaget, aftraadt.

For Retten fremstod Brandlidtes Søn **Hans Oluf Nilsson**, 10 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden paa Anledning forklarede, at der laa nogen Halm i Havregulvet ved Siden af Foderloen den Nat Stedet brændte; hvor megen kan han ikke opgive. De i Retten tilstedeværende Sengeklæder, Sække med Uld m.m. og Tallerkener og Glassager foreholdtes Komparenten, der med Hensyn til Sengeklæderne forklarede, at han nok troede, at havde tilhørt hans Forældre, om Tallerkener (s.138) og Glassager tilhørte hans Moder eller **Andrea** foregav han ikke at vide. Hvornaar hans Moder havde bragt Sengeklæder m.v. hen til **Markers** paastod han heller ikke at vide. Oplæst og aftraadt.

Vidner

Politiretten hævet

H. P. Hansen H. Andersen

Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 16. August Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i overværelse af undertegnede Retsvidne Hansen og Retsvidnesuppleant Andersen, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i retsmødet) (s. 139)

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Anholdte Andrea Marie Espersen**, fri for Baand og Tvang. Anholdte fastholdt sin Forklaring igaar som rigtig. De af hende omforklarede Glas, Tallerkener m.v. havde hendes Moder bragt hen til Anholdte en 8 Dages Tid før Branden og Tingene havde hendes Moder først givet til hende efter Branden, dog maa Anholdte herfra undtage Sukkerskaalen og Flødekanden. Disse Ting havde hendes Moder givet hende for længere Tid siden, næsten for 1 Par Aar siden. Det var rigtigt, at det var Anholdtes Moder, der med Undtagelse af Kisten og de 2 Dynner har bragt de hos Anholdte forefundne Ting, hen til Anholdte. Det er sandt, at Anholdtes Moder har hjulpet Anholdte med at bære Sækkene med de skjulte Ting op paa Loftet. Anholdte forsikrede, at hun ikke vidste, hvorledes Ilden, hvorved hendes Stedfaders Sted brændte, var opkommet. Anholdte har dog hørt af sin Moder, at en Nabokone Jeppe Kofoeds Kone, skal have sagt, at Ilden var kommen op midt paa Huset. Oplæst og vedtaget.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse.

Da Andrea Marie Espersen har gjort sig skyldig i Meddelagtighed i Assurancesvig eller i altfald i Meddelagtighed i Forsøg paa at unddrage hendes Forældres Creditors Adgang til at faa Fyldestgjørelse i de Forældrene tilhørende Eiendele, og det er nødvendigt at afhøre nogle andre Personer førend hun faar ejlighed til at tale med dem, vil Anholdte være at hensætte i Varetægtsarrest.

Thi eragtes

Anholdte Andrea Marie Espersen vil være at fængsle.

Oplæst. Arrestanten afført. Forhøret udsat.

Vidner

Politiretten hævet

H.P. Hansen H. Andersen Andreas Nørgaard

(s.143)

Aar 1889 den 23. August, Formiddag Kl. 10, blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod **Gaardeier Jacob Peter Hansen af 7de Vornedegaard i Clemensker Sogn**, der efter at den under Nr. 11 fremlagte Erstatningsforretning var ham foreholdt, forklarede, at han som Sognecommissair i Clemensker Sogn havde deltaget i den Forretning, hvorved den Erstatning, som kunde tilkomme Brandlidte Sven Nilsson for det Løsøre, som han havde mistet ved Branden af hans Hus, blev bestemt. Ved Erstatningens Bestemmelse gaaes der frem paa den Maade, at Brandlidtes Aarsangivelse gennemgaaes med ham Post for Post og at Brandlidte opgiver for hver Post, om der er reddet noget af det forsikrede. Det reddede vurderes og Værdien af det fradrages i Assurancesummen. Restbeløbet af denne bliver Erstatningsbeløbet. Naar alt opgives at være

brændt, beregnes hele Assurancesummen som Erstatning, idet man ikke forlanger af Brandlidte, at han skal opgive de enkelte brændte Ting og den Værdi, disse havde paa den Tid, de brændte.

Paa denne Maade var der ogsaa foreholdt med Brandlidte Sven Nilsson og hans Hustru, der begge overværede hele Erstatningsforretningen. Det var navnlig Konen, der besvarede Spørgsmaalene om, hvad der var reddet, men Sven Nilsson var tilstede og tilsluttede sig Konens Opgivelser. Garantien for, at Brandlidte ikke besviger Brandforsikringsselskabet, tages i den Erklæring som paategnes Aarsangivelsen om, at Værdierne paa denne ere ansatte efter hans bedste Overbevisning. Ved Forretningen (s. 144) den 30 f. M. blev der ikke af Sven Nilsson eller dennes Hustru opgivet andre Ting som reddede end de, for hvilke der er skeet Afkorting i Assurancen under de 3 første Klasser af Aarsangivelsen. Det er ikke under Forretningen opgivet, at der var reddet Sengeklæder, 1 Væv, 1 Varpe, Uld og Hør. Fjer fandtes ikke optagne paa Aarsangivelsen. Angaaende Værdien af Brandlidtes Vogne, Heste og Køer blev der ikke anstillet nogen Undersøgelse.

Erstatningen for de paa Aarsangivelsen under 4 Klasse opførte Beløb er bestemte efter Sven Nilsson og hans Kones Opgivelse af, hvad de havde mistet. Sven Nilsson opgav, at han havde mistet et Læs Halm og Konen opgav, at der var brændt Hør og Uld. At der var reddet noget af disse 2 de sidste Ting, opgaves ikke. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Gaardeier Jens (sic!) Kofoed Mikkelsen af Jydegaard i Clemensker Sogn,** 56 Aar gl., efter at den nævnte Nr. 11 fremlagte Erstatningsforretning var ham foreholdt, erklærede, at han som Vurderingsmand havde deltaget i bemeldte Forretning. Angaaende Maaden, hvorpaa Erstatningsforretninger i Bornholms Brandforsikringsselskab for løsøre afholdes og angaaende Maaden, hvorpaa den Brandlidte Sven Nilsson tilkommende Erstatning den 30 f. M. blev bestemt, forklarede Komparenten overensstemmende med Gaardeier Jacob Peter Hansen, hvis Forklaring derefter bev oplæst for ham og af ham antagen som rigtig. Sven Nilsson og hans Kone, af hvilke navnlig den sidste førte Ordet, opgave ikke andre Ting som reddede end de i Erstatningsforretningen angivne. Konen talte især meget om, at hun havde rigtig megen Uld. Oplæst og vedtaget. Aftraadt. Forhøret udsat.

Vidner

Politiretten hævet

H.P. Hansen H. Andersen

Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 23. August Eftermiddag Kl. 1 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Tinghus af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod **Gaardeier Jens Jørgen Vesth af 51 Selvejergaard i Clemensker Sogn,** 44 Aar gl., der efter at den under Nr. 11 fremlagte Erstatningsforretning var ham foreholdt, erklærede, at han som Vurderingsmand havde deltaget i denne Forretning. Angaaende Maaden, hvorpaa Erstatningsforretningen i Bornholms Brandforsikringsselskab for Løsøre afholdes, og angaaende

Maaden, hvorpaa den Brandlidte Sven Nilssons Erstatning den 30 f. M. blev bestemt, forklarede Komparenten overensstemmende med Gaardeier Jacob Peter Hansen, hvis Forklaring tidligere i Retten i dag derfor blev oplæst for ham og af ham vedtagen som rigtig. Sven Nilsson og hans kone opgav ikke andre Ting som reddede end de i Erstatningsforretningen angivne. De var begge tilstede under Forretningens Afholdelse, men det var især Konen, der førte Ordet og fremkom med Angivelserne om, hvad de havde reddet. Sven Nilsson var imidlertid til stede og sluttede sig til Konens Angivelser.

Skjøndt Vurderingsmændene efter deres Stilling ikke skulle anstille nærmere Undersøgelse om, hvorvidt de af en Brandlidt tegnede Assurancebeløb svare til Gjenstandenes Værdi, naar Gjenstandene vare brændte, gjør Vurderingsmændene dog ofte Spørgsmaal til Paagjældende om omtalte Tings Værdi, naar de formene at Assurancen er for høi, og det skete ogsaa ved Bestemmelsen af Sven Nilssons Erstatning. Comparenten spurgte saaledes Brandlidte, om ikke hans Kakkelovn var for høit assureret, da den saa ud til at være af en ringe Beskaffenhed. Til Brandlidtes Kreaturbesætning havde Komparenten ingen Kjendskab. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev foreholdt de af Sognecommissair Hansen og Vurderingsmændene Mikkelsen og Vest i Retten i dag givne Forklaringer, at Opgivelserne til Vurderingsmændene ved Erstatningsforretningens Afholdelse vare givne af Arrestanten og hans Kone og at de havde undladt under bemeldte (s.145) Forretning at opgive de til Styggegaard og J. Mikkelsen bortførte Ting. Arrestanten erkjendte, at han havde været til stede under Erstatningsforretningen, men paastod, at det navnlig var hans Kone, der opgav de Ting, som vare reddede. Arrestanten erkjendte, at han Lørdagen før Branden havde bortkjørt Kisten og de 2 Dyner til Styggegaard, men paastod, at han kun havde gjort dette, fordi hans Kone forlangte, at han skulde gjøre det. Grunden til, at hans Kone vilde have Dynerne og Kisten ført bort fra Hjemmet var den, at hun frygtede for, at deres Creditorer skulde komme og gjøre Udlæg i Tingene.

Arrestanten paastaar, at Grunden til, at han ikke til Vurderingsmændene opgav, at de af ham til Styggegaard bortførte Dyner ikke vare brændte, alene var den, at han ikke tænkte derpaa. Han mener ogsaa, at det nærmest paalaa hans Kone at opgive de bortførte Ting. At der var ført andre Ting bort fra Stedet end Kisten og de 2 Dyner, vidste han ikke af, idet hans Kone havde ført Tingene bort uden at sige ham noget derom. Arrestanten paastod ogsaa idag, at der fandtes Halm og Træ og Brædder i Stedet, da det brændte. Hvad Assurancen paa Køerne, Hestene og Vognene angaar, da paastaar Arrestanten, at han ikke havde havt til Hensigt at give sig en Fordel paa den paa Brandforsikringsselskabets Bekostning. Arrestanten paastaar ogsaa i dag, at han ikke har paaført den Ild, hvorved hans Sted brændte, og at han ikke vidste Nogen Anden havde paaført den. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany Gaardeierne Jacob Peter Hansen, Jens (sic!) K. Mikkelsen og Jens J. Vesth, der lige overfor Arrestanten Sven Nilsson gjentog deres Forklaring om, at baade Arrestanten og dennes Kone vare til stede ved Erstatningsforretningens Afholdelse og at de begge havde deltaget i de Opgivelser, der bleve gjort til Sognecommissairen og Vurderingsmændene. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Arrestanten afført.

For Retten fremstod **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt ogsaa idag, at hun ikke havde paaført Ilden, og at hun ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet. Endvidere paastod hun, at hun kun havde bragt de af hende til Styggegaard bortførte Ting derhen, for at hendes Mands Creditorer ikke skulde faa Udlæg i dem. Naar hun havde undladt at opgive de til Styggegaard bortførte Ting (lige)som den til **Jens Mikkelsen** udlaaente Væv og Varpe for Vurderingsmændene den Dag, da den hendes Mand tilkommende Erstatning for brændt Løsøre blev bestemt, da skyldtes dette alene en Forglemmelse. Hun kunde ikke mindes, hvorledes det gik til under Erstatningsforretningen. Arrestantinden blev derefter foreholdt den af Taxationsmændene og Sognecommissairen i Retten idag givne Forklaring om, hvorledes det var gaaet til ved Erstatningsforretningens Afholdelse; og endvidere foreholdt, at der ikke kunde skjænkes hendes Forklaring om, at hun havde glemt de bortførte Ting nogen Tiltro, naar (de) under Erstatningsforretningen i Aarsangivelsens ansatte Poster var blevne gennemgaaede med hende. Hun vedblev desuagtet at paastaa, at Undladelsen af at opgive de paagjældende Ting alene skyldtes en Forglemmelse. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Gaardeierne Jacob Peter Hansen, Jørgen (sic!) K. Mikkelsen og Jens J. Vesth**, der lige overfor Arrestantinden fastholdt deres Forklaring om, at Opgivelserne til Vurderingsmændene bleve giorte af Arrestantinden og hendes Mand og at Erstatningsforretningen afholdtes paa den tidligere omforklarede Maade, samt at Aarsangivelsen blev gennemgaaet med Arrestantinden og hendes Mand Post for Post under Erstatningsforretningen. Da Arrestantinden under Forhøret idag havde opgivet, at hun da Erstatningsforretningen afholdtes var saa forstyrret, at hun ikke rigtigt sandsede, hvad der foregik, spurgte Dommeren ovennævnte 3 Comparenter, om de havde mærket Noget til, at Arrestantinden var forstyrret eller ikke rigtig sig selv bevidst ved den omhandlede Lejlighed. Samtlige 3 Comparenter erklærede i den Anledning, at de ikke havde mærket til, at Arrestantinden var forstyrret ved bemeldte Lejlighed. Hun forekom dem at være ligesaa fornuftig og fattet den Dag Erstatningsforretningen (s. 146) afholdtes, som hun er heri Retten idag. Hun lod som om hun var bedrøvet over, at Stedet og deres Ting vare brændte, men ellers var der intet usædvanligt at mærke paa hende. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fastholdt ogsaa idag , at der paa Sengen i Storstuen laa 3 Puder, da Stedet brændte, men hun tilføjede derpaa, at hun i ethvert Fald ikke kunde mindes, at hun havde taget dem bort fra Sengen. De til Styggegaard henbragte Sengeklæder havde Arrestantinden tidligere haft liggende dels paa Loftet og dels paa Sengen i Storstuen. Det foreholdtes Arrestantinden, at hendes Mand havde forklaret, at der ingen Sengeklæder vare paa Sengen i Storstuen, da Stedet brændte, men Arrestantinden vedblev, at hun ikke kunde mindes at have taget de ommeldte Puder bort fra Sengestedet. Det foreholdtes Arrestantinden, at hendes Forklaring om, at hun bragte de skjulte Ting bort fra Huset paa Grund af, at hun frygtede for at hendes mands Creditorer og navnlig Banken skulde komme og gjøre Udlæg i Tingene, næppe kunde være rigtig, da Banken jo ikke havde gjort noget Skridt i den Retning, og at det desuden ikke var hendes Mand, men hendes Fader, der stod som Debitor til Banken. Arrestantinden fastholdt dog den af hende i nysnævnte Henseende givne Forklaring som rigtig.

Da det derpaa foreholdtes Arrestantinden, at hendes Mand og Datter Andrea havde forklaret, at der i den Kiste, som hendes Mand kjørte til Styggegaard Lørdagen før Branden, var 2 Dyner, paastod Arrestantinden at hendes egen Forklaring om, at der kun var en Dyne i Kisten, grundede sig paa, at

hun ikke huskede rettere, end at hun havde baaret den anden Dyne op til Styggegaard. Arrestantinden fastholdt ogsaa i dag, at hendes Datter havde faaet den Symaskine, som var bragt hen til hende, som Vederlag for, at Arrestantindens Mand havde faaet Datterens Løn fra Lynggaard. Den af Arrestantindens Datter Andrea i Retten den 15. ds givne Forklaring med Hensyn til bemeldte Maskine foreholdtes Arrestantinden. Arrestantinden indrømmede, at Datteren blev forsynet med Klæder fra Hjemmet, men paastod at den gav de Datteren den. Arrestantinden foregiver ikke at kunne huske, om der havde været Tale om, at Andrea skulde have Symaskinen, før Maskinen blev bragt hen til hende paa Styggegaard. Arrestantinden paastod, at hun i ethvert Fald havde tænkt paa, at Datteren skulde have Symaskinen i Vederlag for Lønnen.

Arrestantinden foregiver idag ikke at kunne huske, naar Symaskinen blev bragt hen til Styggegaard. Arrestantinden indrømmede idag, at hun og Datteren, efter at hendes Mands Sted var brændt, havde bragt de til Styggegaard bortførte Ting op Loftet paa Styggegaards Stuehus, men foregiver, at hun ikke mindes at have sagt til Datteren, at denne ikke maatte tale om Tingene. Da Arrestantinden spurgtes om, hvorfor Tingene bleve bragte op paa Loftet, kom hun til at sige, at det var fordi de ikke kunne ligge i Pigekammeret, men da hun derpaa spurgtes om, hvem der havde sagt, at de ikke kunde ligge i Pigekammeret paastod Arrestantinden, at det kunde hun ikke mindes. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til Arresten.

For Retten fremstod Brandlidtes Steddatter Trine Christine Espersen, i Tjeneste hos Smed Lindblad i Clemensker Sogn, 15 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden og efter at de paa Styggegaard fundne Sengeklæder samt Tallerkener, Glas og Assietter samt Stager vare hende foreholdte, forklarede, at bemeldte Sengeklæder samt Tallerkener, Glas og Stager tilhørte hendes Stedfader og Moder, medens de 2 Glasassietter vare givne til Komperantinden og hendes Søster Andrea. De ligeledes i Retten tilstedeværende Glassukkerskaal og Flødekande tilhørte Andrea. Paa Anledning forklarede Komperantinden, at den tilstedeværende rødtribede Dyne var hendes Forældres Overdyne og at den laa paa deres Seng i Dagligstuen, medens den blaastribede Overdyne laa paa Sengen i Storstuen. Den i Retten tilstedeværende Kiste havde tilhørt Komparentindens afdøde Fader, men Komparentindens Moder havde sagt, at den skulde Andrea have. Kisten stod fremme hos Forældrene.

Komparentinden ved ikke, hvor megen Uld eller Hør hendes Moder havde, da Stedet brændte. Komparentinden har været ude at tjene siden Tirsdagen efter Fastelavn iaar, men kom af og til hjem og besøgte Forældrene. Sidste Gang hun var hjemme, var 14 Dage eller 3 Uger før Branden af Stedet. Dengang laa hendes Forældres Overdyne paa deres Seng i Dagligstuen (s.147). Den rød og graastribede Pude samt den blaa og graastribede Pude laa paa Sengen i Storstuen, hvor de andre Puder laa, foregiver Komparentinden ikke at kunde mindes. Hørren plejede hendes Moder at have liggende paa Loftet, og Ulden plejede Moderen at have liggende i den her i Retslokalet tilstedebragte Kiste. Komperantinden har ikke modtaget noget af Forældrene til Opbevaring og hun paastod ikke at vide Besked om, hvorledes Ilden er opstaaet. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Trine Christine Espersen fremstod paany for Retten og forklarede paa Anledning, at hun ikke vidste, hvorledes hendes Stedfader pleiede at forholde sig iaar med at have Kreaturerne inde i Hus om Natten. Ifjor stode Kreaturerne ude, naar det var varmt i Veiret, men bleve trukne i Hus, naar det var koldt. Det var Komparentindens Moder, der gav Komperantinden og dennes Brødre Ordre til at trække Kreaturerne i Hus om Natten. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Husmand Jens Hansen Mikkelsen af 4de Selvejergaards Grund i Clemensker**, der efter at være foreholdt den under Nr. 15 forelagte Rapport erkjendte, at der i hans Hus fandtes en Væv og 1 Varpe tilhørende Sven Nilsson. Comparenten forklarede nærmere, at hans Fruentimmer skjønt han selv eier en Væv, en Dag spurgte Sven Nilssons Kone, om hun ikke kunde laane dem en Væv, da deres egen Væv var bleven tildækket med Hø og var vanskelig at faa ned. Sven Nilssons Kone erklærede sig villig til at laane dem en Væv og Søndag 8 Dage før Branden, altsaa den 21 Juli d. A. kom Sven Nilsson kjørende med Væven hen til Comparenten. Da de nærmere skulde undersøge den, viste det sig imidlertid, at den var for fin til Comparentens Stue, og derfor blev den ikke stillet op, hvorimod Comparentens egen Væv, trods Besværet med at faa den ned, blev tagen ned og stillet op. Ved samme Lejlighed som de laante Væven, laante de ogsaa en Varpe af Sven Nilsson og det gjorde de, skjønt de selv har en Varpe. Det foreholdtes Comparenten, at hans Forklaring lød temmelig usandsynlig, og at der var Grund til at antage, at Tingene vare bragte hen til ham for at Brandlidte kunde besvige Assurancen, men Comparenten vedblev, at hans Forklaring om Maaden, hvorpaa Væven og Varpen vare komne i hans Hus var rigtig. Oplæst og vedtaget.

Paa Anledning forklarede Comparenten, at han Intet vidste om, hvorledes Ilden i Sven Nilssons Hus var opstaaet. Den Nat Sven Nilssons Sted brændte, laa Comparenten paa Brødegård i Olsker Sogn og var ikke borte fra Gaarden. Han laa sammen med Gaardens Tjenestedreng, der er uconfirmeret, men hvis Navn Comparenten ikke husker. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Andrea Marie Espersen** fri for Baand og Tvang. Arrestantinden forklarede efter Formaning til at følge Sandheden, at det ikke var hende bekjendt, hvorledes Ildløsen hos hendes Stedfader var opstaaet. Paa Anledning forklarede hun, at den i Retslokalet tilstedebragte rødtribede Dyne var hendes Forældres Overdyne og at den pleiede at ligge paa deres Seng i Dagligstuen. Arrestantinden var hjemme hos Forældrene Søndagen før Branden, men da havde Forældrene en blaastribt Overdyne paa Sengen Mage til den anden heri Retten tilstedevarende Dyne. En 14 Dages Tid før Huset brændte, var Arrestantinden hjemme, og hun saa ved den Leilighed, at der i Sædgulvet i den vestre Ende af Stuehuset laa nogen grøn Rug, som hendes Fader havde anvendt til at fodre Hestene med. Derimod saa hun ikke til noget til Halm eller Foder i bemeldte Sædgulv.

Comparentinden ved ikke, om hendes Husbond har vidst Besked med, at de paa hans Loft frembragte Gjenstande laa dersteds. Arrestantinden fastholder i øvrigt sin i Retten den 15de ds. givne Forklaring som rigtig. Paa Anledning forklarede Arrestantinden, at hendes Fader havde nogle Træer liggende paa Stænge i Udhuset, derimod havde han, saavidt Arrestantinden ved, ikke Brædder liggende i bemeldte Udhus. Da Arrestantinden og hendes husbond Aftenen før Branden forlod hendes Stedfaders Hus, laa hendes Broder Oluf og sov paa Bænken i Stuen. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden paany afført til Arresten.

Dommeren bemærkede, at der var udsendt en Skrivelse til Sandemand Jensen i Olsker om at tilsige Julius Markers Moder, Lauridts Markers Kone og Smed Christen Kofoed til (s.148) at møde til Forhør i Retten i dag, men at ingen af de paagjældende vare mødte, saa det maatte antages, at Tilsigelsen ikke var sket.- Forhøret udsat.

Vidner

H.P. Hansen

H. Andersen

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard

(s.148) Aar 1889 den 27. August Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod Husmand, fhv. Smed Christen Kofoed af Olsker Sogn, 60 Aar gl., der paa Anledning forklarede, at han i afvigte Vinter solgte en gammel 23 aarig Hoppe til Arrestanten Sven Nilsson for 40 Kr. Den var efter hans Mening ikke mere værd end de 40 Kr. Comparanten havde selv købt den for et Par Aar siden af Husmand Christian Stenberg i Olsker Sogn for 75 Kr., men den blev selvfølgelig ringere for hvert Aar. Den kan ikke være stegen i Værdi, siden Sven Nilsson fik den. Den anden Hest, som Sven Nilsson havde, har Comparanten seet en Gang i Forsommeren. Han saa ganske vist ikke nærmere paa den, men det forekom Comparanten, at den ikke var bedre end den Hest, Comparanten havde solgt til Sven Nilsson. Comparanten kjender ikke kjendeligt til Sven Nilsson og ved ikke, hvor Sven Nilsson havde faaet den anden Hest fra. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev foreholdt den af Christen Kofoed afgivne Forklaring om, at den Hest, som Arrestanten havde købt af Kofoed, ikke var mere værd end 40 Kr., og Arrestanten blev spurgt om, hvorvidt han ansaa Hesten for at være mere værd. Efter nogle undvigende Svar erklærede Arrestanten, at han mente, at Hesten var 100 Kr. værd, og at han efter sit Skjøn havde købt Hesten billigt. Arrestantens anden Hest var meget bedre, end den, han havde købt af Kofoed. Oplæst og vedtaget.

Husmand Christen Kofoed erklærede i Anledning af Sven Nilssons Forklaring, at den Hest Sven Nilsson havde købt af Comparanten ikke kunde være 100 Kr. værd, og at den efter Comparantens Skjøn ikke var mere værd end de 40 Kr. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson formanedes til at følge Sandheden og blev derefter spurgt om, om han ikke dengang han tegnede sin Assurance og i sin Aarsangivelse satte den Hest, han havde købt af forrige (s. 149) Comparant til 100 Kr. var fuldkommen paa det rene med og indsaa, at Hesten ikke paa langt nær var 100 Kr. værd. Arrestanten svarede undvigende ved at tale om, at det var en god Hest og at han kunde faa megen Nytte af den. Da Spørgsmaalet flere Gange gjentoges, svarede Arrestanten, at det kunde jo gjerne være, at Hesten var sat for høit, men han endte dog til sidst med at sige, at han, dengang Aarsangivelsen til Forsikringselskabet blev udfærdiget syntes, at Hesten kunde sættes til 100 Kr. Ved Udfyldningen af Aarsangivelsen blev han assisteret af sin Svoger Christian Stenbergs Kone Oliva, som nedskrev Værdierne paa Aarsangivelsen efter Arrestantens Opgivelser. Under Afhøringen af Arrestanten havde Husmand Christen Kofoed opgivet, at Arrestanten var bekendt med, at den Hest, han købte af Kofoed, var 23 Aar gl. Da Hestens Alder i Aarsangivelsen er sat til 18 Aar, blev Arrestanten Sven Nilsson spurgt om, hvorfor Alderen var

urigtigt angivet. Efter at Spørgsmaalet var gjentaget flere Gange svarede Arrestanten, at det vidste han ikke. Oplæst og vedtaget Arrestanten afførtes til Arresten. Husmand Christen Kofoed aftraadte,

For Retten fremstod **Husmand Anders Christian Stenberg af 2. Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, 28 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden, forklarede, at han var Broder til Brandlidtes Kone, men at han kun sjældent kom til Brandlidte. Han har 1 Gang i sidste Sommer været inde i Brandlidtes Stue, men han har ikke i flere Aar været inde i Brandlidtes Lade og Udhus. Comparenten forsikrer, at det er ham aldeles ubekjendt, om Brandlidte, da Stedet brændte, havde nogen Halm liggende i Sædgulvet i vestre Ende af Stuehuset. Brandlidtes Søn Oluf, som nu er hos Comparenten, har fortalt, at der laa nogle Rughalmsneg i Kanen i Udhuset og at der laa lidt Smaahalm i Havregulvet i den vestre Ende af Stuehuset. Comparenten forklarede paa Anledning, at han ikke havde sagt til Gaardeier Julius Marker paa Styggegaard, at Brandlidte ingen Halm havde, da Stedet brændte. For flere Aar siden, da Brandlidte byggede sin Udhuslænge fik han 2 Grantræer af Comparentens Fader. Det er Comparenten bekjendt, at disse 2 Træer ikke er blevne brugte til Udhuset, men om de vare i Behold ved Branden, ved Comparenten ikke. Da Brandlidte fik sin Aarsangivelse til Brandforsikringsselskabet udfærdiget i Marts Maaned d. A., hjalp Comparentens Kone ham med at skrive Angivelsen, men Værdierne og alle øvrige Opgivelser derpaa har Brandlidte selv givet.

Den Brandlidte tilhørende brune Hest var, saavidt Comparenten ved, 24 Aar gl., og at den havde den Alder og ikke var 18 Aar gl., vidste Brandlidte. Da Brandlidte hyppigt kom hen til Comparenten og dennes Fader, som boer hos Comparenten, har Comparenten ofte seet Brandlidtes Heste. Comparenten ved ikke, hvor Brandlidte havde kjøbt den røde Hest; den brune Hest havde tidligere tilhørt Comparenten og den har Brandlidte kjøbt af Christen Kofoed i Olsker Sogn i afvigte Vinter henved Foraarstiden til for 40 Kr. Hesten var efter Comparentens Skjøn ikke mere værd end de 40 Kr. snarere mindre. Naar Comparenten skal anslaa Værdien af Hestene, er han mest tilbøjelig til at sige, at Brandlidtes Heste ikke vare stort mere værd end 25 Kr. Stykket. Den røde Hest var efter Comparentens Skjøn ikke mere værd end den brune. Naar Brandlidte havde assureret sine Heste den ene til 200 Kr. og den anden til 100 Kr., da er denne Assurance alt for høj.

Brandlidtes Køer havde Comparenten kun seet meget flygtigt en Gang i Sommer, da han gik forbi Brandlidtes Sted. Over 50 Kr. Stykket kunne de ikke være værd og naar Brandlidte havde havt dem assureret til 100 Kr. Stykket, da var dette alt for høit. Comparenten har flere Gange seet de 2 bedste af Brandlidtes Vogne. Det var gode Vogne. Comparenten antager, at Fjedervognen, som Brandlidte havde kjøbt i Sverig for et Par Aar siden kunde være henved 200 Kr. værd, og at den anden Vogn kunde være ca. 100 Kr. værd. Brandlidtes Kane, havde saavidt Comparenten ved kostet Brandlidte ca. 60 Kr., men det var alt for meget for den, og desuden havde Brandlidte havt den i mange Aar. Stangen paa den var ogsaa itu. Comparenten ved ikke, fra hvem Brandlidte havde faaet den røde Hest og sine Køer. Om Brandlidte pleiede at have sine Kreaturer ude om Natten ved Comparenten ikke. Han har forhørt sig derom hos Brandlidtes Nabo Christian Pedersen, og denne har sagt, at Brandlidte i Forsommeren iaar pleiede at have sine Kreaturer gaaende ude om Natten. Kreaturerne gik (s.150) da ofte løse om Natten og gik hen i Christian Pedersens Sæd. Da Pedersen havde klaget til Brandlidte derom, havde det taget den Forandring i den Henseende, og Pedersen troede, at Brandlidte siden ofte havde havt Kreaturerne inde om Natten. Med Betegnelsen Forsommer menes i Almindelighed Tiden før Sct. Hans Dag. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev foreholdt den af Anders Christian Stenberg satte Værdi paa Arrestantens Heste og Køer samt Kane og spurgt, om han erkjendte, at han ved Afgivelsen af sin Aarsangivelse den 11. Marts d. A., da havde med fuld Bevidsthed ansat disse Tings Værdi aldeles uforholdsmæssigt højt og at han ved at fortie dette ved Erstatningsforretningens Afholdelse havde forsøgt at besvige Brandforsikringsselskabet. Arrestanten gav ligesom tidligere idag undvigende Svar, foregav at han ikke forstod sig paa at vurdere Tingene, samt at det gjerne kunde være, at han havde sat Værdierne for høit, men at han ikke havde tænkt derpaa, ligesom han heller ikke havde tænkt paa, at de nævnte Kreaturer og Kanen var for højt assurerede, da Erstatningsforretningen afholdtes.

Arrestanten blev spurgt om, hvorfor han ikke havde opgivet for Taxationsmændene, at de 2 Dyner, som han selv havde kjørt hen til Styggegaard, og den hos Jens Mikkelsen staaende Væv og Varpe vare blevne reddede og i Behold. Arrestanten svarede først, at det skulde han have gjort, men derpaa sagde han, at han ikke havde tænkt paa, at Tingene vare i Behold, da Erstatningsforretningen holdtes.- Arrestanten blev derefter spurgt om, hvor den heri Retslokalet værende rødtribede Overdyne havde pleiet at ligge, før den blev ført til Styggegaard Lørdagen før Branden, hvortil Arrestanten svarede, at den havde ligget paa Sengen i Storstuen. Da Arrestanten derefter blev foreholdt den af hans Steddatter i Retten den 23de ds. givne Forklaring om, at bemeldte Dyne havde været hans og Konens Overdyne og at den pleiede at ligge paa deres Seng i Dagligstuen, paastod Arrestanten først, at hans egen Forklaring var rigtig, men derefter fremkom han med en Forklaring om, at han og hans Kone undertiden havde brugt nævnte Dyne som Overdyne, men at den før den blev ført bort laa paa Sengen i Storstuen.

Arrestanten foregiver, at Arbeidskarl Morten Nilsson og hans Kone Elna, som nu bo hos Ole Kofoed i Clemensker Sogn, have seet Arrestantens Sengeklæder og vide, hvilke Dyner Arrestanten og hans Kone brugte. Morten Nilsson boede hos Arrestanten fra Slutningen af August i fjor og indtil sidst paa Vinteren iaar. Arrestanten paastod ogsaa idag, at han ikke havde paaført Ilden og at han ikke vidste, hvorledes den var opkommen.

Det foreholdtes Arrestanten, at hans Steddatter Andrea den 23de ds. havde forklaret, at hun ikke havde seet nogen Halm i Sædgulvet i vestre Ende af Stuehuset, da hun var hjemme en 14 Dages Tid før Branden, og at det, efter hvad der er forklaret ved den Sag under Forhøret, ikke kunde antages, at Arrestanten havde nogen Halm, da Stedet brændte eller i al fald hverken et eller et ½ Læs Halm. Arrestanten vedblev desuagtet sin tidligere Forklaring om, at han havde nogen Halm, da Stedet brændte, men han indrømmede dog idag, at han ikke havde et helt Læs Halm. Da Arrestanten spurgtes om, hvorfor han da til Taxationsmændene havde opgivet, at han havde mistet 1 Læs Halm og havde ladet sig tillægge Erstatning for et fuldt Læs Halm, svarede han, at han ikke vidste, hvad han skulde sige. Han forsikrede, at han ikke havde haft til Hensigt at bedrage Brandforsikringsselskabet, hverken med Hensyn til bemeldte Halm eller sine Heste og Køer samt Dynerne, Varpen og Væven. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført til Arresten.

For Retten fremstod Gaardeier Julius Markers Moder, Birgitte Cathrine Marker, af Styggegaard i Olsker Sogn, 66 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden, forklarede, at hun ikke havde seet de i Retten tilstedeværende Ting, der den 14de ds. blevne fundne paa Styggegaards Loft, førend Politiet afhentede disse Ting, og at hun ikke før nævnte Dag havde vidst

noget om, at Tingene vare bragte hen til Styggegaard og skjulte dér. Da Comperantinden derefter blev foreholdt den af Pigen Andrea Marie Espersen i Retten den 15de ds. givne Forklaring om, at Andrea havde faaet lov til at laane 2 Sække af Comparentinden og at Comparentinden havde seet, at Andrea havde puttet den blaastribede Dyne i den ene Sæk, paastod Comparentinden, at hun ikke havde givet Andrea lov til at laane nogen Sæk og at hun ikke havde seet Andrea putte Dynen i Sækken. Da det foreholdtes hende, at det var mærkeligt, om Andrea skulde have givet urigtig Forklaring om nævnte Punkter, ændrede Comparentinden forsaavidt sin Forklaring, som hun paastod, at hun i hvert Fald ikke kunde huske at Andrea havde spurgt hende om Tilladelse (s. 151) til at laane nogen Sæk. Hun fastholdt, at hun ikke havde seet, at Andrea puttede den blaastribede Dyne i Sækken.

Comparentinden opgav under Forhøret, at hun i længere Tid før Branden af Sven Nilssons Hus havde været syg, og i en Del af Tiden sengeliggende. Paa Anledning forklarede Comparentinden, at hendes Søn Julius i fjor Sommer havde laant den blaastribede Dyne og at denne benyttedes af Pigen Andrea, som har fortalt Comparentinden, at Dynen tilhørte hende selv.- Uagtet det foreholdtes Comparentinden, at hendes Forklaring om ikke at have mærket til, at de i Retten tilstedeværende Ting beroede paa Styggegaard hos Pigen, var i høi Grad usandsynlig, fastholdt Comparentinden dog sin nævnte Forklaring. Paa Anledning nægtede Comparentinden, at hun med andre af Gaardens Fruentimmere havde talt om, at det var Julius Markers Skyld, at Tingene var blevne bragte til Styggegaard. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Andrea Marie Espersen, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt lige overfor Birgitte Cathrine Marker, at denne havde givet Arrestantinden Lov til at laane de 2 Sække, og at forrige Comparentinde havde seet paa, at Arrestantinden havde puttet den blaastribede Dyne i Sækken. Oplæst og vedtaget.

Birgitte Cathrine Marker fastholdt desuagtet sin egen Forklaring som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Paa Anledning forklarede Arrestantinden Andrea Marie Espersen, at hun ikke havde hørt Julius Markers Moder og Laurits Markers Kone tale om, at det var Julius Markers Skyld, at Tingene var blevne gjemte paa Styggegaard, men at bemeldte 2de Fruentimmere havde talt om, at det var en Feiltagelse af Julius Marker, naar han havde sagt til Arrestantindens Moder, at de (nemlig Sven Nilsson og hans Kone) kunde slagte og spise Kreaturerne, før end Creditorerne kom og skrev. Det var Laurits Markers Kone Petrea, som havde sagt det til Markers Moder. Oplæst og vedtaget.

Birgitte Cathrine Marker paastod ikke, at kunde mindes, at Laurits Markers Kone havde gjort den omhandlede Bemærkning til Comparentinden. Oplæst og vedtaget. Aftraadt. Arrestantinden afførtes til Arresten.

For Retten fremstod Laurits Markers Kone Petrea Janusine Marker af Styggegaard i Olsker Sogn, 24 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden paa Anledning forklarede, at hun ikke havde seet noget til, at de her i Rettens Lokale tilstedebragte Ting, havde været skjulte paa Styggegaard og at hun ikke havde seet Tingene, førend Politiet afhentede dem. Da Comparentinden derefter blev foreholdt den af Arrestantinden Andrea Marie Espersen i Retten den 15de ds. givne Forklaring om, at Andrea havde spurgt Comparentinden om, hvorvidt denne troede, at Andrea og hendes Moder kunde lægge Tingene op paa Loftet, erkjendte Comparentinden, at Andrea en Dag

havde rettet et saadant Spørgsmaal til Comparentinden, og at det nok var muligt, at Comparentinden havde svaret, som af Andrea er forklaret, men Comparentinden paastaar, at hun ikke havde seet hvilke Ting det var, at Andrea vilde bringe op paa Loftet og at Comparentinden kun vidste, at der i den Kiste, som Sven Nilsson havde kjørt hen til Andrea, var 2 Dyner.

Dette havde Andrea selv fortalt Comparentinden. Denne boede tilligemed sin Mand og hans Moder i den gamle Sidelænge paa Gaarden, hvor der ogsaa fandtes Kjøkken og Husholdningslokaler. Det nye Stuehus, paa hvis Loft de heri Retten tilstedebragte Gjenstande vare skjulte, var ikke endnu færdigt, men i samme fandtes dog saavel Pige-kammeret som Julius Markers Kammer. Pige-kammeret er op til Ovnen og paa dennes Runding har Comparentinden seet, at Andrea havde noget Tøi liggende, men Comparentinden paastaar ikke at have seet de tilstedebragte Sække liggende paa Ovnen. Comparentinden paastaar, at hun ikke har talt til sin Svigemoder om, at det var en Feil af Julius Marker, naar han havde sagt til Andreas Moder, at "de" kunde slagte og spise Kreaturerne, før Creditorerne kom og skrev hos dem; ei heller nogen lignende Bemærkning har Comparentinden gjort til sin Svigermoder. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes Andrea Marie Espersen, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt ligeoverfor Petrea Janusine Marker, at denne til Markers Moder havde gjort Bemærkningen om, at det var en Feil af Julius, at han havde sagt som anført til Arrestantindens Moder. Paa Anledning forklarede Arrestantinden, at Petrea Janusine Marker stod i Kjøkkenet i det nye Stuehus, da Arrestantinden spurgte hende, om hun troede at hun og hendes Moder kunde lægge Tingene op paa Loftet. Arrestantinden havde raget Tingene ned fra Ovnen i Pige-kammeret (s.152) og viste hen paa dem, da hun rettede sit spørgsmaal til Petrea. Arrestantinden ved ikke, om Petrea har seet Tingene liggende paa Ovnen i Pige-kammeret, hvilket de havde gjort indtil de efter Husets Brand bleve bragte op paa Loftet, men Petrea kom ikke saa sjældent hen i Pige-kammerets Dør for at kalde paa Arrestantinden. Døren er i Kammerets ene Ende, og Ovnen er paa den ene Side af Pige-kammeret. Naar man stod i Døren til Pige-kammeret kunde man i alfald let se, hvad der var paa Ovnen. Oplæst og vedtaget.

Petrea Janusine Marker fastholdt sin egen Forklaring som rigtig, hun erkjendte, at hun stod i Kjøkkenet, da Andrea spurgte hende, om hun kunde lægge Tingene op paa Loftet, men hun paastaar vedblivende, at hun ikke saa de paagjældende Ting. Hun antog, at de Ting, som Andrea talte om, var de 2 Dyner, som Andrea havde faaet. Til de andre Ting kjendte Comparentinden ikke. Comparentinden fastholdt sin benægtelse af, at hun havde gjort Bemærkningen om, at det var en Feil af Julius, at han havde sagt til Andreas Moder, at de kunde disponere over Tingene; før Creditorerne kom og skrev. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Arrestantinden Andrea Marie Espersen forklarede efter Formaning til at sige Sandheden, at hun ikke var til stede, da hendes Moder bragte den første Sæk hen til Arrestantindens Kammer. I bemeldte Sæk var der Hør. Da hendes Moder kom med den anden Sæk, hvori der var Blaar, var Arrestantinden tilstede i Kammeret, og hun sagde da til sin Moder, at hun ikke vilde have de Sække, da hun ikke turde have dem. Det var Arrestantinden paafaldende, at hendes Moder vilde bringe alle de Ting hen til Arrestantinden. Hendes Moder fortalte hende, at hun bragte Tingene hen til Arrestantinden, for at hendes Mands Creditorer ikke skulde komme og skrive dem, og Moderen spurgte Arrestantinden om hun ikke syntes, at det var rigtigt. Arrestantinden gik ud af Kammeret, fordi hun ikke syntes om denne Sag, uden at tale videre med sin Moder den Dag.

Arrestantinden forklarede derpaa, at Dommeren havde misforstaaet hende. Det var ikke den Dag, hendes Moder bragte den anden Sæk hen til hende; men en senere Dag, at Moderen spurgte hende, om hun ikke syntes det var rigtigt. Moderen bragte de forskellige fundne Sække a flere Gange. Den Gang Moderen kom med Sækken med Ulden, sagde Arrestantinden til sin Moder, at hun ikke vilde have disse Sække i Kammeret, da det saa for stygt ud, naar Nogen saa dem, og da var det, at Moderen spurgte hende, om hun ikke syntes, at det var rigtigt at unddrage Tingene fra Creditorernes Forfølgning. Arrestantinden har egentlig ikke taget imod de skjulte Ting, men hendes Moder bragte dem hen til Styggegaard og giemte dem selv oppe paa Ovnen. Tallerkenerne og Glassene satte hendes Moder først fra sig paa Arrestantindens Comode, men for at de ikke skulde blive slaaede itu, giemte Moderen dem selv senere i Comoden. De 2 Glasassietter har Moderen aldrig givet Arrestantinden og dennes Søster, men Arrestantinden og Søsteren har selv talt om, at de ønskede at faa disse Assietter. Arrestantinden var utilfreds med, at Tingene bleve slæbte hen til hende, men hun paakaldte dog ikke sin Husbonds Hjælp imod Moderen, da hun aldrig havde sat sig op mod Moderen, og denne vilde have Tingene skjulte.

Først efter at Huset var brændt, hjalp Arrestantinden Moderen med at bringe Tingene op paa Loftet. Det var hendes Moder, der forlangte, at Arrestantinden skulde hjælpe hende. Moderen sagde, at det var bedst, de skjulte Tingene, og da Arrestantinden sagde, at hun ikke vidste, hvor de skulde gjøre det, sagde Moderen, at de kunde bringe dem op paa Loftet. Denne Hjælp er den eneste Bistand, Arrestantinden har ydet Moderen, naar der bortses fra, at hun har fundet sig i at have Tingene i sit Kammer. Da Arrestantinden spurgtes om, hvilke Tanker hun gjorde sig om Grunden til, at Moderen efter Branden vilde have Tingene bedre skjulte, svarede Arrestantinden, at hun ikke gjorde sig anden Tanke, end at hun troede, at Moderen vilde have Tingene skjulte for Creditorernes Skyld. Ved nærmere Examination forklarede Arrestantinden, at hun senere fik den Tanke, at Moderen vilde have Tingene skjulte for at Assuranceforeningen ikke skulde blive bekjendt med, at Tingene var (s.153) i Behold. Dengang Moderen bad hende om at hjælpe sig, vidste Arrestantinden ikke rigtig, hvad hun skulde tro. Hun gik og var bange for at hun skulde komme her til Hasle, fordi Tingene vare skjulte hos hende.

Arrestantinden ved Intet om, hvorledes Ilden i hendes Forældres Hus er opstaaet. Moderen har Intet sagt til hende desangaaende. Quo ad generalia forklarede Arrestantinden at hun var født i Clemensker den 8. November 1871, hendes Fader var Skomager Hans Christian Espersen, som er død for mange Aar siden. Hun har altid opholdt sig i Hjemmet indtil Aaret efter sin Confirmation. Siden har hun tjent 3 Maaneder i Allinge hos Hans Grønbech, været hjemme en Sommer, tjent paa Muregaard i Clemensker Sogn en Vinter, atter været hjemme i 2 Maaneder, tjent paa Styggegaard i 4 Maaneder, tjent paa Lynggaarden i Rø Sogn fra 1. November f. A. til 1. Mai d. A. og siden tjent paa Styggegaard i Olsker Sogn. Hun nægter sig tidligere tiltalt eller straffet. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden formanedes til at følge Sandheden, men vedblev desuagtet at paastaa, at hun ikke havde nogen Skyld i Branden eller vidste Noget om, hvorledes den var opstaaet, ligesom hun vedblev at paastaa, at det alene skyldtes en Forglemmelse, at hun den Dag, Taxationsmændene bestemte Erstatningen for Brandskaden, have undladt at opgive, at de til Styggegaard bortførte Ting samt Væven og Varpen hos Jens Mikkelsen vare i Behold. Det foreholdtes hende, at hendes

Opgivende i nævnte Henseende ikke fortjente den mindste Tiltro, da hun, naar Aarsangivelsen blev gennemgaaet med hende Post for Post umulig kunne glemme bemeldte Ting. Arrestantinden blev derefter spurgt om, hvorfor hun ikke, hvis hendes Paastand om, at hun ikke havde tænkt paa de omhandlede Ting, var rigtig, senere efter at være kommen i Tanker om Tingene, havde gjort Anmeldelse til Assuranceforeningen om, at de ikke vare brændte. Arrestantinden svarede dertil, at det ikke faldt hende ind, at hun skulde gjøre det.-

Da hun spurgtes om, hvor den i Retslokalet tilstedeværende Dyne pleiede at ligge, før den blev bragt hen til Styggegaard, forklarede Arrestantinden, at den havde ligget snart paa Loftet og snart nede, og et Øieblik efter tilføiede hun, at hun og hendes Mand havde brugt den som Overdyne i Vinters. Da de af hendes Døttre, Trine og Andrea i Retten den 23de ds. givne Forklaringer vedrørende Dynen, bleve hende foreholdte, paastod hun, at Døttrene maatte huske feil, og navnlig paastod hun, at Dynen ikke havde ligget paa hendes og Mandens Seng 14 Dage før Branden. Arrestantinden paastod ogsaa idag, at der var nogen Halm i Behold i Sædgulvet i vestre Ende af Stuehuset, da Stedet brændte, og at hendes Mand havde sagt, at der var et lille Læs Halm. Oplæst og vedtaget. Afført til Arresten.

Forhøret udsat.

Vidner

H. P. Hansen

H. Andersen

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard

(S.154)**Aar 1889 den 29. August Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod **Husmand Jeppe Hansen Kofoed af 4de Selveiergaards Fortoug i Clemensker Sogn**, 55 Aar gl., derefter Formaning til at følge Sandheden paa Anledning forklarede, at han den Nat, Sven Nilssons Hus brændte, blev vækket af sin Kone, der havde lagt Mærke til et Lysskær, der kom nord fra. Comparentens Kone havde ondt i Tænderne og sov derfor ikke godt. Da hun vækkede Comparenten sagde hun, at nu havde Sven Nilsson nok "faaet Fyr paa". Meningen med denne Bemærkning var vel nok, at hun tænkte sig, at Sven Nilsson selv havde paasat Ilden. Comparenten sprang op og saa igiennem Vinduet, at det brændte over det hele. Han kunde ikke skjønne, hvor Ilden var opstaaet, men det forekom ham dog, at det brændte stærkest i den vestre Ende af Stedet, altsaa der, hvor Stalden og Sædgulvet var. Efter at han var bleven paaklædt, løb han først hen til sin Nabo Jens Mikkelsen for at kalde paa denne, men han var ikke hjemme og Comparenten begav sig derpaa til Brandstedet, hvor han fandt Sven Nilsson og Christen Pedersen samt Anders Haakansson gaaende udenfor. Comparenten forblev paa Brandstedet 1 Par Timers Tid. Han saa Skorstenen staaende tilbage, men lagde ikke mærke til noget Hul paa den og kan ikke tro, at der var noget Hul paa den, da han saa, at det røgte stærkt ovenud af den, men ikke saa, at der trængte Røg ud af Siden af den. Han og andre talte paa Brandstedet om, at Skorstenen ikke saa saa daarlig ud.

Comparenten kom kun sjældent hen til Sven Nilsson og kjendte ikke stort til dennes Forhold. Sidste Gang han var i Sven Nilssons Hus var i Foraaret, og da var han ikke inde i Stuen. Comparenten har seet Sven Nilssons Heste. Da Comparenten opfordredes til at udtale sit Skjøn over, hvad Hestene kunde være værd, svarede han, at det kunde han ikke sige saa nøie, men de kunde vel ikke være over 100 Kr. værd Stykket. Da det foreholdtes Comparenten, at flere andre Vidner havde anslaaet Hestene til en meget ringere Værdi, svarede Comparenten (s.155), at det nok var muligt, at Hestene ikke var saa meget værd. Comparenten har aldrig seet nøiere paa Hestene. Comparenten ved ikke, hvorfra Sven Nilsson havde faaet den røde Hest, men formoder, at han har tilbyttet sig den i Rønne i afvigte Vinter. Comparenten har kun seet Sven Nilssons Køer paa Afstand. Det var gamle Køer og næppe mere værd end 50 Kr. Stykket. Brandlidte havde gode Vogne, i al fald havde han 2 gode Vogne, men Comparenten har ikke noget Begreb om, hvor meget Vognene vare værd.

Om der var mange eller faa Rester af Sengeklæder paa Brandstedet, ved Comparenten ikke, han har kun seet en Smule til Resterne af en Pude ligge der. Brandlidte havde undertiden sine Kreaturer liggende ude om Natten, undertiden havde han dem inde. Dette sidste var navnlig Tilfældet, naar det var koldt og daarligt Veir. Da Comparenten sidst havde besøgt Brandlidte var han kun inde i Dagligstuen. De Møbler Brandlidte havde i Dagligstuen vare faa og daarlige. Der var vist ikke mere end 1 Bord, 2 á 3 Stole og 1 Slagbænk samt 1 Par saakaldte Sengehuller (JER, dvs. alkover), det vil sige Sengesteder, der ere dannet ved at slaa Brædder op imod Væggen. Det er Comparenten bekjendt, at Brandlidte en 8 Dages Tid før Branden har kjørt en Væv hen til ovennævnte Jens Mikkelsen. Om Brandlidte har kjørt andre Ting bort, ved Comparenten ikke. Oplæst og vedtaget, dog med den Ændring, at Comparenten ikke bestemt kan sige, om det var Sengehuller eller Sengesteder, der fandtes i Sven Nilssons Dagligstue. Paa Anledning tilføiede Comparenten, at han ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet. Han og andre var jo nok tilbøielige til at tro, at Ilden er paasat af Brandlidte selv. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Comparentens Kone **Elsebeth Marie Kofoed, født Jensen**, 50 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at hun den Nat Sven Nilssons Hus brændte, havde været oppe og i et naturligt Ærinde ude af sit Hus Kl. omtrent 1. Dengang var der sort overalt og Comparentinden mærkede ikke til Ildløs nogetsteds. Efter at være kommen ind, gik hun paany til Sengs igjen, og lukkede Øinene for at komme til at sove. Da hun engang slog Øinene op, saa hun, at det var helt lyst inde i Stuen og troede i første Øieblik, at det var blevet Dag, men strax efter faldt det hende ind, at der maatte være Ildløs hos Sven Nilsson og hun sagde derfor til sin Mand, at nu havde Sven Nilsson faaet Fyr paa. Sengen, hvori hun laa, stod langs Væggen under Vinduet, hvorfor hun reiste sig op i Sengen og saa ud af Vinduet. Det brændte dengang kun paa Midten af Sven Nilssons Hus, mens Ilden ikke var brudt ud igjennem Taget paa den vestre Ende af Stuehuset og paa Udhuslængen. Comparentinden troer, at Ilden heller ikke var brudt igjennem Taget paa den østre Ende af Stuehuset, men derpaa er hun dog ikke sikker.

Dagen efter Branden har Comparentinden sagt til Sven Nilssons Kone, at Ilden var kommen op paa Midten af Huset, men dette Udsagn støttede sig kun til, hvad hun selv havde seet som ovenfor forklaret. Comparentinden ved ikke, hvorledes Ilden er opstaaet. Comparentinden har flere Gange seet Sven Nilssons Heste og Køer, men har ikke nogen Mening om, hvad de kunde være værd. Hun kom sjældent i Sven Nilssons Hus, men havde dog været der henne Søndagen før det brændte om Natten mellem Mandag og Tirsdag. Hun var kun lige inden for Døren i Dagligstuen for at besørge

et Ærinde, men hun saa ikke ved den Leilighed, om der var Sengeklæder paa Sengene i Dagligstuen. Den Nat, Stedet brændte, løb hun hen til Brandstedet, dog først efter at have vækket deres Nabo Hans Kofoed Marker. Hun har ikke lagt mærke til, om der var noget Hul paa Brandlidtes Skorsten den Nat, Stedet brændte.

I indeværende Sommer har Brandlidte vistnok pleiet at have sine Køer trukne i Hus om Natten. Comparenten har dog kun lagt Mærke til, at Køerne bleve trukne i Hus, naar de stode Syd for Brandlidtes Hus. Brandlidtes Møbler vare faa og brugte. I Dagligstuen stod der 1 Bord, 2 á 3 Stole, en Slagbænk, 1 Væggeklokke og 2 Sengehuller. I Storstuen fandtes 1 Væv, 1 Chatol af Egetræ, 1 Klædeskab, 1 Trækkeseng samt nogle faa Stole. Comparentinden ved, at Brandlidte nogen Tid før Branden har ført (s.156) en Væv hen til Jens Mikkelsen, men er ubekjendt med om Brandlidte og hans Kone have ført andet bort fra Huset i den sidste Tid før Branden. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod Husmand Jeppe Hansen Kofoed, der efter at være foreholdt, at hans Kone havde forklaret, at der, da hun først saa Ilden, ikke var Ild i den vestre Ende af Huset og Udhuslængen, foregav, at han ikke saa rettere end, at der var Ild over det hele, da han saa igjennem Vinduet hjemme. Oplæst og vedtaget.

Overensstemmelse imellem de 2 Comparenter angaaende dette Punkt var ikke at opnaa. Oplæst. Jeppe Hansen og Kone aftraadte.

Husmand Peter Hansen af 5. Selveiergaards Fortoug i Clemensker Sogn fremstod for Retten. Efter at have opgivet at være 50 Aar gl. og efter at være formanet til Sandheds Følge forklarede bemeldte Peter Hansen saaledes: Søndagen før Sven Nilssons Hus brændte, var Comparenten henne hos Sven Nilsson og saa paa dennes Køer, da der havde været tale om, at de mulig kunde bytte Køer. Sven Nilssons Køer vare gamle og Comparenten vilde derfor ikke have dem. Comparenten anslaa Sven Nilssons Køer til (at) have været en 40 á 50 Kr. værd Stykket. Comparenten saa ved samme Leilighed Sven Nilssons 2 Heste, men lagde ikke videre mærke til dem og kan derfor ikke have nogen Mening om, hvor meget de kunde være værd. Comparenten saa ind i Sven Nilssons Sted, men var ikke derinde eller i Sædgulvet og ved ikke om Sven Nilsson havde nogen Halm i Behold fra forrige Aar. Comparenten var et Øieblik inde i Dagligstuen hos Sven Nilsson, men lagde ikke mærke til, om der var Sengeklæder paa Sengene. Samtidig med Comparenten var en Svensker, hvis Navn Comparenten ikke kjender, men han boe hos Peder Andersen Riis i Rutsger, inde hos Sven Nilsson. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Husmand Hans Kofoed Marker af 4. Selveiergaards Parcel i Clemensker, 53 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han den Nat, Sven Nilssons Hus brændte, blev kaldt paa af Jeppe Kofoeds Kone, der meldte ham, at Sven Nilssons Hus brændte. Comparenten var syg, men klædte sig ikke desto mindre paa og begav sig til Brandstedet. Da han kom udenfor sit Hus, kunde han se Brandstedet. Der var dengang Ild i Bygningerne overalt. Efter at have opholdt sig lidt paa Brandstedet gik Comparenten hjem, men kom atter tilbage til Brandstedet en halvanden Time senere. Dengang stod Skorstenen endnu. Comparenten saa ikke noget Hul paa Skorstenen, men der fandtes en Revne paa Skorstenen nogle faa Tommer ovenover Tagrygningen. Det saa ud som om Spækningen kunde være faldet ud. Comparenten har kun flygtigt

seet Sven Nilssons Køer og Heste, og kan derfor ikke have nogen bestemt Mening om, hvad Kreaturerne vare værd. Han har seet Hestene en Dag i Sommer, og naar han skal anslaa dem til en Værdi, mener han at turde sige, at de i ethvert Fald ikke vare over 50 Kr. værd Stykket.

Om Brandlidte pleiede at have sine Kreaturer i Hus om Natten, ved Comparenten ikke. Sven Nilsson og hans Familie vare Folk, som Comparenten kun nødig gav sig af med. Efterat Huset var saavidt nedbrændt, at Folk kunde komme ind i Rummene i Stuehuset, gav Comparenten og nogle andre Personer sig til at rode op paa de Steder, hvor Sengene havde været, for mulig at finde nogle Sengeklæder, men fandt kun 2 á 3 Lapper af Dynevaar og en Smule Fjer i den anden Lap. Dette fandtes alt paa det Sted, hvor den ene Seng havde været; paa den anden Sengeplads i Dagligstuen fandtes ikke nogen Rester af Sengeklæder. Comparenten ved ikke, om Sven Nilsson havde Halm i Behold fra i fjor. Comparenten ved ikke, hvorledes Ilden er opstaaet, og han kan heller ikke meddele Noget til Oplysning om, hvorvidt Brandlidte har ført noget bort fra Stedet før Branden. Efter at Forhøret var begyndt, har Comparenten hørt Tale om, at Brandlidte skal have bortført forskellige Ting til Styggegaard og en Væv hen til Jens Mikkelsen. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev formanet til at følge Sandheden. Han vedblev idag, at han ikke havde paasat Ilden, at han ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet, og at han aldeles ikke havde haft til Hensigt at snyde Brandforsikringsselskabet ved at undlade at opgive de til Styggegaard bortførte Ting (s. 157) eller ved at lade sig tillægge Erstatning for sine Kreaturer efter den den Værdi, hvortil de vare assurede. Oplæst og vedtaget. Arrestanten paany afført til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestantinden formanedes til at følge Sandheden, men vedblev desuagtet i dag, at hun ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet og at hun ikke havde haft til Hensigt at besvige Brandforsikringsselskabet ved at undlade at opgive de Ting, som hun og hendes Mand havde bortført fra Stedet før Branden. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden paany afført til Arresten. Forhøret udsat.

(s.165) Aar 1889 den 6. September Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og afholdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren fremlagde under

Nr.16 Rapport af 28 f. M. fra Allinge Gendarmeristation. Rapporten tages til Indlemmelse.

Dommeren bemærkede, at Sandemand Jensen i Olsker var tilsagt til at møde i Retten idag, men at han havde meldt Forfald paa Grund af, at han idag som Forligsmægler skulde være til stede i Allinge. Derhos bemærkede Dommeren, at Arrestantinden Andrea Marie Espersens Skudsmaalsbog var tilstede i Retten.

For Retten fremstod **Gaardeier Poul Julius Marker af 1. Selveiergaard i Olsker**, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han aldeles ikke havde vidst noget af, at de i Retten tilstedebragte Sengeklæder og Sække med Fjer, Uld og Hør, vare skjulte paa hans Loft eller andetsteds i hans Gaard, samt at han ingenlunde havde givet Sven Nilssons Kone eller Andrea Marie Espersen eller nogen andre Lov til at skjule Tingene i hans Gaard. Comparenten modtog jo nok nogle faa Dage før Branden den i Retslokalet tilstedeværende Kiste, men da Sven Nilsson sagde, at Kisten var hans Steddatters, var der ikke for Comparenten noget paafaldende i, at Kisten blev bragt hen til Pigen, og heller ikke faldt det efter Branden Comparenten ind, at der var noget mærkeligt ved den Sag. Comparenten nægtede, at han havde sagt til Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, at de (Sven Nilsson og Arrestantinden) godt kunde slagte og spise Kreaturerne, før Creditorerne kom og skrev, eller at han paa anden Maade havde givet Arrestantinden Nilsson Raad om at undrage Creditorernes Adgang til at faa Fyldestgjørelse i Brandlidtes Eiendele.

Comparenten havde derimod en Gang, da Arrestantinden Nilsson beklagede sig over, at de ikke havde Brød i Huset, sagt til hende, at de, saa længe Tingene vare i Sven Nilssons Besiddelse, jo godt kunde sælge eller slagte et Kreatur for at skaffe Mad i Huset. Det foreholdtes Comparenten, at det var temmelig utroligt, at han ikke skulde have lagt mærke til, at de tilstedeværende Sengeklæder m.v. vare blevne bragte hen til hans Gaard eller at de beroede paa hans Loft, samt at det ikke kunde antages, at Pigen Andrea havde turde modtage eller hendes Moder havde turde bringe Tingene til Styggegaard uden Comparentens Tilladelse. Comparenten fastholdt desuagtet sin tidligere Forklaring som rigtig, og tilføiede, at det ikke var saa vanskeligt at bringe Tingene til Gaarden, uden at han lagde Mærke deril, da han færdedes meget ude paa Marken og at Tingene vare skjulte dels paa hans Loft bag en Kasse og dels i Pigekammeret, saa at han ikke let kunde lægge Mærke til dem. I Pigekammeret kom han kun sjældent. Comparenten og en Broder ved Navn Peter ligger om Natten i det nye Stuehus paa Styggegaard og desuden har Pigen sit Kammer der, men ellers er Huset ikke taget i Brug endnu.

Paa Anledning erklærede Comparenten, at Husmand Anders Christian Stenberg i Olsker Sogn ikke havde talt til Komparenten om, at Sven Nilsson ingen Halm havde i Behold, da Stedet brændte. Derimod havde de Mænd, der holdt Vagt paa Brandstedet efter Branden udtalt, at de ikke kunde se, at der var Aske efter Halm paa Brandstedet, og at de derfor antog, at Sven Nilsson ikke havde havt nogen Halm. Endvidere har Komparenten hørt, at en Mand ved Navn Nils Jønsson, som boer i et Hus ved Siden af Sorthuus i Olsker Sogn, skal have været inde hos Brandlidte Dyrskuesøndagen iaar, som faldt efter Sct. Hans Dag og at han ikke havde seet Halm nogetsteds hos Brandlidte. Comparenten formener, at Brandlidte ikke vilde have sat sine Kreaturer saa tidligt ud i Foraaret, som han gjorde, naar Brandlidte havde havt Halm i Behold. Comparenten forsikrede ogsaa i dag, at han aldeles Intet vidste om, hvorledes Ilden var opstaaet i Sven Nilssons Hus. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

(s.166). For Retten fremstod **Arbeidsmand Morten Nilsson**, boende hos Ole Kofoed i Clemensker Sogn, 30 Aar gl, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han havde boet hos Sven Nilsson fra i August Maaned i fjor indtil 12. Marts iaar, og at han derfor jo nok kjendte lidt til Sven Nilssons Kreaturer og øvrige Besætning m.v. Comparenten har ikke videre Forstand paa, hvad Kraturerne kunde være værd, men efter hans Mening kunde Sven Nilssons 2 Heste være omtrent 20 Kr. værd Stykket. Den ene af Køerne købte Nilsson, medens Komparenten boede i hans Sted, og

den gav han, saavidt Comparenten ved 40 Kr. for. Det var gamle Køer, som Brandlidte havde. Den røde Hest tilbyttede Sven Nilsson sig i Rønne en Lørdag i afvigte Vinter, men Comparenten ved ikke fra hvem, og Komparenten ved heller ikke Andet om den Mand, at hvem Brandlidte købte den ene Ko, end at han boede i Clemensker. Da Komparenten flyttede fra Sven Nilssons Sted den 12. Marts d. A., havde Sven Nilsson baade Havre og Halm i Behold. Halmen laa i Udhuslængen og Havren laa i Sædgulvet i vestre Ende af Stuehuset. Efter Comparentens Skjøn havde Brandlidte den 12. Marts d. A. et Par smaa Læs Halm i Behold.

Comparenten har ikke besøgt Sven Nilsson mere end 1 Gang siden han flyttede, og det var kort efter, at han var flyttet. Brandlidtes Møbler vare brugte og daarlige og ikke meget værd. I Dagligstuen var der et Bord, en Slagbænk, 4 á 5 Stole og 2 Sengesteder, disse sidste bestod kun af Brædder, der vare slaaede op mod Væggen. I Brandlidtes Storstue fandtes Glasskab, 1 mindre do, 1 Trækseng og 4 Stole. Om Brandlidtes Møbler kunde være 200 Kr. værd, erklærede Komparenten ikke at kunde afgjøre. Comparenten blev forevist de i Retten tilstedeværende Sengeklæder og spurgt, om han gjenkjendte dem som Sven Nilsson tilhørende. Komparenten forklarede, at Sengeklæderne lignede Sengeklæder, som han havde seet hos Sven Nilsson, men at han turde ikke sige, at han gjenkjendte dem, og at han ikke vidste, hvor Sengeklæderne havde ligget i Brandlidtes Hus. Oplæst og vedtaget.

Morten Nilsson begjærede sig udbetalt Erstatning for sit Møde idag, idet han foregav, at han udelukkende ernærede sig som Dagleier og at hans Møde i Retten voldte ham et Tidsspild af over 4 Timer. I henhold til Lov af 21. April 1888 udbetalte Dommeren ham en Erstatning af 2 Kr. Oplæst.

For Retten fremstod forrige Komparents Hustru Elna Jønsson, 30 Aar gl. , der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at hun ikke havde besøgt Sven Nilssons Familie mere end 1 Gang siden hun og Manden flyttede den 12. Marts d. A. Af Møbler havde Brandlidte, medens Komparentinden boede i hans Hus, 1 Bord, 2 Senge bestaaende af Brædder fastslaaede mod Væggen, 1 Slagbænk og nogle Stole, alt beroende i Dagligstuen og 1 Klædeskab, 1 Chatol, 1 Symaskine, 1 Seng og nogle Stole i Storstuen. Møblerne vare gamle og brugte. Comparentinden erklærede, at hun ikke kunde sige, hvad Møblerne kunde være værd. Efter at Komparentinden vare foreholdt de i Retten tilstedeværende Sengeklæder forklarede hun, at de 2 Dyner lignede Dyner, som hun havde seet hos Brandlidte, men at hun ikke med Bestemthed turde sige, at det var de samme Dyner hun havde seet. Puderne kunde hun ikke mindes at have seet hos Brandlidte. De Puder, hun havde seet paa Sengene i Dagligstuen hos Sven Nilsson, vare simplere end de herværende Puder. Den rødtribede Dyne ligner Overdynen paa Sven Nilsson og Konens Seng, og den blaastribede Dyne ligner en Dyne, som laa paa Sengen i Storstuen. Comparentinden har aldrig seet, at der har ligget en blaastribet Dyne paa Sven Nilsson og Konens Seng. Comparentinden har ingen Forstand paa, hvad Sven Nilssons Kreaturer kunde være værd, og hun ved ikke, hvorfra han havde den røde Hest eller hvad han havde givet for den. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Arrestantinden Andrea Marie Espersen fri for Baand og Tvang. Den tilstedeværende Skudsmaalsbog, udstedt af Sognepræsten i Clemensker den 2. Mai f. A. foreholdtes Arrestantinden, der erkjendte, at den vedrørte hende. At hun havde tjent paa Styggegaard i forrige Aar har Bogen ikke faaet Paategning om. Efter at være foreholdt Rapporten nr. 16, forklarede Arrestantinden, at hun var tilstede, da Sandemand Jensen kom hen til hendes Stedfader i Anledning af Høet. Hun hørte, at Sandemanden talte med hendes Stedfader om Høet, og at han til sidst sagde

til Sven Nilsson, at denne ligesaa gerne kunde tilstaa, at han havde stjaalet Høet. Da Sandemand Jensen havde sagt dette, tav Sven Nilsson stille. At han ligefrem tilstod at have (s. 167) stjaalet Høet, hørte Arrestantinden ikke. Arrestantinden var ikke med sin Stedfader, da denne tog Høet, men hendes Moder og saavidt hun ved hendes 2 ældste Brødre var med ved bemeldte Leilighed. Arrestantinden fastholdt fremdeles, at hun ikke vidste, at hendes Husbond var bekendt med, at hendes Moder bragte de her i Retten tilstedeværende Ting hen til Styggegaard, eller om Husbonden havde seet Tingene ligge der. De 2 Dynere og de 6 Puder vare ikke bragte op paa Loftet, men laa i 3 Sække dels paa, dels ved Siden af Ovnen. De øvrige Ting vare bragte op paa Loftet.

Arrestantinden vidste heller ikke, om hendes Moder havde spurgt Marker om Tilladelse til at bringe Tingene hen til Styggegaard. Selv havde Arrestantinden ikke spurgt om Lov dertil. Arrestantinden paastod ikke at vide, om hendes Stedfader vidste, at de omhandlede Ting bleve bragte hen til Styggegaard. Om Grunden til, at de bleve bragte derhen har Arrestantindens Moder ikke sagt andet til Arrestantinden end, at de bleve ført bort for at unddrage Creditorernes Forfølgning. Arrestantinden fastholdt ogsaa idag, at hun Intet vidste om, hvorledes Ilden i hendes Stedfaders Sted var opstaaet. Den blaastribede Dyne, som er her tilstede, havde hendes Moder foræret hende kort efter hendes Konfirmation. Paa Anledning forklarede Arrestantinden, at hendes Forældre foruden nysnævnte Dyne og den tilstedeværende rødstribede Dyne havde 2 Dynere, den ene blaastribet og den anden, som laa paa Drengenes Seng brun og blaastribet.

Den blaastribede Dyne havde hendes Forældre brugt som Overdyne tidligere, før de fik den rødstribede, som de arvede efter Arrestantindens Bedstemoder. Nysnævnte blaastribede Dyne var af ringere Beskaffenhed end herværende Dynere. Foruden Dynerne fandtes der i Sengene, saavidt Arrestantinden ved, kun 2 Puder og 1 Vaar i hver Seng, medens der ingen Underdynere fandtes i Sengene. Paa Anledning forklarede Arrestantinden, at det ikke var hende bekendt, at hendes Moder havde givet hende og Søsteren de 2 Glasassietter, men hun og Søsteren have altid kaldt Assietterne deres, fordi de gerne vilde have dem. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestantinden blev formanet til at følge Sandheden, men fastholdt desuagtet sine tidligere givne Forklaringer og nægtede saaledes, at hun havde nogen Skyld i Ilden eller vidste Noget om Aarsagen til dens Opkomst samt at hun (ikke) havde haft til Hensigt at besvige Assurancen. Den af Arrestantindens Datter Andrea i Retten den 27. August d. A. givne Forklaring blev derefter foreholdt Arrestantinden og hun spurgtes om, om Datterens Forklaring var rigtig. Arrestantinden paastod ikke at kunde mindes, hvad der var passeret mellem hende og Datteren i Anledning af Tingenes Henbringelse til Styggegaard. Paa hvert Spørgsmaal Dommeren gjorde hende angaaende Sagen, svarede hun, at det kunde hun slet ikke huske. Hun vilde saaledes ikke kunde huske, om Datteren først havde sat sig mod, at Tingene bleve bragte hen til hende, eller om det var Arrestantinden, der fandt paa at skjule nogle af Tingene oppe paa Loftet paa Styggegaard. Arrestantinden havde ikke spurgt Marker om Tilladelse til at bringe Tingene hen til Styggegaard og havde ikke heller, efter at Tingene vare bragte derhen, fortalt ham, at de vare der.

Arrestantinden foreholdtes Datteren Andreas Forklaring i Retten i dag om, hvilke Sengeklæder Forældrene havde og det foreholdtes hende, at hendes egen tidligere Forklaring om det Antal Dynere og Puder, der var paa Sengene i Dagligstuen var urigtig. Arrestantinden paastod desuagtet, at hendes tidligere Forklaring var rigtig, og fastholdt, at der havde været 4 Puder i hver Seng. Derimod

indrømmede hun, at Underdynerne havde bestaaet af Vaar uden Fjer. Arrestantinden paastaar, at hun ikke ved, om hendes Mand var bekendt med, at de Ting, som Arrestantinden havde bragt over til Styggegaard, vare førte bort fra Hjemmet. Arrestantinden blev derefter foreholdt Rapporten Nr. 16 og spurgt, om hun var med sin Mand, da denne stjal Hø paa Hullegaards Mark. Arrestantinden svarede dertil, at hun ikke kunde huske, om hendes Mand for en 6 Aar siden havde stjaalet Hø paa Hullegaard eller om hun havde været med og denne Forklaring vedblev hun, skjøndt Dommeren foreholdt hende, at hun umuligt kunde have glemt Sagen. Arrestantinden gjordes bekendt med Datterens Forklaring angaaende bemeldte Tyveri, men vedblev dog sin Forklaring om, at hun ikke kunde huske, at hendes Mand havde begaaet samme, eller om hun havde været med Manden. Oplæst og vedtaget.

(s. 168) For Retten fremstilledes paany Arrestantinden Andrea Marie Espersen fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt overfor Moderen, at hendes Forklaring i Retten saavel den 27. f. M. som idag, var rigtig, dog tilføiede hun, at der i Forældrenes Seng laa foruden de 2 af hende anførte Puder endvidere en Pude af Hø. Arrestantinden fastholdt, at hendes Moder var med hendes Stedfader, da denne kom med Høet, som han havde taget paa Hullegaards Mark. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fastholdt sin Forklaring i Retten i dag som rigtig. Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson afførtes til Arresten.

Dommeren hævdede derefter Andrea Marie Espersens Arrest og hun aftraadte.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten paastod, at han ikke havde paasat Ilden eller vidste, hvorledes den var opstaaet, samt at han var uvidende om, at der var bragt andre Ting hen til Styggegaard end de 2 Dynere, Kisten og Symaskinen. Arrestanten forklarede paa Anledning, at begge de tilstedeværende Dynere tilhørte Arrestanten og Konen, og at den blaastribede Dyne ikke var foræret bort til Steddatteren Andrea. Endvidere forklarede Arrestanten, at Dynerne, Symaskinen og Kisten vare bragte hen til Styggegaard for at Creditorerne ikke skulde gjøre Udlæg i dem. Arrestanten paastod, at han ikke havde villet besvige Assurancen ved at sætte sit Løsøre til de i Aarsangivelsen anførte Beløb. Den ene af Køerne havde Arrestanten købt i afvigte Vinter hos en Mand boende ved Skindemyre i Clemensker Sogn og givet 47 Kr. for den. Han paastaar, at han ikke havde villet begaa Svig ved at assurere denne Ko for 100 Kr., og lade sig tillægge Erstatning for dette Beløb. Arrestanten vil ikke kunde mindes Navnet paa den Mand af hvem han købte Koen. Det var en høi og mager Mand; han boede Sydøst for Stangegaard.

Arrestanten blev derefter foreholdt Rapporten Nr. 16. Arrestanten nægtede først at have stjaalet Hø fra Sandemand Jensen, men efter nogen Betænkning forklarede han, at han nu huskede, at han en Gang, da han havde været i Allinge med et Læs Lyng, paa Veien hjemefter havde taget en Favnsfuld Hø, som stod paa Veikanten. Arrestanten paastod, at han ikke havde taget mere end 1 Favnsfuld Hø. Arrestantens Kone var med Arrestanten ved omhandlede Leilighed. Dagen efter, da Sandemand Jensen kom hjem til Arrestanten bad denne Sandemanden om Forladelse for den begaaede Uleilighed. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany Tjenestepige Andrea Marie Espersen, der blev gjort bekendt med Arrestanten Nilssons Forklaring om, at den her tilstedeværende blaastribede Dyne tilhørte

Arrestanten, hvorefter Comperantinden forklarede, at hendes Moder havde givet hende bemeldte Dyne for et Par Aar siden. Om hendes Fader havde givet sit Minde hertil, eller om han vidste, at hendes Moder havde givet hende Dynen, vidste hun ikke.- Hun fastholdt overfor Arrestanten sin Forklaring i Retten den 23. August d. A. om, at hun ingen Halm saa i Sædgulvet i Stuehusets vestre Ende, da hun var hjemme 14 Dage før Branden. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt sin senest givne Forklaring om bemeldte Halm. Oplæst og vedtaget.

Andrea Marie Espersen aftraadte. Arrestanten Nilsson afførtes til Arresten. Forhøret udsat.

Vidner	Politiretten hævet
H. P. Hansen H. Andersen	Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 12. September Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle og administreret i den ordinaire Dommers og Skrivers Fraværelse af hans konstituerede Fuldmægtig H. Koefoed i Medhold af Amtets Konstitution af 4. ds. i Overværelse af undertegnede Vidner Andersen og Hansen, hvor der foretoges.

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten mødte efter Tilsigelse **Sandemand Hans Jensen af Olsker**, der behørigt forberedt paa Anledning forklarede, efter at den i Retten den 6.ds. fremlagte Rapport fra Sergeant Mortensen var oplæst for ham, at Rapportens Indhold med Hensyn til det af Arrestanten Sven Nilsson for 6 Aar siden begaaede Tyveri af noget Kløverhø fra Hullegaards Mark i Olsker er rigtig, ligesom Komparenten i det hele erkjendte Rigtigheden af Rapportens Indhold, dog turde Komparenten ikke med Bestemthed paastaa, at det stjaalne Kløverhø havde en Vægt af 6 á 700 Pund eller om det var lidt mere eller mindre. Komparenten bemærker, at Kløverhøet var læsset paa en Høstvogn, og at der, saavidt han kunde se, var et Lag over ”Høststigerne”, dvs Høstvognens Sidestykker. Værdien af det stjaalne Kløverhø ser Komparenten sig ikke i stand til med Bestemthed at opgive, dog formener han, at den kan ansættes til 4 á 5 Kroner. Komparenten forklarede endvidere, at Sven Nilsson ovenpaa det stjaalne Kløverhø, saavidt Komparenten kunde se, havde lagt noget Vejgræs, som Komparenten formoder, at Sven Nilsson ogsaa har stjaalet. Komparenten, der den paagældende Aften kom gaaende hjem, forklarer, at det var mellem Kl. 11 og 12 om Aftenen, at han mødte Sven Nilsson med Kløverhøet. Komparenten gjør ikke Fordring paa Erstatning for det stjaalne Kløverhø.

Efter at (det) til Protokollen tilførte var oplæst for Komparenten ændrede han sin Forklaring derhen, at det først var Dagen efter, at Tyveriet var begaaet, at Komparenten, da han var oppe hos Sven Nilsson, bemærkede, at der var lagt Vejgræs oven paa Kløverhøet, som laa paa Logulvet, og at det altsaa ikke var dengang Komparenten om Aftenen mødte Sven Nilsson paa Vejen, at Komparenten havde lagt mærke til, at der laa Vejgræs øverst. – Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang, der efter indtrængende at være formanet til at følge Sandheden ogsaa i Dag fastholdt (s. 170), at han var uskyldig i den hans Eiendom overgaaede Ildsvaade. Han fastholdt ogsaa i Dag, at det beroede paa en Forglemmelse, at han ikke havde opgivet, at de før Branden bortførte Ting som bjærgede, under den over hans Løsøre optagne Erstatningsforretning og at han ikke havde undladt dette for at besvige Assurancen. Foreholdt, at han har forsikret sit Løsøre for et større Beløb, end det efter det oplyste maa antages at have været værd, angiver han, at han herved ikke har næret nogen uredelig Hensigt, idet han siger, at det forsikrede Løsøre efter hans Skjøn havde den af ham opgivne Værdi.

Efter at Arrestanten var afæsket Forklaring med Hensyn til det af ham for flere Aar siden formentligt begaaede Tyveri af Kløverhø fra Hullegaards Mark i Olsker, erkjendte han, at han en Aften, da han med tom Høstvogn kom kjørende fra Allinge, tilvendte han sig som han udtrykker sig: ”saavidt han kan huske ikke mere end 2 Favndulde Kløverhø”, der laa paa mo (dvs. liggende som det efterlades af Leen) paa Hullegaards Mark, Øst for Gaarden; paa hvilken Side af Landeveien det var, mindes han ikke. Foreholdt **Sandemand Jensens** Forklaring paastaar Arrestanten, at der ikke var mere end 2 Favndulde Hø samt at han ikke anser dets Værdi for større end 1 Kr. 50 Øre. Oplæst og vedtaget.

Sandemand Jensen, der fremstod paany, konfronteredes med Arrestanten, og under Konfrontationen indrømmede Arrestanten, at det nok er muligt, at han den omfoklarede Aften tog saa meget Kløverhø fra Hullegaards Mark i Olsker paa sin Vogn, saa der var et Lag over Høststigerne, men med Bestemthed kan han ikke mindes det. Med Hensyn (til) det stjaalne Kløverhøes Værdi vil Arrestanten ikke kunde have nogen bestemt Mening, men at Værdien formentlig ikke kan have været mere end ca. 3 Kr. – Da Arrestanten tilegnede sig Kløverhøet og lagde det i Vognen befandt hans Hustru sig i denne og holdt Hestene, mens Arrestanten var inde paa Marken, og pænt lagde det tilrette i Vognen, da det blev lagt derop af Arrestanten. Arrestanten paastaar, at det var ham, der fik Ideen om at tage **Sandemand Jensens** Hø (til) at sidde paa. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten afført til Arresten.

For Retten fremstod **Gaardeier Andreas Jørgensen Kaas af Muregaard i Klemensker**, 51 Aar gl, der paa Anledning forklarede, at han intet Kjendskab havde til **Arrestanten Sven Nilssons** Løsøre, derunder hverken til Besætning eller øvrige Løsøre; dog forklarede Komparenten, at den brune Hoppe efter hans Skjøn havde en Værdi noget over 50 Kr; dens Værdi kunde han ikke nærmere have nogen Mening om, da han ikke vidste, hvor gammel den var.- Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Efter alvorlig at være formanet til at følge Sandheden, fastholdt hun i et og alt Rigtigheden af sin tidligere afgivne Forklaring. Foreholdt det af hendes Mand, **Arrestanten Sven Nilsson**, begaaede Tyveri af Kløver fra **Sandemand Jensens** Mark, erklærede hun aldeles ikke at kunde mindes noget om, hvorvidt hun har været tilstede paa Vognen ved den omhandlede Leilighed, ligesom hun heller ikke ved, at han nogensinde har stjaalet Kløverhø. – Oplæst og vedtaget.

Sandemand Jensen, der fremstod paany, konfronteredes med Arrestantinden, som under Konfrontationen indrømmede, at hun kunde erindre, at hun for flere Aar siden en Aften, da hun med

sin Mand og et eller to af Børnene kom kjørende i tom Høstvogn fra Allinge, tilligemed sin Mand holdt paa Landeveien Øst for Hullegaard i Olsker og at hendes Mand var inde paa Sandemand Jensens Mark og tog noget Kløverhø, som han lagde i Vognen for at de kunde have noget at sidde paa, hvor meget han tog, paastaar hun ikke at kunde mindes, men hun pataar at der i alt Fald ikke var saa meget, at det laa over Høststigerne. Hun formoder, at hun har holdt Hestene, medens Arrestanten Sven Nilsson har været inde paa Marken (for) at hente Kløverhøet. – Oplæst.

Forhøret udsat.
Politiretten hævet.

Vidner:
H. Andersen H. P. Hansen H. Koefoed.

(s. 174)

Aar 1889, den 20. September, Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadhuset i Hasle og i den ordinaire Dommers og Skrivers Fravær administreret af hans Fuldmægtig H. Koefoed ifølge Amtets Konstitution af 4. ds., i Overværelse af untegnede Retrsvidne Hansen og Retsvidne Andersen foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af at Sven Nilssons Hus paa 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker er nedbrændt Natten mellem den 29. og 30. Juli 1889.

I Retten mødte efter Tilsigelse **Snedker Peder Axelsen, af 5. Selveiergaards Fortoug i Clemensker**, 38 Aar gl, der efter at have oplyst, at hans egentlige Navn er Andreas Peter Hansen, hvilket sidste Navn han ikke pleier at benævnes i daglig Tale, paa Anledning forklarede, at han først kom paa Brandstedet ca. Kl. 3½ om Eftermiddagen efter at Sven Nilssons Hus Natten forud var nedbrændt. Han var til denne Tid tilsagt til at gaa Vagt ved Brandstedet. Komparenten lagde ved denne Leilighed særlig Mærke til, at der i den vestre Ende af Stuehuset, hvor Sædgulvet havde været, fandtes et ganske tyndt Lag Aske af Halm eller andet Straa paa Jorden. Komparenten lagde kun Mærke til, at der fandtes en saadan Aske i Midten af den Tomt, hvor det paagjældende Sædgulv havde været. Om der fandtes saadan Aske langs med Siderne af Sædgulvets Mur lagde han ikke Mærke til, og han kan saaledes ikke opgive paa hvor stort et Omfang saadan Aske fandtes, heller ikke kunde han have nogen Mening om, hvorvidt den paagjældende Aske hidrørte fra brændt Halm, Strøelse eller Grønrug, men hvor meget Foder eller Strøelse, der efter Askens Mængde før Branden kunde have været i det paagjældende Sædgulv ved han ikke. Komparenten saa ikke andre Steder end paa det nævnte, at der fandtes Aske af Halm, dog herfra selvfølgelig undtaget Asken af det brændte Tag. Yderligere Oplysninger kan Komparenten ikke give. Oplæst og vedtaget.

Komparenten begærede sig dernæst i H.T. Lov af 20/4 1888 tillagt Erstatning for Tidsspilde ved Mødet i Dag samt Rejsegodtgørelse, idet han oplyste, at han, der er Snedker gaar i Dagleje, ved Mødet i Retten i Dag har lidt et Indtægtstab, samt at hans Bopæl er over 1 Mil fra Retsstedet. Da Dommeren ansaa Begjæringen for begrundet, tillagde han ham i Rejsegodtgørelse 1 Kr. samt, da Fraværelsen fra Hjemmet ikke antages at have været 4 Timer, i Erstatning 1 Kr., hvilke 2 Kr. udbetaltes, hvornæst han aftraadte.

For Retten mødte efter Tilsigelse **Laurits Andreas Mogensen**, 35 Aar gl., af 6. Selvejergaards Lynglod i Clemensker, der paa Anledning forklarede, at han blev tilsagt at møde paa Brandstedet paa **Svend Nielsens** Ejendom som Brandvagt, og at han derfor mødte der Kl. imellem 2 og 3 om Eftermiddagen, efter at Huset Natten forud var nedbrændt. Tidligere havde han ikke været paa Brandstedet. Komparenten saa ved sin Tilstedeværelse her ikke, at der fandtes Aske og Halm eller andet Straa paa det Sted i den vestre Ende af Stuehuset, hvor Sædgulvet havde været, dog tør han ikke bestemt fastholde, at der ingen Aske (s. 175) fandtes, men under alle Omstændigheder var Asken saa forsvindende, at han ikke havde lagt Mærke til den, uagtet han dog saa derefter. Han formener herefter, at der i det paagjældende Gulv ikke kan have været nogen Halm før Branden. Noget andetsteds saa han heller ikke Aske af Halm, dog maa undtages det brændte Tag. Oplæst og vedtaget.

Comparenten, der er Arbejdsmand, begjærede sig tillagt Erstatning for Møde i Retten i Dag i H. t. Lov 20/4 1888, idet han angav, at han med sin Fraværelse fra Hjemmet vil lide Indtægtstab, hvortil han begjærede Rejsegodtgjørelse, da han har over 1 Mil fra Retsstedet. Da Begjæringen ansaas begrundet, tillagdes der Komparenten i Reisegodtgjørelse 1 Kr. og i Erstatning for Mødet, der ikke har været over 4 Timer 1 Kr., i alt 2 Kr., der udbetaltes ham. Comparenten aftraadte.

For Retten mødte efter Tilsigelse **Arbejdsmand Niels Jønsson**, 34 Aar gl., boende ved Sortehus i Olsker, der paa Anledning forklarede, at han Dyrskuedagen i Aar, saavidt han ved den 3. Juli, var inde hos Brandlidte **Sven Nilsson**, idet han den Dag kørte med ham til Almindingen. Komparenten var ved den paagjældende Leilighed inde i Sven Nilssons Foderlo, og derfra saa han ind i det i Stuehusets vestlige Ende værende Sædgulv. Comparenten saa ved den Leilighed, at der i dette Gulv laa spredt lidt Halm, eller som han nærmere betegner det Strøelse, idet han ikke skønnede, at det kunde bruges til at fodre Kreaturerne med, men der fandtes ikke mere end, som han udtrykker sig "en Børfuld", hvilket Comparenten vil forstaa saaledes, at der ikke var mere end en Mand kunde bære paa Ryggen, i hvert Fald var der ikke mere end 2 á 3 Favndulde. Oplæst og vedtaget.

Comparenten, der er Arbejdsmand, begjærede sig tillagt Erstatning for Møde i Retten i Dag i Henhold til Lov 20/4 1888, idet han angav, at han ved sin Fraværelse fra Hjemmet vilde lide Indtægtstab, idet han pleiede at gaa paa Dagleie. Da Begjæringen ansaas begrundet udbetales der Comparenten et Beløb af 2 Kr., idet Fraværelsen fra Hjemmet skønnedes at være over 4 Timer. Comparenten aftraadte.

For Retten fremstod **Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang, der indtrængende formanet til Sandhed ogsaa i dag forklarede, at han er uskyldig i den hans Ejendom overgaaede Ildløs, samt at det ikke har været hans Hensigt at besvige Assurancen med Hensyn til Undladelsen af at opgive de bjærgede Gjenstande ved Erstatningens Fastsættelse, idet han vedblivende paastaar, at det beror paa en Forglemmelse, naar han har undladt at opgive de paagjældende Gjenstande som bjærgede. Foreholdt, at han havde sat sit Løsøre alt for højt assureret paastaar han ogsaa i Dag, at det var noget han ikke havde tænkt over. Med Hensyn til det af ham paa Hullegaards Mark i Olsker stjaalne Kløver erkjender han i Dag, at der var saa meget, at det ragede op over Høststigerne paa Vognen. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang, der indtrængende formanet til at følge Sandheden, ogsaa i Dag fastholdt, at hun var uskyldig i den

stedfundne Ildløs. Hun paastaar endvidere, at hun kun havde bortført de bjærgede Gjenstande for at hendes Mands Creditorer ikke skulde kunne gjøre Udlæg i dem og, at hun ikke havde haft til Hensigt at besvige Assurancen for de bortførte Gjenstandes Værdi. Arrestantinden paastod, at hun var uvidende om, for hvilket Beløb hendes Mand havde assureret. Med Henhold til det paa Hullegaards Mark i Olsker stjaalne Kløver, paastod hun ogsaa idag, at der ikke var saa meget, at det ragede op over Høststigerne. Det stjaalne Kløvers Værdi paastaar hun ikke at kunne have nogen Mening om. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført.

Dommeren bemærkede, at han havde givet Sandemand Bidstrup i Rø Ordre til at tilsige en hos Peder Andersen Riis i Rø boende Svensker, der skal have været i Besøg hos Arrestanten Sven Nilsson, Søndagen den 28. Juli d. A. til Møde i Retten i Dag for at afgive Forklaring i Sagen; men at bemeldte Person ikke var blevet tilsagt, da Sandemanden havde oplyst, at han var flyttet til Rutsker Sogn.

Forhøret udsat.

Vidner	Politiretten hævet
H. P. Hansen H. Andersen	H. Kofoed

(s. 178) **Aar 1889 den 27. September Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle** og i den ordinaire Dommer og Skrivers Sted administreret af hans Fuldmægtig H. Kofoed i Medhold af Amtets Konstitution af 4. ds. i Overværelse af nedennævnte Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af, at Sven Nilssons Hus paa 13. Selveiergaards Lynglod i Klemensker er nedbrændt Natten mellem den 29. og 30. Juli d. A.

For retten mødte efter Tilsigelse Pehr Andersson, for Tiden i Arbejde paa Skovgaard i Rutsker Sogn, 27 Aar gl., der formanet til Sandheden paa Anledning forklarede, at han Søndagen 28. Juli d. A. kom gaaende forbi Sven Nilssons Hus paa 13. Selveiergaards Lynglod i Klemensker. Uden for Huset traf han Sven Nilsson, som inviterede ham indenfor, hvilket Komparenten efterkom. Komparenten gik fra Gaarden igjennem Kjøkkenet ind i Dagligstuen, hvorimod Komparenten ikke var inde i Storstuen eller andre Steder i den søndre Længe. Komparenten lagde Mærke til, at der stod to Senge i Dagligstuen, hvori der var lidt Sengeklæder, men han lagde ikke nøjere Mærke til disse. Fra Dagligstuen saa han ind i Storstuen, hvor der stod en Væv. Om der i Storstuen stod nogen Seng, lagde Komparenten ikke Mærke til. Komparenten var med Sven Nilsson ude i den vestre Længe, hvor der ikke fandtes nogen Halm, derimod laa der paa Bjælkerne i denne Længe nogle Stykker Grantræ, hvor mange lagde han ikke Mærke til; men andet Trætøj saa han ikke der.

Samtidig med Komparenten var ogsaa en Husmand ved Navn Peter Hansen af Klemensker til Stede hos Sven Nilsson og de vare ved denne Leilighed alle 3 i Forening ude at se paa Sven Nilssons Besætning og Vogne. Opfordret til at opgive, hvor meget Sven Nilssons Besætning og Vogne kunne have været værd, erklærede han, at han ikke har synderlig Forstand derpaa, men formener dog, at, den yngste Hest ikke var 100 Kr. værd og at den ældste Hest, som Sven Nilsson opgav at

være over 20 Aar gl., ikke var over 40 Kr. værd. Køernes Værdi tør han ikke have nogen Mening om, men i hvert Fald havde ingen af dem en Værdi af 100 Kr. Vognenes Værdi tør han ikke indlade sig paa et anslaa. Slæden kunde vel have en Værdi af 30 á 40 Kr. Andre Indbogjenstande saa han ikke, ligesom han heller ikke saa noget til Sven Nilssons Faar. Indboet i Dagligstuen var gammelt og daarligt og havde ikke synderlig Værdi. Baade Køer og Heste var i daarlig Foderstand. Oplæst og vedtaget.

Komparenten begjærede sig dernæst tillagt Erstatning for Mødet i Retten i Dag i Henhold til Lov 20/4 88, idet han angav, at han, der er (s. 179) Arbeidsmand, lider Indtægtstab ved sin Fraværelse. Da Dommeren ansaa Begjæringen for grundet, udbetalte han Komparenten, der ikke bor 1 Mil fra Retsstedet og hvis Møde ikke har varet 4 Timer en Erstatning af 1 Kr. Komparenten aftraadte.

For Retten fremstod Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang, der formanet til Sandheds Følge ogsaa i Dag paastod sig uskyldig i den hans Eiendom overgaaede Ildsvaade, ligesom han paastod, at det beroede paa en Forglemmelse, naar han ikke under Erstatningsforretningen havde gjort opmærksom paa de før Branden bortførte Gjenstande. Med Hensyn til den paa hans Løsøre tegnede, formentlig for høje Assurance angiver han ogsaa i Dag, at det var noget han ikke havde tænkt over, da den i flere Aar havde været lige saa høj. Han angiver, at den endogsaa var højere sidste Aar, men det beroede paa, at han da havde en ung Hest. – Oplæst og vedtaget. Afført til Arresten.

For Retten fremstod Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, fri for Baand og Tvang, der formanet til Sandhed fastholdt sine tidligere afgivne Forklaringer i et og alt. – Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes paany Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang.

For Retten mødte Husmand Peter Hansen af 5. Selveiergaards Fortov i Klemensker, der efter at være behørigt forberedt til Edsaflæggelse ved Oplæsning af den foreskrevne Formaningstale og Straffen for Mened ham betydet, blev forelæst den af ham i Retten den 29. August d. A. afgivne Forklaring, hvis Rigtighed han i et og alt fastholder og hvortil han ikke havde yderligere at tilføie.-

Begge Arrestanter, der overværede Oplæsningen af Formaningstalen og (den) af Husmand Peter Hansen her i Retten den 29 f. M. afgivne Forklaring, erklærede paa Forespørgsel at de intet yderligere havde, som de ønskede Vidnet Peter Hansen adspurgte om.

Vidnet Peter Hansen af 5. Selveiergaards Fortov i Klemensker bekræftede derefter i Overværelse af begge Arrestanter sin Forklarings Rigtighed med Lovens Ed og aftraadte.

Begge Arrestanter afførtes til Arresten.

Vidnet Peter Hansen begjærede sig dernæst tillagt Erstatning i Henhold til Lov af 20/4 88 for Mødet i Retten i Dag, idet han angav, at han havde maatte leie en anden til at forrette den Mælkekjørsel han har paataget sig til Humledals Mejeri og saaledes lider et Indtægtstab ved sin Fraværelse. Da Dommeren ansaa Begjæringen for grundet, udbetalte han Komparenten, der har 1½ Mil fra Retsstedet og hvis Møde har varet over 4 Timer, 3 Kr. 50 Øre.

Dommeren bemærkede, at han under 25. ds. havde ladet Tilsigelse udgaa til Niels Christian Pedersen, Smed Vesterdal, fhv. Smed Christen Kofoed og Anders Christian Stenberg alle af Olsker til Møde i Dag, men at ingen af dem havde givet Møde.

Vidner:
H. P. Hansen H. Andersen

Forhøret udsat
H. Kofoed

(s. 181) **Aar 1889 den 4. Oktober Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Thinghuset i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter Formaning til at følge Sandheden erklærede Arrestanten, at han ikke havde paasat eller faaet nogen Anden til at paasætte Ilden paa hans Sted, hvorfor Arrestanten fastholdt, at han ikke havde havt til Hensigt at besvige Assurancen ved dels at undlade for Taxationsmændene at opgive, at nogle af de forsikrede Ting vare reddede og ved dels at lade sig tillægge større Erstatning end nogle af de brændte Ting vare værd. Arrestanten erkjendte i dag, at han for Taxationsmændene havde opgivet, at der var brændt 1 Læs Halm, skjøndt han ikke havde saamegen Halm i Behold. Han paastod vedblivende, at han havde nogen Halm i Behold samt foregav, at der, da Stedet brændte, var saameget Halm, at det læsset paa en Vogn, ville udgjøre omtrent 2 Lag over Høststigerne, men han tilstod, at der hverken fandtes 1 eller ½ Læs Halm i Behold.

Naar han saaledes gjorde en urigtig Opgivelse til Taxationsmændene, skete dette, efter hvad han foregiver, ikke for at tilvende sig en større Erstatning end der rettelig kunde tilkomme ham; men han foregiver, at det var i Tankesløshed, at han kom til at gjøre Opgivelsen. Han erkjendte, at han burde have rettet den urigtige Opgivelse, men paastaar, at han ikke havde tænkt paa den, efter at den var gjort. Arrestanten blev foreholdt de af Andreas P. Hansen, Laurits Andreas Mogensen og Nils Jønsson i Retten den 20de f. M. givne Forklaringer, samt Andrea Marie Espersens Forklaring i Retten den 23. August d. A. (s. 182), hvorefter det ikke kunde antages, at Arrestanten havde nogen eller i alt fald synderlig Halm i Behold, da Stedet brændte, men Arrestanten fastholdt dog sin i dag afgivne Forklaring angaaende bemeldte Halm som rigtig.-

Det foreholdtes Arrestanten, at hans Forklaring om, at der, da Stedet brændte, fandtes Lyng paa Stuehusets Loft, stod i Strid med hans Kones Forklaring om, at der slet ingen Lyng fandtes paa Loftet. Arrestanten paastod, at der fandtes nogen Lyngsmul(d) paa Loftet, men erkjendte, at der ikke fandtes egentlig Lyng dersteds. Paa Anledning forklarede Arrestanten, at der saavidt han ved, ikke fandtes Sengeklæder eller Puder paa Sengen i Storstuen den Nat, Stedet brændte. Arrestanten nægtede fremdeles idag, at han havde givet sin Søn Janus Ordre til at trække Faarene ind Aftenen før Branden. Arrestanten foregiver ikke at vide, om der fandtes Uld eller Hør i Huset den Nat, dette brændte. Hans Kone pleiede at gemme Hør og Uld paa Loftet, og det er ikke Arrestanten bekjendt, at hans Kone havde Uld eller Hør gemt andetsteds.

Arrestanten blev foreholdt Hans Kofoed Markers Forklaring i Retten den 29. August d. A. om, at der efter Branden kun var fundet meget faa Levninger af Sengeklæder og Fjer paa Brandtomten, samt at det derefter ikke kunde antages, at der var brændt synderlig af Sengeklæder hos Arrestanten, men Arrestanten paastod desuagtet, at der paa de 2 Sengesteder i Dagligstuen fandtes 2 Overdyner og nogle Puder, han kunde ikke opgive hvor mange. Overdynen paa hans Seng var graalig, men den lignede ikke nogen af de 2 i Retten tilstedeværende Dyner. Overdynen paa Børnenes Seng var bruntribet.

Dommeren gennemgik Arrestantens Aarsangivelse (Bilag 10 under dette Forhør) med Arrestanten og foreholdt ham, at de paa Vognene, Hestene og Køerne satte Værdier efter de Oplysninger, der var fremkomne under Forhøret, maatte antages at være alt for høje, og at Arrestanten ved at lade sig tillægge Erstatning for dem med de fulde Assurancebeløb maatte antages at have villet besvige Assurancen ligesom det ogsaa foreholdtes Arrestanten, at han ved at undlade at opgive, at de 2 Dyner, som han havde kjørt til Styggegaard, og den reddede Væv og Varpe vare i Behold, havde gjort sig skyldig i Assurancesvig. Arrestanten paastod, at han, da han tegnede Assurancen satte Tingene til den Værdi, han fandt passende, og at han, da Erstatningsforretningen blev afholdt, ikke tænkte paa at besvige Assurancen. Hans Undladelse af at opgive de Ting, som, efter hvad der var ham bekjendt ikke var hjemme, da Stedet brændte, skyldtes alene en Forglemmelse. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, fri for Baand og Tvang. Efter at være bleven formanet til at følge Sandheden erklærede Arrestantinden, at hun fastholdt sin Forklaring om at være uskyldig i den opstaaede Ildløs, og om ikke at vide, hvorledes Ilden var opstaaet. Hun fastholdt endvidere, at hun kun havde ført eller ladet føre de tilstedebragte Ting bort til Styggegaard for at unddrage dem Creditorernes Forfølgning. Skjøndt der ikke var falden nogen Dom over hendes Mand eller i øvrigt foretaget noget Skridt, hvoraf det kunne sluttes, at Udlæg eller anden retlig Forfølgning vilde foregaa, frygtede hun dog for, at Banken i Rønne skulde lade foretage en Fogedforretning for at sikre sig Fyldestgiørelse for de Penge, hendes Mand skyldte Banken, da hendes Mand ikke havde kunnet skaffe Penge til det Afdrag paa 100 Kr, som Banken havde forlangt.

Arrestantinden paastaar ogsaa i dag, at Undladelsen af at opgive de i Behold værende Ting ved Erstatningsforretningens Afholdelse alene skyldes en Forglemmelse, og ikke et Forsæt om at tilvende sig Assurancen for disse Ting. Arrestantinden foreholdtes de af hendes Datter, Andrea, den 23. August d.A. og af Andreas P. Hansen, Laurits Andreas Mogensen og Nils Jønsson den 20 f.M. i Retten givne Forklaringer angaaende Halmen i Sædgulvet i Stuehusets vestre Ende, og det foreholdtes hende, at det efter disse Forklaringer ikke kunde antages, at der var nogen Halm af Betydning i Behold, da Stedet brændte. Arrestantinden paastod, at der fandtes en Del Halm i Behold i det omhandlede Sædgulv, men erklærede sig ude af Stand til at opgive, om der fandtes ½ eller et helt Læs.

Arrestantinden foreholdtes hendes Mands Forklaring i Retten den 6. September d.A. om, at den i Retten værende blaastribede Dyne ikke tilhørte Andrea, hvorefter Arrestantinden forklarede, at hun uden Mandens Samtykke havde givet Andrea Dynen, og at hun havde anseet sig for berettiget dertil, da Dynen var i Boet, før hun (s.183) blev gift med sin nuværende Mand. Dynen laa hjemme i sidst afvigte Vinter, da Assurancen blev tegnet, men om den var indbefattet under Assurancen for

Sengeklæderne i Aarsangivelsens 1ste Klasse, stor 150 Kr, ved Arrestantinden ikke. Arrestantinden erklærede paa Anledning, at det ikke var hende bekjendt, at nogle af Sengeklæderne vare undtagne fra bemeldte Assurance.

Endvidere foreholdtes Arrestantinden de af hendes Døttre Andrea i Retten den 15. og 16. August d.A. samt af Trine Christine Espersen i Retten den 23. August d.A. afgivne Forklaringer om, at de heri Retten tilstedebragte 9 Glas, 2 Lysestager og 8 Tallerkener tilhørte Arrestantinden og hendes Mand og ikke Døttrene, hvorpaa Arrestantinden paastod, at Tallerkenerne aldrig havde tilhørt hende, men af hendes Moder var givne til Arrestantindens nævnte Døttre, og endvidere paastod (hun), at Arrestantinden selv havde givet Døttrene de 2 Stager, medens hun indrømmede, at de 9 Glas tilhørte hende og Mandens Bo. Glasassietterne paastod Arrestantinden at have givet til Døttrene.

Arrestantinden paastaar ikke at kunde mindes, at hun har givet sine Børn eller særligt sin Søn Janus Ordre til at trække Køerne ind i Hus Aftenen før Branden. Arrestantinden fastholdt fremdeles, at hendes Mand ikke vidste Besked med, at de Ting, Arrestantinden selv havde bragt til Styggegaard, vare blevne førte bort fra Hiemmet. De i Retten tilstedebragte Ting, har Arrestantinden selv bragt til Styggegaard med Undtagelse af de 2 Dyner og Kisten, Den tidligere omforklarede Symaskine har hendes Mand hiulpet hende med at bringe hen til Styggegaard.

Den af Hans Kofoed Marker i Retten den 29. August d. A. afgivne Forklaring om de paa Brandtomten fundne Levninger af Sengeklæder blev foreholdt Arrestantinden, der desuagtet vedblev at paastaa, at der, da Stedet brændte, fandtes 1 Overdyne og 4 Puder paa hver af Sengene i Dagligstuen, og at bemeldte Sengeklæder vare velforsynede med Fjer. Overdynen paa Arrestantindens og Mandens Seng var forsynet med Betræk af samme Slags som den her i Retten tilstedeværende blaastribede Dyne. Det foreholdtes Arrestantinden, at hendes Mand havde forklaret, at Dynen var forsynet med graat Betræk og ikke lignede nogen af de 2 her tilstedebragte Dyner, men Arrestantinden holdt desuagtet fast ved sin Forklaring. Arrestantinden paastaar ikke at kunde mindes, om der den Nat, Stedet brændte, fandtes Puder paa Sengen i Storstuen. Arrestantinden blev foreholdt hendes Mands Forklaring om, at det ikke var ham bekjendt, at hun havde havt Uld eller Hør gjemt andetsteds end paa Loftet, hvorpaa Arrestantinden erklærede, at hun ikke desto mindre havde nogen Uld gjemt i Slagbænken, da Stedet brændte. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført.

Vidner:
H.P. Hansen P. Jørgensen

Poltiretten udsat
Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 7. Oktober, Eftermiddag Kl. 5 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges:

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes fri for Baand og Tvang Arrestanten Sven Nilsson. Arrestanten formanedes alvorligt til at sige Sandheden. Arrestanten fastholdt vedblivende, at han ikke havde

nogen Skyld i den hans Ejendom overgaaede Brand, og at han ikke havde haft til Hensigt at besvige Brandforsikringsselskabet ved at undlade at opgive de reddede Ting og ved at lade sig tillægge Erstatning med de tegnede Assurancebeløb uanset at disse ogsaa maatte være større end Tingenes Værdi. Grunden til at Kisten og de 2 Dyner samt Symaskinen bleve bragte hen til Styggegaard var alene den, at Komparenten og hans Kone vilde unddrage disse Ting fra Kreditorernes Forfølgning.

Under Afhøringen forklarede Arrestanten, at det ikke var første Gang, at han og hans Kone havde ladet nogle af deres Ejendele bortføre for at unddrage dem for Kreditorernes Forfølgning. For et Par Aar siden, da Arrestanten frygtede for, at Husmand Lundgren, der boer nordøst for Aarsballe i Klemensker Sogn, skulde gjøre Execution hos ham, bortførte Arrestanten efter Overenskomst med sin Kone (s.184) 2 Komoder tilhørende hans Steddøttre, samt nogle Sengeklæder for at Lundgren ikke skulde lade gjøre Udlæg i dem. Tingene bleve bragte hen til Arrestantens Svigerfader Husmand Anders Stenberg af 2. Selvejergaards Fortoug i Olsker Sogn. Lundgren lod foretage Udlæg hos Arrestanten, men Udlæget blev dog ikke efterfulgt af nogen Realisation af det udlagte. Nogen Tid efter Udlægsforretningens Afholdelse bragte Arrestanten selv Tingene tilbage til sit Hjem, dog med Undtagelse af Døttrenes Komoder.

Dommeren spurgte Arrestanten, om den blaastribede Dyne og den Kiste, som ere bragte tilstede heri Retten og som Arrestantens Kone har udgivet for at tilhøre Arrestantens Steddatter Andrea, vare indbefattede under den af Arrestanten den 11. Marts d. A. tegnede Assurance, og dertil svarede Arrestanten, at bemeldte Gjenstande efter hans Mening vare indbefattede under hans Assurance. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestantinden erklærede efter at være formanet til at følge Sandheden, at hun var uskyldig i Branden af hendes Mands Sted, og at hun ikke i nogen som helst Henseende havde haft til Hensigt at besvige Assuranceselskabet. Hun fastholdt fremdeles, at Grunden til, at de paa Styggegaard forefundne Ting vare bragte derhen alene vare den, at hun ønskede at unddrage dem for Kreditorernes Forfølgning. Paa Spørgsmaal om den heri Retten værende Kiste og blaastribede Dyne vare indbefattede under den af Arrestantindens Mand tegnede Assurance, svarede Arrestantinden, at det vidste hun ikke; begge disse Gjenstande beroede imidlertid i sidst afvigte Vinter i Arrestantindens Hjem.

Dommeren spurgte derpaa Arrestantinden, om hun og hendes Mand tidligere havde ladet Effecter bortføre fra Hjemmet, for at deres Kreditorer ikke skulde gjøre Udlæg i dem. Arrestantinden besvarede først dette Spørgsmaal med Nej, men da det gjentoges, foregav hun, at de for mange Aar siden, da de frygtede for, at en Mand, hvis Navn hun ikke husker- det forekommer hende, at han hed Hermansen eller Rasmussen- skulde gjøre Udlæg hos dem, lode Sengen i Storstuen bringe hen til Arrestantindens Fader Anders Stenberg, hvor den stod indtil den omhandlede Gjæld var bleven afgjort. Dette passerende i Begyndelsen af Arrestantindens Ægteskab med Svend Nilsson, med hvem hun har været gift i 14 Aar. Da Arrestantinden foregav ikke at kunde mindes, at der ved andre Leiligheder var bragt Effecter bort fra Hjemmet for Kreditorernes Skyld, blev hun foreholdt den af hendes Mand givne Forklaring om, at de, da de frygtede for, at Lundgren skulde gjøre Udlæg hos dem, ogsaa havde ladet bringe Tøj bort fra Hjemmet og hen til Arrestantindens Fader, hvorefter Arrestantinden erkjendte, at Mandens Forklaring var rigtig. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes paany **Arrestanten Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev spurgt om, hvorvidt han flere Gange havde ladet nogle af sine Eiendele føre bort fra Hjemmet for at unddrage dem Kreditorernes Forfølgning og navnlig om han havde gjort saadant før den Gang, han frygtede for, at **Lundgren** skulde gjøre Udlæg hos ham. Arrestanten besvarede dette Spørgsmaal benægtende. Da han blev foreholdt den af hans Kone givne Forklaring angaaende Bortførelsen af Sengen i Storstuen, da de frygtede for, at en Mand ved Navn **Rasmussen** eller **Hermansen** skulde gjøre Udlæg hos dem, paastod Arrestanten, at han ikke kunde mindes, at de havde ført noget bort fra Hjemmet ved den Leilighed. Den Mand til hvem hans Kone har sigtet, hed **Rasmus Schou**, han boede i Østermarie Sogn. **Sagfører N.C. Olsen i Rønne** havde med Sagen at gjøre. Arrestanten foregiver ikke at kunde mindes, hvor længe det er siden, at **Rasmus Schou** lod sit Tilgodehavende incassere. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod **forhenværende Smed, Husmand Christen Kofoed, Smed Jens Peter Westerdal, Husmand Niels Christian Pedersen af 33. Selveiergaards Lynglod i Olsker Sogn og Husmand Anders Christian Stenberg af 2. Selveiergaards Fortov i samme Sogn**, der bleve forberedte til Edsaflæggelse ved Oplæsning af den (s. 185) foreskrevne Formaningstale og betydet Straffen for Mened, hvorefter de tre sidstnævnte Deponenter aftraadte.

Husmand, forhenværende Smed Christian Kofoed af Olsker Sogn erklærede, efter at den af ham i Retten den 27. August givne Forklaring var bleven oplæst for ham, at denne Forklaring var rigtig. Han bekræftede derpaa bemeldte Forklarings Rigtighed med Lovens Ed, hvornæst han aftraadte.-

For Retten fremstod paany **Smed Jens Peter Westerdahl af Olsker Sogn**, for hvem den af ham i Retten den 15. August afgivne Forklaring blev oplæst, hvorefter han erklærede, at han i den Forklaring kun havde at gjøre den Forandring, at der i en Kane, som stod i Udhuset fandtes noget Langhalm (en a to Kjærv). Dette huskede Komparenten først paa efter at han havde afgivet sin Forklaring i Retten den 15. August d.A. Han fastholdt i øvrigt sin Forklarings Rigtighed. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson bad **Smed Westerdahl** spurgt, om ikke de af Vesterdahl satte Værdier paa Arrestantens Vogne vare alt for lave. Oplæst. Vedtaget.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson paastod ligeoverfor **Smed Vesterdahl**, at der i Udhuset den paagjældende Søndag laa to maaske tre Brædder samt to Stykker Rundtræ og nogle Stykker opskaaret Træ. Dernæst maatte hun med Hensyn til, at **Smed Vesterdahl** havde udtalt som sit Skjøn, at Brandlidtes Heste ikke var stort mere værd end Huderne bemærke, at Hestene næppe vilde have kunnet trække saa store Læs af Jærn og Kul til Vesterdahl Hjem fra Allinge, som de havde gjort, dersom de ikke havde været mere værd end Huderne. Oplæst. Vedtaget.

Smed Vesterdahl forklarede i Anledning af det fra Arrestantens og Arrestatindens Side saaledes fremkomne, at Arrestantens Vogne efter Komparentens Skjøn ikke vare mere værd end Komparenten tidligere har opgivet her i Retten, samt at Komparenten ikke havde lagt Mærke til de af Arrestantinden omforklarede Træer og Brædder. Hvad Brandlidtes Heste angaar, da fastholder Komparenten sin Mening om, at de ikke kunde være synderligt mere end 10 Kr. værd Stykket. Paa

Anledning erklærede Komparenten, at han som Smed arbejder en Del med Vogne og derfor ogsaa har nogen Forstand paa Vognes værdi. Oplæst. Vedtaget.

Smed Vesterdahl bekræftede derefter sin Forklarings Rigtighed med Lovens Ed.

Smed Vesterdahl begjærede sig udbetalt Erstatning for sit Møde i Retten heri Dag, idet han bemærkede, at samme Møde vilde medtage over 4 Timer, samt at han havde lidt Indtægtstab ved Fraværelse fra Hjemmet. I Henhold til Lov 20/4 f. A. udbetalte Dommeren ham Erstatning af 2 Kr., hvorefter han aftraadte.

For Retten fremstod paany **Husmand Niels Christian Pedersen**, der efter at den af ham heri Retten den 9. August afgivne Forklaring, var bleven oplæst for ham, erklærede, at den af Komparenten paa Arrestantens Køer satte Værdi formentlig var for lav, idet Køerne nok kunde være ca. 50 Kr. værd Stykket. I øvrigt havde Komparenten intet at forandre i den afgivne Forklaring. Oplæst. Vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson gjorde lige over for **Niels Christian Pedersen** gjældende, at Arrestantens Heste vare mere værd end 25 Kr. Stykket. Oplæst. Vedtaget.

Husmand Niels Christian Pedersen fastholdt, at Hestene efter hans Skjøn ikke vare mere værd end af Komparenten angivet. Oplæst. Vedtaget.

Husmand Niels Christian Pedersen bekræftede derefter sin Forklarings Rigtighed med Lovens Ed.

Husmand Niels Christian Pedersen begjærede sig dernæst udbetalt Erstatning for sit Møde i Retten i Dag, idet han bemærkede, at samme vilde medtage over 4 Timer, og at han, som ernærer sig som Arbejdsmand, havde haft Indtægtstab ved at give Møde. I Henhold til Lov 20/4 f. A. udbetalte Dommeren ham en Erstatning af 2 Kr., hvornæst han aftraadte.-

For Retten fremstod paany **Husmand Anders Christian Stenberg af 2. Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, for hvem den af ham i Retten den 27de August d.A. afgivne forklaring blev oplæst, hvorpaa han erklærede, at han intet havde at forandre i denne Forklaring. Comparenten blev derefter spurgt, om hvorvidt det var ham bekjendt, at Arrestanten og (s. 186) Arrestantinden ved tidligere Lejligheder havde bortført nogle af deres Ejendele for at unddrage samme fra Kreditorernes Forfølgning, hvorpaa Comparenten forklarede, at han havde hørt Tale om, at der var bleven ført to Komoder bort fra Arrestantens Hjem en Gang, da der var Tale om, at en Mand ved Navn **Lundgren** vilde gjøre Udlæg hos Arrestanten. Komoderne vare førte hen til Komparentens Hjem, hvor Comparenten for øvrigt ikke opholdt sig den Gang, idet han var i Militærtjeneste. At der ved samme Leilighed var bortført nogle Sengeklæder mindes Comparenten ikke at have hørt Tale om, og heller ikke mindes han noget om, at Arrestanten for endnu længere Tid tilbage havde ført en Seng hen til Comparentens Hjem af Frygt for, at en Mand ved Navn **Rasmus Schou** skulde gjøre Udlæg i den. De førnævnte Comoder tilhørte Arrestantens Steddøtre og de havde staaet i Komparentens Hjem, indtil disse Børn kom ud at tjene.- Oplæst. Vedtaget.

Husmand Anders Christian Stenberg bekræftede derefter sin Forklarings Rigtighed ved Lovens Ed.

Husmand Anders Christian Stenberg begjærede sig dernæst udbetalt Erstatning for sit Møde i Retten i Dag, idet han bemærkede, at samme havde paaført ham en Rejse hertil af over 1 Mils Længde. I Henhold til Lov af 20. April 1888 § 1 udbetalte Dommeren Steenberg en Rejsegodtgørelse af 1 Kr., hvornæst han aftraadte.

Arrestanterne afførtes paany til Arresten.

Retsvidner:
H.P. Hansen H. Andersen

Forhøret udsat
Politiretten hævet
Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 15. October Fm Kl. 10 ½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges:

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus

For Retten fremstod **Gaardeier Janus Peter Larsen Kofoed af 1. Selveiergaard i Klemensker Sogn**, 42 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden, forklarede, at han i Ugen før Huset brændte, saavidt han erindrer om Tirsdagen, tillige med **Gaardeier Sonne paa 2. Selveiergaard** efter Anmodning fra **Sven Nilssons** Side var henne hos Brandlidte for at se paa dennes Jordlod og afgive Skjøn over, hvad den var værd. Brandlidte fortalte, at han havde søgt Laan hos **Procurator Lund** i Rønne, og at denne havde forlangt, at han skulde skaffe en Attest fra et Par Naboer om Jordens Beskaffenhed og Værdi, før der kunde træffes Afgjørelse om, hvorvidt han kunde faa Laanet. Comparentens Undersøgelse angaaende Eiendommens Værdi strakte sig ikke til Brandlidtes Indbo, Udbo og Besætning, saa Comparenten kan ikke opgive, hvad disse Ting vare værd. Brandlidtes Heste har Comparenten dog seet nogle Gange og han saa den ogsaa den Dag, han og **Sonne** vare henne hos Brandlidte. De vare brugte og efter Comparentens Mening var den ældste Hest i ethvert Fald ikke mere værd end de 40 Kr., som **Sven Nilsson** havde givet for den. Hvor meget den anden Hest var værd, kan Comparenten ikke sige. Naar Brandlidte har assureret Hestene for henholdsvis 100 og 200 Kr., da er denne Assurance i ethvert Fald alt for høi.

Brandlidtes Køer har Comparenten ikke lagt Mærke til. Comparenten har seet Brandlidtes Vogne, naar Brandlidte er kørt forbi Comparentens Gaard. Den bedste af dem, en Fjedervogn, kunde vel være en 150 Kr. værd, og Brandlidtes almindelige Arbeidsvogn var ikke meget værd, Comparenten anslaaer dens Værdi til omtrent 25 Kr. Da Comparenten og **Sonne** i Ugen før Branden vare henne hos **Sven Nilsson** vare de inde i Dagligstuen for at skrive en Attest om den Værdi, de anslog Jorden til, men Comparenten lagde ikke Mærke til, hvilke Sengeklæder, der vare paa Sengene. Comparenten er ikke i stand til at meddele noget til Oplysning om, hvorledes Ilden er opstaaet. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Gaardeier Andreas Edvard Sonne af 2. den Selveiergaard i Clemensker Sogn**, 55 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han nogle Dage før Branden af **Sven Nilssons** Hus, Comparenten kan ikke sige hvor mange Dage før, tillige (s. 187)

med forrige Comparent, var henne hos Sven Nilsson for efter dennes Begjæring at se paa hans Eiendom og afgive et Skjøn over dens Værdi i Anledning af, at Sven Nilsson vilde søge Laan i Rønne Sparekasse, i hvis Bestyrelse Procurator Lund er. Comparenten og Kofoed indskrænkede sig til at se paa Jordlodden og udtale sig om dens Værdi, medens de ikke saa nærmere på Brandlidtes Besætning, Udbo og Indbo, og da Comparenten ikke tidligere har havt synderlig Kjendskab til Besætningen m.v., er han ikke i stand til med nogenlunde Sikkerhed at ansætte de enkelte Besætningsdele m.v. til nogen Værdi. Comparenten blev foreholdt den af Brandlidte for hans Vogne, Heste og Køer tegnede Assurance og spurgt om, hvorvidt Assurancen svarede til Gjenstandenes Værdi. Comparenten erklærede, at han ikke kunde have nogen begrundet Mening angaaende det omspurgte. Den Dag, Comparenten og Kofoed vare henne hos Brandlidte, saa Komparenten nok baade Hestene og Køerne samt en Fjedervogn, men han lagde ikke saa nøie Mærke til Dyrene og Vognen, at han kan sige, hvad de vare værd. Det forekommer i øvrigt Comparenten, at Hestene ikke vare saa daarlige at se paa. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Efter at Arrestanten var formanet til Sandheds Følge, erklærede han, at han fastholdt sin tidligere Forklaring om at være uden Skyld i Branden af hans Hus og om ikke at have villet besvige Assuranceselskabet. Arrestanten blev foreholdt den af Gaardeier Janus Peter Larsen Kofoed i Retten idag afgivne Forklaring forsaavidt angaar Værdien af Arrestantens Heste, Køer og Vogne, hvorefter han bemærkede, at hans Arbeidsvogn maatte være mere værd end 25 Kr., da han i fjor havde ladet den istandsætte med en Bekostning af ca. 50 Kr., hvoraf ca. 20 Kr. for Trætøiet og 30 Kr. for Jernbeslaget. Under det nye Trætøi var ikke indbefattet Hjulegerne, og Naverne og Vognaxlerne vare ogsaa gamle. Arrestanten foregav, at Heste og Køer vare i høiere Priser, da han tegnede sin Assurance, end de vare, da Huset brændte. Oplæst og Vedtaget. Arrestanten afført.

For Retten fremstod paany Gaardeier Janus Peter Larsen Kofoed, der efter Arrestantens Forklaring om hans Arbeidsvogn og om Priserne paa Heste og Køer paa den Tid, Arrestantens Assurance tegnedes, var foreholdt ham, forklarede, at den Arbeidsvogn, hvortil Comparenten har sigtet i sin Forklaring, saa han en Gang i Vinter, da Arrestanten kjørte forbi Comparentens Gaard med den. Vognen saa ud til at være gammel og derefter har Comparenten anslaaet dens Værdi. Comparenten lagde i øvrigt ikke nærmere Mærke til Vognen. Hvad Priserne paa Heste og Køer i Marts Maaned d. A. angaar, da formener Comparenten, at de ikke var synderligt høiere end Priserne paa samme Dyr i Slutningen af Juli Maaned d. A. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev gjort bekjendt med den af Gaardeier Kofoed senest afgivne Forklaring, men denne foranledigede ham ikke til (at) forandre den af ham selv afgivne Forklaring. Oplæst og vedtaget.

Gaardeier Janus Peter Larsen Kofoed bekræftede derpaa, efter at han erklærede sig bekjendt med Edens Hellighed og Betydning, i Arrestantens Overværelse, sin i dag afgivne Forklaring, saavidt angaar Værdien af Brandlidtes Heste og Vogne, med Lovens Ed og aftraadte.-

Arrestanten Sven Nilsson afførtes til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden, der var bleven alvorlig formanet til at følge Sandheden, fastholdt sin tidligere

Forklaring om at være uskyldig i Branden af deres Hus og om ikke at have villet besvige Brandassuranceselskabet. Ligeledes fastholdt hun sin tidligere Forklaring om Grunden til, at de paa Styggegaard fundne Ting vare blevne bortførte fra Hjemmet. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afførtes til Arresten.

Forhøret udsat

Politiretten hævet

Vidner:

H. P. Hansen

H. Andersen

Andreas Nørgaard

(S. 188) **Den 18. October 1889 Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværrelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges.

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren fremlagde under Nr. 17 Udskrift af Nordre Herreds Fogedprotokol indeholdende det passerede under en hos Arrestanten Sven Nilsson den 16. Juni 1887 ifølge Begjæring af Husmand Pehr Lundgren afholdt Examinationsforretning.

Det fremlagde følger Forhørsudskriften.

For Retten fremstod **Aftægtsmand Anders Hansen Stenberg af 2den Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn, 74 Aar gl.**, der efter Formaning til at følge Sandheden, og efter at være bleven spurgt om, hvorvidt hans Svigerson Arrestanten Nilsson nogensinde havde ført noget af sit Indbo hen til Komparenten for at unddrage Tingene fra sine Creditorernes Forfølgning, forklarede, at han erindrer, at Svigersønnen for nogle Aar siden havde ført 2 Comoder, som tilhørte hans Steddøtre, hen til Komparentens Hus, hvor de stode i længere Tid, men foregav ikke at kunde huske, at Arrestanten havde ført andre Ting hen til Komparenten. Hvem der modtog Comoderne, foregiver Komparenten ikke at kunde mindes. Comparenten blev derefter foreholdt den af Arrestanten Sven Nilsson i Retten den 7 d. M. afgivne Forklaring om, at Arrestanten, da han frygtede for, at Husmand Lundgren skulde gjøre Udlæg hos ham, bortførte 2 Comoder og nogle Sengeklæder fra sit Hjem og hen til Komparenten, men desuagtet fastholdt Comparenten, at han ikke kunde huske, at Sven Nilsson havde bragt andre Ting end Comoderne hen til Komparentens Hjem.

Komparenten foregav, at han var meget glemsom og at han ikke engang var i stand til at huske, hvad der var passeret for 14 Dage siden. Han foregiver ikke at vide, hvorfor Comoderne bleve bragte hen til hans Hus, men tilføiede dog, at Arrestanten maaske frygtede for, at nogen skulde tage dem, og at han vilde bevare dem for Børnene. Da saavidt var passeret, forklarede Komparenten, at han havde været Aftægtsmand i 7 Aar og at hans Hus i den Tid havde været eiet af hans Søn Anders Christian Stenberg. Komparenten foregav ikke at vide eller i ethvert Fald ikke nu at kunde mindes, hvem der gav Tilladelse til, at førnævnte Comoder modtoges i hans Hjem, men er tilbøielig til at tro, at hans Søns Kone Oliva har gjort det. Komparenten foreholdtes derefter hans Datters

Forklaring i Retten den 7de d. M. om, at hun og hendes Mand, da de for flere Aar tilbage frygtede for at en Mand skulde gjøre Udlæg hos dem havde ladet en Seng føre hen til Komparenten, og at Sengen skulde have staaet hos ham, indtil den omhandlede Gjæld var afgjort, hvorpaa Komparenten forklarede, at han heller ikke var istand til at huske noget derom. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.-

For Retten fremstod **Husmand Laurits Peter Christensen af 23. Selveiergaards Grund i Clemensker Sogn**, 37 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han i Vinteren 1887/88 efter Julen 1887 havde bortbyttet en Ko til **Arrestanten Sven Nilsson**. Bemeldte Ko have Komparenten nogen Tid før tilbyttet sig hos Rev paa Aagaard i Clemensker Sogn, og der blev den ansat til en Værdi af 60 Kr. Det var en gammel Ko, og dens Værdi var i ethvert Fald ikke større end de 60 Kr. Da det var en gammel Ko, var dens Værdi ikke steget i den Tid **Arrestanten Nilsson** har havt den, og Komparenten er tilbøielig til at antage, at Koen er gaaet ned i Værdi, medens Arrestanten har besiddet den, da Arrestanten pleier at holde sine Kreaturer i daarlig Foderstand. Comparenten har ikke været i **Sven Nilssons** Hus, siden dengang de byttede Køer, og er ikke bekendt med, hvilken Besætning Arrestanten havde, da Huset brændte. Comparenten har dog hørt, at Arrestanten fra den Tid og til nu var i Besiddelse af den Ko, han havde faaet hos Komparenten. Comparenten har en Gang i sidste Vinter henmod Foraarstiden mødt Arrestanten kjørende med 2 Heste, hvoraf den ene var sort og den anden brun eller rød. Comparenten lagde imidlertid ikke nærmere Mærke til Hestene og har derfor ikke nogen Mening om dissers Værdi. Oplæst og vedtaget.-

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten erkjendte, at han havde tilbyttet sig den ene af de Køer, som brændte, hos forrige Komparent og efter at være foreholdt forrige Komparents Forklaring angaaende Koens Værdi, bemærkede Arrestanten, (s. 190) at bemeldte Ko efter hans Mening var en god Ko, og paastod, at han ved at ansætte den til 100 Kr. i sin Assuranceangivelse ikke havde troet at ansætte Værdien for høit, ligesom det heller ikke havde været hans Hensigt at besvige Brandforsikringsselskabet ved at lade sig tillægge Erstatning for Koen med det fulde Assurancebeløb. Paa Anledning forklarede Arrestanten, at han i sidstafvigte Vinter ikke havde havt nogen sort Hest og efter at være foreholdt Komparentens Forklaring vedrørende Arrestantens Heste, foregav Arrestanten, at den brune Hest, som Arrestanten havde tilbyttet sig hos **Christian Kofoed i Olsker** var mørk i Conturerne. Oplæst og vedtaget.

Husmand Laurits Peter Christensen erklærede, at han Intet havde at forandre i sin Forklaring i Retten idag, og efter at han var bleven forberedt til Edsaflæggelse ved Oplæsning af den foreskrevne Formaningstale og betydet Straffen for Mened, bekræftede han sin Forklarings Rigtighed ved Lovens Ed i Overværelse af Arrestanten.

Da **Laurits Peter Christensen** begjærede sig udbetalt Reisegodtgjørelse for sit Møde heri Retten i dag og da han oplyste at boe i en Afstand af godt 1½ Mil fra Thingstedet, udbetalte Dommeren ham i Henhold til Lov af 20. April f. A. § 1 en Reisegodtgjørelse af 1 Kr. 50 Øre, hvornæst han aftraadte. Oplæst.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt ogsaa i dag sin tidlige Forklaring om, at han ikke havde nogen Skyld i den hans Eiendom overgaaede Ildsvaade, og at han ikke ved Taxationsforretningen efter Branden havde havt til Hensigt svigagtigt at lade sig tillægge større Erstatning fra Bornholms Brandforsikringsselskab end der kunde tilkomme ham. At han før Branden havde været med til at

føre nogle af hans Indboeffecter bort fra Hjemmet, havde kun sin Grund i hans Ønske om at unddrage disse Ting fra hans Creditorers Forfølgning og selv at beholde dem. Arrestanten blev dernæst foreholdt den idag under Nr. 17 fremlagte Udskrift af den hos ham den 16. Juni 1887 afholdte Udlægsforretning, hvorefter han erkjendte, at det var den Forretning, hvorom han havde forklaret i retten den 7de d. M. De Comoder og Sengeklæder, som han havde bortført af Frygt for denne Forretning, bleve afleverede, saavidt Arrestanten husker, til hans Svigerfader og hans Svogers Kone Oliva, der begge saavidt Arrestanten husker, havde givet ham Lov til at bringe Tingene hen til dem. Arrestanten havde forud meddelt Svigerfaderen og Oliva, at det var for at unddrage Tingene fra Lundgrens Forfølgning, at han ønskede dem bragte hen til dem.

Arrestanten erkjendte, at der, den Gang Udlægsforretningen afholdtes, hvilede samme Prioritetsgjæld paa Arrestantens i Forretningens nævnte Eiendom som der nu gjør nemlig 3.000 Kr. første Prioritet til Østifternes Creditforening efter Obligation af 10. October 1884, thinglæst 15 s. M., 800 Kr. til Arrestantens Svigerfader A. H. Stenberg med Panteret næst efter 5.000 Kr., efter Obligation af 20. Januar 1880, thinglæst 28. Januar s. A., og 500 Kr. til Jens Peter Andersen med Panteret næstefter oprindelig 3.000 Kr. til Creditforeningen og 800 Kr. til Arrestantens Svigerfader, ifølge Obligation af 24. November 1886, thinglæst s. D. Da Arrestantens Eiendom under Udlægsforretningen kun blev vurderet til 4.000 Kr., og det udlagte Løsøre til 7 Kr. 60 Øre, havde Lundgren ingen Udsigt til at faa Dækning hos Arrestanten for sit Tilgodehavende og dette foreholdt Dommeren Arrestanten, som erkjendte, at det Anførte var rigtigt. Paa Anledning erkjendte Arrestanten idag, at han, dengang han frygtede for at Rasmus Schou af Østermarie Sogn skulde gjøre Udlæg eller lade afholde Fogedforretning hos ham, havde ladet en Seng føre bort fra sit Hus og hen til Svigerfaderens Hus. Saavidt Arrestanten husker, var det hans Svigerfader, der gav ham Lov til at føre Sengen hen til hans Hus. Arrestanten paastaar, at det kun var selve Sengestedet og ikke Sengeklæderne, som bleve førte hen til Arrestantens Svigerfader ved nysnævnte Leilighed. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden formanedes indtrængende til at følge Sandheden. Hun fastholdt ogsaa idag sin tidligere Forklaring om ikke at have nogen Skyld i den hendes og Mandens Sted overgaaede Brand og ved ikke at have villet besvige Brandforsikringsselskabet, ligesom hun ogsaa fastholdt sin tidligere Forklaring om Grunden til, at hun havde ført Ting bort fra Hjemmet før Branden. Hun frygtede for (s.191), at Creditorerne og navnlig Banken i Rønne skulde komme og skrive deres Ting, og at det var for at unddrage disse fra Creditorernes Forfølgning og selv at beholde dem, at hun bragte Tingene bort. Arrestantinden erkjendte efter at være foreholdt den idag i Retten som Bilag 17 fremlagte Udskrift, at det var før Afholdelsen af denne Fogedforretning og af Frygt for den, at hun og hendes Mand havde ladet Comoderne og nogle Sengeklæder føre hjemmefra og hen til hendes Faders Hus, som dog dengang eiedes af Arrestantindens Broder. Arrestantinden havde før Tingene bleve ført bort, spurgt Broderens Kone Oliva om Tilladelse til at føre dem derhen, og dertil havde Oliva meddelt Tilladelse. Arrestantinden tilstod paa Anledning idag, at hun og hendes Mand ved samme Leilighed lode deres Symaskine bringe hen til Broderens Sted.- Arrestantinden foregiver ikke at mindes, om det var hendes Moder eller hendes Fader, der gav Tilladelse til, at Arrestantinden og hendes Mand førte en Seng hen til hendes Faders Hus, da de ventede, at Rasmus Schou skulde gjøre Udlæg hos dem. Foruden selve Træsengen bleve ogsaa Sengeklæderne paa den bragte bort, efterat være pakkede sammen i en Bylt. Arrestantinden husker, at hendes Moder, som

er død for 6 á 7 Aar siden, hjalp hende med at bære Sengeklæderne op paa Loftet hos Arrestantindens Fader.-

Arrestantinden examineredes derefter med Hensyn til det af hendes Mand paa Hullegaards Mark stjaalne Kløverhø. Arrestantinden erkjendte ogsaa idag, at hun havde holdt Hestene for Manden, medens denne var inde paa Marken efter Høet, men paastaar, at hun ikke har lagt Høet til rette paa Vognen, samt at det var ikke efter forudtruffen Aftale, at hendes Mand stjal Høet. Arrestantinden foregiver ikke at have nogen Mening om, hvorvidt den af Sandemand Jensen eller den af hendes Mand paa Høet satte Værdi er rigtig.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten erklærede paa Anledning, at han fastholdt sin Forklaring i Retten den 12. September d. A. om, at hans Kone tog imod Høet fra Hullegaards Mark og lagde det til rette i Vognen. Da Arrestanten havde fattet Tanken om at tilvende sig Høet, sagde han til sin Kone, at han vilde af og tage noget Hø fra Marken for at de kunde have noget at sidde i, og derefter gav han hende Tømmerne, hvad Arrestantens Kone svarede, foregiver han ikke at kunde huske. Arrestanten foregav, at han ikke kunde huske, at han og hans Kone havde ladet Symaskinen bringe hen til hans Svigerfader, da de frygtede for, at Lundgren skulde gjøre Udlæg og han paastod desuden ikke at kunde mindes, at de havde bragt Sengeklæder bort dengang, de befrygtede Forfølgning fra Rasmus Schous Side. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fastholdt, at hun ikke havde lagt Høet til rette i Vognen, og foregav ikke at have hørt, at Manden før han gav hende Tømmerne eller samtidig dermed havde sagt til hende, at han vilde tage Hø paa Marken. Arrestantinden fastholdt endvidere, at hendes Mand og hun havde været enige om at bortføre Symaskinen, da de frygtede for Udlæg foretaget af Lundgren, og at de, da de frygtede for Rasmus Schous Forfølgning ogsaa havde bortført Sengeklæder. Oplæst og vedtaget.

Da Arrestanten Sven Nilsson under Afhøringen af hans Kone havde forsøgt paa at tale til hende, og ikke havde efterkommet Dommerens Paalæg om at tie stille, var han strax bleven afført til Arresten.

Arrestantinden afførtes efter Protocollationen af hendes Forklaring til Arresten.-

For Retten fremstod paany Aftægtsmand Anders Hansen Stenberg, der formanedes til at følge Sandheden. Han fastholdt sin tidligere Forklaring om ikke at kunde huske, at hans Datter og Svigersøn gjentagne Gange havde ladet føre Indbogjenstande bort fra deres Hus og hen til Komparentens Hus, bortset fra de 2 Comoder, som Comparenten har forklaret om idag. Oplæst og vedtaget.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse, da Aftægtsmand Anders Hansen Stenberg er mistænkt for at have gjort sig delagtig i den Concurslovens § 168, jvfr. Straffelovens § 260 ommeldte Forbrydelse, og det er nødvendigt at hindre ham i at conferere med andre Deponenter i Sagen, vil han indtil videre være at hensætte i Varetægtafængsel (s.192)

eragtes

Aftægtsmand Anders Hansen Stenberg vil være at fængsle. Oplæst.

Arrestanten Steenberg afført til Arresten.- Forhøret udsat.

Vidner:

Politiretten udsat

H. P. Hansen

H. Andersen

Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 22. October Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af Undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren forelagde under

No 18 Skrivelse af 16. August d. A. fra C. Lov til Østre Herred med sammes Paategning af 19de ds. No 19 Skrivelse af 21de ds. fra Sagfører N. C. Olsen i Rønne.

Det Fremlagte tages til Indlemmelse.

For Retten fremstod **Anders Chr. Stenbergs Hustru Oliva Cathrine Caroline Stenberg, født Hansen, af 2den Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, 28 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden paa Anledning forklarede, at hendes Svigerinde Sven Nilssons Kone for 2 Aar siden i Foraarstiden spurgte Comparentinden om Tilladelse til at bringe 2 Comoder og 1 Symaskine hen til Comparentindens Hjem, idet hun opgav, at hun frygtede for, at Husmand Lundgren i Clemensker Sogn skulle kunne gjøre Udlæg hos hendes Mand. Comparentinden gav hende den begiærede Tilladelse, og kort efter kom Sven Nilsson kjørende med Comoderne og Symaskinen. Han medbragte ved samme Leilighed nogle Sengeklæder, som hans Kone ikke havde spurgt om eller faaet Tilladelse til at bringe hen til Comparentinden. Comparentinden modtog Tingene uden at det stod hende klart, at hun gjorde sig delagtig i en Ulovlighed derved. Hendes Mand var dengang Soldat og han vidste ikke Noget om Sagen, førend han om Efteraaret samme Aar kom hjem fra Militærtjenesten.

Comparentindens Svigerfader Anders Hansen Stenberg, som boer hos dem har vel nok seet Tingene staa i deres Hus, men han har formentlig ikke havt Noget med Sagen at gjøre. Han har en meget svag Hukommelse, og husker vist ikke videre til Sagen. Da han var bleven tilsagt til at møde i Forhør, talte Comparentinden med ham om den, men da sagde han, at han ikke kunde huske Noget til den. Comoderne tilhørte Sven Nilssons 2 Steddøttre, de bleve altid kaldt deres. De bleve staaende i Comparentindens Hjem, indtil Steddøttrene kom ud at tjene, hvorimod Sengeklæderne og Symaskinen efter kort Tids, formentlig kun en Maanedes Tids Forløb bleve hentede hjem til Sven Nilssons igien.

Komparentinden mindes, at Sven Nilsson og hans Kone begge afhentede Symaskinen, men hvem der afhentede Sengeklæderne mindes hun ikke. Hvor mange Sengeklæder, der bleve bragte til hendes Hus, mindes hun ikke, men hun husker, at der imellem dem var en Dyne og nogle Puder. Efterat være foreholdt de her i Retten værende Sengeklæder, forklarede Komparentinden, at det var

den blaastribede Dyne, som Sven Nilsson havde bragt hen til hende. Puderne kan Comparentinden ikke gjenkende.

Quo ad generalia forklarede Comparentinden, at hun er født den 9. Juli 1861 og var Datter af Husmand Mathias Hansen og Hustru Elise Kirstine Hansen paa 35. Selveiergaards Grund i Olsker Sogn. Hun opholdt sig hjemme hos Forældrene indtil Mai Maaned i det Aar, da hun fyldte 16 Aar, og derefter tjente hun 4½ Aar paa Maegaard i Olsker Sogn, hvorpaa hun kom hjem igien og opholdt sig hjemme i Vinterhalvaaret. For 7 Aar siden blev hun gift med sin nuværende Mand, og har siden boet i Olsker Sogn. Hun nægtede sig tidligere tiltalt eller straffet. Hun har en Skudsmaalsbog, som ligger i hendes Hjem. Comparentinden ved ikke Noget af, at Sven Nilsson og hans Kone tidligere har bortført Ting fra deres Hjem og hen til Komparentindens Svigerfader, for at der ikke skulde blive gjort Udlæg i dem og hun har navnlig ikke hørt Tale om, at de skulde have gjort dette for at en Mand ved Navn Rasmus Schou ikke skulde gjøre Udlæg (s. 193) i Tingene. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod Husmand Anders Chr. Stenberg af 2 den Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn, der efter Formaning til at sige Sandheden forklarede, at han nok af sin Kone har hørt Tale om, at Sven Nilsson og hans kone havde ladet nogle Ting bringe hen til Komparentens Hus for ca. 2 Aar siden, da de frygtede for, at Husmand Lundgren skulde komme og gjøre Udlæg hos dem, men Komparenten selv har ikke havt med den Sag at gjøre. Han, som havde taget Udsættelse paa Sessionen indtil sit 25. Aar, blev i Foraarstiden for 2 Aar siden indkaldt til Militærtjeneste og blev først permitteret i Efteraaret f.A. Comparenten købte sine Forældres Sted for ca. 8 Aar siden, medens hans Moder endnu levede. Comparenten mindes, at Sven Nilsson, en Gang for mange Aar siden, da han frygtede for, at en Mand ved Navn Rasmus Schou skulde gjøre Udlæg hos ham, førte nogle Ting hen til Komparentens Hjem, før Komparenten blev Eier af Huset. Comparenten mindes, at der nogen Tid stod en Fjedervogn, en Kane og nogle Gjæs i Komparentens Hjem. Derimod mindes Komparenten ikke, at der ved samme Leilighed ogsaa var ført en Seng og Sengeklæder hen til Komparentens Hjem. Komparenten ved ikke, hvem der gav Sven Nilsson Tilladelse til at bringe disse Ting hen til Comparentens Hjem, men han formoder, at hans Fader har gjort det. Comparentens Moder døde kort efter, at Komparenten havde købt Forældrenes Hus. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Forhøret udsat. Politiretten udsat.

Vidner: H. Andersen H.P. Hansen

Andreas Nørgaard

Aar 1889 den 22. October Eftermiddag Kl. 2 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Anders Hansen Stenberg**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten formanedes alvorligt til at følge Sandheden og blev derefter afhørt angaaende de af Sven Nilsson og dennes Hustru til Stenbergs Hjem henvførte Ting. Arrestanten fastholdt ikke at

kunde huske andet end, at Sven Nilsson for nogle Aar siden havde bragt 2 Comoder til Arrestantens Hjem. At Sven Nilsson ved samme Leilighed medbragte en Symaskine og nogle Sengeklæder, vil Arrestanten ikke kunne mindes. Det forekommer Arrestanten, at han, da Sven Nilsson kom med Comoderne, hjalp Sven Nilsson med at tage dem af Vognen. Arrestanten foregiver ogsaa, at han ikke kan mindes, at Sven Nilsson tidligere havde ladet en Seng og Sengeklæder bringe hen til Arrestanten.

Ved yderligere Afhøring forklarede Arrestanten, at Sven Nilsson for nogle Aar siden en Gang havde bragt en Fjedervogn, en Kane og nogle Gjæs hen til Arrestantens Hus, men Arrestanten foregav ikke at kunde huske, at der var Tale om, at Tingene bleve bragte derhen af Frygt for, at en Mand ved Navn Rasmus Schou skulde komme og gjøre Udlæg i dem. Det forekommer Arrestanten, at Sven Nilsson dengang nysnævnte Vogn og Kane bleve bragte, sagde, at Arrestanten skulde have dem at kjøre i. Gjæssene bleve, saavidt Arrestanten mindes, bragte hen til hans Hus for at de kunde komme til Arrestantens Gase. Da Arrestanten dengang Vognen, Kanen og Gjæssene bleve bragte til ham, eiede Huset, maa det være ham, der har givet Sven Nilsson Lov til at bringe Tingene til Arrestantens Hus. Oplæst og vedtaget. Arrestanten affør.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson, fri for Baand og Tvang. Efter at være gjort bekiendt med den som Bilag 19 i Retten fremlagte Skrivelse fra Sagfører. N. C. Olsen erkiendte Arrestanten, at det var den dernævnte Sag, han sigtede til i sin Forklaring i Retten den 7. og 18. de dM. Arrestanten paastod ogsaa i dag ikke at kunne mindes, at han og hans Kone, da de befrygtede, at Rasmus Schou skulde lade gjøre Udlæg hos dem havde ladet bortføre andet end en Seng. Arrestanten blev derefter foreholdt den af hans Kone den 18. ds. givne Forklaring om Sengeklæderne og de af hans Svoger Anders Chr. Stenberg og Svigerfader Anders Hansen Stenberg i Retten idag givne Forklaringer om, at Arrestanten en Gang havde ladet en Vogn, en Kane og nogle Gjæs bringe hen til (s. 194) Svigerfaderen. Dette bragte dog ikke Arrestanten til at forandre sin Forklaring angaaende bemeldte Punkt. Arrestanten foreholdtes endvidere den af hans Svigerinde Oliva C.C. Stenberg givne Forklaring om, at Arrestanten havde kjørt Symaskinen hen til Stenbergs dengang han befrygtede Udlæg foretaget fra Lundgrens Side, og at han selv havde været med til at føre Symaskinen hjem igjen, men desuagtet paastod Arrestanten ikke at kunne mindes, at Symaskinen var bleven ført derhen. Arrestanten foregiver ikke at kunne mindes, hvem der havde givet Tilladelse til, at Arrestanten maatte bringe Comoderne og Sengeklæderne hen til Stenbergs i 1887. Han mener, at Tilladelsen var given saavel af Oliva som af hans Svigerfader. Arrestanten fastholdt ogsaa idag at være uskyldig i Branden af hans Hus og ikke at have tilsigtet at besvige Brandforsikringsselskabet. Oplæst og vedtaget.-

For Retten fremstod Husmand Anders Christian Stenberg, der efter Formaning til at følge Sandheden fastholdt, at Sven Nilsson for flere Aar siden og, før Komparenten blev Eier af sit nuværende Hus, havde ført en Fjedervogn, en Kane og nogle Gjæs hen til Komparentens Hjem. Komparenten kan dog ikke huske, om Tingene bleve førte derhen dengang, da der var Tale om, at Sven Nilsson skulde betale Penge til Rasmus Schou, men han formoder, at det var dengang. Tingene bleve ikke førte derhen for at bruges paa Stedet. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt, at han ikke kunde huske, at de nævnte Ting vare blevene bragte hen til Svigerfaderens Sted, og Uoverensstemmelsen imellem ham og Stenberg var ikke at udjævne. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Oliva Cathrine Caroline Stenberg**, der efter Formaning til at følge Sandheden, lige overfor Arrestanten **Sven Nilsson** bestemt fastholdt, at Arrestanten i Aaret 1887 baade havde bragt og selv været med til at afføre den af hende omforklarede Symaskine.- Paa Anledning forklarede Komparentinden endvidere at hun havde hjulpet Arrestanten **Sven Nilsson** med at udfærdige hans sidste Aarsopgivelse til Bornholms Brandforsikringsselskab for rørlig Eiendom. Udfærdigelsen skete paa den Maade, at Arrestanten opgav hende, hvad hun skulde sætte Tingene til, og at hun blot paa Blanketten nedskrev, hvad Arrestanten opgav. For en Del bleve de Beløb, som havde staaet paa Arrestantens tidligere Aarsangivelse uforandrede overførte paa den nye Angivelse navnlig vistnok Forsikringsbeløbet for Indboet. Det var **Sven Nilsson**, der sagde til hende, at hun skulde paaføre Blanketten de tidligere Beløb, og det var ogsaa ham, der opgav hvilke Forandringer, der skulde foretages.

Der var Tale om, at Arrestanten havde kjøbt den brune Hest for 40 Kr., men Arrestanten vilde desuagtet have den sat til en Assurance af 100 Kr., idet han mente, at han var kommen billig til Hesten. At Hestens Alder i Aarsangivelsen er opført at være 18 Aar, maa **Sven Nilsson** have foranlediget. Arrestantinden kjendte godt Hesten, da hendes Mand tidligere havde eiet den, men da hun nedskrev Aarsangivelsen tænkte hun ikke paa Hestens Alder. Comparentinden var ikke synderligt kjendt med Arrestanten **Nilssons** Kreaturer, og kunde derfor ikke have nogen begrundet Mening om deres Værdi. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Sven Nilsson fastholdt, at han ikke mindes, at førnævnte Symaskine ogsaa var bleven bragt hen til **Stenbergs** dengang, da han frygtede for **Lundgrens** Forfølgning. Arrestanten indrømmede derimod, at den af hans **Svigerinde Oliva C.C. Stenberg** givne Forklaring om Maaden, hvorpaa Aarsangivelsen til Brandforsikringsselskabet for 1889-90 var bleven udfyldt, var rigtig. Arrestanten foregiver, at han ved bemeldte Leilighed ikke tænkte paa den brune Hests Alder. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afførtes til Arresten.

Oliva C.C. Stenberg aftraadte.-

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter at den under No 19 fremlagte Skrivelse fra **Sagfører N.C. Olsen** var bleven foreholdt hende, erkjendte hun, at det var den deri ommeldte Gjælds Forfald, der i sin Tid havde foranlediget, at hun og hendes Mand havde ladet føre en Seng og nogle Sengeklæder bort fra Hjemmet og hen til hendes Fader. Arrestantinden (s. 195) foregav, at hun ikke kunne mindes, at der ved den Leilighed blev ført andet end det Anførte bort fra deres Hjem, men efter at hun var bleven gjort bekjendt med, at hendes Broder og Fader havde forklaret, at der, medens Faderen endnu eiede Broderens Sted, ogsaa en Gang var bleven ført en Fjedervogn og en Kane samt nogle Gjæs hen til Faderen, forklarede Arrestantinden, at hun nu mindedes, at hendes Mand havde bragt Fjedervognen og Kanen hen til hendes Fader dengang, da **Rasmus Schou** lod sit Tilgodehavende indsøge, men at hun ikke mindedes Noget om Gjæssene.

Efter at denne Forklaring var given, fremkom hun yderligere med en Forklaring om, at Vognen og Kanen formentlig skulde tjene hendes Fader til Sikkerhed for de Penge, som han havde forstrakt hendes Mand med til Berigtigelse af Gjælden til **Rasmus Schou**. Arrestantinden vedblev fremdeles, at hun ikke kunne mindes, hvem det var, der i 1879-80 gav Tilladelse til, at Sengen og

Sengeklæderne maatte bringes hen til hendes Faders Hus.- Arrestantinden fastholdt fremdeles, at hun var uskyldig i den hendes og Mandens Sted overgaaede Brand, og at hun ikke havde vildet besvige Brandforsikringsselskabet for rørlig Eiendom paa Bornholm ved efter Branden at undlade at opgive de Ting, der ikke vare brændte. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod **Arrestanten Anders Hansen Stenberg**, fri for Baand og Tvang.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fastholdt ligeoverfor Faderen, at hun og hendes Mand, da de befrygtede Udlæg foretaget fra **Rasmus Schous** Side havde ladet en Seng og Sengeklæder bringe hen til Faderens Hus, men da Faderen vedblev sin Forklaring, om ikke at kunde huske Noget dertil, kom Arrestantinden strax med en Forklaring om, at hendes Fader ikke var til stede, da Sengen og Sengeklæderne bleve bragte hen til hans Hus, at det var hendes Moder, der tog imod Tingene og hjalp Arrestantinden med at bringe Sengeklæderne op paa Loftet, at Sengen var skilt i flere Dele og at hun ikke troede, at hun eller hendes Mand havde spurgt om Tilladelse til at bringe Tingene hen til Faderen, førend de kom med dem. Da det foreholdtes hende, at denne Forklaring ikke stemmede med hendes tidligere Forklaring om ikke at kunne huske, hvem det var der gav Tilladelse til, at Tingene bragtes hen til Faderens Hus, foregav Arrestantinden først, at der var gaaet saa lang Tid siden det paagjældende Forhold fandt Sted, at hun ikke rigtig kunde huske Sammenhængen med det, og derpaa forklarede hun, at hun først i dette Øieblik var kommen i Tanker om, hvorledes det var gaaet til, da bemeldte Seng og Sengeklæder bleve ført bort fra hende og hen til Faderens Hjem. Skjøndt Dommeren foreholdt hende, at hendes Forklaring ikke fortjente Tiltro navnlig naar Hensyn tages til, at hun tidligere flere Gange og endogsaa for ikke længere end ½ Time siden havde givet sin tidligere Forklaring, vedblev hun dog, at hendes sidste Forklaring var rigtig. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til Arresten.

Arrestanten Anders Hansen Stenberg formanedes alvorlig til atfølge Sandheden, men fastholdt desuagtet sin Forklaring om ikke at kunne huske, om der, da Fjedervognen, Kanen og Gjæssene bleve bragte hen til ham, var Tale om, at dette skete for, at **Rasmus Schou** eller mulig en anden Creditor ikke skulde komme og gjøre Udlæg i Tingene. Arrestanten foregav fremdeles ikke at kunne huske, at Sven Nilsson i 1887 bragte en Symaskine og nogle Sengeklæder hen til hans Søns Hus samtidig med, at han kom med Comoderne. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Husmand Anders Christian Stenberg**, der lige overfor Faderen gjentog sin Forklaring om, at Fjedervognen og Kanen ikke bleve førte hen til hans Fader for at bruges. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten Anders Hansen Stenberg bragtes dog ikke dermed til at forandre sin Forklaring med Hensyn til bemeldte Ting. Oplæstog vedtaget. Arrestanten afførtes til Arresten.

Anders Christian Stenberg aftraadte.-Forhøret udsat.

Vidner: Politiretten hævet.

H.P Hansen H.Andersen. Andreas Nørgaard.

Aar 1889 den 23. October Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle (s. 196) og administreret af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Anders Hansen Stenberg**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten formanedes alvorligt til at følge Sandheden. Han fastholdt fremdeles sin Forklaring om ikke at kunne huske, af hvilken Grund Sven Nilssons Fjedervogn, Kane og Gjæs bleve førte hen til Arrestantens Hus, ligesom han fastholdt ikke at kunne mindes, at der dengang, da Sven Nilsson befrygtede, at Rasmus Schou skulde gjøre Udlæg hos ham blev ført en Seng og Sengeklæder bort fra Sven Nilsson og hen til Arrestantens Hus. Oplæst og vedtaget. Arrestanten paany afført til Arresten.

Vidner: Politiretten hævet
H.P. Hansen H. Andersen Andreas Nørgaard

(s. 197)

Aar 1889 den 29. October Formiddag Kl 10 1/2 blev Nordre Herreds (s. 198) Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod **Gaardbestyrer Janus Peter Andersen af Vedbygaard i Olsker Sogn**, 32 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han vel boer i nærheden af fhv. Husmand Anders Hansen Stenberg, men at han dog kun sjældent kommer sammen med ham eller taler med ham. Komparenten kan derfor ikke forklare Noget om, hvorvidt bemeldte Stenberg har en svag Hukommelse og har let ved at glemme, hvad der ligger nogen Tid tilbage. Anders Hansen Stenberg er iøvrigt af Naboerne anset for at være en skikkelig Mand. Han har i ethvert Fald ikke noget daarligt Ord paa sig. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Veimand Lars Hansen af 1. Selveiergaards Parcel i Olsker Sogn**, 65 Aar gl, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han i nogle Aar har havt fhv. Husmand Anders Hansen Stenberg til at arbejde for sig, og derved er kommen til at kjende Stenberg ret godt. Comparenten har flere Gange lagt Mærke til, at Stenberg har en svag Hukommelse, ja saa svag endog, at han efter en Uges Tids Forløb ikke har kunnet huske, hvilket Arbeide han havde udført for Komparenten Ugen i Forveien. Comparenten har i en Snes Aar boet i Nærheden af Stenberg, men først i løbet af de sidste 4 á 5 Aar har Stenberg arbeidet for Komparenten. Kompten har ingensinde lagt Mærke til og ved Intet om, hvorvidt Sven Nilsson har ført Indbogiendstande eller andre Effecter hen til Stenbergs i den senere Tid eller i Fortiden. Dog har Komparenten i den sidste Tid hørt Tale om, at der en Gang skal have staaet et Par Comoder hos Stenbergs. Disse Comoder skulde have tilhørt Sven Nilssons Steddøttre. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Husmand Anders Christian Stenberg af 2. Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han, da han sidste Gang havde været i Forhør her i Retten under nærværende Undersøgelse, paa Hjemveien kom til at tænke paa, at hans Fader en Gang havde paataget sig at betale Penge for Sven Nilsson til Kjøbmand J.J. Grønbech i Allinge og at det tillige faldt ham ind, at Faderen mulig dengang havde modtaget de af Komparenten tidligere omforklarede Gjenstande (en Vogn, en Kane og nogle Gjæs) fra Sven Nilsson, for at de skulde tjene til Sikkerhed for hans Udlæg for Sven Nilsson. Comparenten henvendte sig efter Hjemkomsten til Kjøbmand J. J. Grønbech og har fra denne modtaget en Skrivelse, hvoraf det fremgaar, at Comparentens Fader den 27. November 1879 har paataget sig at betale 150 Kr. som Sven Nilsson skyldte til Grønbech. Comparenten afleverede bemeldte Skrivelse til Dommeren.

Comparenten ved dog ikke, om der ligger noget til Grund for hans Formodning om, at førnævnte Ting skulde have tjent hans Fader til Sikkerhed for Tilbagebetalingen af det af ham førnævnte Udlæg for Sven Nilsson. Den af Comparenten i Retten den 22de d. M. givne Forklaring om, at Vognen, Kanen og Gjæssene bleve førte hen til Comparentens Fader paa den Tid, da Sven Nilsson frygtede for, at der skulde blive gjort Udlæg hos ham af Rasmus Schou, har Komparenten allerede rettet samme Dag og han fstholder ogsaa i dag, at han ikke kan huske om det var paa den Tid, at førnævnte Ting bleve førte til Komparentens Fader.- Paa Anledning forklarede Komparenten, at hans Fader havde en svag Hukommelse. Exempelvis anførte Komparenten, at hans Fader, naar Komparenten om Aftenen havde sagt ham, hvad han skulde bestille den næste Dag, gjerne om Morgen havde glemt, hvad Komparenten havde sagt, og derefter atter havde spurgt Comparenten om, hvad de skulde bestille. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Anders Hansen Stenberg**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten fastholdt fremdeles, at han ikke kunne huske, at Sven Nilsson, da Rasmus Schou indsøgte sit Tilgodehavende hos ham, havde bragt en Seng og nogle Sengeklæder hen til Arrestantens Hus, og at han heller ikke kunne huske i hvilken Anledning Vognen, Slæden og Gjæssene bleve bragte hen til Arrestanten og naar det var, at disse Ting bleve bragte hen til Arrestanten. Paa Anledning forklarede Arrestanten, at han ikke havde forstrakt Sven Nilsson med Penge mere end 2 Gange. Den ene Gang fik Sven Nilsson 1.000 Kr., som han skulde have efter Arrestantens og Hustruens Død, og den anden Gang indvilligede Arrestanten i, at Sven Nilsson optog et Laan paa 600 Kr. i Banken (s. 199) i Rønne mod Haandpant i en af Sven Nilsson til Arrestanten udstedt Panteobligation. Denne Obligation var bleven udstedt alene for, at dette Laan kunde stiftes, thi Sven Nilsson skyldte i Virkeligheden ikke Arrestanten Obligationens paalydende. Da Arrestanten efter at have givet denne Forklaring blev foreholdt den af hans Søn Anders Christian Stenberg til Dommeren i dag afleverede Skrivelse fra Kjøbmand J.J. Grønbech i Allinge, forklarede han, at han havde glemt, at han havde paataget sig at betale den i Skrivelsen omhandlede Gjæld.

Bortset fra den ovenfor nævnte Proformaobligation har Sven Nilsson ikke stillet Arrestanten nogen Sikkerhed for modtagne Pengeforstrækninger. Den ovenfor nævnte Vogn og Kane og Gjæssene skulde ikke tjene Arrestanten til Sikkerhed for Penge, som Arrestanten har forstrakt Sven Nilsson med, i altfald kan Arrestanten ikke huske, at der har været Tale imellem ham og Sven Nilsson derom. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført til Arresten.

Dommeren fremlagde under

No 20 Skrivelse af 23 ds fra Kjøbmand J.J. Grønbech i Allinge.-Skrivelsen tages til Indlemmelse.

For Retten fremstod Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten fastholdt sin tidligere Forklaring om ikke at have nogen Skyld i Branden af hans Eiendom og om ikke at have tilsigtet at besvige Bornholms Brandforsikringsselskab for Løsøre. Endvidere fastholdt Arrestanten ikke at kunne mindes nogensinde at have ført en Fjedervogn, en Kane og nogle Gjæs hen til Arrestanten Stenberg. Paa Anledning forklarede Arrestanten, at han ikke kunde huske, hvem der forstrakte ham med Pengene til at betale Rasmus Schou med, samt at han ikke mindedes, at hans Svigerfader havde paataget sig Betalingen af en Gæld, som Arrestanten havde hos Kjøbmand J.J. Grønbech i Allinge. Arrestanten forklarede endvidere, at han ingensinde, saa vidt han kunde huske, havde stillet sin Svigerfader nogen Sikkerhed for Forstrækninger i Penge, som Svigerfaderen havde ydet ham, ialfald bortset fra den Obligation paa 800 Kr, som han har udstedt til Svigerfaderen og hvorpaa der er laant 600 Kr i Banken i Rønne. Arrestanten paastod fremdeles ikke at kunde huske, at han, da Rasmus Schou ind søgte sine Penge hos ham, foruden Sengen bragte nogle Sengeklæder hen til sin Svigerfader, og at han, da han befrygtede Udlæg foretaget af Lundgren bragte sin Symaskine hen til Svigerinden Oliva sammen med de af ham omforklarede Comoder og Sengeklæder. Han tør imidlertid ikke benægte Rigtigheden af sin Kones og sin Svigerinde Oliva C.C. Stenbergs Forklaringer med Hensyn til bemeldte Sengeklæder og Symaskinen. Oplæst og vedtaget. Afført til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt ogsaa idag, at hun var uskyldig i den hendes og Mandens Sted overgaaede Brand, og at hun ikke paa nogen Maade havde havt til Hensigt at besvige Løsøreforsikringsselskabet. Arrestantinden blev derefter gjort bekendt med, at saavel hendes Mand som hendes Fader idag havde forklaret, at de ikke mindedes Noget om, at hendes Mand nogensinde havde stillet hendes Fader Sikkerhed for modtagne Pengeforstrækninger bortset fra den af hendes Mand til hendes Fader udstedte Obligation paa 800 Kr, hvorpaa der er laant 600 Kr i Banken, og det foreholdtes derpaa Arrestantinden, at hendes Forklaring i Retten den 22 de ds om, at Vognen og Kanen skulde tjene til Sikkerhed for Penge som hendes Mand havde faaet af hendes Fader herefter ikke kunde antages at være rigtig. Arrestantinden foregav derefter, at hun ikke kunde huske Sammenhængen med denne Sag. Hun tilføiede, at hun nu kunde huske, at der ogsaa var bleven bragte nogle Giæs hen til Faderens Sted, men at dette kun var skeet for at de skulde være sammen med Gassen. Om Gjæssene kom hen til hendes Fader samtidig med Vognen og Kanen kan hun ikke huske. Hun fastholdt, at Vognen og Kanen bleve bragte hen til hendes Fader paa den Tid, da Rasmus Schou lod sit Tilgodehavende inddrive, men tilføiede idag, at hun ikke kunde mindes, om Tingene bleve bragte til hendes Fader, før Rasmus Schou havde anlagt Sag eller foretaget Skridt imod dem til Inddrivelse af sit Tilgodehavende, eller om de bleve bragte til Faderen paa den Tid Pengene skulde betales. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til Arresten.

(s.200) For Retten fremstilledes paany Arrestanten Anders Hansen Stenberg fri for Baand og Tvang. Arrestanten fastholdt fremdeles, at han ikke kunne huske, hvorfor Vognen, Kanen og Gjæssene bleve bragte hen til ham af Sven Nilsson, og at han ikke kunde huske, at Sven Nilsson

ogsaa havde bragt en Seng eller ladet bringe en Seng og Sengeklæder til Arrestanten dengang, da Rasmus Schou lod sit Tilgodehavende indsøge hos Sven Nilsson. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod Husmand Anders Christian Stenberg af 2. den Seveiergaards Fortoug i Olsker Sogn, der blev gjort bekendt med de af hans Fader og Arrestanten givne Forklaringer om, at de ikke mindedes, at Sven Nilsson havde stillet sin Svigerfader Sikkerhed for modtagne Pengeforstrækninger bortset fra Obligationen paa de 800 Kr., hvorpaa Comparenten bemærkede, at han ikke kunde give nogen Oplysning om, hvorfor Kanen, Vognen og Gjæssene bleve bragte hen til Fader(en), udover hvad han allerede havde forklaret. Oplæst og vedtaget.

Dommeren hævdede derefter det over Anders Hansen Stenberg afsagte Arrestdekret og dinitterede saavel ham som Anders Christian Stenberg.-Forhøret udsat.

(s. 203) Den 1. November 1889 Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i retsmødet)

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestantinden forklarede idag, at den af hende tidligere givne Forklaring om, at hun den Dag, da Taxationsmændene efter Branden vare paa Brandstedet og afholdt Erstatningsforretningen, ikke huskede, at hun havde ført de paa Styggegaard fundne Ting hen til bemeldte Gaard og at de vare i Behold, ikke var rigtig. Arrestantinden huskede nok bemeldte Ting ved den omhandlede Leilighed, men hun turde ikke meddele Taxationsmændene at Tingene vare i Behold, da hun frygtede for, at Creditorerne saa skulde komme og skrive dem, det vil sige lade gjøre Udlæg i dem. Arrestantinden fastholdt imidlertid ogsaa idag, at hendes Undladelse af at opgive Tingene for Taxationsmændene ikke skyldtes noget Forsæt om at besvige Brandforsikringsselskabet, og da hun blev spurgt om, hvorledes hun og hendes Mand da vilde have Forholdt sig med Hensyn til den dem for Tingene tillagte Erstatning foregav hun, at det havde hun ikke tænkt over, men hun antog, at hun og hendes Mand vilde have tilbagebetalt det for meget tillagte Beløb. Da det foreholdtes hende, at det saa ogsaa vilde være kommen op, at Tingene havde været skjulte, og at Creditorerne saa ogsaa vilde have kunnet faa fat i Tingene, foregav Arrestantinden, at den Mulighed havde hun ikke havt i sine Tanker. Arrestantinden paastod ogsaa idag, at hun var aldeles uskyldig i den hendes Sted overgaaede Brand, (s. 206) og at hun ikke efter Branden havde villet besvige Brandforsikringsselskabet ved at lade sig tillægge en meget højere Erstatning for de brændte Ting end Tingene vare værd. Oplæst og vedtaget. Afført.

For Retten fremstilledes Arrestanten Sven Nilsson fri for Baand og Tvang. Arrestanten fastholdt ogsaa idag, at han ikke havde nogen Skyld i Branden af hans Hus, og at ikke havde villet besvige Løsørebrandforsikringsselskabet ved at undlade til Taxationsmændene at opgive, at de 2 Dynere og Kisten vare i Behold. At der var ført andre Ting end disse til Styggegaard, paastaar Arrestanten ikke at have vidst, da Erstatningsforretningen afholdtes. Arrestantens Undladelse af at opgive Kisten og Dynerne for Taxationsmændene skyldtes alene en Forglemmelse. Det blev foreholdt Arrestanten, at

hans Kone idag havde tilstaaet, at hun godt huskede, at de til Styggegaard bortførte Ting vare i Behold, men Arrestanten vedblev at paastaa, at han ikke havde husket de Ting, om hvilke han vidste at de vare i Behold. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afførtes paany til Arresten.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard.

Vidner:

H. P. Hansen P. Jørgensen

(s. 212) **Aar 1889 den 9. November Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i retsmødet)

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren bemærkede, at han igjennem Sandemændene Hansen og Ipsen i Clemensker havde ladet anstille Eftersøgelse efter den Mand i Clemensker Sogn, af hvem Arrestanten Sven Nilsson efter sin Forklaring i Retten den 6. September d. A. havde købt den ene af de 2 Køer, som indebrændte, men at ingen af Sandemændene havde været i stand til at udfinde Manden. Sandemand Ipsen havde tilføiet at der ikke boede nogen Mand af det af Sven Nilsson opgivne Signalement Sydøst for Stangegaard. Da det under de anstillede Efterforskninger af Sven Nilssons Søn Janus var opgivet, at hans Fader sidste Foraar havde købt den ene Ko af en Husmand, der boede Østen (for) Sæderegaard, men hvis Navn Drengen dog ikke kunde mindes, og da den Husmand, der sigtedes til antages at være en Svensker af Navn Jens Peder Nielsen, der tidligere boede Østen for Kjøllergaard i Clemensker Sogn, men som nu var flyttet til Rønne, var denne bleven eftersøgt og funden i Rønne, men han havde paa Forespørgsel benægtet at have solgt nogen Ko til Sven Nilsson, som han foregav ikke at kjende. Oplæst.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter at Dommeren havde gjort Arrestanten bekendt med Indholdet af foranstaaende Protocoltilførsel vedblev dog Arrestanten at paastaa, at han havde købt paaggældende Ko af den af ham tidligere angivne Husmand. Denne boer i Nærheden af Arrestantens Kones Slægtning Carl Johansen, der boer i Nærheden af Stangegaard. Da Arrestanten havde købt Koen, blev denne først trukken hen til Carl Johansens Sted, og Carl Johansens Kone ved, hvem Sælgeren er. Arrestanten fastholdt ogsaa idag, at han var uskyldig i den hans Sted overgaaede Ildløs og at han ikke i nogen Henseende havde havt til Hensigt at besvige Brandforsikringsselskabet. Han fastholdt sine tidligere desangaaende afgivne Forklaringer. Ligeledes fastholdt han ikke at kunde mindes for en halv Snes Aar siden, at have ført 1 Vogn, 1 Kane og nogle Gjæs og for 2 Aar siden en Symaskine hen til sin Svigerfader og Svogers Sted for at unddrage Tingene fra Creditorernes Forfølgning.-

Quo ad generalia forklarede han, at han var født i Glimminge Forsamling i Sverig den 1. Marts 1849 og at han havde været heri Landet i over 20 aar. Han har Opholdsbog udstedt under Hammershus Birk, men kan ikke huske, hvor længe det er siden. Bogen og hans øvrige Legitimationspapirer var brændte ved Branden af hans Sted i afvigte Sommer. I de sidste ca. 14 Aar har Arrestanten været gift og boet i Clemensker Sogn. Før den Tid havde Arrestanten opholdt sig i Allinge i ca 2 Aar, i Rønne i nogen Tid, samt tjent i nogen Tid paa Kuregaard i Clemensker Sogn. Arrestanten vil ikke kunde mindes, hvorlænge han har været hvert Sted eller hvor han har været. Arrestanten er straffet i Rønne med Fængsel paa Vand og Brød for Vold mod Politiet. Denne Dom overgik ham i den første Tid af hans Ophold her paa Bornholm. Der har for nogle Aar siden været indledt Undersøgelse mod Arrestanten heri Hasle for Vold forøvet mod Mogens Peter Møller af Olsker. Iøvrigt har Arrestanten ikke været tiltalt og straffet. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten afført til Arresten.-

Forhøret udsat.

Politiretten hævet.

Andreas Nørgaard.

Retsvidner:

H. Andersen H. P. Hansen

Aar 1889 den 9. November Eftermiddag Kl. 4 blev Nordre herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden fastholdt fremdeles, at hun var uden Skyld i den hendes og Mandens Sted overgaaede Ildebrand og at hun ikke vidste, hvorledes Ilden var opstaaet. Hun fastholdt derfor, at hun ikke havde havt nogen Tanke om at besvige Løsøreforsikringsselskabet.

Qvo ad generalia forklarede Arrestantinden, at hun var født i Olsker Sogn den 16. Marts 1849 og at hendes Forældre var Husmand Anders Hansen Stenberg og nu afdøde Hustru Bolette Hansine Jensen. Med Undtagelse af at hun havde tjent ½ Aar hos Lars Funch i Vysteby og 1½ Aar (s.214) paa Svartingegaard i Ruthsker Sogn har hun stedse opholdt sig i Hjemmet hos sine Forældre, indtil hun i en Alder af 20 Aar blev gift. Siden hun blev gift, har hun boet i Clemensker Sogn. Hun nægtede sig tidligere tiltalt eller straffet. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til Arresten.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet.

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

H. P. Hansen H. Andersen

(s. 216) **Aar 1889 den 16 de November Eftermiddag Kl 5 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev indtrængende formanet til at følge Sandheden og de Omstændigheder, der taler imod hans Forklaring om, at han ikke havde havt til Hensigt at besvige Løsøreforsikringsselskabet, blev giennemgaaede med ham en for en, men desuagtet vedblev Arrestanten, at han ikke havde villet besvige Assurance. Han paastod, at han ingen Forstand havde paa Betydningen af, at han havde tegnet bemeldte Assurance, og at han ikke havde gjort sig nogen Tanker om, at han, naar Tingene brændte og der ingen Mislighed forelaa fra hans Side, vilde kunne faa Assurancebeløbet udbetalt. Uagtet Dommeren foreholdt Arrestanten, at denne ikke kunde antage dette, da kun et aandsvagt eller meget enfoldigt Menneske vilde kunne lide under saadan Mangel paa Begreb og Arrestanten under Forhøret hele Tiden havde vist, at han var i Besiddelse af en god sund Forstand, fastholdt Arrestanten dog sin anførte Forklaring. Arrestanten paastod ogsaa idag, at han var uskyldig i den deres Eiendom overgaaede Brand. Oplæst og vedtaget.

Paa Anledning fra Dommerens Side erklærede Rettens Vidner, at de under Forhøret havde faaet det bestemte Indtryk af Arrestanten, at denne var i Besiddelse af en god sund Forstand. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten afførtes paany til Arresten.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Arrestantinden formanedes alvorligen til at følge Sandheden, og samtlige de Omstændigheder, der tyder paa, at hun og hendes Mand havde havt til Hensigt at besvige Løsøreforsikringsselskabet bleve giennemgaaede med hende, men hun fastholdt desuagtet, at hun var uskyldig i den hende paasigtede Forbrydelse (Assurancesvig). Ligeledes fastholdt hun sin tidligere Forklaring om, at hun ikke havde nogen Skyld i den hendes Mands Sted overgaaede Brand. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden blev paany afført til Arresten.

Dommeren bemærkede, at han havde tilskrevet Sandemanden i Clemensker Sogns Søndre Distrikt om at tilsige den Mand, af hvem Sven Nilsson foregiver at have kjøbt sin ene Ko, til at møde i Forhør heri Retten idag, men at Paagjældende ikke var mødt. Oplæst.-

Forhøret udsat.

Politiretten hævet.

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

H.P. Hansen H. Andersen

(s. 221) **Aar 1889 den 25. November Formiddag Kl 11 blev Bornholms Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Thinghuset i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren fremlagde under

Nr. 21 Skrivelse af 16 de ds fra Bornholms Amt.

Nr. 22 den deri ommeldte Domsact i den ved Rønne Kjøbstads Extraret den 5. December 1874 paadømte Justitssag mod Sven Nilsson.

Nr. 23 Straffeattest for Sven Nilsson fra Rønne Byfogedkontor, dateret 16 de ds.

Nr. 24 Daabsattest for Arrestantinden Anine Margrethe Stenberg fra Sognepræsten i Olsker, dateret 16 de ds.

Skrivelse Nr. 21 tages til Indlemmelse, det iøvrigt Fremlagte følger Forhørsudskriften.

For Retten fremstod **Husmand Hans Peter Hansen af Aarsballe i Clemensker Sogn**, 51 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at han, der tidligere har boet paa 41. Selveiergaards Parcel Øst for Stangegaard i Clemensker Sogn, i fjor Efteraar, saavidt han mindes i November Maaned, solgte en Ko til Arrestanten Sven Nilsson for 47 eller 48 Kr, han mindes ikke hvilket af Beløbene det var. Koen havde han selv ifjor Foraar købt for 60 Kr, men da var den med Kalv, medens den ikke var med Kalv, da Komparenten solgte den. Det er Comparentens bestemte Mening, at Koen, da han solgte den, ikke var mere værd end de 47 á 48 Kr, og i denne Mening er Komparenten ogsaa bleven betydet ved, at andre Folk, efter Handelen var indgaaet, havde sagt til Komparenten, at Koen var solgt mindst 20 Kr. for dyrt. Gamle Køer pleier ikke at stige i Værdi med Aarene og Comparenten tør derfor udsige, at den af Arrestanten tegnede Assurance for Koen 100 Kr. er alt for overdreven høi. Komparenten har ikke seet Koen, siden han solgte den. Koen var ca. 12 á 13 Aar gl og den led af Stivsyge, det vil sige den var daarlig i Lemmerne. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baandog Tvang. Arrestanten paastod, efter at være gjort bekendt med forrige Komparents Forklaring, at Koen efter hans Skjøn ikke var købt for dyrt og han foregav, at forrige Komparent ikke havde underrettet (s.222) Arrestanten om, at Koen led af nogen Mangel eller Sygdom, og at Arrestanten ikke havde lagt Mærke til, at Koen led af Stivsyge, medens han eiede den. Arrestanten foregav, at Koen var bleven holdt til Tyr, medens

han havde den, og at han antog, at den var med Kalv. Naar Arrestanten havde assureret Koen for 100 Kr., skjøndt han havde købt den for under det halve, da havde han gjort det, fordi han havde hørt, at Kreaturer vare stegne paa den Tid, han assurede sin Besætning. Koen var rød paa Siderne, men hvid paa Ryggen, hvilken Opgivelses Rigtighed Hans Peter Hansen bekræftede. Oplæst og vedtaget.

Husmand Hans Peter Hansen erklærede paa derom til ham rettet Spørgsmaal, at Priserne paa Køer, saavidt Komparenten ved, ikke vare stegne noget af Betydenhed i Marts Maaned d. A. Han fastholdt i et og alt sin idag tidligere afgivne Forklaring. Oplæst og vedtaget.

Efter at Hans Peter Hansen var bleven forberedt til Edsaflæggelse ved Oplæsning af den foreskrevne Formaningstale og betydet Straffen for Mened, bekræftede han sin Forklarings Rigtighed med Lovens Ed. Oplæst.

Husmand Hans Peter Hansen begiærede sig derefter betalt Erstatning for sit Møde i Retten idag, idet han bemærkede, at samme vilde medtage over 4 Timer for ham og at han havde faaet Indtægtstab ved at give Møde, samt at han ernærede sig alene som Murer. Han paastod sig udbetalt 1 Kr. i Erstatning.

I Henhold til Lov af 20. April f. A. udbetalte Dommeren til Hans Peter Hansen den af denne forlangte Erstatning af 1 Kr. oplæst. Hansen aftraadte.

Arrestanten Sven Nilsson blev derefter gjort bekendt med de under Nr. 22 og 23 fremlagte Bilag (Domsact og Straffeattest), hvorefter han erkjendte at samme vedrørte ham, dog paastod han vedblivende, at han var født i Glimminge Forsamling i Sverig og ikke Wallby Forsamling saaledes som Domsacten angiver. Arrestanten paastod vedblivende, at han var uskyldig i den ham paasigtede Forbrydelse: Brandstiftelse og Assurancesvig. Oplæst og vedtaget. Arrestanten afført til Arresten.

For Retten fremstilledes Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fri for Baand og Tvang. Efter at hun var bleven gjort bekendt med den under Nr. 24 fremlagte Daabsattest, erkjendte hun, at samme angik hende. Naar hun tidligere havde forklaret, at hun var født i 1849, da skyldtes denne Forklaring kun en Feiltagelse fra hendes Side, idet hun ikke vidste rettere end, at hun var 40 Aar gl. Arrestantinden paastod vedblivende, at hun var uskyldig i den hendes og hendes Mands Sted overgaaede Brand, og at hun ikke havde forsøgt paa eller havt til Hensigt efter Branden at besvige Løsøreforsikringsselskabet. Oplæst og vedtaget. Arrestantinden afført til arresten. Forhøret udsat.

(s. 223) Aar 1889 den 30. November Formiddag Kl 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle og administreret af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværrelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges:

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

For Retten fremstod **Gendarm S. Nielsen af Hasle**, der paa Anledning forklarede, at han, der efter Politimesterens Ordre i gaar havde været paa **Husmand Jens Mikkelsens** Bopæl paa 4. Selveiergaards Grund i Klemensker Sogn for at tilsige **Mikkelsens Kone** til Forhør idag ved samme Leilighed havde taget den Brandlidte tilhørende Væv og Varpe som beroede hos **Mikkelsen** i Øiesyn og at han (s.224) antog Værdien paa Væven til 6 Kr. og paa Varpen til 1 Kr. Oplæst og vedtaget, aftraadt.

Dommeren fremlagde under:

No 24. Extract Afskrift af Andrea Marie Espersens Skudsmaalsbog.

No 25. Extract Afskrift af Oliva Katrine Karoline Hansens Skudsmaalsbog.

No 26. En den 16. October d.A. af Retsvidnerne Andersen og Hansen efter Dommerens Begjæring afholdt Taxationsforretning over de af Sven Nilsson og Hustruen til Styggegaard henbragte Ting.-

No 27. Udskrift af Bornholms Nordre Herreds Politiprotocol indeholdende en imod Sven Nilsson i 1879 indledet Undersøgelse for Vold mod Mogens Peter Møller.

Bilag No 26 toges til Indlemmelse, det iøvrigt Fremlagte følger Forhørsudskriften.

Dommeren bemærkede, at Oliva Katrine Karoline Hansens Skudsmaalsbog var tilstede i Retten.-

For Retten fremstod **Tjenestepige Andrea Margrethe Espersen**, derefter Formaning til at følge Sandheden erklærede, at hun fastholdt sin Forklaring i Retten den 23. August d. A. angaaende den Halm og de Træer og Brædder, som hendes Stedfader har opgivet at være i Besiddelse af. Ligeledes fastholdt hun sin Forklaring i Retten den 15. og 16. August d.A. angaaende de hos hende forefundne Tallerkener og Glasvarer. Med Hensyn til Tallerkenerne forklarede hun yderligere paa Anledning, at saavidt hun vidste, havde hendes Moder købt dem for et Par Aar siden, Comparentinden vidste ikke hvor. Comparentinden har aldrig hørt Tale om, at Tallerkenerne have tilhørt hendes Bedstemoder. Angaaende de Comparentinden og hendes Søster tilhørende Komoder forklarede Komparentinden, at de havde faaet dem i det Aar, da hun blev confirmeret, altsaa i 1886. Comparentindens Stedfader havde faaet 15 Kr., som Comparentinden havde fortjent ved at arbejde paa Gothegaard i Klemensker og forlangte i den Anledning af Stedfaderen, at han skulde give hende en Komode for de Penge. Dette Forlangende efterkom Stedfaderen, og ved samme Lejlighed anskaffede han en Komode til Komperantindens Søster **Trine**. I den første Tid stod Komoderne hjemme, men senere bleve de førte hen til hendes Onkel **Stenbergs** Hus og der stode de indtil Comparentinden og hendes Søster kom ud at tjene. Angaaende den til hende henbragte Symaskine fastholdt hun sin Forklaring i Retten den 15. August d.A. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Arrestantinden confronteredes med **Datteren Andrea Marie Espersen** og foreholdtes dennes Forklaring med Hensyn Til Tallerkenerne, Assieterne og Symaskinen samt Træerne og Brædderne i Udhuset. Hun vedblev desuagtet at paastaa, at hun havde givet Døttrene Glasassieterne, og at Tallerkenerne ingensinde havde tilhørt hende, men at de af hendes Moder vare leverede hende til Deling imellem Døttrene, samt at Symaskinen kun var bleven ført op til Datteren for at yde denne Vederlag for de Penge, som Stedfaderen havde faaet af hende. Endvidere paastod Arrestantinden, at der i Udhuset fandtes 2 runde Træer samt 2 á 3 Stk. Brædder og noget opskaaret Træ (det er : kløvede runde Træer). Derimod indrømmede Arrestantinden i dag, at hun ikke havde givet Døttrene de to Glasstager. Oplæst og vedtaget.

Andrea Marie Espersen fastholdt sin Forklaring om bemeldte Gjenstande som rigtig og Overensstemmelse om dette var ikke til at opnaa.- Oplæst.

Arrestantinden afført til Arresten.

Andrea Marie Espersen aftraadt.-

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev foreholdt den af hans Steddatter den 23. August d. A. heri Retten afgivne Forklaring med Hensyn til Halmen i vestre Ende af Sædgulvet og Træer og Brædder i Udhuset, men paastaar vedblivende, at der havde ligget nogen Halm i bemeldte Sædgulv samt Træer og Brædder i Udhuset. Paa Anledning forklarede han nærmere, at der havde ligget 2 Brædder paa 7 Alen Stykket og 3 runde Træer og desuden havde der paa Stænget over Stalden i Stuehuset ligget 3 opskaarne Træer. Rundtræerne havde været ligesaa lange som Udhuset, men Udhusets Længde vil Arrestanten ikke kunde opgive. Ved nærmere Examination (s.225) indrømmede Arrestanten, at Træerne ikke havde været mere end 10 á 12 Alen lange Stykket. Det foreholdtes Arrestanten, at Brædderne ikke kunde antages at have kostet over 2 Kr. Stykket., og at Træerne ikke kunde antages at have kostet mere end 50 Øre pr. Alen, hvorefter de før bemeldte Brædder og Træer vilde udkomme med en Værdi af 22 Kr; naar dertil blev lagt et Beløb af ca. 8 Kr. for de overskaarne Træer, vilde den samlede Værdi være 30 Kr., medens Arrestanten havde assureret Gavntræ, Brædder og Planker for i alt 48 Kr., og var tillagt Erstatning med dette Beløb. Arrestanten foregav derefter, at Beløbene i Aarsangivelsen vare blevne overførte fra tidligere Aarsangivelser (og) at han i tidligere aar havde haft flere Træer. Det foreholdtes Arrestanten, at han naar han vidste dette, burde have opgivet til Taxationsmændene, at han ikke havde Gavntræ og Brædder til Assurancesummen, hvorefter Arrestanten paastod, at det alene skyldtes Ukyndighed fra hans Side, at han ikke havde opgivet dette for Taxationsmændene. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes paany **Andrea Marie Espersen** der confronteredes med **Arrestanten Sven Nilsson** og ligeover for denne fastholdt, at hun ikke havde set Brædder ligge i Udhuset, hvorimod hun havde set et Par Stykker Rundtræer og noget opskaaret Træ ligge i Udhuset, samt at hun ikke havde set nogen Halm ligge i det vestre Sædgulv, da hun en 14 Dages Tid for Branden var hjemme. Arrestanten fastholdt desuagtet sin Forklaring som rigtig, og Overensstemmelse mellem dem var ikke at opnaa. Oplæst og vedtaget.

Paa Anledning forklarede **Arrestanten Sven Nilsson**, at der mellem ham og hans Kone havde været talt om, at **Andrea** skulde have Symaskinen som Vederlag for at hun havde overladt Arrestanten 36 Kr. af sin Vinterløn. Arrestanten forklarede jævnsides dermed, at han og Konen havde talt om at bringe Symaskinen op paa Styggegaard for at Kreditorerne ikke skulde faa fat paa den.- Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes paany **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter at Arrestantinden var bleven foreholdt Mandens Forklaring med Hensyn til Symaskinen foregav hun i det ene Øieblik, at Symaskinen blev bragt op til Styggegaard for at **Datteren Andrea** skulde have den og i det næste Øieblik, at Mandens Forklaring om, at han og Arrestantinden havde

talt om at føre den bort for Kreditorernes Skyld var rigtig, men nogen "stadig" Forklaring angaaende dette Punkt, var hun ikke at formaa til at give. Oplæst og vedtaget.

Den under No 26 fremlagte Taxationsforretning blev oplæst hvorefter Rettens Vidner erklærede, at de havde afholdt samme efter Samvittighed og bedste Skjønnende. **Arrestanten Sven Nilsson, Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson og Andrea Marie Espersen** erklærede alle, at de ikke havde noget at indvende mod den derfundne Vurdering af de til Styggegaard bortførte Ting. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten og Hustru bleve gjorte bekjendt med de af Gendarm Nielsen satte Værdier paa den hos Mikkelsen værende Væv og Varpe, hvorefter de anførte, at Væven næppe kunde være mere end 4 Kr. værd, medens de intet havde at erindre mod den paa Varpen satte Værdi af 1 Kr. Symaskinen anslaa de begge til at være ca. 60 Kr. værd og imod denne Værdiansættelse havde **Andrea Marie Espersen** intet at erindre. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten og Arrestantinden afførtes til Arresten.

For Retten fremstod **Pigen Trine Kristine Espersen nu i Tjeneste hos Chr. Larsen i Mæby i Nyker Sogn**, der efter Formaning til at (s. 226) følge Sandheden forklarede, at hendes Moder en Dag paa Anmodning fra Comparentens Side havde givet Comparenten og Andrea de to Glasassietter, medens Tallerkenerne og Lysestagerne samt Glassene, saa vidt Comparenten vidste, tilhørte hendes Forældre. Comparenten forklarede i øvrigt, at samtlige disse Ting havde været gjemte dels i Søsterens og dels i hendes Komode medens Komoderne havde staaet hos Stenbergs, men at Tingene bleve bragte hjem til hendes Forældre, da Comparenten ved Fastelavnstid i Aar kom ud at tjene. Oplæst og vedtaget.

Andrea Marie Espersen forklarede, at det ikke var hende bekjendt, at Moderen havde givet Søsteren og hende de ommeldte Glasassietter. Hun tilføiede, at det var rigtigt, at Tallerkenerne og Glassagerne havde været gjemte i Komoderne, medens disse stode hos Stenbergs. Oplæst og vedtaget.

Andrea Marie Espersen foreholdtes den under Nr. 24 fremlagte Afskrift af hendes Skudsmaalsbog og aftraadte dernæst.

Trine Kristine Espersen forklarede paa Anledning, at det ikke var hende bekjendt, at hendes og Søsterens Komoder, som de havde faaet for flere Aar siden vare førte hen til Steenbergs for at Lundgren ikke skulde gjøre Udlæg i dem. Comparenten fastholdt sin tidligere Forklaring om, at den rødtribede Dyne laa paa hendes Forældres Seng i Dagligstuen, da hun en 14 Dage á 3 Uger før Branden sidste Gang var hjemme hos Forældrene. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes paany **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter at være foreholdt Datterens Forklaring med Hensyn til Tallerkenerne og Lysestagerne samt den rødtribede Dyne, paastod hun, at Datterens Forklaring angaaende Tallerkenerne og Dynen var urigtig og fastholdt sin egen Forklaring angaaende disse Ting som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Trine Kristine Espersen fastholdt sin Forklaring som rigtig og Overensstemmelse mellem hende og Arrestantinden var ikke at opnaa.- Oplæst og vedtaget.

Trine Kristine Espersen forklarede paa Anledning, at der, da hun opholdt sig hjemme, laa nogle Brædder i Udhuset, men hvor mange vidste hun ikke. Oplæst og vedtaget.

Trine Kristine Espersen aftraadte derpaa.

Arrestantinden afførtes paany til Arresten.

For Retten fremstod **Oliva Kathrine Karoline Stenberg, født Hansen**, som blev foreholdt hendes i Retten tilstedeværende Skudsmaalsbog samt den under No 25 fremlagte Afskrift af samme, hvorefter hun erkjendte, at Skudsmaalsbogen var hende vedrørende. Efter at være foreholdt den af Arrestantinden og Arrestanten paa Symaskinen satte Værdi af 60 Kr., erklærede hun, at hun intet havde at indvende imod denne Værdiansættelse. Med Hensyn til de Sengeklæder, der samtidig med Symaskinen og Komoderne bleve bragte hen til Comparenten, da saa hun sig ikke i Stand til at opgive, hvad Værdi de havde. Oplæst.

For Retten fremstilledes paany **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang. Arrestantinden paastod, at hun ikke kunde huske, hvor mange Sengeklæder, der bleve bragte hen til **Stenbergs**, da hun og hendes Mand frygtede for, at **Lundgren** skulde gjøre Udlæg, og at hun derfor heller ikke var i Stand til at opgive, hvor meget bemeldte Sengeklæder vare værd. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden afførtes til Arresten.

Oliva Kathrine Karoline Stenberg aftraadte.

For Retten fremstod **forhenværende Husmand Anders Hansen Stenberg af 2. Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, der efter Formaning til at følge Sandheden erklærede, at han ikke kunde huske noget om, at **Sven Nilsson**, da han befrygtede udlæg foretaget fra **Rasmus Schous** Side havde ført en Seng samt nogen Sengeklæder hen til Comparenten og at han ikke kunde mindes hvorfor den Vogn og Kane og de Gjæs (s. 227), hvorom han tidligere har forklaret, blev ført hen til Comparenten.

Paa Anledning forklarede Comparenten, at han var født i Rønne den 25. September saavidt han ved i Aaret 1815, at han var Søn af **Tømrer Albert Hansen** og Hustru **Gundelline Kirstine**. Comparenten var ude og tjene fra sit 12. til sit 15. Aar paa forskjellige Steder i Vestermarie, Knudsker og Nyker Sogn. I sit 18. Aar kom han i Skomagerlære og beskæftigede sig med denne Profession i 6 Aar, dels i Nylars og dels i Knudsker Sogne, derpaa flyttede han til Olsker Sogn, hvor han har boet siden den Tid. Han nægter sig tidligere tiltalt eller straffet. Comparenten har en Gang haft en Præstestest, men denne er bleven borte fra ham og han er ikke i Besiddelse af nogen Skudsmaalsbog.- Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Jens Hansen Mikkelsens Hustru Karen Kjerstine, født Jensen, af 4. Selveiergaards Grund i Klemensker Sogn,** der efter Formaning til at følge Sandheden og efter at være foreholdt den under Nr 15 fremlagte Rapport erkjendte, at Rapportens Indhold, forsaar vidt hende vedrørte, var rigtig. Hun foregav, at hun da Politibetjent Holm og Gendarm Grønholm spurgte, om der ikke var andre Sven Nilsson tilhørende Ting hos hende, ikke huskede, at der ogsaa var en Varpe i Huset, og at Grunden til, at hun senere gav et undvigende Svar, alene var den, at hun var bleven bange for Politiet. Komparentinden havde selv en Væv og Varpe, men desuagtet havde hendes Datter bedt Sven Nilssons Kone om at laane en Væv og Varpe, og Grunden dertil var den, at deres egen Væv var lagt til med Høe og at deres egen Varpe var for lille. Comparenten nægtede at vide Besked med, hvorledes Ilden i Sven Nilssons Sted var opstaaet. Hun blev paa Brandnatten vækket af deres Naboer, som spurgte efter hendes Mand og fortalte, at Sven Nilssons Hus brændte. Hendes Mand var ikke hjemme, men laa paa Brødegård i Olsker Sogn, hvor han var paa Arbejde. Comparentinden, der er 65 Aar gl, gik paa Grund af sin Alder og sit daarlige Syn ikke hen til Brandstedet og saa ikke noget til Ilden.- Oplæst og vedtaget.

Comparenten fastholdt bestemt, at Sven Nilsson eller hans Kone ikke selv havde bedt om Tilladelse til at bringe Væven og Varpen hen til Comparentinden. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Forhøret udsat.

Politi retten hævet.

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

H.P. Hansen H. Andersen

(s.228)

Aar 1889 den 7. December Formiddag Kl 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Thinghuset i Hasle af den ordinaire Dommer og Skiver, i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af, at Sven Nilssons Hus er brændt.

Dommeren fremlagde under

Nr. 28 Daabsattest af 5. ds. for Anders Hansen Stenberg

Nr. 29 Extract-udskrift af Hammershus Birks Protocol over udstedte Opholdsbøger.

Nr. 30 Skrivelse af 2. ds. fra Bornholms Landboers Brandforsikringsselskab for rørlig Eiendom.

Nr. 31 Skrivelse af 2. ds. fra Sandemand Jensen i Olsker.

Nr. 28 og 29 følger Forhørsudskriften, No 30 og 31 tages til Indlemmelse.

For Retten fremstod **Tjenestedreng paa Brødegård i Olsker Sogn Peter Mathias Hansinius Petersen, 14 aar gl,** der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at Husmand Jens

Hansen Mikkelsen laa paa Brødegaard i Olsker Sogn den Nat, da Sven Nilssons Hus brændte. Han og Komparenten delte Seng sammen, og Komparenten har ikke mærket til, at Mikkelsen har været borte om Natten. Comparenten mindes med fuldstændig Bestemthed, at Mikkelsen gik til Sengs sammen med ham om Aftenen forud for den ommeldte Nat. Da Gendarm Nielsen for nogle Dage siden var paa Brødegaard for at forhøre, om Mikkelsen laa paa Brødegaard paagjældende Nat, opgav Komparentens Husbond, at Mikkelsen ikke havde ligget der, men ved nærmere Eftertanke er Comparentens Husbond dog kommen til at mindes, at Mikkelsen havde ligget paa Brødegaard den paagjældende Nat. Søndag den 28. Juli d. A. var der Skyttefest (i) Almindingen og Mikkelsen forlod først Brødegaard Tirsdagen efter denne Skyttefest. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Husmand Jens Hansen Mikkelsen af 4 de Selveiergaards Grund i Clemensker Sogn**, der, efter at bleven formanet til Sandheds Følge, erklærede, at han fastholdt sin tidligere (s.229) Forklaring om, at hans Fruentimmer havde laant den hos ham staaende Væv og Varpe hos Sven Nilsson, og at bemeldte Ting ikke vare bleven førte hen til Komparenten for at skjules, saa at Sven Nilsson efter Branden kunde tilvende sig Assurancesummen. Comparenten forklarede, at Sven Nilsson ikke havde talt til Komparenten om, at de tænkte paa at afbrænde Huset. Komparenten ved aldeles Intet om, hvorledes Ilden i Sven Nilssons Hus er opstaaet. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Brandlidtes Søn Janus Christian Nilsson**, der efter Formaning til at følge Sandheden forklarede, at hans Forældre dengang, Stedet brændte, havde 3 Almindinges Træer og 2 nye Brædder liggende paa Bjælkerne i Udhuset, og at de desuden havde den ene Halvdel af et kløvet Træ og nogle tyndere Stykker Stængetræer (Paale*) liggende paa Stænge over Stalden. Komparenten fastholdt, at der, da Huset brændte, laa lidt Halm eller Strøelse i det vestre Sædgulv i Stuehuset, men formener at der ikke var mere, end at det kunde kjøres paa en Hjulbør. Desuden laa der lidt Halm paa Kanen, som stod i østre Sædgulv i Udhuset, men denne Halm udgjorde næppe over et Par Kjærver.- Comparenten fastholdt ogsaa idag, at hans Broder Nias's daglige Klædedragt, bestaaende af Buxer og Trøie, var graa. Comparenten paastod, at han ikke vidste noget om, hvorledes Ilden i hans Faders Sted var opstaaet. Comparenten paastod, at han ikke vidste, hvem af hans Forældre, der havde bragt de i Retslokalet værende hans Forældre tilhørende Ting hen til Styggegaard. Oplæst og vedtaget.

*(JER) påle er et skånsk ord for en spidset pæl (hegnspæl).

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson**, fri for Baand og Tvang. Arrestantinden blev spurgt om, hvilken Farve Barnet Nias's daglige Klæder havde, hvorefter hun forklarede, at bemeldte Klæder vare brune, men at han ogsaa havde nogle graa Klæder, de samme som han laa med om Natten, men som han ikke siældent ogsaa brugte om Dagen. Oplæst og vedtaget.

Da **Janus Christian Nilsson** blev spurgt om hans Moders Forklaring var rigtig, viste han Tilbøielighed til at ville forklare Uoverensstemmelsen med Moderen, men da det foreholdtes ham, at han gjentagne Gange tidligere havde forklaret, at Broderens daglige Klæder vare graa, holdt han dog fast ved sin tidligere Forklaring, men tilføiede, at Broderens bedste Klæder vare brune. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson blev foreholdt, at hun ikke tidligere havde talt om, at Nias havde andre daglige Klæder end de brune, hvorpaa hun foregav, at hun tidligere ikke havde tænkt paa de graa Klæder. Da Janus Christian Nilsson under Afhøringen havde forklaret, at han ikke vidste af, at Nias laa med sine Klæder paa om Natten, blev dette foreholdt Arrestantinden, men hun vedblev at paastaa, at hendes tidligere Forklaring om Nias's Natdragt var rigtig. Dog kom hun ogsaa med en anden Forklaring om, at Nias ikke saa sjældent selv krøb op i Sengen med Klæderne paa og lagde sig til at sove. Hun paastod paa det bestemteste, at det ikke var paa Foranledning fra hendes Side, at hendes 2 yngste Børn laa og sov med Klæderne paa den Nat, da Huset brændte. Oplæst og vedtaget.

Drengen Janus Christian Nilsson aftraadte.

Arrestantinden foreholdtes den af Brandforsikringsselskabets Funktionærer i Retten den 23. August d. A afgivne Forklaring om Maaden, hvorpaa Brandforsikringen blev bestemt, og erklærede derpaa, at hun Intet havde at erindre mod Rigtigheden af denne Forklaring. Efter at være foreholdt hendes Mands Forklaring i Retten den 30 te f. M om, at der laa opskaaret Træ over Stalden i Stuehuset forklarede Arrestantinden, at det vidste hun ikke, men at hun havde seet opskaaret Træ ligge i Udhuset, og at Manden saa maatte have flyttet det. Arrestantinden forklarede paa Anledning, at de Sengeklæder, som bleve førte hen til Stenbergs, da de befrygtede, at Lundgren skulde gjøre Udlæg, være en blaastribet Dyne, som nu er brændt, og nogle Puder, men hun foregiver ikke (s. 230) at kunne huske hvor mange. Overdynen var efter hendes Mening 16 Kr. værd; for Puderne kan hun ikke opgive nogen Værdi. Hun paastaar vedblivende at være uskyldig i den hendes Mands Hus overgaaede Brand. Efter at være foreholdt den under No 31 fremlagte Skrivelse fra Sandemand Jensen erklærede Arrestantinden, at hun ansaa Symaskinen for at have den af hende tidligere angivne Værdi.- Paa Anledning vedstod Arrestantinden sin tidligere Forklaring om, at hun holdt Tømmerne, dengang hendes Mand stod af Vognen og gik indpaa Hullegaards Mark og tog Kløverhø, men hun paastod fremdeles, at hun ikke havde hørt, at Manden, da han gav hende Tømmerne, sagde, at han vilde tage noget Hø, og at der ikke forud var truffen nogen Aftale imellem dem om, at Manden skulde stjæle Høet. Oplæst og vedtaget.

Arrestantinden afført til Arresten.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Sven Nilsson** fri for Baand og Tvang. Efter at være foreholdt de af Brandforsikringsselskabets Sognecommissair og Taxationsmand den 23. August d. A afgivne Forklaring om Maaden, hvorpaa Brandstedsforretningen blev afholdt, erklærede Arrestanten, at han Intet havde at erindre mod Rigtigheden af disse Forklaringer. Arrestanten fastholdt sin Forklaring om, at der laa opskaaret Træ over Stalden i Stuehuset, men tilføiede, at det først var i Foraarsiden, at han havde lagt det omhandlede Træ hen over Stalden. Hvad de til Stenbergs henbragte Sengeklæder angik, da forklarede Arrestanten Overensstemmende med sin Kone og havde Intet at erindre mod den af Konen paa Dynen satte Værdi af 16 Kr. Efter at være foreholdt den under No. 31 fremlagte Skrivelse erklærede Arrestanten, at han ansaa den af ham selv tidligere paa Symaskinen satte Værdi for at være rigtig. Med Hensyn til det af hans paa Hullegaards Mark stjaalne Kløverhø henholdt han sig til sin tidligere Forklaring. Arrestanten fastholdt ogsaa idag, at han ikke kunde opgive Navnet paa den Mand, af hvem han havde kjøbt den røde Hest. Efter at være foreholdt sin Søn Janus Forklaring i retten angaaende Halmen i vestre Sædgulv paastod Arrestanten,

at der på anførte Sted var mere Halm end af Drengen anført. Arrestanten fastholdt sin egen tidligere Forklaring angaaende Halmen. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Drengen Janus Christian Nilsson**, der ligeoverfor Faderen gjentog sin Forklaring angaaende Halmen, men dette bragte ikke Arrestanten til at forandre sin Forklaring angaaende bemeldte Punkt. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

Arrestanten Sven Nilsson foreholdtes den under Nr. 29 fremlagte Udskrift, som han erkjendte for at være sig vedrørende. Arrestanten fastholdt ogsaa idag, at han var uden Skyld i den hans Sted overgaaede Brand og at han ikke havde havt til Hensigt at besvige Løsørebrandforsikringen, samt at han ikke havde været bekjendt med, at der før Branden var bragt andre Ting bort fra Huset end Kisten og de 2 Dyner samt Væven og Varpen, hvilke 2 sidste Ting var laante til **Mikkelsens** og ikke førte bort i noget ulovligt Øiemed. Paa Anledning opgav Arrestanten, at naar hans Fødested i Bilag 29 var anført at være Qvarnby, hidrørte dette formentlig fra, at der i den Præsteattest, hvorefter han fik Opholdsbog, stod at han var fra Qvarnby, hvortil hans Fader var flyttet efter Arrestantens Fødsel. Arrestanten blev gjort bekjendt med den under Nr. 30 fremlagte Skrivelse fra Løsøreforsikringsselskabet. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstilledes **Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson** fri for Baand og Tvang.

Dommeren bemærkede, at han igjennem Politiefterretninger havde requireret Straffeattester for **Arrestanten Sven Nilsson, Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, Andrea Marie Espersen, Oliva Kathrine Karoline Stenberg samt Anders Hansen Stenberg**, men at han endnu ikke havde modtaget det Nummer af Politiefterretninger, hvor Requisitionen findes.

I Henhold til de for Hasle Kjøbstad, Bornholms Nordre Herred samt Hammershus Birk førte Strafferegistre attesterede Dommeren derfor, at med Undtagelse af, at **Sven Nilsson** den 3. December 1879 (s. 231) har vedtaget at erlægge en Bøde af 5 Kr. til Herreds Politikassen, findes ingen af de nævnte 5 Personer tidligere tiltalte eller straffede under bemeldte Jurisdictioner. Oplæst.

Arrestanten Sven Nilsson erkjendte paa Forhold, at den under Nr. 27 fremlagte Udskrift vedrørte ham. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten førtes derpaa tilbage til Arresten.

Forhøret sluttet.

Poltiretten hævet.

Andreas Nørgaard

Vidner:

H. P. Hansen H. Andersen

Aar 1889 den 13. December Eftermiddag Kl. 3 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Byfogedkontor af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges

Nr. 32/89 Forhør i Anledning af Branden af Sven Nilssons Hus.

Dommeren reassumerede Sagen og forelagde under

Nr. 32 Straffeattest af 9 de ds. for Sven Nilsson, Anine Margrethe Nilsson, Andrea Marie Espersen, Oliva Kathrine Karoline Stenberg og Anders HansenStenberg, udstedt af Vestre Herreds Kontor

Nr 33 Do af s.D. fra By og Herredsfoged Kontoret i Nexø for samme Personer.

Nr 34-38 Straffeattester af 10 de ds. fra By og Herredsfogden i Svaneke for samme Personer.

Nr 39 Straffeattest af 11 te ds. fra Rønne Byfogedkontor for samme Personer.

Det Fremlagte følger Forhørsudskriften.

Derpaa sluttedes Forhøret paany.

Poltiretten hævet.

Andreas Nørgaard

Vidner:

...Holm A.Pedersen

Domsprotokol for Hasle Byfoged 1887-93

No. 2/1890 Justitssagen

DOM

Actor Sagfører N.C. Olsen ctr. Arrestanten Sven Nilsson og 3 andre Tiltalte. Fremlagt og afsagt i Nordre Herreds Extraret den 7 de Feb. 1890.

Ifølge Bornholms Amts Ordre af 3 die f. M. tiltales under nærværende Sag

No 1 Arrestanten Sven Nilsson,

No 2 hans Hustru Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, født Stenberg for Assurancesvig, Tyveri og det i Lov om Concurs m.v. af 25. Marts 1872 § 168 omhandlede Forhold, og de Tiltalte

No 3 Tjenestepige Andrea Marie Espersen og

No 4 Oliva Kathrine Karoline Stenberg, født Hansen, for Delagtighed i sidsnævnte Forbrydelse.

A. Hvad den Assurancesvig angaaer, for hvilken Arrestanten og Arrestantinden ere beordrede tiltalte, da ere de nærmere Omstændigheder ved samme følgende:

Natten imellem den 29. og 30. Juli f. A. nedbrændte det Arrestanten Sven Nilsson tilhørende Hus paa 13 de Selveiergaards Lynglod i Clemensker Sogn, der kun beboedes af Brandlidte og hans Hustru samt 3 Børn. Brandlidtes Creaturer indebrændte og der reddedes Intet af Brandlidtes i Huset værende Løsøre. Arrestanten og hans Hustru mistænktes for selv at have foraarsaget Branden, men under det optagne Forhør er der ikke fremkommet noget Bevis for, at de have gjort sig skyldige i Brandstiftelse, hvorimod det er oplyst, at de have gjort sig skyldige i forskellige Misligheder med Hensyn til Assurancen af deres Løsøre. Arrestanten havde sit Løsøre forsikret i Bornholms Landboeres Brandforsikringsselskab for rørlig Eiendom for ialt 2900 Kr.

Den 30. Juli f. A. afholdt dette Selskabs Forretningsmænd en Taxationsforretning til Bestemmelse af den Brandlidte for brændte rørlige Eiendele tilkommende Erstatning og under denne Forretning blev Brandlidtes Aarsangivelse til Selskabet (Police) gjældende for Aaret fra 1. Mai 1889 til 1. Mai 1890, hvorpaa blandt Andet var anført under særskilte Poster Forsikringsbeløbene for Brandlidtes Meubler, Sengeklæder, Væve og Spinderedskaber, Reisevogne, Kane, Gavntræ, Bræder og Planker samt Heste og Køer, gennemgaaet med Brandlidte og hans Hustru Post for Post. Arrestanten og hans Hustru, af hvilken navnlig den Sidste førte Ordet, opgav hvad, der var reddet af de forsikrede Gjendstande, og den Brandlidte tilkommende Erstatning blev derefter forsaavidt Indbo, Udbo og Kreaturer angik, bestemt paa den Maade, at Værdien af de reddede Gjendstande og de paa Brandstedet værende Levninger af de forsikrede Gjendstande fradraget paagjældende Forsikringsbeløb, og Restbeløbet sat som Erstatning. Hvad Avlsprodukterne angik, da bestemtes Erstatningen efter Brandlidtes Opgivelse af, hvad der var brændt.

Det blev bortset fra Avlsprodukterne ikke forlangt af Brandlidte, at han skulde opgive, hvilke Ting, der vare brændte eller hvilken Værdi disse Ting havde. Garantien for, at Brandlidte ikke besveg Selskabet, søgtes, efter hvad der er forklaret under Forhøret i, at Brandlidte paa sin Aarsangivelse havde afgivet en Erklæring paa Ære og Samvittighed om, at han var Eier af de forsikrede Gjendstande og at Værdierne paa disse vare ansatte efter hans bedste Overbevisning.

1. Under Forhøret er det oplyst, at Arrestanten og hans Hustru under den til Brandskadeerstatningens Fastsættelse afholdte Forretning havde undladt at opgive, at forskellige Ting som i den sidste Tid før Branden vare bragte bort fra Hjemmet, vare i Behold. Som Følge deraf blev Værdien af disse Gjenstande ikke trukken fra i paagjældende Forsikringsbeløb.

a. Lørdagen den 27. Juli f. A. havde Arrestanten Sven Nilsson efter forud af hans Hustrue tagen Bestemmelse kjørt en Kiste og 2 Dynner hen til sin paa Styggegaard i Olsker Sogn tjenende Steddatter Andrea Marie Espersen. Bemeldte Gjendstande ere bragte tilstæde og af Rettens Vidner vurderede til 15 Kr. Arrestanten og hans Hustrue have foregivet, at Kisten, der er vurderet til 1 Kr., tilhørte Andrea Marie Espersen, hvad der efter de under Forhøret i øvrigt tilvejebragte Oplysninger ogsaa er nogen Grund til at antage.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson har derhos paastaet, at hun et Par Aar før Branden havde foræret Datteren den ene til 6 Kr. vurderede Dyne, men derom vil hendes Mand ikke have vidst nogen Besked. Begge disse Gjendstande havde imidlertid staaet hjemme hos Sven Nilsson, bortset fra at Datteren i Sommeren 1888 havde haft Dynen med sig paa Styggegaard og brugt den paa

Grund af, at hendes Husbond ikke havde Sengeklæder til hende, og efter Arrestanternes egne Forklaringer, maa det antages, at Dynen og Kisten vare indbefattede under den af Arrestanten tegnede Løsøreassurance.

b. I de sidste Uger før Branden bragte Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson bort fra Hjemmet og hen til Datteren Andrea Marie Espersen paa Styggegaard følgende Gjendstande: 27 Pund Hør, 14 Pund Uld, 7 Puder, 8 Tallerkener, 2 Glaslysestager, 2 Glasassjetter og 9 Glas, hvilke Gjendstande, der af Rettens Vidner ere vurderede til ialt 38 Kr. 24 Øre (som) Arrestantinden har erkjendt for at være hendes Mand tilhørende med Undtagelse af de 8 Tallerkner og 2 Glasassjetter, der tilsammen ere ansatte til en Værdi af 1 Kr. 68 Øre, og om hvilke Arrestantinden har opgivet, at de tilhørte hendes 2 Døttre. For Tallerkenernes Vedkommende have begge Døttre forklaret at samme, saavidt de vidste, tilhørte Forældrene, medens den ene af Døttrene, den ikke tiltalte Trine Kirstine Espersen, har bekræftet Moderens Forklaring om, at Assjetterne af Moderen vare givne til hende og Søsteren.

Samtlige de førnævnte Gjendstande bragte Arrestantinden hen til Styggegaard ad flere Gange og henlagde dem eller hensatte dem i Andrea Marie Espersens Kammer, hvortil hun havde fri Adgang. Datteren var, efter hvad hun har forklaret, ikke tilstede i Kammeret den første Gang, Moderen bragte Noget derhen, men derimod var hun tilstede ved senere Leiligheder, og en Gang sagde hun til Moderen, at hun ikke vilde have Tingene i sit Kammer, i hvilken Anledning Moderen fortalte hende, at hun førte Tingene bort fra Hjemmet for, at hendes Mands Creditorer ikke skulde gjøre Udlæg i dem. Efterat Arrestantens Hus var brændt, blev en Del af de omhandlede Gjendstande af Arrestantinden og Datteren bragte op paa Loftet paa Styggegaard og skjulte bag en stor Kasse dersteds, og ifølge Datterens Forklaring var det Moderen, der foranledigede dette, ligesom Moderen ogsaa skal have paalagt Datteren ikke at tale om, at Tingene vare skjulte paa Styggegaard.

Arrestantinden har foregivet aldeles ikke at kunne huske, hvad der var passeret imellem hende og Datteren i Anledning af Tingenes Henbringelse til Styggegaard, men dette Foregivende er øiensynligt usandt. Arrestanten Sven Nilsson har under Forhøret vedholdende paastaaet, at han aldeles intet har vidst om, at de under nærværende Litra nævnte Gjendstande vare førte bort fra Hjemmet og hen til Styggegaard og denne Paastand bliver af lægge til Grund for Sagens Paadømmelse for hans Vedkommende.

c. En 8 Dages Tid før Branden havde Arrestanten Sven Nilsson kjørt en Væv og en Varpe hen til Naboen Husmand Jens Hansen Mikkelsen i Clemensker. Arrestanten og hans Hustrue have begge forklaret, at Væven og Varpen bleve førte hen til Jens Mikkelsen, paa Grund af, at dennes Hustrue af Arrestantens Hustrue havde faaet Lov til at laane disse Ting. Væven og Varpen ere under Forhøret anslaaede til at være henholdsvis 6 Kr. og 1 Kr. værd, men Arrestanten og hans Hustrue have forment, at Væven ikke kunna anslaaes til en højere Værdi end 4 Kr. At førnævnte under 1 a, b og c omtalte Gjendstande ikke vare brændte, blev som alt bemærket ikke opgivet for Brandforsikringsselskabets Forretningsmænd. Arrestanten har under Forhøret stadig paastaaet, at det for hans Vedkommende alene skyldes en Forglemmelse og ikke noget Forsæt om at besvige Brandforsikringsselskabet, at de under Litra a og c nævnte Gjendstande ikke bleve opgivne, medens Arrestantinden, efter i længere Tid at have paastaaet det Samme med Hensyn til samtlige førnævnte Ting, har forklaret, at hun den Dag, Brandskadeerstatningen blev bestemt, nok huskede, at de til Styggegaard henbragte Ting vare i Behold, men at hun ikke turde meddele Taxationsmændene dette af Frygt for, at hendes Mands Creditorer saa skulde gjøre Udlæg i Tingene.

Naar det imidlertid tages i Betragtning, at førnævnte Ting vare blevne førte bort fra Hjemmet i den sidste Tid før Branden, at Brandforsikringsselskabets Forretningsmænd under Forretningen den 30. f. A. gennemgik Brandlidtes Aarsangivelse med Arrestanten og Hustrue Post for Post, hvorved Arrestanterne opfordredes til at opgive, hvad der var reddede af hver enkelt Slags af de forsikrede Gjendstande, at Arrestanterne ogsaa i Begyndelse(n) af Forhøret opgav eller gav det Udseende af, at samtlige forsikrede Gjendstande vare brændte, at Brandlidte og hans Hustrue under Forhøret paa flere Punkter har givet øiensynlige løgnagtige Forklaringer, samt at Brandlidte og hans Hustru ere i Besiddelse af usvækkede Aandsevner, findes der ikke at kunde tages Hensyn til Arrestantens og hans Hustrues Foregivender om ikke at have husket, at paagjældende Ting vare i Behold, hvorimod det anses for at være udenfor al Tvivl, at Arrestanten og Hustrue forsætligt have undladt at opgive Tingene til Brandforsikringsselskabets Forretningsmænd, og de ville derfor være at anse som skyldige i Assurancesvig, Arrestanten med Hensyn til de under 1 a og c nævnte Gjendstande og Arrestantinden med Hensyn til samtlige førnævnte Gjendstande.

2. Paa den af Arrestanten Sven Nilsson den 11. Marts 1889 til Bornholms Landboeres Brandforsikringsselskab for rørlig Eiendom afgivne Aarsangivelse for Aaret fra 1. Maj 1889 til 1. Maj 1890, der som alt bemærket af Arrestanten var forsynet med en Erklæring om, at han var Eier af de forsikrede Gjendstande og at Værdierne paa disse vare ansatte efter hans bedste Overbevisning, havde Arrestanten ansat en rød Hest, 13 aar gl til 200 Kr., en brun Hest, 18 Aar gl til 100 Kr., 2 Køer til 100 Kr. pr. Stk., Reisevogne med Tilbehør til 300 Kr., Arbeidsvogne til 40 Kr., en Kane til 70 Kr., Gavntræ til 18 Kr. samt Bræder og Planker til 30 Kr., og efter de anførte Forsikringsbeløb blev der under Forretningen den 30. Juli f. A. tillagt Brandlidte Erstatning.

Under Forhøret er det imidlertid oplyst, at Arrestanten i Vinteren i Olsker 1888-89 havde købt den brune Hest af Smed Chr. Kofod for 40 Kr. og at han da var bekendt med, at Hesten var 23 Aar gl, samt at Arrestanten i Efteraaret 1888 havde købt, den ene Ko af Husmand Hans Peter Hansen i Clemensker for 47 Kr, og at han i Vinteren 1887/88 havde tilbyttet sig den anden Ko af Husmand Laurits Peter Christensen af Clemensker, som nogen Tid før havde erhvervet denne Ko til en Værdi af 60 Kr. Af hvem Arrestanten havde faaet den røde Hest har han stadig paastaaet ikke at vide, idet han har foregivet at have tilbyttet sig den hos en ham ubekjendt Mand i Rønne. Flere Vidner, som dels i længere Tid have kjendt og dels i den sidste Tid før Branden havde seet Arrestantens Kreaturbesætning, have under Forhøret forklaret, at Arrestantens Heste ikke kunde anslaaes til at være mere værd end 25 á 40 Kr. Stykket, at Arrestantens Køer ikke kunde anslaaes til at være mere værd end 40 á 50 Kr. Stykket, og de Mænd, som have havt bedst Kjendskab til bemeldte Dyr have beediget deres Forklaringer.

De tidligere Eiere af den brune Hest og de 2 Køer have edelig forklaret, at Dyrene ikke vare mere værd, end Arrestanten havde givet for dem, og at Dyrene, der vare gamle, ikke kunde antages at være stegne i Værdi siden Arrestanten fik dem. Arrestanten har stadig paastaaet, at Dyrene efter hans Skjøn ikke vare assurerede for mere end deres Værdi, men har dog selv en Gang under Forhøret analaaet Køerne til kun af have en Værdi af 70 Kr. Stykket. Efter de foreliggende Oplysninger om den Betaling Arrestanten selv har givet for de fleste af Dyrene, og om den betydelige Forskel mellem Forsikringsbeløbene og Dyrenes Værdi, findes der ikke at burde skjænkes Arrestantens Paastand i nævnte Henseende Tiltro, og Arrestanten vil som følge deraf for at have undladt ved Erstatningens Fastsættelse at gjøre Brandforsikringsselskabets Functionærer

opmærksomme paa, at de assurede Gjenstande ikke havde den Værdi, hvortil de vare assurede, være at anse som skyldig i svigagtig Omgang ligeoverfor Brandforsikringsselskabet. Hvad Arrestantens Vogne, Kane, Gavntræ og Bræder angaar, da foreligger der vel Oplysninger, der gaar paa, at disse Gjenstande have været for høit assurede, men Oplysningerne ere dog ikke saa overenstemmende og bestemte og Misforholdet imellem Gjenstandenes Værdi og Forsikringsbeløbene er ikke saa stort, at det tør ansees som givet, at det har staaet klart for Arrestanten, at han ved, at lade sig tillægge Forsikringsbeløbene i Erstatning har gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold mod Assuranceselskabet.

3. Under den af Brandforsikringsselskabets Functionairer den 30. Juli f. A, afholdte Forretning opgav Arrestanten Sven Nilsson, at der var brændt et Læs Halm af Værdi 8 Kr. Efter de Oplysninger, der er fremkomne under Forhøret med Hensyn til bemeldte Halm, kan det ikke antages, at Arrestanten, da Stedet brændte, havde nogen Halm af Betydning, og Arrestanten har da ogsaa selv tilstaaet at han ikke engang havde $\frac{1}{2}$ læs Halm i Behold. Han har paastaet, at det var i Tankesløshed og ikke for at besvige Assuranceselskabet, at han opgav, at der var brændt mere Halm end han havde, men dette Anbringende findes ikke at kunde skjænkes Tiltro, og Arrestanten vil derfor ogsaa være at anse som skyldig i Assurancesvig med Hensyn til bemeldte Halm.

b. Arrestanten Sven Nilsson har tilstaaet, at han en Aften for ca. 6 Aar siden, da han med sin Hustrue og nogle af sine Børn, kom kjørende paa en tom Høstvogn fra Allinge hjemefter, og kom forbi Hullegaards Marker i Olsker Sogn, har tilvendt sig noget Kløverhø, som laa paa en af bemeldte Gaards Marker ved Siden af Veien og lagt Høet paa sin Vogn. Arrestanten har foregivet, at han tog Høet for at de paa Vognen værende Personer kunde have noget at sidde paa. Eierne af Høet, Sandemand Jensen i Olsker, har ikke bestemt kunnet opgive, hvor meget Hø Arrestanten tog, men har forment, at det udgjorde en 600 á 700 Pund, og han har anslaaet dets Værdi til en 4 á 5 Kr. Arrestanten har derimod forment, at det stjaalne Hø ikke udgjorde saa meget, og at det kun kunde anslaaes til en Værdi af 2 á 3 Kr.

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson holdt Tømmerne, medens Manden var inde paa Marken efter Høet. Ifølge Arrestantens Forklaring skal Arrestantinden have lagt Høet tilrette i Vognen, da Arrestanten kom med det, men dette har Arrestantinden ikke villet indrømme. Arrestanten har ogsaa forklaret, at han, da han steg af Vognen for at tilvende sig Høet, havde sagt til Arrestantinden, at han vilde tage Høet for at de kunde have Noget at sidde paa, men dette paastaar Arrestantinden ikke at have hørt. Eierne af Kløverhøet har frafaldet Erstatningskrav. For det af Arrestanten saaledes udviste Forhold vil han være at anse med Straf for Tyveri, og hans Hustru findes at burde ansees med Straf for en mindre væsentlig Meddelagtighed i nævnte Forbrydelse.

C. Ifølge de af Arrestantens Sven Nilsson og hans Hustrue under Forhøret afgivne Forklaringer have de begge gjort sig skyldige i den Concursloven af 25. Marts 1872 § 168 ommeldte Forbrydelse og Forsøg paa denne Forbrydelse under følgende Omstændigheder:

1. De foran under A 1 a nævnte til 15 Kr vurderede Gjenstande bragte Arrestanten efter forud af ham og Hustrue tagen Bestemmelse hen til Styggegaard for at forhindre, at deres Creditorer og da navnlig Handelsbankens Filial i Rønne skulde søge Fyldestgjørelse i disse Ting. Af de nævnte

Gjenstande skulde dog Kisten og den ene Dyne, tilsammen anslaaede til en Værdi af 7 Kr, ikke have tilhørt Arrestanten selv.

2. En kort Tid før Branden bragte Arrestanten og hans Hustrue i Forening en Symaskine, hvis Værdi de selv have anslaaet til 60 Kr, medens en anden Mand har anslaaet Værdien til kun at være 25 Kr., hen til efternævnte Andrea Marie Espersen paa Styggegaard. Fra Begyndelsen af paastode Arrestanten og Hustrue, at de kun havde bragt bemeldte Maskine hen til Andrea Marie Espersen, fordi denne skulde have Maskinen som Vederlag for, at hun havde overladt sin Stedfader 36 Kr. af sin i forrige Vinter fortjente Løn, men Arrestanten har senere tilstaaet, at om der end imellem ham og hans Hustrue havde været Tale om at Steddatteren skulde have Symaskinen, saa var den virkelige Grund til, at den blev bragt hen til Steddatteren, dog den, at den skulde unddrages fra Creditorernes Forfølgning. Arrestantinden har givet vaklende Forklaringer, angaaende bemeldte Symaskine, idet hun vel har erkjendt, at der imellem hende og Manden har været Tale om at føre Maskinen bort for at unddrage den fra Creditorernes Forfølgning, men samtidig har fastholdt sin første Forklaring om Grunden til, at Maskinen blev bragt hen til Datteren.

Efter hvad Andrea Marie Espersen har forklaret havde hendes Stedfader og Moder ikke nogensinde talt til hende om at hun skulde have Maskinen, før denne blev bragt hen til hende, men da havde Moderen sagt, at hun skulde have Maskinen. Skjøndt der efter det Foreliggende er Grund til at betvivle Rigtigheden af Arrestantindens Forklaring, findes det dog betænkeligt at statuere, at Bortbringelsen af Maskinen for hendes Vedkommende er skeet i forbryderisk Hensigt, og hun vil derfor ikke være at ikjende Straf for hendes Deltagelse heri.

3. De foran under Litra A 1 b. nævnte til 38 Kr. 24 Øre vurderede Gjendstande samt 2 Poser med Fjer vurderede til 4 Kr. har Arrestantinden tilstaaet selv at have bragt bort fra Hjemmet for at unddrage dem fra Creditorernes Forfølgning. Af bemeldte Gjendstande skulle dog ifølge Arrestantindens Forklaring de 8 Tallerkener og 2 Glasassjetter have tilhørt hende Døttre.

4. I Aaret 1887 bragte Arrestanten Sven Nilsson efter forud truffen Aftale med sin Hustrue 2 Comoder førnævnte Symaskine og nogle Sengeklæder hen til det af hans Svoger Anders Christian Stenberg beboede Hus i Olsker, hvor Svogerens Kone Tiltalte Oliva Kathrine Karoline Stenberg, som forud efter Anine Margrethe Nilssons Anmodning havde tilladt, at Comoderne og Sengeklæderne maatte bringes hen til hende, tog mod Tingene. Bortbringelsen af disse Gjendstande skete paa Grund af, at Arrestanten frygtede for, at en i Clemensker boende Mand ved Navn Lundgren skulde lade gjøre Udlæg hos Arrestanten for et Beløb, som denne skyldte Lundgren. Lundgren lod den 16. juni 1887 foretage en Udlægsforretning hos Arrestanten for et Beløb af 137 Kr. 74 Øre, og Udlæg blev foretaget i Arrestantens til 4000 Kr. vurderede faste Eiendom samt i nogle til 7 Kr. 60 Øre vurderede Løsøregjendstande. Under Forretningen opgav Arrestanten, at han foruden sit Indbo, der ansloges til ikke at have en Værdi af 60 Kr., ikke vidste andre Løsøregjendstande end de ommeldte at opgive som Gjendstand for Udlæg. Comoderne tilhørte Arrestantens Steddøtre, medens Sengeklæderne og Symaskinen tilhørte Arrestanten og Hustrue. Det har ikke under Forhøret kunnet oplyses, hvor mange Sengeklæder der bortførtes, eller hvilken Værdi samme havde. Det foretagne Udlæg blev ingensinde efterfulgt af nogen Relisation af det Udlagte, formentlig fordi Creditor ikke derved vilde have kunnet opnaa nogen som helst Fyldestgjørelse, idet Arrestantens faste Eiendom var behæftet med Prioritetsgjæld for et større Beløb end den Værdi, hvortil den var anslaaet under Udlægsforretningen.

5. For ca. 10 Aar siden formentlig i Slutningen af Aaret 1879 eller i begyndelsen af Aaret 1880 bragte Arrestanten Sven Nilsson og hans Hustrue en Seng og nogle Sengeklæder hen til Arrestantens Svigerfader Husmand Anders Hansen Stenberg i Olsker Sogn paa Grund af, at de frygtede for, at en Mand ved Navn Rasmus Schou skulde lade gjøre Udlæg hos Arrestanten. Udlæg skete imidlertid ikke, idet Arrestanten, imod hvem Rasmus Schou havde anlagt en den 1. October 1879 incamineret Sag, under hvilken der i et senere Retsmøde blev indgaaet Forlig imellem Parterne, betalte Schous Fordring den 6. Februar 1880 uden at Execution blev foretagen. Værdien af de bortførte Ting har ikke kunnet oplyses. Justitsministeriet har under 30. December f. A. resolveret, at Arrestanten og Arrestantinden ogsaa skulde tiltales for det af dem udviste heromhandlede Forhold.

Den Creditor, fra hvis Forfølgning Arrestanten og Arrestantinden vilde unddrage de foran under Litra C Nr. 1 til 3 nævnte Gjendstande, var særlig Handelsbankens Filial i Rønne. I denne Bank havde Arrestantens Svigerfader Anders Hansen Stenberg for flere Aar siden laant 600 Kr. og til Sikkerhed for samme givet Haandpant i en af Arrestanten til Svigerfaderen udstedt Panteobligation paa 800 Kr., men det var til Arrestanten, at de 600 Kr. vare laante, og den Panteobligation, som var stillet til Banken som Haandpant, var kun udstedt for at reise Laanet i Banken, idet Arrestanten ikke skyldte Svigerfaderen Noget. Arrestanten, som altid havde betalt Renterne af Gjælden til Banken, og Arrestantinden havde opfattet Forholdet paa den Maade, at det var Arrestanten, som skyldte Pengene til Banken. Denne havde forlangt udbetalt et Afdrag paa 100 Kr. og havde vægret sig ved i Juni Termin f. A. at modtage Renterne af Gjælden, hvilke Renter Arrestanten havde villet betale. Da Arrestanten ikke var i Stand til at tilveiebringe det forlangte Afdrag, frygtede saavel han som hans Hustrue for, at der skulde blive gjort Udlæg hos Arrestanten for Gjælden. Udlægsforretningen var imidlertid ikke foretagen før Branden af Arrestantens Sted, og heller ikke var der fra Bankens Side foretagen nogen Forfølgning mod Arrestanten i Anledning af denne Gjæld.

For det foran under Litra C nr. 4 omtalte Forhold ville Arrestanten og Hustrue være at anse med Straf for fuldbyrdet Forbrydelse, medens de for det af dem udviste Forhold under Litra C i øvrigt omtalte Forhold kun ville være at anse med Straf for Forsøg paa Forbrydelsen.

D. For Tiltalte Andrea Marie Espersens Vedkommende er det ved hendes egen Tilstaaelse godtgjort, at hun har gjort sig meddelagtig i den i Concurslovens § 168 ommeldte Forbrydelse, idet hun ikke med tilstrækkelig Bestemthed har modsat sig, at hendes Moder og Stedfader skjulte de foran under Litra C Nr. 1 og 3 nævnte Gjenstande hos hende paa Styggegaard, skjøndt hun, medens Gjenstandenes Henbringelse stod paa, af Moderen havde faaet at vide, at Tingene bragtes hen til hende, for at Stedfaderens Creditorer og navnlig Banken i Rønne ikke skulde gjøre Udlæg i dem. Tiltalte har derhos efter at hendes Stedfaders Sted var brændt, hjulpet Moderen med at bringe en Del af Gjenstandene op paa Styggegaards Loft og skjulte dem bag ved en stor Kasse der, og Tiltalte har selv gjemt de Dynner, som Stedfaderen havde bragt hen til hende, i 2 Sække. Af de til Tiltalte henbragte Ting skal dog den ene Dyne og Kisten have tilhørt Tiltalte selv, iethvert Fald vil Tiltalte have staaet i den Formening, medens hun Intet har vidst om, at de 8 Tallerkener og de 2 Glasassjetter ogsaa skulde være skjænkede til hende og Søsteren. Foruden fornævnte Gjenstande har Tiltalte ogsaa modtaget den under Litra C Nr. 2 nævnte Symaskine fra sine Forældre, men da Tiltaltes Moder, dengang, da Maskinen blev bragt, sagde til Tiltalte, at denne skulde have Maskinen som Vederlag for, at hun havde overladt Stedfaderen 36 Kr. af sin Løn for sidste Vinter, kan Tiltalte, skjøndt der ikke tidligere imellem hende og Forældrene havde været Tale om, at hun skulde have

Maskinen, ikke ansees for at have gjort sig skyldig i noget forbryderisk Forhold ved at modtage bemeldte Maskine.

E. Tiltalte Oliva Kathrine Karoline Stenberg født Hansen af Olsker Sogn har tilstaaet, at hun for ca. 2 Aar siden efter derom af Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson fremsat Anmodning har givet bemeldte Arrestantinde tilladelse til at lade de foran under Litr. C. nævnte 2 Comoder og den ligeledes forannævnte Symaskine bringe hen til Tiltaltes Hjem, skjøndt Arrestantinden havde meddelt hende, at Tingene skulde bringes bort paa Grund af, at Arrestantinden frygtede for, at Husmand Lundgren skulde lade gjøre Udlæg hos hendes Mand for et Beløb, som denne skyldte Lundgren. Da Arrestanten Sven Nilsson kort Tid efter kom kjørende med bemeldte Gjendstande og han ved samme Leilighed medbragte nogle Sengeklæder, som Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson ikke havde talt om eller faaet Tilladelse til at bringe hen til Tiltalte, tog Tiltalte mod samtlige Gjenstande. Tiltalte har paastaaet, at det ikke stod hende klart, at hun gjorde sig skyldig i en Ulovlighed, men selv om dette maatte være saa, kan det ikke befri hende for Straf, da hun var bekjendt med Grunden til, at Tingene bragtes til hende. Af de omhandlede Gjenstande tilhørte dog, saavidt Tiltalte vidste de 2 Comoder Arrestanten Svend Nilssons Steddøttre. Hvor mange Sengeklæder, der bragtes hen til Tiltalte, har denne ikke kunnet opgive nærmere end, at der imellem samme var en Dyne og nogle Puder. Sengeklædernes Værdi har ikke kunnet oplyses, Symaskinens Værdi er som ovenfor nævnt anslaaet af Arrestanten og Arrestantinden til 60 Kr., men af en anden Mand kun til 25 Kr.

Arrestanten Sven Nilsson, der er født i Sverig den 1. Marts 1849, efter hans eget Opgivende i Glimminge Forsamling, men efter den neden for nævnte Straffedom i Wallby Forsamling, er tidligere ifølge Rønne Kjøbstads Extrarets Dom af 5. December 1874 i Medfør af Staffellovens § 100 og 101 anseet med Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage og har desuden under en imod ham for Vold imod en anden Person indledet offentlig Undersøgelse i Bornholms Nordre Herreds Poltired den 3. December 1879 vedtaget at erlægge en Bøde af 5 Kr. til Herredets Politikasse.

For det ham udviste, ovenfor Litra A Nr. 1 c og d, Nr. 2 og 3, samt Litra B og Litra C Nr. 1, 2, 4 og 5 omtalte Forhold bliver han at anse med Straf efter Straffelovens § 259, 228 og 260, jvfr. Concurslovens § 168 og Straffelovens § 46 og findes hans Straf, der i Medfør af Straffelovens § 62 bliver at bestemme under Et, at burde bestemmes til Forbedringshusarbeide i 8 Maaneder.-

Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, som er født i Olsker Sogn den 16. Marts 1848 og ikke er funden tidligere tiltalt eller straffet, vil for det af hende udviste, foran under Litra A Nr. 1, Litra B og Litra C nr. 1, 3, 4 og 5 omtalte Forhold være at anse med Straf efter Straffelovens § 259, 228, jvfr. § 47, 2. Punktum, samt § 260, jvfr. Concurslovens § 168 og § 46, findes hendes Straf, der i Medfør af Straffelovens § 62 bliver at fastsætte under Et, at burde bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Tiltalte Andrea Marie Espersen, der er født i Olsker Sogn den 8. November 1871, og ikke er funden tidligere tiltalt eller straffet, vil der for det af hende udviste, ovenfor under Litra D omtalte Forhold være at anse efter Straffelovens § 260, jvfr. Concurslovens § 168 og Straffelovens §§ 37, 46 og 47 og hendes Straf at burde bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage.

Tiltalte Oliva Kathrine Karoline Stenberg, født Hansen, der er født i Olsker Sogn den 9. Juli 1861, og ikke er funden tidligere tiltalt eller straffet, vil for det af hende udviste, foran under Litra E omtalte Forhold være at anse efter Straffelovens § 260, jvfr. Concursloven § 168 og Straffelovens § 47, og hendes Straf at burde bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage.-

Da der ikke er nedlagt nogen Erstatningspaastand, bliver der ikke under nærværende Sag Spørgsmaal om at tilkjende Nogen Erstatning.

Actionens Omkostninger, derunder Salair til Actor Sagfører N.C. Olsen 40 Kr. og til Defensor Sagfører C. Petersen 30 Kr., udredes in solidum af Arrestanten Sven Nilsson og Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, dog saaledes at de Tiltalte Andrea Marie Espersen og Oliva Kathrine Karoline Stenberg in solidum med Arrestanten og Arrestantinden udreder hver 1/16 af bemeldte Omkostninger.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig

THI KJENDES FOR RET:

Nr. 1 Arrestanten Sven Nilsson bør straffes med Forbedringhusarbejde i 8 Maaneder.

Nr. 2 Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, Nr. 3 Tiltalte Andrea Marie Espersen af Olsker Sogn og Nr. 4 Tiltalte Oliva Kathrine Karoline Stenberg, født Hansen, af samme Sogn bør straffes med Fængsel paa Vand og Brød Nr. 2 i 6 Gange 5 Dage, Nr.4 i 2 Gange 5 Dage og Nr. 3 i 8 Dage.

Saa bør Arrestanten Sven Nilsson og Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson, En for Begge og Begge for En, udrede Actionens Omkostninger, derunder Salair til Actor Sagfører N. C. Olsen 40 Kr. og til Defensor Sagfører C. Petersen 30 Kr., dog saaledes at de Tiltalte Oliva Kathrine Karoline Stenberg og Andrea Marie Espersen in solidum med Arrestanten Sven Nilsson og Arrestantinden Anine Margrethe Nilsson udrede hver 1/16 af bemeldte Omkostninger.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Andreas Nørgaard

Sag nr. 2 Tyveriet af Mogens Peter Møllers sparekassebog

(s. 69)

Aar 1889 den 3. Mai Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver, i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 19/89 Forhør i Anledning af en Anmeldelse fra Mogens Peter Møller om et imod ham forøvet Pengetyveri.

Dommeren fremlagde under

Nr. 1 Foreløbig Afhøring af 24 de f. M.

2 Rapport af 26 de f. M. fra Gendarm Grønholm

3 Skrivelse af 26de f. M. fra Dommeren til Rønne Byfogedkontor med dettes paategnede Svar af 29de f. M.

4 den deri ommeldte Rapport af 27de f. M. fra Rønne Politistation.

De under 1 til 3 fremlagte Bilag tages til Indlemmelse, Rapporten Nr. 4 følger Forhørsudskriften.

Dommeren bemærkede, at den i Afhøringen Nr. 1 ommeldte Sparekassebog var tilstede i Retten.

For Retten fremstod **fhv. Husmand Mogens Peter Møller, for Tiden boende hos Slagter Peter Møller i Clemensker**, 68 Aar gl., der efter at den under (Nr.) 1 fremlagte Afhøring var oplæst for ham, vedtog dennes Indhold i Et og Alt som rigtig. Comparenten forklarede derhos, at hans Brodersøn Adolf Møller i dag for Comparenten havde tilstaaet, at det var ham, der havde tilvendt sig Comparentens Sparekassebog og hævet de 150 Kr. paa den. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Husmand Adolf Hansen Møller af Truskattehuset i Clemensker Sogn**, 30 Aar gl., der efter Formaning til at følge Sandheden og efter at Contrabogen Nr. 10878 med Bornholms Spare og Laanekasse i Rønne var ham foreholdt, tilstod, at han havde hævet de 150 Kr. paa Bogen (s.70), der ere udbetalte den 12. Januar d. A. Bogen havde hans Farbroder Mogens Peter Møller liggende i sin aflaaede Kiste, og Nøglen til Kisten laae i en Lomme paa Mogens Peter Møllers Vest, som hængte paa Væggen inde i Comparentens Dagligstue den Gang, Comparenten tog den. Det var midt paa Dagen, at Comparenten tog Nøglen og Mogens Peter Møller laa dengang i sin Seng inde i Stuen, men han saa ikke, at Comparenten tog Nøglen, og Comparenten havde ikke sagt til ham, at han agtede at tage Nøglen eller at han vilde hæve Penge paa Sparekassebogen. Comparenten aabnede Mogens Peter Møllers Kiste ved Hjælp af Nøglen, tog Sparekassebogen ud af den, samt tillaasede paany Kisten og lagde Nøglen tilbage i hans Farbroders Vestelomme.

Nogle Dage efter tog han ind til Rønne og hævde de 150 Kr. og efter at være kommet Hjem, tog han atter Nøglen i sin Farbroders Vestelomme, aabnede Kisten og lagde Sparekassebogen tilbage i denne som han aflaaede, og derefter lagde han igjen Nøglen hen i Farbroderens Vestelomme. Comparenten har ingensinde fortalt Farbroderen, at han havde taget Sparekassebogen og hævet de 150 Kr. paa den, og Comparenten troer ikke, at Farbroderen har bemærket, at Comparenten har taget Bogen og hævet Pengene før nu i den sidste Tid. Comparenten har, som det fremgaar af det ovenfor Forklarede taget sin Farbroders Sparekassebog og hævet de 150 Kr. uden, at Farbroderen

har vidst noget af det eller givet sit Minde til, at Comparenten tivendte sig disse Penge. Comparenten har imidlertid troet, at det ikke gjorde noget, at han tilvendte sig Pengene, da der var en Aftale imellem ham og Farbroderen (om), at denne Sidste skulde være hos Comparenten og underholdes og forsørges af Comparenten imod, at Mogens Peter Møller til Gjengæld skulde give Comparenten de Penge, som han eiede.

Mogens Peter Møller kom til Comparenten Efteraaret 1887 og har siden opholdt sig hos denne bortset fra, at han kort efter Nytaar f. A. og indtil den 14. April f. A. laa paa Rønne Sygehus. Nogen Tid efter at Mogens Peter Møller var kommen i Comparentens Hus blev der imellem ham og Comparenten oprettet et Document angaaende den imellem dem truffene Aftale om, at Comparenten skulde have, hvad Mogens Peter Møller eiede. Dette Document er i Mogens Peter Møllers Væge og ligger, saavidt Comparenten ved i hans Kiste. Documentet lyder paa, at Mogens Peter Møllers Eiendele skulde tilfalde Comparenten efter Farbroderens Død, ikke som Arv, men som Vederlag for Forsørgelsen af Farbroderen, men Mogens Peter Møller havde lovet Comparenten, at han vilde hjælpe denne med Penge, naar Comparenten købte et andet Hus, og i Tillid til dette Løfte indlod Comparenten sig i forrige Aars August Maaned med Handel om Truskattehuset.

De 150 Kr. har Comparenten brugt hovedsagelig til Betaling af Renter og Afdrag paa et Laan i Østifternes Creditforening samt til Betaling af Skatter paa Amtsstuen, men en Del af Beløbet har Comparenten anvendt til Berigtigelse af Klatgjæld og til Indkjøb af 2 Grise samt af forskellige Livsfornødenheder. Naar Comparenten ikke har henvendt sig til Mogens Peter Møller og bedet denne om at give sig Pengene eller at tillade Comparenten at hæve Pengene paa Sparekassebogen er Grunden dertil, at Mogens Peter Møller er noget sær og vanskelig i Omgang, og at Comparenten derfor befrygtede, at Mogens Peter Møller, skjønt han havde lovet at hjælpe Comparenten med Penge til Bestridelse af Udgifterne i Anledning af Hushandelen, vilde sige Nei, naar Comparenten anmodede ham (om) at laane Comparenten Pengene.

Comparenten mente, at Pengene skulde tilfalde ham, og han havde sørget ordentligt for Farbroderen, saaledes at denne, saavidt Comparenten bekjendt, ikke har hørt Klage over sin Behandling, troede, at det ikke kunde gjøre Noget, at han tilvendte sig de 150 Kr. paa den angivne Maade. Paa Forhold tilstod Comparenten ogsaa, at han i fjor, medens Mogens Peter Møller laa paa Sygestuen i Rønne, har tilvendt sig 100 Kr., som tilhørte Mogens Peter Møller og som laa i en uafaalet Kasse, der hængte paa Væggen over Mogens Peter Møllers Seng. Disse 100 Kr. tog Comparenten uden Farbroderens Vidende og forud givne Tilladelse og brugte dem til Betaling af en Del løs Gjæld. Comparenten tænkte sig, da han tog de 100 Kr., at Beløbet kunde gaa af i Omkostningerne med Mogens Peter Møllers Forsørgelse. Da Mogens Peter Møller kom hjem fra Sygestuen, savnede han selv Pengene og Comparenten, som ikke tidligere havde fortalt ham, at han havde taget Pengene erkjendte (s. 71), da Mogens Peter Møller talte til ham om de 100 Kr., at det var ham (Comparenten), som havde taget disse Penge. Mogens Peter Møller gav da ingen Ophævelse i den Anledning, men gjorde kun en Bemærkning om, at Beløbet skulde tages i Betragtning som Vederlag for Mogens Peter Møllers Underholdning.

Quo ad generalia forklarede Comparenten, at han var født i Clemensker Sogn den 27. September 1858 og at han er en Søn af fhv. Husmand Mogens Hansen Møller og Hustru Hansine Jørgine Frederikke Kofoed. Han blev confirmeret i Efteraaret 1872 og opholdt sig derefter ½ Aar hjemme hos Forældrene. Derpaa tjente han fra 1. Marts 1873 til 1. Mai 1874 hos Møller Svend Thorsen Lou

i Østerlars, fra 1. Mai 1874 til 1. Mai 1876 hos Laurits Hansen i Østerlars, fra 1. Mai til 1. November 1876 hos samme, der imidlertid var flyttet til Kyndegaard i Nyker Sogn og fra 1. November 1876 til 1. Mai 1879 paa Hintsegaard i Clemensker Sogn. Derpaa gik Comparenten paa Dagleie forskjellige Steder i Halvaaret til 1. November 1879 og havde sit Ophold i Clemensker Sogn, naar han ikke var paa Arbeide. Fra 1. November 1879 til 1. Mai 1881 tjente han hos Jørgen Kofoed paa Røsneregaard i Vestermarie Sogn og fra 1. Mai til 1. November 1881 tjente han paa Dalsgaard i Østerlars. Siden den Tid har Comparenten havt Bopæl i Clemensker Sogn, først ved Stausdale og siden August Maaned her paa Truskattehuset. Comparenten nægtede sig tidligere tiltalt eller straffet. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstod **Mogens Peter Møller**, der paa Anledning forklarede, at Nøglen til hans Kiste laa i Lommen paa hans Vest, og at Vesten hængte paa et Søm inde paa Væggen i Comparentens Alkoveseng. Comparenten troer imidlertid, at det ikke er rigtigt, naar Adolf Møller forklarer, at han har taget Nøglen om Dagen, det vilde han næppe have kunnet gjøre, uden at Comparenten havde mærket det. Det er rigtigt, naar Adolf Møller har forklaret, at der imellem ham og Comparenten er oprettet et Document, hvorefter Adolf Møller skal have Alt, hvad Comparenten eier, mod at yde Comparenten Underholdning saalænge Comparenten lever, men det er i Documentet udtrykkelig bestemt, at det først er ved Comparentens Død, at Adolf Møller skal have Comparentens Eiendele. Documentet beror i Comparentens Kiste. Comparenten har aldrig lovet at forstrække Adolf Møller med Penge, naar den købte et andet Hus, men Comparenten vilde dog nok have forstrakt ham med nogle Penge, dersom Adolf Møller var kommen til ham og havde bedet ham derom, i stedet for at tilvende sig Sparekassebogen af Comparentens Kiste og hemmelig hæve Penge paa den. Comparenten havde i øvrigt hjulpet Adolf Møller ikke saa lidt i den Tid, han har været i dennes Hus. Dels contant og dels paa anden Maade har Comparenten forstrakt ham med over 150 Kr., foruden de 100 Kr., som Adolf Møller tog, da Comparenten var paa Sygestuen.

Da Comparenten kom hjem fra Sygestuen og opdagede, at de 100 Kr. vare blevne borte, gjorde han ingen videre Ophævelse derover, skjønt han jo nok syntes, at Adolf Møller, som havde besøgt ham flere Gange paa Sygestuen, kunde have spurgt Comparenten om Tilladelse til at tage Pengene, førend han tog dem. Det er nok muligt, at Comparenten kan have sagt, at de 100 Kr. skulde tages i Betragtning som Vederlag for Comparentens Underholdning. Comparenten troede, da han kom hjem fra Sygehuset at han snart skulde dø, og da Adolf Møller skulde have, hvad Comparenten efterlod sig, ville Comparenten ikke gjøre Ophævelse i Anledning af, at Brodersønnen havde taget disse Penge. Comparenten paastaar sig tilkjendt 250 Kr. i Erstatning af Adolf Møller i Anledning af de af denne mod Comparenten begaaede Tyverier.

Ved Nedlæggelsen af denne Erstatningspaastand har Comparenten taget i Betragtning, at de Penge, som han selv har forstrakt Adolf Møller med udgiøre rigelig Betaling for Comparentens Ophold hos Adolf Møller i den Tid, han har været hos denne. Da Adolf Møller har taget de 100 Kr. uden Comparentens Vidende og Villie, formener Comparenten, at han er berettiget til at faa sig tilkjendt Erstatning paa Beløbet uden Hensyn til, at han tidligere ikke havde tænkt paa at gjøre noget Ansvar gjældende mod Adolf Møller for disse Penges Skyld. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **Adolf Hansen Møller**, der efter at være foreholdt den af forrige Comparent afgivne Forklaring fastholdt, at det var om Dagen og ikke om Natten, at han tog Nøglen i Mogens Peter Møllers Vestelomme. Vesten hængte dengang paa en Væg ude i Stuen og ikke paa

Væggen inde i Mogens Peter Møllers Alkoveseng. Comparenten fastholdt, at Mogens Peter Møller havde mundtlig lovet ham, at han (Møller) vilde hjælpe Comparenten med Penge, naar Comparenten købte et andet Hus. Efterat være foreholdt den af Mogens Peter Møller nedlagte Erstatningspaastand, erklærede Comparenten, at han fandt denne alt for høi, da han derved ikke vilde faa nogen ordentlig Betaling for den Tid, han havde sørget for Mogens Peter Møllers Underholdning. Oplæst og vedtaget.

Confrontation foretoges mellem Mogens Peter Møller og Adolf Hansen Møller, men Overensstemmelse imellem dem var ikke (at) opnaa med Hensyn til, om Førstnævnte havde lovet Sidstnævnte at hjælpe ham med Penge til hans Hushandel, idet hver af Parterne fastholdt sin Forklaring som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Mogens Peter Møller erholdt derpaa Contrabogen imod Bornholms Spare og Laanekasse, betegnet Nr. 10878 tilbagelevet. Oplæst. Mogens Peter Møller og Adolf Hansen Møller aftraadte.

Forhøret udsat

Politiretten hvævet
Andreas Nørgaard

Retsvidner:
H. P. Hansen J. P. Holm

(s.72)

Aar 1889 den 8. Mai Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle og administreret af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i retsmødet)

Nr . 19/89 Forhør i Anledning af en Anmeldelse fra Mogens Peter Møller om et mod ham forøvet Pengetyveri.

Dommeren fremlagde under Nr. 5 Daabsattest for Adolf Hansen Møller udstedt af Sognepræsten i Clemensker 6 d. M. og

Nr.6 Skrivelse af 2 de ds. fra Sandemand Ipsen i Klemensker.

Daabsattesten følger Forhørsudskriften, Skrivelsen tages til Indlemmelse.

For Retten fremstod fhv. Husmand Mogens Peter Møller, (s.73) der til Dommeren afleverede det imellem ham og hans Brodersøn oprettede Document angaaende Komparentens Forsørgelse. Af Documentet, der er dateret den 7. Januar d. A. , vil der blive fremlagt en Afskrift til Forhørets Følge.

Dommeren foreholdt Mogens Peter Møller, at Documentet gaar ud paa, at han paa dets Oprettelsesdag overdrager og giver Adolf Hansen Møller et Beløb af 1.000 Kr., som han har til gode hos sin Svigerson August Dahlgren. Mogens Peter Møller forklarede i den Anledning, at dette i Virkeligheden ikke havde været Meningen med den imellem ham og hans Brodersøn truffe

Aftale, idet Meningen med denne var, at Adolf Møller først skulde have de 1.000 Kr. efter Komparentens Død som Vederlag for at forsørge Komparenten. De 150 Kr. som Adolf Møller uden Komparentens Vidende og Vilje har hævet paa Komparentens Sparekassebog den 12. Januar d. A. udgjøre en Del af de 1.000 Kr., som ommeldes i det af han i dag til Dommeren afleverede Forsørgelsesdocument; hvorimod de 100 Kr., som Adolf Møller ligeledes uden Komparentens Vidende og Vilje tilvendte sig, medens Komparenten forrige Aar laa paa Rønne Sygehus, ikke udgjorde nogen Del af de i Forsørgelseskontrakten ommeldte 1.000 Kr.

For Retten fremstod Adolf Hansen Møller, der blev foreholdt den af Mogens Peter Møller i Dag afleverede Forsørgelseskontrakt, hvorefter han forklarede, at han aldrig rigtig havde kjendt bemeldte Kontrakts Ordlyd. Da Mogens Peter Møller kom til Komparenten og bad om at maatte blive hos ham, lovede han Komparenten, at denne skulde have, hvad han efterlod sig, hvis han vilde sørge for ham (Mogens Peter Møller) til hans Dødsdag. Først senere blev Papiret oprettet, og da var det Mogens Peter Møller, der væsentlig selv bestemte Indholdet af dette. Komparenten gik, som det ogsaa fremgaar af hans tidligere Forklaring jo nok ud fra, at han ikke skulde have Mogens Peter Møllers Penge før efter dennes Død, men han troede paa den anden Side, at Pengene vare sikrede og at det ikke havde noget videre at betyde, at han tilvendte (sig) dem uden at spørge Mogens Peter Møller om Tilladelse dertil.

Derefter blev den under Nr. 5 fremlagte Daabsattest foreholdt Komparenten, som erkjendte, at samme vedrørte ham. Naar han tidligere har angivet sin Moders Navn at have været Hansine Jørgine Frederikke Kofoed, deror dette paa en Hukommelsesfejl. Paa Anledning forklarede Komparenten, at han tidligere havde haft en Skudsmaalsbog, men at denne var gaaet tabt, da Komparentens Faders Hus i Klemensker brændte for ca. 7 Aar siden. Det er rigtigt, naar den tidligere Komparent har forklaret, at de 100 Kr., som Komparenten tilvendte sig, medens Mogens Peter Møller laa paa Rønne Sygehus, ikke har hørt til de Penge, som Mogens Peter Møller havde til gode hos August Dalgreen. Oplæst. Vedtaget.

Mogens Peter Møller, der fremdeles var tilstede i Retten, bemærkede, at det efter Forsørgelseskontrakten paahvilede Adolf Møller at skaffe Komparenten Læge, Medicin og Oppasning i Sygdomstilfælde. Efter denne Bestemmelse burde Adolf Møller have afholdt Omkostningerne ved Komparentens Ophold paa Sygehuset. Disse Omkostninger havde Komparenten imidlertid selv afholdt. Oplæst. Vedtaget.

Adolf Hansen Møller erkjendte, at det af forrige Komparent nys anbragte forholdt sig rigtigt, men han bemærkede derhos, at forrige Komparent ved selv at betale bemeldte Omkostninger forringede de Efterladenskaber, som Komparenten skulde have. Oplæst. Vedtaget.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet.

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

(s. 118) **Aar 1889 den 6. August Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Vidner, hvor der foretoges:

Nr. 19/1889 Forhør i Anledning af en Anmeldelse fra Mogens Peter Møller om et imod ham begaaet Pengetyveri.

Dommeren fremlagde under

No 7 Afskrift af det af Mogens Peter Møller den 8. Mai d. A. fremlagte Document angaaende bemeldte Møllers Forsørgelse.

For Retten fremstod **fhv. Husmand Mogens Peter Møller, nu boende hos Slagter Peter Møller af Skrubbegaard i Olsker Sogn**, der blev foreholdt den fremlagte Afskrift af det af ham i Retten den 8. Mai d. A. fremlagte Document angaaende hans Forsørgelse. Med Hensyn til dette Document forklarede Comparenten i dag, at det allerede var hævet ved mundtlig Overenskomst mellem ham og Adolf Møller, før Comparenten forlod Sistnævntes Hus. Da Comparenten ifjor kom hjem fra Sygestuen, fortalte Adolf Møller ham, at han (Adolf Møller) havde forhørt sig hos en Fuldmægtig i Rønne, og at denne havde sagt, at Documentet ingen Retskraft havde. Adolf Møller smed Documentet hen til Comparenten, og denne tog det til sig og gjemte det. Ved samme Leilighed blev Adolf Møller og Comparenten enige om, at Comparenten skulle blive boende hos Adolf Møller og have sit Underhold hos ham, imod at Comparenten skulle erlægge en rimelig Betaling for Underhold m.m. Der blev ikke truffet en bestemt Overenskomst imellem dem, om hvor meget Comparenten skulle betale. Comparenten har ifølge sin tidligere Forklaring rigelig vederlagt Adolf Møller for sit Ophold i hans Hus. Comparenten fastholder den af ham tidligere nedlagte Erstatningspaastand. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod **Husmand Adolf Hansen Møller af Truskattehuset i Clemensker**, der blev foreholdt den fremlagte Afskrift af Documentet angaaende Mogens Peter Møllers Forsørgelse. Derefter blev han gjort bekendt med den af Mogens Peter Møller idag afgivne Forklaring om, at bemeldte Document var sat ud af Kraft ved en imellem ham og Mogens Peter Møller truffen mundtlig Overenskomst, og at der ved samme Leilighed var truffen en Overenskomst imellem dem om, at Mogens Peter Møller skulde blive (hos) Comparenten imod at erlægge Betaling for sit Underhold efter nærmere Bestemmelse. Comparenten erkjendte, at den af Mogens Peter Møller angaaende de trufne Overenskomster i dag givne Forklaring var rigtig, men han maatte fastholde, at den af Mogens Peter Møller forlangte Erstatning var for høi. Det forelagtes Comparenten, at han, naar Forsørgelseskontrakten var hævet, ikke havde nogen Anledning til at tro, at han kunde tage Mogens Peter Møllers Sparekassebog og hæve Penge paa den, da han jo ikke havde nogen som helst Ret til at komme i Besiddelse af de paa Bogen indestaaende Penge. Med Hensyn hertil svarede Comparenten, at han troede ikke at det havde videre at betyde, at han tog Pengene, da hans Farbroder havde lovet at hjælpe ham, naar han købte et andet Hus. Den af Comparenten tidligere i saa Henseende givne Forklaring fastholdt Comparenten som rigtig. Oplæst og vedtaget.

Mogens Peter Møller fastholdt ligeoverfor Adolf Hansen Møller, at han ingensinde havde lovet denne at forstrække ham med Penge, naar han købte et andet Hus. Overensstemmelse imellem Mogens Peter Møller og Adolf Hansen Møller i saa Henseende var ikke (at) opnaa. Oplæst.

Dommeren bemærkede, at han havde requireret Straffeattest for Adolf Hansen Møller i Bladet Politiefterretninger. De indkomne Attester vilde blive fremlagte under Justitssagen. Oplæst.

I Henhold til de fra Hasle Kjøbstad, Bornholms Nordre Herred og Hammershus Birk førte Strafferegistre attesterede Dommeren derhos, at bemeldte Adolf Hansen Møller ikke findes criminalitets tiltalt eller dømt under nævnte Jurisdictioner. Oplæst. De mødte aftraadte.

Forhøret sluttet.

Dom i No. 34/1889

Justitssagen: Actor Sagfører Petersen

contra

Tiltalte Husmand Adolf Hansen Møller af Clemensker Sogn

Fremlagt og afsagt i Nørre Herreds Extraret den 28. august 1889.

Ifølge Bornholms Ordre af 8de ds. tiltales under ovennævnte Sag Husmand Adolf Hansen Møller af Truskattehuset i Clemensker Sogn for Tyveri, eventuelt tillige for Bedrageri.

Ved Tiltaltes egen med det under Sagen i øvrigt Oplyste stemmende Tilstaaelse, er det godtgjort, at han har gjort sig skyldig i følgende Ulovligheder:

1. En Dag i Begyndelsen af Januar Maaned d. A. tilvendte Tiltalte sig en Nøgle, som laa i Lommen paa hans Farbroders forhenværende Husmand Mogens Peter Møllers Vest, som hængte paa Væggen i Tiltaltes Dagligstue og aabnede med Nøglen bemeldte Mogens Peter Møllers aflaaede Kiste, som stod i en anden Stue i Tiltaltes Hus, samt udtog af Kisten en Farbroderen tilhørende Contrabog med Bornholms Spare og Laanekasse i Rønne, hvorpaa han aflaaede Kisten og atter ubemærket lagde Nøglen i Farbroderens Vestelomme. Mogens Peter Møller laa i en Seng i Dagligstuen, medens dette passerede. Den 12. Januar d. A. rejste Tiltalte til Rønne og hævdede i Sparekassen 150 Kr. af Kontrabogens Paalydende (S.90), og efterat han var kommen hjem igen, tillistede han sig paa samme Maade som tidligere Nøglen til Kisten, aabnede denne og lagde Contrabogen deri, samt aflaaede Kisten og lagde Nøglen tilbage i Farbroderens Vestelomme. Tilvendelsen af Sparekassebogen og Pengene skete uden Mogens Peter Møllers Vidende og Vilje, og heller ikke efterat Tiltalte havde hævet Pengene, satte han sin Farbroder i Kundskab derom. Tiltalte har imidlertid til sin Undskyldning anført, at han ikke troede, at det havde Noget at betyde, at han tog Pengene, da hans Farbroder tidligere havde kovet at hjælpe ham med Pengene til købet af et Hus, og Tiltalte i Tillid dertil havde købt Truskattehuset, hvorhos Tiltalte har foregivet, at Grunden til, at han ikke bad Farbroderen om at laane sig Pengene var den, at Farbroderen var noget sær og vanskelig i Omgang, og Tiltalte frygtede for, at Farbroderen uagtet det givne Løfte skulde nægte at laane ham Pengene.

Mogens Peter Møller har nægtet at have givet Tiltalte Løfte om at laane ham Penge til Kjøbet af et Hus, men dog udtalt, at han, dersom Tiltalte havde bedt ham derom, maaske nok vilde have laant Tiltalte nogle Penge. De 150 Kr. har Tiltalte anvendt til Betaling af Gjæld og Skatter samt til Indkjøb af Livsfornødenheder.

2. I Begyndelsen af forrige Aar har Tiltalte endvidere fravendt førnævnte Mogens Peter Møller et Beløb af 100 Kr., som laa i en uafraaet Kasse, der hængte paa Væggen over Mogens Peter Møllers Seng. Tilvendelsen af disse Penge er ogsaa sket uden Ejerens Vidende og Vilje, og Tiltalte satte ikke Farbroderen, som den Gang laa som Patient paa Rønne Sygehus i Kundskab om, hvad han havde gjort. Da Mogens Peter Møller kom hjem fra Sygehuset og savnede de 100 Kr., erkjendte Tiltalte ligeover for ham, at han havde taget Pengene.

Mogens Peter Møller gjorde ikke den Gang videre Ophævelse derover, men skal efter hvad Tiltalte har anbragt og Mogens Peter Møller ikke har benægtet have udtalt, at Beløbet skulde komme til Afkortning i Betalingen for hans Ophold i Tiltaltes Hus. Tiltalte har brugt Pengene til Betaling af en Del løs Gjæld.

De af Tiltalte begaaede Ulovligheder findes begge at maatte anses for Tyverier. De af Tiltalte til hans Undskyldning anførte Omstændigheder, og den Omstændighed, at der tidligere imellem Tiltalte og hans Farbroder har været oprettet en Kontrakt, hvorefter Tiltalte skulde have en hans Farbroder tilhørende Kapital paa 1.000 Kr., hvoraf de under Nr. 1 nævnte 100 Kr. udgjorde en Del mod at forsørge Farbroderen for hans Livstid, hvilken Contract senere er hævet, kunne ikke berøve Handlingens Karakter af at være Tyveri.

Mogens Peter Møller har paastaet sig de stjaalne Beløb erstattede af Tiltalte med 250 Kr., og denne Paastand findes at maatte tages til Følge, idet den Omstændighed, at Mogens Peter Møller ikke fra Begyndelsen af havde tænkt paa at gjøre Ansvar gjældende mod Tiltalte for det under (No). 2 nævnte Penges Skyld ikke findes at kunne betage ham Retten til at erholde Erstatning for Pengene, da han dog ikke udtrykkeligt havde givet Afkald paa disse. Om Tiltalte har faaet tilstrækkelig Betaling for Mogens Peter Møllers Underhold, kan ikke komme til Afgjørelse under denne Sag.

Tiltalte er født i Clemensker Sogn den 27. September 1858, og som ikke er funden tidligere tiltalt eller straffet, vil for de af ham begaaede Tyverier være at anse skyldig efter Strfl. § 228 cfr. § 62 og findes hans Straf at burde bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Actionens Omkostninger derunder Salair til Actor Sagfører C. Petersen 12 Kr. og til Defensor Procurator Lund 10 Kr.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

THI KJENDES FOR RET

Tiltalte Husmand Adolf Hansen Møller af Truskattehuset i Clemensker Sogn bør straffes med Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage.

Saa bør Tiltalte ogsaa betale 250 Kr. i Erstatning til forhenværende Husmand Mogens Peter Møller af Clemensker Sogn samt udrede Actionens Omkostninger, derunder i Salair til Actor Sagfører C. Petersen 12 Kr. og til Defendor Procurator Lund 10 Kr.

Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Andreas Nørgaard

Stadfæstet af Højesteret den 4. December 1889.

Sag nr. 3. Tyveriet af Mogens Peter Møllers skindvest

(s. 209)

Aar 1889 den 7. November Eftermiddag Kl. 2 blev Bornholms Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af Undertegnede (s. 210) Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 53/89 Forhør i Anledning af, at svensk Arbeidsmand Johan Frederik Svensson sigtes for Tyveri.

Dommeren fremlagde under

Nr. 1 Rapport af 4 de ds. fra Fuldmægtig Brinck.

Det Fremlagte toges til Indlemmelse.

Den i rapporten Nr. 2 nævnte Hammer var tilstede i Retslokalet.

For Retten fremstilledes Anholdte, Stenhugger Johan Frederik Svensson, fri for Baand og Tvang. Efter at være foreholdt Rapporten Nr. 1 forklarede Anholdte, at han ikke havde taget den omhandlede Hammer for at stjele den, men at det havde været hans Hensigt at betale Mogens Peter Møller for den. Anmelderen Mogens Peter Møller boede, da Anholdte for ca. 5 Uger siden, formentlig den 7. October d. A., tog Hammeren hos Slagter Peter Møller i Skrubbekrak, hvor Anholdte ogsaa boede og fremdeles boer, naar han ikke er paa Arbeide. Søndagen før Anholdte tog Hammeren en Mandag Morgen, spurgte han Mogens Peter Møller, om han kunde laane Hammeren til Brug ved et Brolægningsarbeide paa Skrubbegaard i Clemensker. Dertil svarede Mogens Peter Møller ikke Andet end, at Hammeren var for klein til det Arbeide, men at han havde en større, som han kunde sælge til Anholdte. Dertil svarede Anholdte, at han ikke ville købe nogen Hammer, da han ikke havde Brug for den til andet Arbeide end det paa Skrubbegaard, og han desuden heller ikke havde Raad til at købe Hammeren. Mere blev der ikke talt om den den Sag dengang.

Da Anholdte den paafølgende Morgen gik hiemme fra for at begive sig hen til Skrubbegaard, tog han, skjønt han ikke havde faaet nogen Tilladelse dertil, Hammeren, som laa paa en Høvlebænk i Slagter Peter Møllers uafsaasede Lade, med sig og brugte den ved Brolægningsarbeidet paa Skrubbegaard i en 2 å 3 Dage, men fik senere en anden Hammer at bruge, da Mogens Peter Møllers Hammer viste sig at være for lille. Anholdte satte da Mogens Peter Møllers Hammer fra sig i Nordre Skrubbegaards Port, hvor Anholdte havde nogle Stenslagerredskaber staaende, og der har Hammeren staaet siden den Tid. Arbeidet paa Skrubbegaard varede i 14 Dage, og i den Tid laa Anholdte hver Nat hjemme hos Slagter Møller, hvor han i den Tid flere Gange talte med Mogens Peter Møller men Anholdte meddelte ikke denne, at han havde taget Hammeren og har heller ikke siden meddelt Mogens Peter Møller dette. Da Anholdte kom fra Skrubbegaard kom han til at Arbeide paa Landeveien i Ruthsker, Olsker og Rø Sogne, og ved dette Arbeide, som vil være færdigt paa Lørdag, har han siden været beskæftiget. Naar dette Arbeide er forbi, skal han til at slaa Sten for Jens Pihl paa Bolbygaards Grund og have sin Arbeidsplads i Nærheden af Skrubbegaard i Clemensker.

Quo ad Generalia forklarede Anholdte, at han var født i Ronneby i Sverig den 24. Juni 1860, og at han kom hertil Landet ved Sct. Hans Dags Tiden i 1886, uden tidligere at have været her i

Danmark. Anholdte havde først Høstarbejde paa Hallegaard i ca. 3 Maaneder, derefter gik han paa Dagleie fra Høst til Juletiden 1886 paa Bolbygaard i Clemensker, fra Julen 1886 og indtil 8. Juli 1887 arbejdede han som Stenslager hos Jens Madsen paa Frigaard i Ruthsker Sogn, fra 8. Juli til Slutningen af November eller Begyndelsen af December 1887 gik han paa Dagleie paa Sæderegaard i Clemensker Sogn, derefter arbejdede han atter omtrent 2 Maaneder paa Frigaard i Ruthsker Sogn, og derpaa gik han i Dagleie hos Olsen paa Duebjerg i Clemensker Sogn indtil Slutningen af April Maaned 1888. Siden den Tid har Anholdte med Undtagelse af 2 Maaneder i sidstafvigte Sommer, da han gik i Dagleie hos Stender paa Ladegaard i Clemensker Sogn, arbejdet som Stenslager og som Brolægger forskellige Steder paa Bornholm.

I den Tid af denne Arbejdsperiode logerede han hos Niels Hansen Jarberg paa Risbygaards Grund i Clemensker Sogn, naar han ikke havde Logis paa Arbejdsstedet. Juni Maaned iaar kom Anholdte til at logere hos Slagter Peter Møller i Skrubbekrak. Anholdte har i fjor en Gang været sat under Anholdelse heri Hasle paa Grund af Fuldkab, men han nægter sig tidligere tiltalt eller straffet. Anholdte har en Opholdsbog (s. 211), der beror hos Jens Madsen paa Frigaard i Ruthsker Sogn. Paa Anledning forklarede Anholdte, at den her tilstedeværende Hammer er den, som han har taget fra Mogens Peter Møller. Hammeren var noget beskadiget, da Anholdte tog den, men han er Skyld i, at den Revne, som da fandtes paa den ene Side af Hammeren, nu gaar helt igjennem den. Oplæst og vedtaget. Anholdte ført til Arresten. Forhøret udsat.

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

H. P. Hansen H. Andersen

(S.211) **Aar 1889 den 9. November Formiddag Kl. 10½ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 53/89 Forhør i Anledning af, at svensk Arbejdsmand Johan Frederik Svensson sigtes for Tyveri.

Dommeren bemærkede, at han havde ladet Anholdtes Opholdsbog afhente hos Jens Madsen paa Frigaard, og at Bogen var tilstede heri Retslocalet.

For Retten fremstod fhv. Husmand Mogens Peter Møller, boende hos Laurits Holm Østen for Risendalegaarden, 68 Aar gl., der efter at være foreholdt den under Nr. 1 fremlagte Rapport forklarede, at han savnede den i Rapporten nævnte Hammer for længere Tid siden, han kunde dog ikke opgive hvor længe siden. Efterat være blevet foreholdt, at Anholdte havde forklaret, at han havde taget Hammeren for ca. 5 Uger siden, erklærede Comparenten, at dette formentlig var rigtigt. Anholdte spurgte en Dag Comparenten, om han ikke kunde laane Hammeren, men denne Anmodning afslog Comparenten, hvorimod Comparenten tilbød Anholdte en Skovøxe til Købs, men den vilde Anholdte ikke købe. Anholdte har ingensinde meddelt Comparenten, at han havde taget Hammeren. Comparenten mener, at der ikke kan være Tvivl om, at Anholdte har havt til Hensigt at stjæle Hammeren. Denne var, da Anholdte tog den, ikke itu og den var efter Comparentens Mening dengang 2 Kr. værd. Comparenten blev derefter foreholdt den

tilstedeværende Hammer og erklærede, at det var den, hans Anmeldelse sigtede til. Comparenten ønsker Anholdte tiltalt og straffet for hans ulovlige Tilvendelse af Hammeren.

Den Revne Hammeren nu har, havde den ikke, da Anholdte tilvendte sig den. Comparenten paastaar sig Hammeren tilbageleveret samt tilkjendt 50 Øre i Erstatning fra Anholdte, da Comparenten mener, at det vil koste et saadant Beløb at faa Hammeren istandsat. Comparenten forklarede yderligere, at han i den Tid, han har boet hos Slagter Peter Møller, nemlig siden Foraaret iaar, har mistet en Skindtrøie, en Skindvest og 2 Sokker, hvilke Ting laa i Peter Møllers Slagtehus, som ikke var aflaaset. Comparenten savnede først Tingene, da han lod sit Tøi flytte fra Peter Møllers Hus hertil sit nuværende Logis. Comparenten ved ikke, om Anholdte har taget disse Ting, men har dog tænkt sig, at Anholdte ogsaa har begaaet dette Tyveri. Skindtrøien og Skindvesten anslaa Comparenten til en Værdi af 3 Kr. og Sokkerne anslaa Comparenten til en Værdi af 3 Kr. for den ene og 2 Kr. for den anden. Oplæst og vedtaget med den Bemærkning, at det beror paa en Feiltagelse, naar Comparenten til Rapporten Nr. 1 har opgivet, at den Mand, han bor hos, hedder Laurits Holm, idet Manden hedder Andreas Holm. Aftraadt.

For Retten fremstod Anholdte Johan Frederik Svensson, fri for Baand og Tvang. Anholdte fastholdt, at det ikke havde været hans Hensigt at stjæle den under Forhøret omhandlede Hammer. Han erkendte imidlertid, at han havde taget Hammeren uden Mogens Peter Møllers Vidende og Villie, og at han havde beholdt den i de ca. 5 Uger, der er forløben, siden han tog den, uden at han i den Tid havde foretaget noget som helst Skridt til at tilbagelevere den og uden at han i den Tid havde meddelt Mogens Peter Møller, at det var ham (Anholdte), der havde taget den. Efter at være foreholdt Mogens Peter Møllers Forklaring om, at Møller ligefrem havde afslaaet Anholdtes Anmodning om at laane Hammeren, benægtede Anholdte, at dette var rigtigt og fastholdt sin Forklaring om den Samtale, der fandt Sted imellem ham og Møller, før Anholdte tog Hammeren. Anholdte fastholdt, at Hammeren var lidt revnet allerede, da han tog den, men han erklærede derhos, at han var villig til at betale Møller den af denne fordrede Erstatning af 50 Øre.

Anholdte (s. 212) blev derefter spurgt, om han havde taget Mogens Peter Møllers Skindtrøie, Skindvest og 2 Sokker. Anholdte tilstod, at han en Dag, medens han arbejdede paa Skrubbegaard, tog en Skindtrøie og Skindvest, der laa i Slagter Møllers Slagtehus og iførte sig disse Klædningsstykker samt brugte dem 1 eller 2 Dage. Han tog Klædningsstykkerne, fordi det var koldt. Efter Brugen lagde han dem hen i Halmen i Slagter Møllers Stald, hvor Anholdte ligger om Natten, og hvor Anholdte selv har noget Tøi liggende. Han lagde ikke Skindtrøien og Vesten ned i Halmen for at skjule dem. Anholdte vidste ikke, hvem Tingene tilhørte, men han havde seet dem ligge i Slagtehuset i længere Tid og troede, at de vare smidte bort som ubrugelige. Det var ikke Anholdtes Mening at ville beholde Skindtrøien og Skindvesten; han vilde atter have lagt dem der, hvor han havde taget dem. Som Grund til at han ikke havde gjort det, angav han, at han gjerne kom saa sent hjem om Aftenen, at der var stænget for Porten til Slagtehuset. Da det foreholdtes ham, at Porten ikke var aflaaset, saa der ikke var Noget i Veien for, at han kunde have lagt Tingene tilbage, dersom det havde været hans Hensigt, paastod han, at der ofte stod Køer og Svin i Slagtehuset, og at han derfor ikke vilde aabne Porten dertil.

Anholdte nægtede bestemt at have taget de af Mogens Peter Møller savnede 2 Sokker. Anholdte foregiver, at han ingensinde havde seet disse Sokker. Anholdte foreholdtes den tilstedebragte Opholdsbog, som han erkendte for at være sig vedrørende. Han foregiver, at han den 7de ds. ikke

huskede rettere, end at han var født den 24. Juni 1860, men den i Opholdsbogen angivne Fødselsdag den 25. Juni 1860 er den rigtige. Anholdte paastod, at han havde arbeidet for Olsen paa Sædere-gaard fra den 8. Juli 1887 og ikke som af Olsen anført i Bogen fra den 8. August 1887. Naar Anholdte ikke siden han kom til Jens Madsen paa Frigaard i December 1887 har meddelt Af og Tilgang for Sandemændene, da er Jens Madsen Skyld deri, da han havde tilbageholdt Comparentens Opholdsbog. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **fhv. Husmand Mogens Peter Møller**, der ligeoverfor Anholdte fastholdt, at han ligefrem havde afslaaet Anholdtes Anmodning om at laane Hammeren, samt at Hammeren ikke var itu, da Anholdte tog den. Efter at være gjort bekendt med Anholdtes Forklaring om Skindvesten og Skindtrøien paastod Comparenten sig disse Ting tilbageleverede. Comparenten mener, at Anholdte har havt til Hensigt at stjæle disse Ting. Comparenten kan ikke troe andet, end at Anholdte vidste, at Vesten og Trøien tilhørte Comparenten, og han forlanger Anholdte tiltalt og straffet for, at han har ulovligt tilvendt sig disse Ting. Oplæst og vedtaget.

Anholdte Johan Frederik Svensson fastholdt sin Forklaring om, at Møller ikke ligefrem havde afslaaet hans Anmodning om at laane Hammeren, og om at Hammeren allerede var itu, da han tog den, og Overensstemmelse mellem Anholdte og Møller var ikke at opnå om disse Punkter. Oplæst og vedtaget.

Rettens Vidner vurderede den her omhandlede Hammer i dens nuværende Tilstand til 30 Øre. Oplæst.

Mogens Peter Møller fastholdt sin Forklaring om, at Hammeren efter hans Skjøn var 2 Kr. værd, da Anholdte tog den. Oplæst og vedtaget.

Anholdte erklærede paa Anledning, at Hammeren efter hans Mening ikke var mere værd end 1 Kr. 50 Øre dengang, da han tog den Oplæst og vedtaget.

Hammeren tilbageleveredes **Mogens Peter Møller** og denne aftraadte.

Dommeren afsagde derefter følgende Kjendelse:

Anholdte Johan Frederik Svensson er sigtet for Tyveri, og da det allerede oplyste bestyrker Sigtelsens Rgtighed, findes det for at sikre hans Tilstedeværelse nødvendigt at belægge ham med Varetægtsarrest.

Thi eragtes

Johan Frederik Svensson vil være at fængsle indtil videre. Kjendelsen oplæst. Arrestanten afført til Arresten.

(s. 214)

Aar 1889 den 13. November Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Poltoret sat og holdt paa Raadhuset i Hasle og administreret af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 5 i retsmødet)

Nr. 53/89 Forhør i Anledning af at svensk Arbeidsmand Johan Fredrik Svensson sigtes for Tyveri.

Dommeren fremlagde under

Nr. 3 Rapport af 11 de ds. fra Gendarm Nielsen, der toges til Indlemmelse saalydende.

Dommeren bemærkede, at den i Rapporten nævnte Skindtrøie og Skindvest var til stede i Retten.

For Retten fremstod **fhv. Husmand Mogens Peter Møller**, der gjort bekjendt med ovennævnte Skindtrøie og Skindvest derefter forklarede, at det var de ham fravendte Klædningsstykker, som her er tilstede. Skindvesten og Skindtrøien havde ikke lidt noget i den Tid, de havde været ude af Komparentens Besiddelse. Han paastaar sig disse tvende Ting tilbageleverede, men gjør ikke Fordring paa nogen Erstatning for Afsavnet af dem. Komparenten saa Skindklæderne ligge i Slagtehuset en 14 Dage á 3 Uger før han flyttede fra **Slagter Peter Møller** den 3,4 eller 5 November d. A. Saavidt Komparenten ved, havde Arrestanten ingen Klæder liggende i Halmen i Laden, hvor Arrestanten laa om Natten. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

For Retten fremstilledes **Arrestanten Johan Fredrik Svensson**, fri for Baand og Tvang. Arrestanten blev foreholdt den tilstedebragte Skindvest og Skindtrøie, som han erklærede for at være de tvende Klædningsstykker, som han havde sat sig i Besiddelse af og brugt en Dag i den Tid, han var paa Arbeide paa Skrubbegaard. Arrestanten paastod fremdeles, at han ligesaa lidt havde tænkt paa at tilvende sig Klædningsstykkerne som den Hammer, han tidligere havde sat sig i Besiddelse af. Denne Forklaring vedblev Arrestanten, skjønt det foreholdtes Arrestanten, at ikke blot den Omstændighed, at han havde undladt at lægge Klædningsstykkerne tilbage, der hvor han havde taget dem, men ogsaa den Omstændighed, at de vare stukne til Side i Laden bestemt tydede paa, at det havde været hans Hensigt at tilvende sig Klædningsstykkerne. Arrestanten erkjendte, at han ingensinde havde fortalt nogen, at han havde sat sig i Besiddelse af bemeldte Klædningsstykker, samt at han ikke havde haft nogenshelst Tilladelse til at sætte sig i Besiddelse af dem. Oplæst og vedtaget.

For Retten fremstod paany **fhv. Husmand Mogens Peter Møller**. Rettens Vidner vurderede Skindtrøien og Skindvesten til at have en Værdi af i alt 1 Kr. 50 Øre.

Arrestanten havde intet at indvende imod den af Retsvidnerne paa Vesten og Trøien satte Værdi, medens **Mogens Peter Møller** forment, at disse Klædningsstykker have en høiere Værdi.

Skindvesten og Skindtrøien tilbageleveredes derefter **Mogens Peter Møller**, som derefter aftraadte.

Arrestanten afførtes til Arresten. Oplæst.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet

Andreas Nørgaard

Retsvidner:

H. P. Hansen H. Andersen

(s. 220)

Aar 1889 den 21. November Eftermiddag Kl. 2 ¼ blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Hasle Thinghus af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede

Retsvidner, hvor der foretoges

Nr. 53/89 Forhør i Anledning af, at svensk Arbeidsmand Johan Fredrik Svensson sigtes for Tyveri.

For Retten fremstod **Gendarm Jens Nielsen af Bostationen*) i Hasle**, der, efter at Rapporten Nr. 3 var ham foreholdt, vedtog sammes Indhold som rigtig. Paa Anledning forklarede han yderligere, at Skindtrøien var stoppet saaledes op imellem Sengeklæderne over den Plads, hvor Arrestantens Seng var, at kun en Smule af den var synlig nedefra. Paa Stængetræerne laa der Foder. Vesten fandtes giemt imellem Væggen og Halmen i Laden paa en saadan Maade, at det var sandsynligt, at den var giemt forsætligt, idet der fandtes ca ½ Læs Halm ovenover den. Mellem Arrestantens Seng og det Sted, hvor Vesten fandtes, var der en Afstand af 1 Par Alen. Arrestantens Seng bestod blot af nogle Sengeklæder, som laa i Halmen. Ved Undersøgelsen fandtes der ogsaa nogle Arrestanten tilhørende Klæder, nemlig 1 Bluse, en Klædetrøie, 1 Skjorte og 1 Hue samt en Byldt med Lapper. Disse Ting laa alle i Halmen ved Fodenden af Sengen, men de laa alle i det øverste af Halmen, altsaa ikke saaledes begravede som Vesten. Slagter Peter Møller forklarede for Comparenten, at han ikke havde seet, at Arrestanten havde haft Skindtrøien og Vesten i sin Besiddelse eller at Arrestanten havde brugt Sokkerne. Oplæst og vedtaget. Aftraadt.

*) Læsningen er forelagt Hasle Lokalhistorie ved Richardt Vang-Olsen, der svarede ” I Hasle gamle rådhus fra 1855 var der Nørre Herreds Ting og Arresthus. Her var 4 enmandsceller og 1, hvor der kunne sidde 3 sammen. Arrestforvareren havde lejlighed på 1. sal. I stueetagen er der et lille rum, her har politi/gendarmere sikkert holdt til, jeg har hørt et sted, at de var 12 mand. Morgenstjernen står stadig ved trappen. ”Bostationen” har vel været det rum, hvor de holdt til.”

For Retten fremstilledes **Arrestanten Johan Fredrik Svensson**, fri for Baand og Tvang. Efterat Arrestanten var bleven alvorlig formanet til at følge Sandheden og foreholdt de mod ham talende Omstændigheder, indrømmede han, at det, da han havde taget Hameren uden Mogens Peter Møllers Vidende og Villie og havde beholdt den i de ca 5 Uger, der forløb, indtil hans Anholdelse uden at gjøre noget som helst Skridt til at tilbagelevere den og uden at sætte Mogens Peter Møller i Kundskab om, at det var Arrestanten, der havde taget Hammeren, jo nok kunde see ud, som om Arrestanten havde haft til Hensigt at tilvende sig og beholde Hammeren, men han forsikrede desuagtet, at han ikke havde haft en saadan Hensigt. Da Arrestanten spurgtes om, hvorfor han ikke havde tilbageleveret Hammeren, svarede han, at det skulde han nok have gjort, men han var ikke i stand til at anføre nogen Grund, hvorfor han ikke havde gjort det. Arrestanten forsikrede ligeledes, at det havde ligget udenfor hans Hensigt at tilvende sig Skindtrøien og Skindvesten.

Han erkjendte, at det var ham, der havde stoppet Skindtrøien op imellem Stængerne, og Vesten hen imellem Halmen og Væggen, men paastod, at der dengang han gjorde det ikke laa saa megen Halm paa Stænget som der gjorde dengang Trøien blev anbragt der, og at han ikke gjemte Vesten saa dybt nede i Hamen som den blev funden, men at der senere maa være bleven lagt (s.221) mere Halm over den. Dette er formentlig skeet ved, at Slagter Peter Møllers Kone har redet Arrestantens Seng og derved har rystet op i Halmen. Efterat Gendarm Nielsen paany var fremstaaet for Retten og havde forklaret, at det ikke saa ud til, at Arrestantens Seng nogensinde blev redet, og at det ikke var troligt, at Møllers Kone kom i Sædgulvet, hvor Arrestantens Seng var, da Halmen i Sædgulvet laa ca 1 Par Alen høiere end Logulvet, foreholdtes det Arrestanten, at hans Forklaring formentlig var usand, men han paastod, at hans Seng var redet om Aftenen, naar han kom hjem, og at det ikke var ham, der var Skyld i, at Vesten laa dybt nede i Halmen.

Arrestanten paastod i dag, at Grunden til at Vesten og Skindtrøien vare gjemte forskellige Steder, var den, at han ikke havde taget dem paa samme Tid, men havde brugt det ene Stykke længere end det andet. Arrestanten formodede, at Slagter Møller havde seet, at Arrestanten havde havt Skindtrøien paa. Arrestanten var i ethvert Fald vis paa, at Stenhugger Sven Olsen, der boer i Nærheden af Slagter Bidstrups Sted i Olsker, havde seet, at Arrestanten havde havt Skindtrøien paa, medens Arrestanten arbejdede paa Skrubbegaard. Dette anfører Arrestanten for at bestyrke sit Opgivende om, at Grunden til, at han har taget Trøien og Vesten virkelig var den, at han havde trængt til Klæder paa Grund af Kulden, og at han ogsaa havde brugt Klæderne paa den af ham angivne Tid, altsaa ikke havde taget dem for senere og navnlig i Vintertiden at bruge dem. Oplæst og vedtaget.

Arrestanten paany afført til Arresten. Forhøret udsat.

Politiretten hævet
Andreas Nørgaard

Retsvidner:
H. P. Hansen H. Andersen

(s. 221)

Aar 1889 25. November Kl. 11 blev Bornholms Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Thinghuset af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af undertegnede Retsvidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 2 i Retsmødet)

Nr. 53/89 Forhør i Anledning af, at svensk Arbeidsmand Johan Fredrik Svensson sigtes for Tyveri.

Dommeren fremlagde under

No. 4 Rapport af 22de ds. fra Gendarm Nielsen i Hasle.
No. 5 Afskrift af Arrestantens Opholdsbog.

Rapporten toges til Indlemmelse. Afskriften følger Forhørsudskriften.

Arrestanten Johan Fredrik Svensson fremstilledes for Retten fri for Baand og Tvang og blev gjort bekendt med Rapporten No. 4. Arrestanten fremholdt fremdeles, at han ikke havde havt til Hensigt at tilvende sig Mogens Peter Møllers Hammer, Skindtrøie og Skindvest, men at han kun havde taget dem til en bestemt Brug og havde undladt at tilbagelevere dem. Oplæst og vedtaget.

Dommeren bemærkede, at han i Bladet Politiefterretningen No. 137 for 12te d. M. havde requireret Straffeattester for Arrestanten, men at der ingen Attester vare modtagne, og at der saaledes Intet forelaa om, at Arrestanten tidligere var tiltalt eller straffet.

I Henhold til de for Bornholms Nordre Herred, Hasle Kjøbstad og Hammerhus Birk førte Strafferegistre attesterede Dommeren, at **Arrestanten Johan Fredrik Svensson** ikke findes criminalitets tiltalt eller straffet under nævnte Jurisdictioner. Oplæst. Forhøret sluttet. Arrestanten afført til Arresten.

Politiretten hævet
Andreas Nørgaard

Retsvidner:
H.P. Hansen H. Andersen

Sag nr. 4. "Mogens Peter Møller og de bortførte Køer."

(s. 37) **Dom**

i Sagen No 1/1887 Husmand August Dahlgren af Olsker ctr. Mogens Peter Møller, tidligere af Olsker, nu af Clemensker.

Fremlagt og afsagt i Nordre Herreds Ret den 22. Februar 1888.

Under nærværende Sag har Citanten Husmand August Dahlgren af Olsker Sogn paastaaet Indstævnte Mogens Peter Møller, der ved Sagens Anlæg boede paa den 2den Selveiergaards Lynglod i samme Sogn, men siden er flyttet til Clemensker Sogn, dømt til enten inden en passende kort Frist og med en daglig Mulkt at tilbagelevere Citanten i uforringet Stand 2de de Citanten tilhørende Køer, som Indstævnte egenmægtig har sat sig i Besiddelse af og disponeret over, eller at betale Citanten Køernes Værdi med 200 Kr. eller efter Rettens eller uvildige Mænds Skjøn tilligemed Renter af Erstatningsbeløbet med 5 Pct. aarlig efter Forligsklagens Dato den 9. December 1886 til Betaling skeer.

Citanten har endvidere paastaaet Indstævnte dømt til at betale en passende Bøde for sin lovstridige Fremgangsmaade, samt endelig til at betale denne Sags Omkostninger, derunder Sagførersalair, skadesløst eller med noget Tilstrækkeligt.

Indstævnte har paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og sig tillagt Sagens Omkostninger skadesløst eller noget Tilstrækkeligt og har endvidere paastaaet Citanten idømt Mulkt for unødigt Trætte.

Af Sagen femgaar, at Indstævnte i Foraaret 1885 solgte sin Eiendom Matr. No. 5 k m.m. i Olsker Sogn til Citanten, at der i det paa Eiendommen udstedte Skøde ikke blev optaget nogen Bestemmelse om Stedets Udbo og Besætning, samt at Indstævnte derefter forblev boende hos Citanten, indtil nogen Tid før Anlæggelsen af nærværende Sag, da han bortflyttede og medtog de under Sagen omhandlede 2de Køer.

Citanten har paastaaet, at det til Ejendommen hørende Udbo, deriblandt de 2de Køer medfulgte i Handelen, og at Ejendommen med Tilbehør siden har været i hans Besiddelse, medens Indstævnte har paastaaet, at han ikke ved Salget afhændede nogetsomhelst af sit Udbo og specielt ikke de 2de Køer til Citanten. Ligesom han ogsaa har benægtet, at de omhandlede Gjenstande nogensinde har været ude af hans egen og i Citantens Besiddelse.

For at godtgjøre sin Paastand har Citanten ført 3de Vidner, af hvilken det ene Husmand Jens Peter Jørgensen af Ruthsker Sogn, som er gift med en Datter af Indstævnte, har forklaret, at det, da den mundtlige Accord blev indgaaet mellem Sagens Parter om Salget og Købet af førnævnte Ejendom, ved hvilken Leilighed Vidnet var tilstede, vel ikke udtrykkeligt blev omtalt, at det til Ejendommen hørende Udbo og navnlig Kreaturerne skulde medfølge Handelen, men at Vidnet har det bestemte Indtryk, at dette var forudsat under Handelen. At det ogsaa i Virkeligheden forholdt sig saaledes, fremgaar, efter Vidnets Formening, deraf, at det udtrykkeligt blev bestemt, hvilke Gjenstande

Indstævnte skulde være berettiget til at medtage, hvis han engang bestemte sig til at flytte bort fra Ejendommen. Vidnet har nævnt de Gjenstande, som Indstævnte, saavidt Vidnet kunde huske, skulle være berettigede til at medtage ved Bortflytning, og imellem disse findes førnævnte Køer ikke, men Vidnet har ikke turdet nægte, at der kan have været enkelte andre Gjenstande med Hensyn til hvilke det samme skulde gjælde.

Det andet Vidne Sandemand H. A. Sonne i Ruthsker Sogn har forklaret, at det ikke var tilstede ved den mundtlige Accords Afslutning, men derimod ved Udstedelsen af Skjødet, som Vidnet affattede, og at Parterne ved den Leilighed meddelte Vidnet, at det var en Aftale imellem dem, at hele Udboet og Besætningen, herunder de 2 de Køer, overdroges til Citanten.

Paa dertil given Anledning har dette Vidne derhos forklaret, at det ifølge Vidnets Opfattelse var en ubetinget og endelig Overdragelse af Udboet og Besætningen, der fandt Sted, saaledes at Citanten skulde vedblive at være Eier af Tingene uden Hensyn til, om Indstævnte blev boende hos eller flyttede bort fra Citanten. At der ikke i det udstedte Skjøde blev optaget Noget om Besætningens Overdragelse skyldtes efter Vidnets Forklaring den Omstændighed, at det ikke altid i Skjødet anføres, hvilke Løsøre-gjenstande, der medfølge i Handelen. Dette Vidne har endvidere forklaret, at Citanten, da Skjødet var skrevet, spurgte Vidnet, hvorfor der ikke i Skjødet fandtes Noget om Besætningens Overdragelse, og at Vidnet dertil svarede, at det ikke var nødvendigt at optage Noget desangaaende i Skjødet, da Besætningen var Løsøregods, og der var Vidner tilstede.

Det tredje Vidne Arbejdsmand Laurits Peter Krak af Rønne har forklaret, at det overværede baade Afslutningen af den mundtlige Accord og Skjødets Udstedelse, og at Vidnet mindes, at det blev bestemt, at Ejendommens Kreaturbesætning skulde medfølge i Handelen og endvidere, at det var en Aftale, at Indstævntes Efterladenskaber ved hans Dødsdag skulde tilfalde Citanten, dersom Indstævnte forblev hos Citanten indtil sin Død. Vidnet har derhos udsagt, at de Gjenstande, som fulgte med i Handelen strax og ubetinget overdroges til Citanten.

Uagtet disse Vidners Forklaring har Indstævnte fastholdt sin Paastand om, at de under Sagen omhandlede 2de Køer ikke er blevne overdragne Citanten til Ejendom, hvilket efter Indstævntes Mening ogsaa fremgaar af Skjødet. Indstævnte har derhos villet gjøre gjældende, at Vidnerne ikke har opfattet Vilkaarene for Handelen rigtigt som Følge af, at der var Tale om, at Udboet og Besætningen, saalænge Indstævnte opholdt sig hos Citanten, skulde blive paa Stedet, og at Citanten skulde beholde Gjenstandene, dersom Indstævnte forblev hos ham til sin Død.

Ved de afgivne Vidneforklaringer, af hvilke de 2de sidste ere beedigede, findes det imidlertid at være tilstrækkeligt godtgjort, at de under Sagen omhandlede 2de Køer endeligt og ubetinget ere blevne overdragne Citanten til Eiendom. Da Indstævnte (s.38) som Følge heraf ved sin Bortflytning var uberettiget til at medtage Køerne, vil han være at dømme til at tilbagelevere dem til Citanten i uforringet Stand eller til i Mangel deraf at erstatte Citanten Køernes Værdi. Da Indstævnte har bestridt, at Køerne havde en Værdi af 200 Kr., vil det Beløb som Citanten skal have i Erstatning være at fastsætte af uvildige af Retten udmeldte to Mænd, dog ikke til over 200 Kr. Af Erstatningsbeløbet vil Indstævnte have at udrede Renter med 5 Pct. aarligt fra den 9. December 1886 at regne til Betaling skeer. Da det efter de afgivne Vidneforklaringer ikke er antaget, at Indstævnte ved Borttagelse af Køerne har handlet bona fide, vil der efter den nedlagte Paastand i

Henhold til Straffelovens § 116 være at paalægge ham en Bøde paa 20 Kr. til Statskassen, der i Mangel af fuld Betaling vil være at afsone med simpelt Fængsel i 3 Dage.

Endelig vil Indstævnte have at erstatte Citanten Sagens Omkostninger med 60 Kr.

Der vil være at forelægge Sagfører Petersen og Indstævnte Mogens Peter Møller, hver en Frist af 8 Dage fra denne Doms Afsigelse til at forsyne de i Retten henholdsvis den 2. Februar og 21. December f.A. fremlagte Indlæg fra dem med behørigt Stempel. I øvrigt foreligger der under Sagen ingen Overtrædelse af Stempelovgivningen.

THI KJENDES FOR RET

Indstævnte Mogens Peter Møller, nu af Clemensker Sogn, bør til **Citanten Husmand August Dahlgren af Olsker Sogn**, tilbagelevere ommeldte 2 de Køer i uforringet Stand eller i Mangel heraf til Citanten at betale et saadant Beløb, dog ikke over 200 Kr., som uvildige af Retten udmeldte Mænd maatte ansætte Køernes Værdi til, tillige med Renter af dette Beløb 5 Pct. aarlig fra den 9. December 1886 at regne, indtil Betaling skeer.

Saa bør Indstævnte til Statskassen at bøde 20 Kr., eller hvis denne Bøde ikke fuldt ud betales at hensættes i simpel Fængsel i 3 Dage.

Endvidere bør Indstævnte til Citanten betale Sagens Omkostninger med 60 Kr.

Der paalægges Sagfører Petersen i Rønne og Indstævnte hver en Frist af 8 Dage fra denne Doms Afsigelse til at forsyne de i Retten henholdsvis den 2. Februar og den 19. December f.A. fremlagte Indlæg fra dem med behørigt Stempel.

At efterkomme inden 15 Dage fra denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Andreas Nørgaard

Sag nr. 5. "Lundgrens Fogedforretning mod Sven Nilsson".

Hasle Byfoged Fogedprotokol for 1886-91

Aar 1887, den 10. Juni Eftermiddag Kl. 5 mødte Kongens Foged i sit Forfald med sin Fuldmægtig Aa. Nielsen

tillige med undertegnede Vidner paa **Husmand Sven Nilssons Bopæl paa 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker Sogn** for ifølge Begjæring af Husmand Pehr Lundgren i Clemensker at exekvere Nordre Herreds ordinaire Rets Dom af 18. Mai d. A., hvorved Rekvisitius er tilpligtet at betale 115 Kr. med Renter.

For Rekvirenten mødte Sagfører N.C. Olsen ved sin Fuldmægtig Sonne, der næst at fremlægge Udskrift af den paagjældende Dom, begjærede Rekvisitus affordret eller i Mangel af øieblikkelig kontant Betaling, Udlæg effectueret for følgende Summer:

- 1) Fordringens Grundstol med Omkostninger119 Kr. 63 Øre
- 2) Renter á 5 p.a. fra 7. Mai d. A. til Betaling skeer
- 3) Bestemmelse og Forkyndelse1 Kr. 64 Øre
.....121 Kr. 27 Øre
- 4) Denne Forretnings Bekostning:

Fogedens Arbeide.....6 Kr.
Bestemmelse 62 Øre
Bekræftelse..... 83 Øre
Justitsfond.....1 Kr. 49 Øre
Vidner..... 1 Kr. 33 Øre
Stempel..... 20 Øre

.....10 Kr. 47 Øre
Rekvirentens Sagførers Møde 6 Kr.

..... I alt 137 Kr. 74 Øre.

Rekvisitus Sven Nilsson var personlig tilstede og blev affordret det ovenfor opgjorte Beløb, som han imidlertid erklærede sig ude af Stand til at betale enten i det Hele eller for andet.

Som Følge heraf bestemmes efter Rekvisitti Stævning den ham tilhørende Eiendom: Jordlodderne Matr. Nr. 175 K af Clemensker Sogns Udmark af Hartkorn 2 My Fjerdingskar 2 $\frac{3}{4}$ Album og Matr. Nr. 82 ai af Olsker Sogns Udmark af Hartkorn 3 Fjerdingskar tilligemed alle derpaa staaende Bygninger med deres muur- og nagelfaste Appertinentier og Eiendommens Besætning bestaaende af 1 Hest, 2 Køer og 3 Faar med Lam samt dens Inventarium bestaaende navnlig af 1 Eenspænder - Fjedervogn og 1 Hest Arbeidsvogn, hvilken Eiendom af Vidnerne vurderedes til 4.000 Kr.

Endvidere:

2 Gæs af Værdi..... 3 Kr.

2 Høns.....1 Kr. 60 Øre
1 Kalkunsk Høne med Kyllinger 3 Kr.

Flere Løsøreffekter vidste Rekvisitus ikke at opgive udenfor det ham tilhørende ubetydelige Indbo, som Vidnerne, efter at have taget samme i Øiesyn, erklærede ikke at have en Værdi af 60 Kr. stemmende med Rekvisitusens derom nedlagte Paastand blev der dernæst dekretet Udlæg til Forauktionering i det ovenfor bestemte til Fyldestdiørelse af den ovenfor opgjorte Fordring med videre stævne.

Udlæget og dets Retsvirkning ankyndiggjort Rekvisitus. Under Forbehold af Enhver mulig bedre Ret blev Forretningen sluttet.

Vidner: for Requirerenten/ Olsen

Aa. Nielsen

Niels Peter Nielsen
A. Kaas

Fuldmægtig

Dom
i Gjæsteretsagen No. 21/1887

Sagfører N. C. Olsen i Rønne som Mandatarius for Husmand Pehr Lundgren af Clemensker Sogn
contra
Husmand Svend Nielsen af 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker Sogn.

Fremlagt og afsagt i Nordre Herreds Ret den 18. Maj 1887.

Under nærværende Sag har Klageren Sagfører N. C. Olsen som Mandatarius for Husmand Pehr Lundgren i Clemensker Sogn paastaaet indklagede Husmand Sven Nilsson boende paa 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker tilpligtet at betale 115 Kr., som Indklagede skylder Klagerens Mandant ifølge et Gjældsbevis af 28. Januar d. A. stor 100 Kr. og i Bytte paa et Seletøi, tillige med Renter af de 115 Kr. á 5 % p.a. fra 7. Maj d. A. til Betaling sker, samt denne Sags Omkostninger skadesløst.

Indklagede har erkjendt, at han har forpligtet sig til at betale Klagerens Mandant det i Stævningen anførte Beløb, men han har desuagtet paastaaet sig frifunden for Klagerens Tiltale under denne Sag, idet han har anbragt, at han er bleven narret af Klagerens Mandant ved Indgaaelsen af den Hestehandel, hvorfra de 100 Kr. af det paanævnte Mellemværende hidrøre. Til Støtte for sit Anbragte i saa Henseende har Indklagede anført, at Klagerens Mandant havde opgivet, at de Heste, som Indklagede tilbyttede sig, vare 12 og 15 Aar gamle, medens Hestene i Virkeligheden vare henholdsvis 27 og 22 Aar gamle samt at de derhos begge viste sig ubrugelige til Kjørsel, skjønt Klagerens Mandant overfor Indklagede havde udtalt, at Hestene var til at kjøre med.

Da Klageren har benægtet Rigtigheden af Indklagedes Anbringender og Indklagede ikke har ført noget Bevis for dem, vil Klagerens Paastand være at tage til Følge, dog kun saaledes, at Sagens Omkostninger i Medfør af Forordning af 6. August 1826 bestemmes til 4 Kr. 63 Øre.

Under Sagen foreligger der ingen Overtrædelse af Stempellovgivningen.

Thi kjendes for Ret

Indklagede Husmand Svend Nielsen af 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker Sogn bør til Klageren Sagfører N. C. Olsen i Rønne som Mandatarius for Husmand Pehr Lundgren i Clemensker betale det paaklagede Beløb 115 Kr. med Renter heraf 5 % p.a. fra den 7. Maj d. A. til Betaling sker, samt denne Sags Omkostninger med 4 Kr. 63 Øre.

Det dømte at udrede inden 3de Solemærker efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Andreas Nørgaard

Sag nr. 6: Mogens Peter Møllers broder sætter ild på sit hus

DC-174 Hasle Byfoged

1874-1910 Extraretsdokumenter 1874-1901

Dom i Justitssagen Sagfører J. L. Olsen
Contra

Arrestanten Mogens Hansen Møller med Tilnavn Wingel

Afsagt den 8. Juli 1882.

Ved Amtets Decret af den 19 fm er **Arrestanten Mogens Hansen Møller med Tilnavnet Wingel** sat under Tiltale for Brandstiftelse og er Sagens Omstændigheder følgende:

Søndagen den 4 fm om Eftermiddagen efter, at Arrestanten var hjemkommen fra Østerlarsker i beruset Tilstand, og efter at han forgiæves havde opfordret sin alene i Huset værende Søn Adolf til at forlade samme, besluttede han for at faa Sønnen ud af Huset sig til at brænde det af, og han gik derfor ind i Huset og med nogle Svovlstikker, han havde i Lommen, tændte han en Lue i et Rum i det nederste Hjørne af Huset, hvor der var lidt Lyng over Stænget, satte Luen til Lyngen, hvorved denne øieblikkelig antændtes og forplantede sig over hele Huset. Han gik nu ind i Dagligstuen, tog et Brød og en Trøie og begav sig derefter uden for Huset, hvor Sønnen sad og slog Steen, og fortalte derefter til ham og de Tilstedekomende, at han saaledes selv havde sat Huset i Brand.

Huset, der var gammelt og faldefærdigt, var ikke assureret ligesaa lidt som Indboet eller Sønnens Klædninger i Huset. Indboet og Sønnens Klædninger var under Sagen ansatte til en Værdi af 10 Kr for hver, og Sønnen har frafaldet Krav paa Erstatning.

Arrestanten er under Undersøgelsen vedbleven med den af ham afgivne Tilstaaelse om selv at have paasat Ilden, hvilket ogsaa stemmer med, hvad der i øvrigt er oplyst. Som Motiv til sin Gjerning har han vedblivende anført, at det var for at skille sin Hustru og deres Fællessøn Adolf fra hinanden, idet han sigtede dem for at have legemlig Omgang med hinanden.

Rigtigheden af denne Sigtelse er bestemt benægtet af de Paagjældende, og der er ikke fremkommet det ringeste til Bestyrkelse af samme, ligesom Arrestanten heller ikke har kunnet fremføre Noget til sammes Begrundelse, men har indskrænket sig til stedse at udtale, at det nu engang var hans faste Tro.

Arrestanten er, efter hvad der er oplyst og almindelig bekjendt om ham, en til Drik i høi Grad forfalden Person, der mangfoldige Gange har været anholdt og straffet, og det er oplyst om ham, at han Ugen før Branden stadig havde været svirende eller som han selv betegner det har været ”passende fuld”, ligesom han ogsaa i Gjerningsøjeblikket, og da han blev anholdt og samme Aften fremstillet i Forhør, var beruset. Men han udsiger selv, at han meget godt vidste, hvad han sagde og gjorde, og Rigtigheden heraf maa ogsaa ansees (for) oplyst.

Arrestanten har vedholdende fastholdt, at han kun havde det af ham anførte Motiv til sin Gjerning og han har navnlig benægtet at have havt til Hensigt at skade Sønnen ved at foranledige, at dennes Klæder opbrændte eller at han har havt til Hensigt, at Ilden fra hans Huus skulde forplante sig til 2 Nabohuse liggende øst og vest for samme i en Afstand af 100-200 Alen, idet han netop vil have betænkt, at Vindretningen var saaledes, at der ingen Fare var for disse Huse, hvilket ogsaa er oplyst var Tilfældet.

Under disse Omstændigheder, hvor Arrestanten saaledes har sat Ild paa sit eget uforsikrede Huus og Eiendele og hvor nogen foregiven retsstridig Hensigt ikke kan paavises og Erstatning er frafaldet af Sønnen, findes Arrestantens Forhold ikke at kunne henføres under noget Lovbrud, der medfører Straf, og Arrestanten, der er født i Clemensker den 19. Juli 1827 og gjentagne Gange straffet for Eiendomsindgreb og for Vold, findes derfor at burde frifindes for Actors Tiltale, dog at han udreder samtlige af Auctionen flydende Omkostninger, derunder Salair til Actor og Defensor, Sagfører Olsen og Cancelliraad Procurator Eriksen, hvis Sagførelse har været forsvarlig, 15 Kr til Første og 10 Kr til Sidste.

Thi kjendes for Ret

Arrestanten Mogens Hansen Møller med Tilnavn Wingel har for Actors Tiltale i denne Sag fri at være, dog at han udreder alle af Actionen flydende Omkostninger, derunder i Salair til Actors Sagfører J. L. Olsen 15 Kr. og til Defensor Cancelliraad Procurator Eriksen 10 Kr.

At efterleve under Adfærd efter Loven

Christian Gregersen

Sag nr. 7. ”Slagsmålet mellem Mogens Peter Møller og Sven Nilsson på Hasle landevej”

Aar 1879 den 22. November, Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Byfogedkontoret i Hasle af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor der foretoges Forhør i Anledning af, at **Mogens Peter Møller af Olsker** havde anmeldt, at han var bleven overfaldet paa Hasle Landevej.

Dommeren bemærkede, at **Mogens Peter Møller** afvigte Onsdag Aften Kl. 5 havde indfundet sig paa Politikontoret blodig og forslaaet i Ansigtet og havde anmeldt, at **Husmand Sven Nielsson af Clemensker** havde overfaldet ham paa Landevejen og slaaet ham med en Sten og derefter var bortløbet. **Møller** havde mistet sin Pengepung, hvori var en Snes Kroner, men uden at han vidste, om han havde tabt dem eller om **Sven Nilsson** havde taget dem.

Dommeren foranledigede derefter **Møller** sendt til herværende Læge for at forbindes, og Betjenten havde derefter senere fulgtes med **Møller** til Gjærningsstedet, i Nærheden af hvilket blev funden hans Pengepung med iværende 15 Kroner. Endnu bemærkede Dommeren, at **Møller** var en Del beruset. Han fremlagde en Attest fra **Læge Sørensen** af 19 de ds. saalydende.

Fremstod efter Tilsigelse **HusmandMogens Peter Møller, Husmand af 1ste Selveiergaards Grund i Olsker**, 57 Aar gl., der sidste Onsdag havde truffet sammen med Sven Nilsson hos Pedersens Enke, hvor de sammen nød en Del Snapse, og hvor han laante Sven Nilsson 50 Øre. Derfra gik de ind til Mikkel Jensens Enke, hvor de ligeledes nød nogle Snapse, og hvor Sven Nilsson tog fat i hans Pengepung, hvorved der spildtes nogle (Mønter) paa Gulvet. Han samlede dem imidlertid op og gjemte dem i sin Portemonai, som han stak i sin Buxelomme. Da Sven Nilsson gjorde Støj og Sang, opfordrede Enken dem til at forlade Lokalet, men Sven vilde have Bajersk Øl, og da Comparenten ikke vilde indlade sig herpaa, viste Sven ham en 2 Krone, og Comparenten sagde da, at naar han havde Penge, saa var det bedst, han betalte ham de 50 Øre, hvortil Sven svarede, at han nok skulde faa sin Betaling.

De fulgtes nu op ad Veien, og da de vare komne et kort Stykke op paa denne Side af Frigaards Bakken, slog Sven ham, uden at han havde den fjerneste Anelse derom med en Sten i Øiet, saa at han faldt om og besvime, og da han kom til sig selv, mærkede han, at Sven sad på Ryggen af ham og havde Haanden indenfor Comparentens Buxesmække, og Comparenten greb nu i sin Lomme og tog sin Pengepung og kastede den tilside. Han kom nu op, og Sven greb nu en Sten og kastede efter ham, som løb ad Hasle til, og ramte ham i Hasen, saa at Huden afskravedes.

Comparenten begav sig derefter til Politikontoret og anmeldte det forefaldne, hvorefter han blev sendt til Lægen og blev vasket og tilset, og senere paa Aften(en) fik han Betjent Holm med en Lygte (med) paa Vejen, og ved Gjærningsstedet fandtes han Pengepung i Grøften med 15 Kr., som vare de Penge, han havde mistet. Endnu udsiger han, at Sven Nilsson under Overfaldet ikke talte et Ord.

Han begjærer ham tiltalt og straffet for hans Forhold imod ham. Han tilføier, at Forholdet skete i Skumringen, det var ikke mørkt, der var ingen andre Folk paa Veien, han tror nok, at Sven var endel drukken. Oplæst.

Forhøret udsat. Retten hævet.
Chr. N. Gregersen

Vidner

Carl Petersen Steffen Brier

(S.31)**Aar 1879 den 3. December, Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen** i Hasle af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor Forhøret i Anledning af Overfaldet paa Mogens Peter Møller fortsattes:

Fremstod efter Tilsigelse **Sven Nilsson**, født i Quarnby i Hoby Sogn i Sverrig, 30 $\frac{3}{4}$ Aar gl., nu Husmand paa 13. Selveiergaards Lynglod i Clemensker, der formanet til Sandhed blev foreholdt den af Mogens Peter Møller afgivne Forklaring, han benægtede imidlertid sammes Rigtighed, idet han udsiger, at han den paagjældende Dag havde været sammen med Møller og drukket nogle Snapse, først hos Pedersens Enke, derefter hos Bløcher og sidst hos Mikkel Jensens Enke. Derfra vare de gaaet i Mørkningen hjemad sammen, men lidt udenfor Hasle, da de gik og talte sammen, fik

Comparenten pludselig et Slag med en Stok i Hovedet af Mogens Peter Møller. Comparenten sank til Jorden, og Møller bibragte ham endnu et Par Slag over Skulderen med Stokken. Comparenten kom saa op, og han og Møller kom nu sammen. Noget efter kom de fra hinanden, og Comparenten flygtede saa, men blev forfulgt af Møller, som raabte, at han vilde Stene ham ihjel. Han nægter at have slaaget Møller med Stenen.

(s.32) Foreholdt af hviken Grund han ikke anmeldte Overfaldet, hvis det var gaaet til, som han forklarer, for Poltiet, udsiger han, at han maatte flygte fra Møller, og at han ikke vidste, at han skulde melde det. Han nægter at have laant Penge af Møller eller have forsøgt paa at vilde tage Penge fra ham, hverken i Mikkel Jensens Enke, tidligere eller paa Landevejen. Han udsiger, at han og Peter Møller vare svirende begge to. Oplæst.

Fremstod efter Tilsigelse Mogens Peter Møller af Olsker, af 1 ste Selveiergaards Grund i Olsker, 57 Aar gl., der formanet til Sandhed forklarede, saaledes som i Forhøret af den 22 f.M. anført. Han blev confronteret med Sven Nilsson, for hvem Møllers ommeldte Forklaring gjentoges og oplæstes, men Sven benægtede sammes Rigtighed og han fastholdt sin Forklaring. Sven Nilsson paastod, at de Saar og Stød Møller har faaet, har han faaet, mens de laa og tumlede paa Jorden.

Dommeren fremlagde en af Læge Sørensen udstedt Attest af 19de f. M. der foreholdtes saavel Møller som Sven Nilsson. Sidstnævnte bemærker, at Stødet i Øiet maa Møller have faaet ved at støde sig paa Stenene paa Veien. Han brugte ingen Sten til at værges sig med og kastede ikke med Sten.

Sven Nilsson tilbød at betale Lægeregningen paa 7 Kr. og 5 Kr. i Mulkt til Politicassen og Mogens Peter Møller erklærede, at han var tilfreds med denne Ordning af Sagen og frafaldt videre Undersøgelse.

Retten sat.

Sag nr. 8. "Injuriesagen mellem Sven Nilsson og J. C. B. Christiansen".

(s.33) **Aar 1879 den 10. December Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat og holdt paa Raadstuen i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedenstaaende Retsvidner, hvor der foretoges (JER sag nr. 3 i retsmødet)
Injuriesagen Jens Christian Bergen Christiansen af Olsker contra Husmand Sven Nilsson af Clemensker

Parterne mødte paa Foranledning. Klageren fremlagde Indklagelse af 3de ds. med Fortsættelse af 8de ds. Forlig blev forsøgt og indgaaet derved, at Indklagede forpligtede sig til under Executionstvang inden 8 Dage at betale Klageren 10 Kr., hvorved han betalte Halvdelen af (de) jur(idiske) Omkostninger contant. Forliget oplæst og ratihaberet samt bekræftet ved Underskrifter.

Sven Nilsson

J.K.B. Kristiansen

Sag nr. 9. "Mogens Peter Møller mishandler sin kone".

Fra Hasle Byfoged. Domsprotokol 1874-87. Bd. 1-108.

(s. 63) **Prokurator Petersen ctr. Mons eller Mogens Peter Møller af Olsker**

Afsagt inden Nordre Herreds Extraret den 14. Februar 1879.

Under nærværende Sag tiltales ifølge Amtets Actionsordre af 21. Januar d. A. Mons eller Mogens Peter Møller af Olsker for at have mishandlet sin Hustru og er Tiltalte saavel ved egen Tilstaaelse som ved det i Sagen i øvrigt Oplyste tilstrækkelig overbevist om at have gjort sig skyldig i dette Forhold og er Sagens Omstændigheder følgende:

Den 13. December f. A. var Tiltalte geraadet i Strid og Slagsmaal med nogle hos ham logerende svenske Arbeidsmænd i Anledning af, at En af disse ikke kunde betale, hvad han skyldte, hvorfor Tiltalte vilde sikre sig Betalingen ved at tilbageholde noget af de Andre Arbeidsmænds Tøj. Under dette Sagsmaal geraadede Tiltalte, der efter, hvad der er oplyst, vel havdee nydt en Del Brændevin, men dog ikke mere end at han vel vidste, hvad han foretog sig, i den hæftigste Vrede og gebærdede sig som rasende, og da Svenskerne havde forladt Huset og medtaget deres Tøj, beskyldte han sin

Kone for at have udleveret Tøiet til Svenskerne, og da hun nægtede dette, greb han en Tyrepidsk, der er bragt tilstede og befunden at have en Længde af ca. 1½ Alen og en Tykkelse i Gennemsnit af ca. ¾ Tomme, hvorved han gjenempryglede sin Kone dels udenfor Huset og dels inde i Huset og varede Pryglingen efter Konens Angivende ca. 1 Times Tid. Konens Mishandling udenfor Huset blev bemærket af Peter Olsen, Eier af den til Huset stødende Gaard, Styggegaarden, saavel som af Svenskerne og en Husmand, der havde været tilstede under Slagsmaalet, og paa Gaardeierens Opfordring løb nu disse Mænd tilbage for at redde Konen, hvorfor Tiltalte vendte sig imod dem og forfulgte dem med en Øxe, saa at de maatte vende tilbage, hvorefter Tiltalte atter begav sig til sit Hus og fortsatte Pryglingen af Konen, og da Tiltalte, efter at Naboerne havde indfundet sig hos ham og søgte at stifte Fred, udstedte Trusler om yderligere Mishandling af Konen, forlod denne Huset og anmeldte Sagen for Politiet.

Ifølge den af Districtslæge Danckell foretagne Undersøgelse af Konen, fandtes Huden over hele Rygfladen af hendes Krop fra Nakken indtil midt over Lænderne samt over hele Yderfladen af begge Overarmene med Undtagelse af 2 høirøde Striber at være mørkeblaa, for en stor Del ensformigt dog ogsaa flammet, saaledes som almindeligt ses ved begyndende Fordeling af underløbet Blod, ligesom der forefandtes Ømhed ved Tryk paa flere Steder. Derimod antog Lægen ikke, at der er foraarsaget blivende Skade for Konens Helbred.

Tiltalte har vedgaaet at have behandlet sin Kone, med hvem han har været gift i 32 Aar og med hvem han endnu levede sammen, saaledes som anført, men han har strax og vedblivende gjentaget, at det var sket i Hidsighed, og at han bitterlig har fortrudt sin Gjerning, ligesom han bønlig har bedet Konen om Tilgivelse, hvorimod Konen paa sin Side bestemt har vedlagt Begjæring om hans Afstraffelse og Først ved Forhørets Slutning er gaaet i Forbøn for ham med Tilføiende at det nok er muligt, at hun ved den paagjældende Lejlighed har svaret ham noget Trodsig.

Tiltalte er født i Clemensker den 17. April 1820 og har været straffet som følger:

ved Højesterets Dom af 3. Mai 1851 for respectstridigt Forhold og Vold imod Foresatte med 8 Aars Tugthusarbeide, hvilken Straf ved Kgl. Resolution af 16. Mai 1851 blev formildet til 4 Aars Forbedringshusarbeide.

ved Nordre Herreds Politiretsdom af 4. November 1857, stadfæstet ved H.R. Dom af 21. Maj 1858 med en Bøde af 15 Rdl. for uberettiget Krohold.

ved H.R. Dom af 2. April 1867 med en Mulkt af 6 Rdl. eller 3 Dages simpelt Fængsel for Forstyrrelse af Veifreden,

og derhos er Tiltalte ved H.R. Dom af 9. April 1861 bleven frifunden for Actors Tiltale i en mod ham anlagt Sag for Vold, ved hvilken han ved Nordre Herreds Extraretsdom af 11. Februar 1861 var bleven anset med 2 Aars Forberingshusarbeide.

For det af Tiltalte udviste Forhold, hvorved han atter har lagt sit voldsomme og ustyr(lige) Sind for Dagen, vil han ikke kunne undgaa at anses efter Straffelovens § 202 cfr. § 57, og findes Straffen under Hensyn paa den ene Side til den langvarige og raa Vold imod hans i Samliv med ham levende Kone, og at han oftere har været straffet for Vold, og paa den anden Side, at han har fortrudt sin Gjerning, som han har begaaet, da han paa Grund af Slagsmaal og Nydelse af Brændevin var i høj Grad i Affect, og som det synes tirret af Konen, der har nedlagt Forbøn for ham, passende at kunne ansættes til Fængsel paa Vand og Brød i 3x5 Dage, hvorfor han vil have at udrede alle af denne

Action lovligt flydende Omkostninger, derunder i Salair til Actor og Defensor, Procurator Petersen og Sagfører Wimmer, hvis Sagførelse har været forsvarlig 10 Kr. til hver.

Thi Kjendes For Ret

Tiltalte Mons eller Mogens Peter Møller bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 3x5 Dage, derhos vil han have at udrede alle af den Action lovligt flydende Omkostninger, derunder i Salair til Actor og Defensor, Procurator Petersen og Sagfører Wimmer 10 Kr. til hver. At efterkommes under Adfærd af Loven.

C.N. Gregersen

(s.278)

Aar 1878 den 17. December Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Hasle Raadstue af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor det førnævnte Forhør fortsættes

Dommeren bemærkede, at han igjen havde ladet **Mogens Peter Møller** anholde og at han igaars Aften Kl. 2 (var) bleven indsat i Varetægtsfængsel i Hasle Arrest.

Ligeledes havde Dommeren foranlediget Møllers Kone undersøgt af Distriktslæge Danckell, hvis Erklæring af D.D. fremlagdes saalydende.

Fremstod **Anholdte Mogens Peter Møller** løs og ledig der formanet til Sandhed, 57 Aar gl. **Huusmand paa 1. Selveiergaards Parcel i Olsker**, forklarede, at i Fredags Eftermiddag, da 3 Svenskere, der i Anledning af et Veiarbeide havde logeret hos ham 5 á 6 Dage ikke kunde betale deres Ophold tog Komparenten deres Tøi til Sikkerhed for Betalingen, men Svenskerne overfaldt ham nu og kastede store Sten imod ham og ind i Huset, og da han nu trak sit Gevær, tog Per Mikkelsen det fra ham og hans Gevær blev nu fuldstændig slaaet itu uden at han veed af hvem. Svenskerne gik nu derfra sammen med Per Mikkelsen og da hans Kone fortalte ham, at hun havde smidt Svenskernes Tøi udenfor blev han iilsindet og han greb nu sin Tyrepisk, hvormed han gennempryglede hende.

Han blev foreholdt Distriktslægens Attest mod hvilken han Intet havde at erindre. Han erklærer grædende, at han bitterlig fortryder, at han har pryglet sin Kone, at det er slaaet i Hidsighed, at han gjerne vil bede hende om Forladelse og (at) han aldrig skal slaa hende mere.

Han udsiger endnu, at en af Svenskerne med en Kniv skar ham over Næsen, som blødte stærkt, og Saaret er endnu ikke lægt. Han ved ikke, hvem det var, der tilføiede ham dette Saar. Oplæst, ratihaberet.

Fremstod **Peder Mikkelsen**, 42 Aar gl., **Huusmand paa 3. Vornedesgaards Grund i Olsker**, der formanet til Sandhed, forklarede at i Fredags Formiddag havde han faaet at vide, at Veiinspektøren med hvem han ønskede at tale angaaende Betaling for noget Arbeide, kom til Møller den Dag i Anledning af Veiarbeide. Han gik derfor ind til Møller og imellem 11-12 kom Inspektøren og

Entreprenør Stahr. Folkene fik imidlertid ingen Betaling og da nu en af dem Johan ikke kunde betale Møller for Kost og Logis vilde Møller tage de andre Svenskeres Tøi til Sikkerhed for Betaling, hvad disse ikke vilde finde sig i. Komparenten tilbød at stille Sikkerhed for Betalingen, men det vilde Møller ikke gaa ind paa, hvorimod Møller løb ind og greb sit Gevær og truede med at skyde dem. Komparenten ilede, efterat Møller var løbet ud efter en af Svenskerne og raabte, at han vilde skyde ham, nu til og tog Geværet fra ham. Der var Knaldhætte paa, men om der var Skud i veed han ikke. Møller tog nu en Stok og slog en Svensker Johan med, hvorpaa Svenskeren Johan tog en Steen og slog Møller med i Ansigtet, og det er af dette Slag, at Møller har Saaret paa Næsen. Kniv blev der ikke brugt. De andre Svenskere- han kjender ikke deres Navne- slog nu ogsaa med Steen efter Møller og ind i Huset.

Da Komparenten havde taget Geværet fra Møller og skudt Fængelhættene af, leverede han det til Møller eller Kone og Møller løb nu ud med det paa Landeveien mod Svenskerne, men disse tog det fra ham og slog det itu, uden at han ved, hvem der gjorde det. Da Komparenten derefter gik derfra, saa han fra den nærliggende Styggegaard, at Møller pryglede (s. 279) sin Kone, og Peter Olsen, Eieren af Styggegaard anmodede ham derefter om at gaa hen til Møller og forhindre det, men da Komparenten kom derhen truede Møller med at slaa hans Haand itu, dersom han kom paa hans Grund, og Komparenten gik nu derfra, men han saa, at Møller vedblev at prygle sin Kone med en Stok eller som han senere har hørt med en Tyrepisk. Videre har Komparenten ikke seet.

Komparenten tilføier endnu, at der var 4 Svenskere hos Peter Møller og under Slagsmaalet kom endnu Sven Olsson til. Oplæst, ratihæbet.

Fremstod derefter Johan Haagensen, 30 Aar gl., fra Ingelstad i Sverrig, for Tiden i Arbejde hos Entreprenør Stahr, der formanet til Sandhed forklarede, at han nogle Dage havde logeret hos Peter Møller og kom til at skylde ham 1 Kr. 50 Øre, som han ikke kunde betale, før han fik Penge af Stahr, og uagtet han lovede at betale om Søndagen derefter blev Møller aldeles rasende og truede med Knive og Slag.

Komparenten og hans Kammerater, navnlig Lars Nielsen, Sven Persson og Per Mortensson gik nu ud af Huset. Møller kom efter dem med et Gevær og sigtede efter en af dem, hvorfor Komparenten løb til og tog Geværet fra ham og kastede det hen ad Veien, saa det gik itu. Møller tog nu en stor Stok for at slaa med, og Komparenten tog nu ogsaa den fra ham, men da Møller atter fik fat i en Stok og slog en tilstedekommande Kammerat Sven Olsson med den, uagtet denne ikke havde gjort det mindste, greb Komparenten en Sten og slog Møller med, at han saa ud (til) at bløde. Møller gik nu hjem og greb en Øxe og ilede med den ud paa Landeveien. Imens var Lars gaaet ind i Huset og havde taget sit Tøi, som Møller vilde tilbageholde.

Komparenten og hans Kammerater gik nu op ad Landeveien og saa nu, at Møllers Kone kom løbende ud af Huset ud i Haven og Komparenten saa, at han slog hende (med) mange Slag formentlig (med en) Stok og hørte hende skrig, han antager, at han saa ham slaa hende over 10 Minutter. Styggegaardsbonden Peter Olsen, der stod ved sin Gaard, opfordrede dem til at gaa tilbage og hjælpe Konen, og Komparenten og Kammeraterne gik nu atter hen til Huset og først, da de kom derhen, hørte Møller op med at slaa hende, som støttede sig op ad Væggen.

Møller kom nu imod dem med en Øxe, hvorpaa de kastede Steen imod ham, dog uden at ramme ham, hvorefter han blev nødt til at gaa ind i Huset. De gik nu derfra, men da de var kommen noget derfra, kunde de atter høre Konen skrig, de gik derefter til Per Mikkelsen og derefter hver til sit. Komparenten benægter bestemt at have brugt Kniv.

Fremstod Lars Nilsson, 25 Aar, fra Melby i Sverrig, i Arbeide hos Entreprenør Stahr, der formanet til Sandhed, forklarede, at da han havde betalt Møller i Fredags, hvad han skyldte for sit Logis nemlig 2 Kr. og forrige Komparent Johan kom til at skyldte Møller 1 Kr. 50 Øre eller 75 Øre blev Møller som rasende og vilde tilbageholde Komparenten og Sven Perssons Tøi, uagtet at de Intet skyldte. Da de nu vilde have deres Tøi, begyndte Møller at slaa til dem, hvad Per Mikkelsen forhindrede, hvorefter Møller løb ind i Forstuen og hentede sit derstaaende Gevær og kom ind med det med Hanen spændt og Fænghætte paa og truede med det. De gik nu udenfor ved Gavlen, og der sigtede Møller paa Per Mortensson og Sven Persson. Per Mikkelsen ilede nu til og greb Geværet og skjød Fænghætten af, og Møller rev da Komparentens Frakke itu, hvorefter Komparenten og Kammerater gik op ad Landeveien. Sven tog sit Tøi med, men Komparenten kunde ikke faa sit for Møller. Denne kom nu ud med Bøssen og vilde slaa med den, hvorpaa Johan Haagensen tog den fra ham og slog den i Veien, saa den gik itu.

Da nu Sven Olsson, der var kommen tilstede, sagde til Møller, at han ikke saadan maatte slaa, greb Møller en Stok ved Gavlen af Huset og slog Sven Olsson med den paa Kinden, saa den blødte. Johan Haagensen tog nu en Sten og slog Peter Møller paa Næsen (s. 280), saa at den blødte. Denne løb saa ind i Stuen og hentede sit Tøi. Møller sprang nu efter en Stok og løb efter dem, men de løb nu bort. Komparenten og Kammeraterne saa nu, at Møller pryglede sin Kone. Han forklarede derpaa derom ganske som forrige Komparent, hvis Forklaring derom derfor blev oplæst og af ham ratihaberet. Han ansætter den Skade hans Frakke har lidt til 3 Kr., hvilken han paastaar sig erstattet af Peter Møller. Oplæst, ratihaberet.

Fremstod derefter Sven Persson, 45 Aar gl., fra Melby i Sverrig, i Arbeide hos Entreprenør Stahr, der formanet til Sandhed, forklarede, at han i Fredags Middag var hos Peter Møller, de vare 4 i det Hele, og der blev drukken et Par Pægle Brændevin, men ingen af dem var fulde. Peter Møller drak noget mere, da en Mand kom for at betale 4 Kr., med hvem han drak nogle Snapse, men i øvrigt kunde det ikke medføre, at Møller var fuld. Komparenten betalte Møller, hvad han skyldte for Kost i 3 Dage, men da Johan Haagensen ikke fik Penge af Stahr, kom denne til at skyldte Møller 1 Kr. 50 Øre. Komparenten vilde stille sine Støvler til Sikkerhed, men Møller blev saa rasende og truede dem alle med Prygl og løb ind og hentede sit Gevær, om Hanen var spændt, ved han ikke. Per Mikkelsen tog Geværet fra ham og skød Fænghætten bort. Komparenten havde taget sit Tøi med ud. Da Møller nu løb op ad Landeveien efter dem med Geværet, tog Johan Haagensen det fra ham og slog det itu og da Møller nu med en Stok slog til Sven Olsson paa Kinden, saa han blødte....

(s. 290)

Aar 1879 den 6. Januar blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvorved

Forhøret af Mogens Peter Møller fortsættes.

Dommeren fremlagde:

1) H.R.s Dom af 2. April 1867, hvorefter Mogens Peter Møller for Vold imod Trediemand er anseet med 6 x 5 Dages Fængsel (paa Vand og) Brød.

2) Politiretsdom af 10. Juli 1867, hvorefter han for Forstyrrelse af Veifreden er ikkendt en Bøde af 6 Rigsdaler til Politicassen eller 3 Dages simpelt Fængsel, hvilken Fængselsstraf han har udholdt.

3) Straffeattest fra Byfogeden i Rønne af den 31. December 1878

Do fra By- og Herredsfogeden i Nexø af den 2. Januar 1879

Do fra Herredsfogeden for Vester Herred af den 2. Januar 1879.

Dommeren bemærkede derhos, at Mogens Peter Møller ifølge den fremlagte Høiesteretsdom af 2. April 1867 endvidere tidligere ved Krigsretsdom af 3. April 1851 for Vold har været anseet med 8 Aars Tugthuusarbeide, der ved kgl. Resolution af 26 samme M. formildedes til 4 Aars Forbedringshuusarbeide og medtog at han ligeledes for Vold har været dømt ifølge H.R. Dom af 9. April 1861, men at Acterne i disse Sager, der formentlig beror ved H.R. og som er requirede ved Amtet endnu ikke er modtagne og som derfor senere vilde blive ham foreholdt.

Dommeren attesterede derhos, at Mogens Peter Møller i Aaret 1870 har været Anholdt som Fængslet for Brandstiftelse og i Aaret 1877 som sigtet for Tyveri uden at der imidlertid blev beordret Action imod ham, men i øvrigt findes han med Undtagelse af de Domme ved Stadsretten, der er gaaede forud for H.R.s Dommen af 9. April 1861 og 2. April 1867 samt den requirede Politiretsdom af 10. Juli 1867 ikke oftere tiltalt, dømt eller straffet ved Hasle Kjøbstad, Nordre Herreds eller Hammershus Birks Jurisdiktioner.

Mødte efter Tilsigelse **Mogens Peter Møller**, der formanet til Sandhed først udsiger, at han kun har været straffet en Gang ifølge Krigsretsdom, men paa nærmere Forhold vedgaar, at den ovennævnte ham nu foreholdte Dom var ham angaaende, hvorved han bemærkede, at han ved H.R. Dom af 9. April 1861 blev frikjendt, hvorimod han ved Stadsretsdommen var anseet med 2 Aars Forbedringshuusarbeide.

Paa Forhold udsiger han, at han antager, at der var Knaldhætte paa Bøssen, da han gik med den ud, han blev gjort bekjendt med Svend Olssons Forklaring, men han benægter sammes Rigtighed, navnlig at han skulde have paasat Knaldhætte, var der nogen paa, mener han, at det hidrører fra, at Bøssen havde staaet ladt med Fænghætte paa i nogen Tid. Han nægter, at han havde nogen Pung med Fænghætte, idet han havde disse gjemt i en Æske, og denne havde han ikke med sig eller paa sig ved den anførte Leilighed.

Han udsiger endnu, at han fortryder sin Behandling af sin Kone, og at den var fremkaldt ved, at han var kommen i en oprørt Stemning ved Svenskernes Behandling af ham. Oplæst. Vedtaget.

(s. 291) Fremstod **Mogens Peter Møllers Kone, Karen Marie Møller**, der forberedt til Sandhed udsiger, at hun har tilgivet sin Mand og derfor ikke ønsker ham straffet for hans Forhold imod hende, hun tilføiede at det gjerne kan være, at hun ved den paagjældende Leilighed har svaret sin Mand meget storsnudet og at dette har foranlediget, at han pryglede hende. Han her lovet for

Fremtiden, at behandle hende ordentligt. Hun har ingen Meen nu af de Slag som han paaførte. Oplæst. Vedtaget.

Fremstod paany **Mogens Peter Møller**, der formanet til Sandhed blev foreholdt sin Kones Forklaring. Han udsiger hertil, at han har fortrudt at have behandlet hende som han gjorde og saa lover han for Fremtiden at afholde sig fra enhver Mishandling af hende og at behandle hende paa en ordentlig Maade.

Dommeren bemærkede, at Sven Olsson var tilsagt til Møde i dag, men at Tilsigelsen ikke var naaet frem, da han, efter mundtlig Meddelelse fra Harald Mogensen af Rutske, i hvis Arbeide han hidtil havde været, havde forladt dennes Arbeide forinden Tilsigelsen og hans Opholdssted nu ikke vidstes.

Forhøret udsat.

(s. 295) **Aar 1879 den 18. Januar blev Nordre Herreds Politiret sat paa Byfogedkontoret i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedennævnte Vidner, hvor der foretoges

Forhøret over Mogens Peter Møller continuerede

Dommeren reassumerede Forhøret, idet han bemærkede, at han efterat det under den 6 te ds. var sluttet til Beskrivelse havde fra By- og Herredsfogeden i Svaneke modtaget de Mogens Peter Møller vedrørende tidligere citerede og overgaaede Domme, horaf det blandt andet fremgik, at han havde opgivet sit Fødselsaar og Dag urigtigt, saa at det havde været nødvendigt at requirere nye Straffeattester for ham.

Dommeren fremlagde derefter:

Daabsattest for ham hvorefter hans fulde Navn er Mons Peter Møller født den 17. April 1820 udstedt den 14. Januar d. A.

Straffeattest fra Byfogeden i Rønne af den 13, d. M.

Do fra By- og Herredsfogeden i Nexø af den 13. d. M.

Do fra Dommeren i Svaneke af den 14 d. M.

Do fra Herredsfogeden for Vestre Herred af den 15 d. M.

Alle fra Tiden efter 2. April 1867 og erklærede Dommeren derfor, at bemeldte Møller med Undtagelse af, at han ved Nordre Herreds Politiretsdom af 10. Juli 1867 for Forstyrrelse af Veifreden har været ikjendt en Bøde af 6 Rigsdaler til Politikassen samt 3 Dages simpelt Fængsel, hvilken sidste Straf, han har udstaaet, ikke siden H.R. Dommen af 2. April 1867 har været tiltalt, dømt eller straffet ved Hasle Kjøbstads, Nordre Herreds eller Hammershus Birks Jurisdiktioner.

Endvidere fremlagde Dommeren:

1) Krigsretsdom af 3. Mai 1851 hvorefter bemeldte Møller for respectstridigt Forhold og Vold imod Foresatte har været anseet med 8 Aars Tugthusarbeide, hvilken Straf ved kgl. Resolution af 26 Mai 1851 blev formildet til 4 Aars Forbedringshuusarbeide. Hvilken Straf han har udstaaet.

2) Nordre Herreds Politiretsdam af 4. November 1857, hvorved han for uberettiget Krohold ikjendtes en Mulkt af 15 Kr. til Politikassen, stadfæstet ved Overretsdom af 21. Mai 1858.

3) Nordre Herreds Extraretsdom af 11. Februar 1861, hvorefter han for Vold blev ikjendt en Straf af 2 Aars Forbedringshuusarbeide, hvilken Dom ifølge Udskrift af H.R. Domsprotocol ved H.R. dom af 9. April 1861 forandredes derhen, at han frifandtes for Actors Tiltale.

4) Nordre Herreds Extraretsdom af 19. Januar 1867, hvorefter han for Vold og Overtrædelse af Straffelovens § 210 blev ikjendt en Straf af 1 Aars Forbedringshuusarbeide og til Sikkerhedsstillelse, hvilken Dom ved H.R.s Dom af 2. April 1867 forandredes derhen, at han ikjendtes en Straf af 6 x 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

og 5) fremlagdes paany Nordre Herreds Politiretsdom af 10. Juli 1867, hvorefter han for Forstyrrelse af Veifreden har været anseet med en Mulkt til Politicassen af 6 Kr. eller 3 Dages simpelt Fængsel.

Endnu bemærkede Dommeren, at nævnte Møller saavel før som efter H.R.s Dom af 2. April 1867 gjentagne Gange har været anholdt som mistænkt for forskellige Forbrydelser uden at der dog er fremkommet saa meget mod ham, at der er beordret Tiltale imod ham.

Endnu bemærkede Dommeren, at Møller i en under den 27. December 1860 fremlagt Daabsattest, kaldes Mogens Peter Møller, ligesom ogsaa hans Skudsmaalsbog lyder paa Navnet Mogens, medens han i den nu fremlagte Daabsattest, kaldes Mons, men da Fødselsaaret og Dag samt Forældrenes Navne herved er eens i begge Attester er det utvivlsomt at Attesterne omhandler samme Person.

Mødte **Mogens eller Mons Peter Møller** efter Tilsigelse og efter at være formanet til Sandhed, blev han foreholdt de fremlagte Attester og Domme, hvilke han erklærede som rigtige og sig Vedkommende. Han udsiger, at hans rette Navn er Mogens Peter Møller, men at han i daglig Tale kaldes Mons Peter Møller.

Paa Forhold udsiger han, at han ikke oftere har været tiltalt, dømt eller straffet end som ovenfor angivet.

De fremlagte Attester og Domscita tages til Vedfølge. Oplæst, ratihaberet.

Mogens Peter Møller dimitteret.

Forhøret sluttet.

Retten hævet.

Vidne

J.P. Holm

Sag nr. 10. "Mogens Peter Møller inviterer til blodbal".

(s. 296)**Aar 1879 den 21. Januar Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Byfogedkontoret i Hasle** af den Ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Vidner, hvor der for Retten mødte **Jørgen Peter Olsen, Eier af Styggegaard i Olsker Sogn**, 49 Aar gl., der formanet til Sandhed forklarede, at igaar medens at Comparenten var fraværende paa Auktionen ved Store Hallegaard, var **Husmand Mogens Peter Møllers Kone** kommet hen til Comparentens Kone for at advare hende om, at **Møller** havde truet med at ødelægge, det vil sige dræbe først Comparenten og derefter sin Kone og endelig sig selv og sine Kreaturer, hvilket Comparentens Hustru meddelte ham ved hans Hjemkomst. Comparenten boer omtrent 300 Alen fra **Mogens Peter Møller** og da **Møller** er bekendt for sin Voldsomhed og er almindelig frygtet for samme, er Comparenten bange for, at han skal gjøre Alvor af sin Trussel.

I Lørdags Aftes, da Comparenten var kommen fra Rønne, var **Mons Peter Møller** 4 Gange paa Comparentens Bopæl og sidste Gang Kl. 10 om Aftenen, saa Comparenten den Gang slukkede Lyset og ikke vilde lukke op. **Møller** vilde absolut have ham med Hjem til sig, men da Comparenten

kunde se, at han saa forvildet ud, turde Comparenten ikke gaa med. Comparenten havde hørt af sin Kone, at Møllers Kone igaar fortalte hende, at Møller havde slebet sin Øxe og at Meningen med Indbydelsen i Lørdags var, at Møller vilde overfalde Comparenten med denne. Han begjærer derfor Foranstaltninger trufne til Sikkerhed for sit og Konens Liv og Eiendom. Oplæst.

For Retten fremstod derefter **Engelline Kirstine Olsen, forrige Comparents Kone**, 44 Aar gl., der behørigt forberedt forklarede, at igaar Eftermiddag mellem 1 og 2 var Mons Peter Møllers Kone kommet ind til hende, hvis Mand var fraværende, hvorimod hendes Svigerfader Ole Jørgensen var tilstede, og Møllers Kone begyndte da med at sige, at det var godt, at Comparentens Mand ikke var kommen hjem til dem i Lørdags, thi Møller havde sagt, at det skulde blive et blodigt Gilde, og at han skulde modtage Comparentens Mand og Svigerfader med sin slebne Øxe. Møller havde ogsaa truet sin Kone, og hun sagde hun kunde takke Stenberg, som havde været der en Del om Natten, for at hun ikke blev ødelagt den Nat. Ligesom hun ogsaa fortalte, at Møller havde pryglet hende, efterat Forhøret angaaende hendes Mishandling var bleven sluttet i Hasle. Møllers Kone fortalte, at han hver Dag truede hende paa Livet og endnu igaar havde sagt, at det var hendes sidste Levedag. Konen havde derfor sagt, at hun ingen anden Udvej havde end at tage sig selv af Dage eller lade sig slaa ihjel af sin Mand, men at hun dog forinden vilde advare Comparenten om, at Møller havde sagt, at han vilde hævne sig paa Comparentens Mand, og at han nu ikke brød sig om, hvordan det gik ham. Paa Comparentens Spørgsmaal, at de saa vel kunde risikere, at Møller brændte Gaarden af, svarede Konen, det troede hun ikke, fordi de saa kunde komme levende ud af Gaarden, og Møller netop traktede dem efter Livet.

Endnu tilføjer Comparenten, at i Lørdags Eftermiddags, da Møller var paa Gaarden i hendes Mands Fraværelse for at indbyde denne til at komme hjem til sig, havde Møller sagt til hende, der stod ved Dammen, at han nok skulde forblive paa sin Eiendom i flere Aar endnu, men Comparenten og hendes Mand skulde ikke komme til at bo længe i deres Eiendom, thi der skulde falde en ”Knyst” som de ikke havde ventet.

Paa Dommerens Forespørgsel, hvad der forstodes ved en ”Knyst”, svarede Comparentinden, at hun ikke selv forstod det Udtryk, men at Ordet ”Knyst” nok ellers betyder Slag. Oplæst.

Forhøret udsat

Retten hævet
C.N. Gregersen

Vidne
J.P. Holm

(s.298) **Aar 1879 den 23. Januar Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedenstaaende Retsvidner, hvor

Forhøret i Anledning af Jørgen Peter Olsens Anmeldelse mod Mogens Peter Møllers Trusler fortsættes.

Mødte efter Tilsigelse **Mogens Peter Møllers Kone Karen Marie**, 48 Aar gl., **af Olsker**, der behørigt forberedt blev gjort bekendt med, at hun vil have at afgive Forklaring som Vidne. Betydningen heraf blev hende forholdt, hvornæst Edsformaning blev oplæst for hende og Straffen for Mened hende betydet, hvornæst hun forklarede, at i Løverdags (den 18de ds.), da hendes Mand var i Hasle til Forhør i Anledning af den Undersøgelse, der var rettet imod ham for Mishandling af hende, var han kommen Hjem Kl. ca. 4 om Eftermiddagen. Han var da aldeles gal, men ikke drukken. Ved sin Indtræden sagde han til hende: "Iaften skal der være Bal, jeg har bedt alle Styggegaardsfolkene, men det skal være et Blodbal. Det er det sidste Bal vi holde, for i morgen lever Ingen af os længere." Dette gjentog han flere Gange og tilføiede, at han ogsaa vilde bede **Anders Steenberg** og gik derfor ud for at hente ham. **Steenberg** kom da i Mørkningen. Manden var gjentagne Gange henne for at faa Styggegaardsfolkene hen til sig, men disse vilde ikke, og sidste Gang var det Kl. 10 om Aftenen, men da vilde Folkene paa Gaarden ikke lukke ham ind.

Manden skjældte og truede hende, mens **Steenberg** var der med at "ødelægge" hende, hvorved hun forstaar, at tage Livet af hende, idet han har tilføiet, at det turde Ingen gjøre ham Noget fra. Hun har været saa fortvivlet, at hun har tænkt paa at tage Livet af sig, hun mener, at dersom **Steenberg** ikke var bleven der Natten imellem Løverdags og Søndag- han blev til Kl. 4 Morgen - vilde Manden have gjort Ulykke paa hende. Manden var vred paa **Jørgen Peter Olsen af Styggegaard**, fordi denne har vidnet imod ham i Forhøret angaaende hans Mishandling af hende, og Manden har sagt, at det er **Jørgen Peter Olsens** Skyld, at de nu blev fattige, og han har gjentagne Gange sagt, at han nok skal hævne sig paa **Jørgen Peter Olsen**, naar han traf ham, uden at han dog har angivet noget om Maaden, hvorpaa han vilde hævne sig.

Om Søndagen laa Manden mest hele Dagen, om Mandagen gik Manden paa Arbeide, men forinden gav han hende en paa Snuden. Hun udsiger, at han saaledes oftere i den senere Tid slaar hende. Om Middagen om Mandagen gik hun over til Styggegaarden for at høre, hvorledes Manden havde været om Løverdagen. Hun traf **Olsens Kone** og Svigerfader, hvorimod **Olsen** var i Rønne. De svarede, at han havde været gal. Hun fortalte nu, at han (har) været heel gal hjemme, og at det var en Lykke, at de ikke var kommen Hjem til ham, da han havde sagt, at der skulde være Blodbal og at han vilde ødelægge dem alle sammen. Ligeledes fortalte hun (vedrørende) **Jørgen Peter Olsen**, at hendes Mand havde truet med at hævne sig paa ham, og **Olsens Kone** yttrede da, at de ikke turde sove om Natten, da de jo kunde risikere, (at) Manden brændte Gaarden af. Komparenten husker ikke, at hun svarede noget dertil. Hun tilføier endnu, at Manden har sin Øxe og Høtyv stedse staende ved sin Seng. Oplæst, ratihaberet og aftraadt.

Fremstod efter Tilsigelse, **Anders Hansen Steenberg**, 63 Aar gl., (s. 299) **Husmand paa 2. Selveiergaards Fortoug i Olsker**, der behørigt forberedt og efter at Edsformaning var oplæst for ham og Straffenfor Mened betydet, forklarede, at **Mogens Peter Møller** var kommen til ham i Løverdags Eftermiddag i Mørkningen og bad ham gaa med Hjem. Møller sagde, at han havde bedt Styggegaardsfolkene og at de vilde tage et Slag Kort. Komparenten gik nu med Hjem og **Møller** var gjentagne Gange ovre for at faa Styggegaardsfolkene over, men de vilde ikke. **Møller** talte aldeles ikke om, at han vilde tilføie Styggegaardsfolkene noget ondt, heller ikke var der noget Skjældsmaal imellem **Møller** og Kone(n), men da **Møller** var blevet noget svirende bad Konen Komparenten om at blive, til det var gaaet over. Komparenten blev da til over Midnat. De spillede Kort og drak nogle Sapse og de gik en længere Tour sammen over Lyngen mod Clemensker for at se, om Komparentens Svigersøn var kommen godt Hjem, da han havde været svirende. Komparenten

udsiger, at han nok følte, at Møller sagde til sin Kone, at hun maaske ikke blev Kone i Huset i mange Dage, men hvad, han mente dermed, ved han ikke. Oplæst og ratihaberet.

Fremstod derefter **Mogens Peter Møllers Kone, forrige Komparentinde** med hvem **Anders Hansen Steenberg** konfronteredes. Steenberg udsagde, at Møller var svirende den paagjældende Aften og Nat, medens Konen nægter det. Steenberg indrømmede, at Konen talte om, at hun vilde tage Livet af sig, men at han forsøgte at Tale hende til rette, men i øvrigt var Overensstemmelse ikke at opnaa. Oplæst og ratihaberet.

Fremstod **Jørgen Peter Olsen af Styggegaard i Olsker**, 49 Aar gl., der efter behørigt forberedt gjentager sin den 21de ds. afgivne Forklaring, der blev oplæst for ham og af ham ratihaberet. Komparenten udsiger, at hans Fader, der var tilsagt til Møde i dag, paa Grund af Sygdom ikke har kunnet give Møde.

Fremstod derpaa **Engelline Kirstine Olsen, forrige Komparents Hustru**, 44 aar gl., der efter behørigt forberedt gjentog sin i Retten den 21 de ds. afgivne Forklaring, der blev oplæst for hende og paany ratihaberet.

Fremstod derefter **Mogens Peter Møller, Husmand af 1. Selveiergaards Parcel i Olsker**, 48 Aar gl. (sic !), der behørigt forberedt, nægter at have truet eller pryglet sin Kone, siden Forhørene om hendes Mishandling var paabegyndt. Han nægter ligeledes, at han har truet Jørgen Peter Olsen paa Liv eller Eiendom. Han blev foreholdt den af hans Kone afgivne Forklaring, men benægter bestemt sammes Rigtighed. Han nægter at have talt om noget Bal eller Blodbal eller at vilde ødelægge Jørgen Peter Olsen eller dennes Eiendom, og han tilføier, at han ingen Grund havde dertil. Han vilde om Løverdagen have Styggegaardsfolkene, hvem han hidtil havde omgaaedes godt, Hjem til sig for at spille en Mousel med dem og med Anders Steenberg. Han nægter, at han var fuld den Aften eller at han da har truet sin Kone, ligeledes nægter han, at han i Mandags har slaaet sin Kone, før han gik til Auctionen. Oplæst og ratihaberet.

Mogens Peter Møller blev konfronteret med sin Kone, der saa og fremstod, og som gjentog sin Forklaring for ham. Denne blev derhos oplæst og ratihaberet af hende, men **Møller** benægter ganske sammes Rigtighed med Hensyn til de Ord og Trusler, der tillægges ham mod Jørgen Peter Olsen og imod sin Kone, og Overensstemmelse var ikke at opnaa. Dog indrømmede han, at det nok kan være, at han har sagt til hende, at hun ikke blev længe i Huset, men hans Mening dermed var den, at han agtede at sælge Huset, og ikke (vidste) med Konen, naar hun ikke vilde blive hos ham. Oplæst og ratihaberet.

Derefter fremstod **Jørgen Peter Olsen**, der blev foreholdt, at der ikke er fremkommet videre til Bestyrkelse af Møllers Kones Angivende om Møllers Trusler imod Komparenten, end hvad Møllers Kone har forklaret. Denne Forklaring er imidlertid benægtet saavel af Møller som heller ikke bestyrket ved Steenbergs Forklaring.

Jørgen Peter Olsen erklærer derefter, at han frafalder Begjæringen om Sikkerhedsforanstaltninger mod Møller, naar denne gives Tilhold om ikke at betræde hans Eiendom fra Solnedgang til Solopgang og i øvrigt advares om at afholde sig fra at forulempe Komparenten, hans Husstand og Eiendom. Oplæst og ratihaberet.

Fremstod derefter **Mogens Peter Møller**, der behørigt forberedt, blev forholdt **Jørgen Peter Olsens** Begjæring imod hvilken han ikke havde (noget) at erindre.

Som Følge deraf gives der **Mogens Peter Møller** til Protocollen Tilhold om ikke at betræde **Jørgen Peter Olsens** Eiendom og Grund, Styggegaarden i Olsker, fra Solnedgang til Solopgang, og vil han i Overtrædelsestilfælde herfor blive anholdt.

Derfor betyder det ham, at saafremt **Jørgen Peter Olsen**, hans Husstand eller Eiendom forulempes uden at Gjærningsmanden opdages, vil han udsætte sig for strax at blive anholdt som Giærningsmand. Oplæst og ratihaberet.

Retten hævet

Christian Nygaard Gregersen

Retsvidner

J. P. Hansen M. Olsen

Sag nr. 11: Mogens Peter Møllers bror og svigerinde involveret i sag med tyveri og overfald

Bornholms Nørre Herred Politiprotokol 1876-79
DC-175 B.1-44

(s.140) **Aar 1877 den 27. Juni blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Retsvidner, hvor da forestaaende Forhør continuerede.

Fremstod efter Tilsigelse **Louise Christine Ipsen**, 17 Aar gl., tjenende hos **Hans Bech i Aarsballe**, der formanet til Sandhed, forklarer, at hun i dag 8te Dage, altsaa den 20de Ds. om Aftenen omtrent Kl. 7 stod i sin Husbonds Have, der ved en Ager er skilt fra **Mogens Hansen Møllers Have** i en Afstand af 30-40 Alen og hun saae da, at **Mogens Hansen Møllers Kone**, som hun kjender, stod i sin Have og havde fat i noget, der lignede et Dækken, som hun snørte sammen og som Comparentinden derefter saae hun puttede i en Pose og derefter lagde under nogle Stikkelsbærtorne. Comparentinden fortalte det, da det forekom hende mistænkeligt og hun antog, at det var stjaalet Gods, der blev gjemt, strax da hun gik ind til sin Madmoder, som ligeledes yttrede, at det vistnok var stjaalne Sager.

Comparentinden ved med Vished, at det Passerede i dag 8te Dage, idet det var Aftenen før at **Mogens Hansen Møller** blev arresteret. Endnu tilføier hun, at da **Jens Nielsen** senere kom, fortalte hendes Husbond det til ham, og de gik da over tillige med Sandemanden og fandt da Dækken og 1 Mulepose og et Hjul under Stikkelsbærbusken, efter hvad hendes Husbond fortalte om Aftenen, da han kom hjem. Hun blev forevist det i Retten værende Stalddækken og udsiger, at det nok kunde

have Lighed med det hun saae Mogens Møllers Kone staae og lægge sammen og med Hensyn til den foreviste Mulepose udsiger hun, at det var en Pose og ikke nogen Sæk, hvori Mogens Møllers Kone gjemte Dækkenet. Derimod saae Comparentinden ikke noget til Hjulet. Paa Anledning udsiger Comparentinden, at hun Søndagen den 17de Ds. om Aftenen, hun udsiger henimod Solnedgang, men hun ved i øvrigt ikke Tiden bestemt saae Hans Pedersen, der senere kom til Skade, staae udenfor hendes Husbonds Huus og tale med Sønnen Julius, hun talte ikke selv med ham, men Julius fortalte, at det forekom ham, at Hans Pedersen var noget svirende.

Oplæst, ratihaberet. Aftraadt.

Fremstod derefter **Anholdte Hansine Jørgine Didrikke Kofoed, Mogens Møllers Hustru**, der formanet til Sandhed blev foreholdt forrige Comparentindes Forklaring, men hun benægter i Eet og Alt sammes Rigtighed. Hun blev derefter contronteret med forrige Comparentinde, der paany fremstod og gjentog sin Forklaring ligeoverfor Anholdte, der imidlertid nægter vedholdende, at hun har gjemt de nævnte Sager, som af forrige Comparentinde angivet eller at have vidst, at de var der, førend om Aftenen, da Sandemanden indfandt sig og i hendes Nærværelse fremdrog de nævnte Gjenstande, der laae langt inde under Stikkelsbærbusken; hun udsiger først, at hun har havt Tøi til Tørring paa Stikkelsbærbusken, men udsiger dog, at det ikke var om Onsdagen, hvorimod hun paastaar, at det var Tilfældet om Tirsdagen og Torsdagen, men hun havde slet ikke bemærket, at der laae nogen Pose under Busken.

Den af Louise Christine Ipsen afgivne Forklaring blev oplæst for hende i Anholdtes Overværelse og Comparentinden Ipsen fastholdt sammes Rigtighed, hvornæst bemeldte Louise Christine Ipsen efter behørig Forberedelse og lovlig Omgang bekræftede sin Forklaring med Lovens Ed og dimitterede.

Dommeren bemærkede, at han ved det igaar i Rønne afholdte Forhør havde ladet den hos Anholdte forefundne Tvist forevise hos Kjøbmand Harboe i Rønne, som paa Anledning havde udsagt, at den var købt hos ham og betalt saaledes som af Anholdte angivet.

Paa Anledning udsiger Anholdte, at Hans Pedersen kom i hendes Huus lidt før Solnedgang og blev der i ethvert Fald til henimod Midnat, thi først ved den Tid forlod hun Huset. Han var noget svirende ved Ankomsten, men han fik ikke meget at drikke hos dem, hun troer nemlig ikke, at der var meget paa Flasken, da han kom, men hvad, der var i den, drak Hans Pedersen og hendes Mand op, i øvrigt kunde Hans Pedersen nok retirere sig.

Endnu udsiger hun, at hun ikke har seet nogen som helst Blodplet paa hendes Mands Klæder, han laae i Klæderne, dengang hun kom hjem om Morgen, efter at Hans Pedersen var kommet til Skade.

Dommeren afsagde derefter saadant

Decret

Da der foreligger Mistanke om, at Mogens Hansen Møllers Hustru, Hansine Jørgine Didrikke Kofoed har gjort sig skyldig i Tyveri eller Hæleri, ansees det nødvendigt indtil Sagens nærmere Oplysning at holde hende afsondret fra Andre og derfor belægges hendes Person med Arrest.

Thi decreteres

Hansine Jørgine Didrikke Kofoed, Mogens Hansen Møllers Hustru bør belægges med personlig Arrest.

Decretet oplæst. Arrestanten afført. Forhøret udsat.

Aar 1877 den 28. Juni blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedennævnte Vidner

fortsatte Forhøret i Anledning af Overfaldet paa Hans Pedersen, idet Dommeren bemærkede, at Peder Hansen af Aarsballe var tilsagt til Forhøret i Morgen, men da han har indfundet sig i dag optages nu Forhør over ham.

Fremstod Peder Hansen, 39 Aar gl., Huuseier i Aarsballe, der formanet til Sandhed forklarede, at Søndags otte Dage den 17. Ds., efterat Comparenten havde spist til Middag omtrent Kl. 1, kom Murer Hans Pedersen af Vestermarie ind til ham for at betale 6 Kr. Comparenten gav ham en Bitter, men da Comparenten skulde sove til Middag, gik Pedersen imens hen til Smed Christen, det var tæt ved. Da Comparenten var staaet op, var Hans Pedersen kommen tilbage og fik Kaffe og blev der om Eftermiddagen og spiste derpaa stort med Comparenten, hvorved Hans Pedersen fik i alt 4 a 5 Snapse hele Eftermiddagen, og han antager nok, at han havde faaet Snapse forinden, men i øvrigt var han ikke beruset, da han gik fra ham, hvor man maaske nok kunde mærke paa ham, at han havde faaet Snapse.

Pedersen gik fra hans Huus ca. Kl. 7, idet han angav, at han skulde flere Steder hen. Comparenten fulgte ham et Stykke paa Vei, men han saae i øvrigt ikke, til hvem han gik. Comparenten kjender Hans Pedersen, der ifjor arbeidede en Snes Dage hos ham. Han veed ikke andet, end at det er en stræbsom og fredsommelig Mand, som ikke er forfalden, men nok er glad ved en Snaps og bliver navnlig i godt Humør, naar han har faaet lidt for meget.

Hans Pedersen halter og maa gaa med Stok, saavidt han veed er det en Følge af Gigt. Comparenten angiver, at Veien fra hans Huus til Hans Streiters kan gaaes i en 4 a 5 Minutter, og at Hans Streiters Huus ligger ca 100 Alen fra Mogens Hansen Møllers. Comparenten gik i Seng Kl. 10½ og sov ind, men blev vækket af 5 Karle, der for Tiden arbeidede i Nygaards Mose, men som ellers var gifte og bosiddende ved Sorthat, der kom ind for at spørge, om der var kommen Proviant, Brød og Snus, som blev indleveret til Comparenten og til dem. Comparenten antager da, Klokken var 11½.

Den paafølgende Aften, da de samme Karle kom ind til Comparenten, havde han hørt om Overfaldet og han spurgte dem, om de ikke havde hørt eller seet noget til samme. De svarede da, at de nok vare komne forbi Mogens Vingels Huus, før de kom til Comparenten, og at de hørte, at han var meget høittraabende derinde og at de havde talt om at gaae ind, men havde opgivet det for ikke at komme i Spectakkel. Comparenten havde da spurgt dem, om de ikke havde seet en Mand ligge udenfor Huset, men dertil svarede de nei. En af de 5 Karle, Jens Peter Olsen er Brodersøn af den Overfaldne og var kjed veed, at de, da det var erfaret, hvad der var skeet, ikke var gaaet ind.

Endvidere tilføier Comparenten, at om Mandagen efter Overfaldet, var Mogens Møller kommen ind til Comparenten, der stod og spændte for, og vilde laane Brændevin. Comparenten erklærede, at det kunde han ikke, og da Mogens truede, saa tilbød Comparenten at laane ham 4 Pægle, men Mogens vilde ikke have det, da det ikke kunde forslaae og gik derfor til Kroen for at faa det....

(s.142)**Aar 1877 den 29. Juni blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** af den ordinaire Dommer og Skriver i Overværelse af nedentegnede Vidner, hvor da forestaaende Forhør continuerede.

Fremstod efter Tilsigelse Hans Seier Bech, 53 Aar gl, **paa 39 Selvejergaards Parcel i Clemensker**, der formanet til Sandhed udsiger, at hans Pige Louise havde omtalt i Huset, han husker ikke, om det var før eller efter Mogens Vingels Arrestation, at hun havde staaet i Comparentens Have og seet, at Mogens Vingels Kone stod i sin Have og bredte noget ud, som lignede et Dækken, og da Barnet i det samme gav et Skrig, saae Mogens Kone op, hvorefter hun vikledede Gjenstandene sammen og puttede dem i en Pose, som hun derefter satte bag Gjærdet ved nogle Torne. Da der var Ransagning hos Mogens Møller, gik Comparenten med Sandemanden, og op i Mogens Have bag nogle Stikkelsbærbuske fandtes skjult en Pose, hvori var indviklet et Stalddækken og ved siden af Posen et Hjul. Mogens Kone kom tilstede, da Sagerne fandtes og som derefter toges i Besiddelse af Sandemanden og indbragtes (s.143) til Retten og nu igjenkjendes af Comparenten som de af ham fundne.

Comparenten udsiger, at Afstanden mellem hans og Mogens Vinkels Huus er ca. 100 Alen og skilt ved en Bakke, men Comparenten kan fra sin Have see ned i Mogens Møllers Have. Han har senest seet til Hans Pedersen den Søndag Overfaldet skete om Natten, og han hørte om Natten hverken Støi eller Skrig den Søndag. Han antager, at han er gaaet til Sengs omtrent Kl. 10, og først om Mandagen fik han at vide om Overfaldet, idet Ole Koefoed sendte Bud til ham og Comparenten lod nu sin Søn Julius gaae til Jens Nielsen for at faae en Vogn til at transportere den Tilskadekomne, som han i øvrigt ikke saae noget til.

Han kjendte nok lidt til Hans Pedersen og mener, at det er en fredsommelig og stræbsom Mand og i øvrigt en Stakkels Krøbling, der er halt og gaar med Stokken. I øvrigt kan han ikke forklare noget videre og har navnlig ikke hørt, at Nogen har været tilstede ved Overfaldet, og han husker heller ikke, at han den Aften saae Mogens Vingels Kone.

Oplæst, ratihaberet, dimitteret.

Fremstod derefter Karen Kirstine Bech, Comparentens Hustru, 58 Aar gl., der formanet til sandhed forklarede, at Onsdagen før Mogens Vingel blev arresteret altsaa den 20de Ds. ved Midaften var hendes Pige Louise kommet ind og sagt, at hun havde staaet i Haven og seet Mogens Vingels Kone staae og lægge noget sammen, der lignede et Hestedækken, og puttet det i en Pose og gjemt det bag nogle Stikkelsbærtorne. Comparentinden havde sagt, at det velsagtens var nogle Tyvekoster, som Mogens Kone gjemte, da de vel var bange for Ransagning, senere fik hendes Mand det at vide, da der blev talt om det i Huset. Da der var Ransagning kom Pigen, der var i Haven, og sagde, at det blev trukken frem og var der endnu, og da hendes Mand, der havde været

tilstede ved Ransagningen, kom hjem, fortalte han, at de paa det af Pigen angivne Sted havde fundet en Pose med et Dækken og et Jernhjul. Hun udsiger, at hun kjender Hans Pedersen og ved, at han er svagelig og halter, men i øvrigt kan hun ikke give nogen som helst Forklaring om Overfaldet.

Oplæst, ratihaberet

Fremstod derefter **Peter Andreas Julius Bech**, 28 Aar gl., Søn af forrige Comparentinde, der formanet til Sandhed udsiger, at i Søndags 8 Dage om Aftenen lidt før Solnedgang altsaa mellem 8 og 9 var Murer Hans Pedersen af Vestermarie kommen hen til Comparenten, der stod udenfor sine Forældres Huus og havde talt med ham om at lave et Par Træsko til sig, og Comparenten talte omtrent 1 Kvarters Tid med Hans Pedersen og kunde nok mærke paa ham, at han havde faaet nogle Sapse, men i øvrigt feilede han intet. Comparenten saae Hans Pedersen gik sønderpaa, og gik derefter selv ind. Han gik til Sengs med de øvrige af Husets Beboere omtrent Kl. 10 og han hørte ingen somhelst Støi eller Skrig om Natten. Mandag Morgen omtrent Kl. 4 kom Ole Koefoed og fortalte, at Hans Pedersen laae ved Mogens Vingels Huus forslaaet og kunde ikke hjælpe sig selv, og at det var nødvendigt at skaffe en Vogn, og Comparenten gik nu hen til Sogneraadsmedlem Jens Nielsen for at denne kunde besørge en Vogn, hvorefter han gik hjem, uden at han saae noget til Hans Pedersen.

Han kan ikke give nogen som helst videre Forklaring om Overfaldet, og han har ikke seet noget til Mogens Vingel eller Kone den Nat Overfaldet skal være skeet, men Mandag Morgen, da Comparenten gik hen til Jens Nielsen for at skaffe Vogn, saae han, at Mogens Kone var i sin Have for at hyppe Kartoffler, derimod saae han ikke noget til Mogens Vingel.

Oplæst, ratihaberet, aftraadt.

Fremstod paany **Hans Seier Bech**, der formanet til Sandhed yderligere forklarede, at den Mandag Morgen, da Overfaldet var skeet om Natten, saae han Mogens Vingel kort efter, at Hans Pedersen var kjørt bort, komme ud af Huset, saavidt han kunde see i hans Linned for at forrette et naturligt Ærinde.

Oplæst, ratihaberet, aftraadt.

Fremstod derefter efter Tilsigelse **Jens Peter Olsen**, 28 Aar gl., **paa Blykobbegaards Grund i Nyker for Tiden i Arbeide i Nygaards Mose i Østerlarsker**, der formanet til Sandhed forklarede, at i Søndags 8 Dage var han med 4 andre Kammerater nemlig Niels Sonne, Mathias Olsen, Niels Johansen og Frederik Langgreen komne hjemmefra deres Familier til Nygaard, hvor de for Tiden har Arbeide og logerer, og kom da forbi Mogens Vingels Huus Klokken var da mellem 11 og 12. Der var intet Lys i Huset, men han og (hans) Kammerater kunde høre Mogens Vingel støie og gjøre Spectakkel inde i Huset og slaae i Bordet, men hvad han sagde, kunde de ikke høre. Nogle af dem talte om at gaae derind, men da nogle andre mente, at det ikke var værd, da der ellers blev Spectakler og man jo vidste, hvad Mogens Vingel var for et Sviin, saa gik de deres Vei og ved Bortgangen hørte de fra Huset et Brøl, som fra en Tyr, hvilket de antog, at Mogens havde udstødt. Comparenten kunde ikke høre, om der var flere tilstede i Huset, men derimod var han aldeles sikker paa, at Hans Pedersen den Gang ikke laae paa Veien eller (s. 144) ei heller ved Veigrøften ved Mogens Vingels Hus, da Comparenten og (hans) Kammerater ellers nødvendigvis maatte have seet

ham og han i et hvert Fald vilde vaandet sig og bedt om Hjælp. Paa den anden Side er han sikker paa, at Klokken var mellem 11 og 12, idet Klokken var 12, da de kom hjem til Nygaard. De var gaaet forbi Peder Hansen derefter og talt med denne, men det varede kun et Par Minutter; endnu udsiger Comparenten, at Hans Pedersen er hans Farbroder, og at han sidste Søndag besøgte ham paa Sygestuen i Rønne, men at det forekom Comparenten, at han var noget vild, og at der ikke var nogen rigtig Sammenhæng i, hvad han fortalte. Comparenten har aldrig været i Farbroderens Huus, men han kjender ham jo nok, men i øvrigt ikke meget. Han veed ikke noget af, at han er forfalden. For øvrigt kan han ikke forklare videre.

Oplæst, ratihaberet, aftraadt.

Fremstod derefter **Frederik Langgreen**, 26 Aar gl., **boende paa Sorthat, i Arbeide paa Nygaarden i Østerlarsker** sammen med forrige Comparent, der formanet til Sandhed forklarede med Hensyn til hvad, der er passeret udenfor Mogens Vingels Huus Søndag den 17 Ds. og med Hensyn til Tiden aldeles som forrige Comparent, hvis Forklaring derfor blev oplæst for ham og af ham ratihaberet, hvornæst han dimitterede.

Fremstod derefter **Arrestantinden Jørgine, Arrestanten Mogens Møllers Hustru**, løs og ledig, der blev foreholdt de af Hans Bechs Hustru og Hans Bech afgivne Forklaringer med Hensyn til de i hendes Have under nogle Stikkelsbærbuske fundne Gjenstande nemlig et Stalddækken, en Mulepose og et Jernhjul, og hun anerkender vel, at disse Gjenstande blev fundne i hendes Nærværelse ved den af Sandemand Jens Nielsen og Hans Bech foretagne Ransagning, derimod nægter hun vedholdende, at hun tidligere har vidst, at disse Gjenstande forefandtes der eller at hun har skjult dem der. Derimod kan hun ikke angive, hvorledes disse Sager kan være komne der.

Oplæst, ratihaberet. Arrestantinden afført.

Fremstillees derefter **Mogens Hansen Møller** løs og ledig, der formanet til Sandhed udsiger, at Hans Pedersen var hos ham ca. et Par Timers Tid, han kom omtrent Kl. 8 og gik omtrent Kl. 10. Comparenten laae til Sengs, da Hans Pedersen gik, og efterat han var gaaet, sov Comparenten til den paafølgende Morgen. Der var ingen andre i Huset da, end en lille Dreng paa 6 Aar.

Han blev foreholdt, at han havde raabt og støiet i Huset senere, og navnlig imellem Kl. 11 og 12, men dette benægter han med Bestemthed; han blev foreholdt de af Olsen og Langgreen afgivne Forklaringer, men han benægter sammes Rigtighed. Han blev derefter confronteret med nævnte Olsen og Langgreen, der paany fremstode og hver især gjentog deres Forklaringer ligeoverfor Arrestanten, saaledes som de tidligere havde afgivet dem under Eeds Tilbud og tilføiede, at Dørene stode aabne til Mogens Vingels Hus og at det derfor var saa tydeligt at høre Støien, men Arrestanten benægter vedholdende, at han har gjort nogen Støi eller at der til den Tid har været nogen hos ham andre end Barnet eller at han har talt med Andre, hvis overhovedet har talt med Nogen end Barnet, hvis det muligen har været vaagent, hvad han i øvrigt ikke husker.

Efterat den af Jens Peter Olsen afgivne Forklaring derpaa var bleven oplæst for ham i Arrestantens Overværelse bekræftede han efter lovlig Omgang sin Forklarings Rigtighed med Lovens Eed og dimitterede.

Derpaa blev den af Frederik Langgreen afgivne Forklaring oplæst for ham i Arrestantens Overværelse, hvorefter Langgreen efter lovlig Omgang bekræftede sin Forklaring med Lovens Eed og dimitterede.

De mødte dimitterede. Arrestanten afført.
Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner: M. Olsen J. J. Jensen

Chr. Gregersen.....

Sag nr. 12: Sven Nilsson i Rønne

Rønne Byfoged 1741-1919
Politiprotokol 1870-74

DC-172 Bd. 1-160

(s. 462) **Aar 1874 den 5. November Eftermiddag Kl. 6 blev Rønne Kjøbstads Politiret sat paa Rønne Byfogedkontor**, administreret af den ordinaire Dommer og Skriver, Byfoged Olivaius, i Overværelse af nedentegnede Vidner hvor der

Nr. 93-1874 Foretoges Forhør i Anledning af at svensk Arbeidsmand Svend Nielson havde vist Opsætsighed mod Politiet m.v.

Dommeren forelagde en fra Politibetjent Andersen i dag modtagen Rapport saaledes lydende.

For Retten mødte Politibetjent Andersen, som bekræftede Rapportens Rigtighed og erklærede sig villig til at bekræfte samme med Ed.

For Retten fremstilledes **Anholdte svensk Arbeidsmand Sven Nilsson**, som formanet til Sandhed, forklarede, at han igaar Aftes havde været noget beruset, da han forinden han forlod Havnen med en Kammerat, hvis Navn han ikke kan opgive, havde tømt en 3 Pægleflaske fuld af Brændevin. Han antager, de have faaet Halvdelen hver, og han var aldeles, som om han havde mistet Forstanden. Han kan ikke huske, at Politibetjent Andersen igaar Aftes havde indfundet sig mere end én Gang hos ham, nemlig da han sagde, at han skulde følge med, og Komparenten trak da strax sine Støvler paa og gik med ham. Han husker ikke, at han har udtalt dig i upassende Udtryk om Politiet eller at han har sagt de i Rapporten omforklarede Ord, heller ikke vil han erindre at have gjort nogen Modstand. Han havde nok en Kniv i Haanden, men det var en Bordkniv, som han sad og spiste med, da Politiet kom.

Oplæst og ratihaberet. Anholdte afført til Arresten. Forhøret udsat og Politiretten hævet.
Olivarius

Vidner:

(s. 463) **Aar 1874 den 6. November Formiddag Kl. 11 blev Rønne Kjøbstads Politiret sat paa Raadhuset i Rønne**, administreret af den ordinaire Dommer og Skriver, Byfoged Olivarius, i Overværelse af nedentegnede Retsvidner hvor der (sag nr. 2 i retsmødet)

Nr. 93-1874

Forhøret blev igen foretaget

For Retten blev fremstillet **Anholdte svensk Arbeidsmand Sven Nielson** løs og fri, som formanet til Sandhed nu erkjender, at den i Rapporten indeholdte Beretning indeholder en nøiagtig Skildring af hvad der skete ved bemeldte Leilighed og tilføier, at han strax, da Politibetjent Andersen kom ind, kjendte ham og vidste, at han var Politibetjent. Oplæst og vedkjendt.

Paa Grund af hvad der allerede er oplyst under Sagen (s. 464) og for at sikre Anholdtes Tilstedeværelse under den videre Undersøgelse, fandt Dommeren det fornødent at belægge Anholdte med passende Arrest.

Thi dekretes

Anholdte Svend Nielsson bør belægges med passende Arrest.

Kjendelsen oplæst og Arrestanten afført til Arresten.

Forhøret udsat og Politiretten hævet.

Olivarius

Retsvidner:

Dreier Kjøller

Aar 1874 den 10. November Formiddag Kl. 11 blev Rønne Kjøbstads Politiret sat paa Raadhuset i Rønne, administreret af den ordinaire Dommer og Skriver, Byfoged Olivarius i Overværelse af nedentegnede Retsvidner hvor der (sag nr. 3 i retsmødet)

Nr. 93-1874 Forhøret blev igen foretaget

For Retten mødte **Sømand Jens Holms Enke Dorte** og forklarede formanet til Sandhed, at svensk Arbeidsmand Svend Nielson har haft Logi hos hende i en 10 á 11 Uger. I Onsdags Aftes kom han hjem fra Havnen i en temmelig beruset Tilstand og lod til at være i en meget ophidset Tilstand, han gik op og ned paa Gulvet i Stuen og smed sig paa Stolene, skjældte og smeldte og truede med en Kniv, som han gik med i Haanden. Hvad der har sat ham i Bevægelse veed hun ikke, men det maa have været Noget, som er foregaaet paa Gaden, thi efterat han var kommen ind, var der Intet, som gik ham imod. Hans Trudser og Skjældsord vare aldeles usammenhængende. Da hun er alene i Huset, var hun i den største Angst, men til al Lykke kom hendes Svigersøn Hans Jensen Schou med hendes Datter for at se til hende. Datteren gik og hentede Politibetjent Andersen, men

Svend Nielson fortsatte sit støende Forhold og truede vedblivende med Kniven, hvorfor Politibetjent Andersen med Bistand af hendes Svigersøn satte ham ud af Huset. Oplæst og ratihaberet. Aftraadt.

Dommeren bemærkede, at Afhøringen af Jens Holms Enke var endel besværlig, da hun var endel Tunghør og har vanskeligt ved at forklare sig. Endvidere bemærkede han, at den Svensker, som Arrestanten har forklaret at have drukket med sidstafvigte Onsdag Aften, ikke har været at udfinde eller opsøge.

For Retten mødte Sømand Hans Jensen Schou og forklarede formanet til Sandhed, at han i Onsdags Aftes med sin Hustru var kommen hen til sin Svigermoder Jens Holms Enke for at se til hende. Ved deres Ankomst dér, fandt de Huset i Oprør, idet hendes Logerende Svenskeren Svend Nielson gik beruset om med en Kniv i Haanden, hvorved han truede de Tilstedeværende. Hvad der har givet Anledning til Sven Nielson Vrede veed Komparenten ikke, men af nogle Ytringer, som faldt, syntes det at fremgaa, at han blandt andet var meget forbitret over, at et svensk Fruentimmer, der ogsaa logerede hos hans Svigermoder, ikke vilde gaa til Sengs med ham.

Komparentens Kone skyndte sig op paa Raadstuen for at faa Bistand af Politiet og vendte strax tilbage med Politibetjent Andersen. Denne, som var civilklædt dog med Uniformshue, foreviste sit Politiskilt (s. 465) for Svend Nielson og formanede ham til at forholde sig roligt og gaa til Sengs, men Svend Nielson svarede ham med Grovheder og truede ham med Kniven. Politibetjent Andersen forlod Huset og vendte strax efter tilbage med Paalæg til Svend Nielson om at følge med ham, da han havde faaet Ordre til at anholde ham, men Svend Nielson gentog adskillige Gange, at han "skjed" ham og Politiet et Stykke, truede med sin Kniv og sagde, at det skulde koste Blod. Andersen maatte da begynde at anvende Magt for at anholde ham, og Komparenten var saa efter Anmodning behjælpelig hermed. Uagtet Svend Nielson slog om sig med Hænder og Fødder, lykkedes det at bringe ham ud af Huset og derefter med Bistand af Skipper Johan Rasmussen at bringe ham op til Raadstuen.

Svend Nielson bibragte Komparenten et Saar i den høire Kind og paa begge Hænderne, dels ved at slaa og dels ved at rive med Neglene. Svend Nielson var nok endel beruset, men dog ikke mere end, at han godt kunne baade gaa og staa uden Hjælp og føre sammenhængende Tale. Oplæst og ratihaberet. Aftraadt.

For Retten fremstod løs og fri Arrestanten Svend Nielson, som forklarede at være født den 1. Marts 1849 i ~~Westenbeck~~ Wallby i Christianstads Len i Sverig. Han kom første Gang til Danmark, saa vidt han husker i Aaret 1871, da han fik Tjeneste paa en Gaard paa Bornholm, og har senere kommet herover hvert Aar, men har i Vinteren i Reglen haft Ophold i Sverrig. Han har opholdt sig forskellige Steder paa Bornholm og benægter nogensinde at have været tiltalt eller straffet. Med Hensyn til det Forhold, hvorfor han er anklaget, erkjender han Rigtigheden af den i Politibetjent Andersens Rapport givne Fremstilling, hvorved han dog bemærker, at han, naar han bliver noget beruset, kommer i en vild Sindsstemning og ikke kan styre sig selv, samt at dette har været Tilfældet ved den omhandlede Leilighed.

Oplæst og ratihaberet, Arrestanten afført til Arresten. Forhøret udsat og Politiretten hævet

Olivarius

Retsvidner:

Dreier Toxverd

Aar 1874 den 17. November Formiddag Kl. 11 blev Rønne Kjøbstads Politiret sat paa Raadstuen i Rønne, administreret i den ordinaire Dommer og Skriver, Byfoged Olivarius Fraværelse af Fuldmægtig J. Olsen i Henhold til Amtets Konstitution af 12. dennes i Overværelse af nedentegnede Retsvidner hvor der (sag nr. 4 i retsmødet)

(s. 468) Nr. 93-1874 Forhøret blev igjen foretaget

For Retten blev fremstillet løs og fri **Arrestanten Sven Nielson**, som formanet til Sandhed forklarede at, da han den paagjældende Aften kom hjem, blev han utilfreds, fordi **Jens Holms Enke** ikke, som hun pleiede, havde lavet Mad til ham, og han gav derfor Ondt fra sig og skjældte hende ud samt gik med Kniv i Haanden, slog i Bordet for Næsen af hende og i øvrigt opførte sig paa en støiende og upassende Maade. Han vedblev hermed indtil **Politibetjent Andersens** Tilstedekomst, og dennes Paalæg, om at han skulde forholde sig rolig, agtede han Intet paa, men vedblev med at støie og skjælde. Da **Politibetjent Andersen** efter et Øiebliks Forløb kom tilbage for at anholde ham, nægtede han at følge med og satte sig til Modværge, da der blev anvendt Magt, ja han greb endog i Lommen efter sin Kniv, men blev forhindret i at faae Kniven, ved at **Politibetjent Andersen** gav ham et Rap over Armen. Han blev nu overmandet og henført til Raadstuen for at indsættes i Arresten.

Oplæst og ratihaberet.

Dommeren fremlagde derefter Extrakt Gjenpart af **Svend Nielsons** Skudsmaalsbog og den samme vedhæftede Flyttebevis samt Straffeattester fra Byskriveren i Allinge, By- og Herredsfogeden i Svaneke, By- og Herredsfogeden i Nexø, Herredsfogeden i Vestre Herred, hvorefter Arrestanten ikke findes tiltalt eller straffet ved nævnte Jurisdiktioner.

Vedfølge Extrakt Gjenparter og Straffeattester.

Dommeren attesterede derhos overensstemmende med det ved Embedet førte Strafferegister, at Arrestanten ikke findes criminalitets tiltalt, dømt eller straffet ved Rønne Kjøbstads Jurisdiktion. Arrestanten blev foreholdt det fremlagte, hvortil han Intet havde at bemærke.

Da Arrestanten er en løs og ledig Person, fandt Dommeren ikke at kunne relaxe hans Arrest, hvorfor han atter blev afført til Arresten.

Forhøret sluttet for i Udskrift at tilstilles Amtet.

Politiretten hævet.

J. Olsen, konstitueret

Retsvidner:

Kjøller Dreier

Rønne Byfoged: Justits- og domprotokol i kriminelle sager (Ekstraretsprotokol) (1801-1920) B. 1-110: 1869-1879

Aar 1874 5. December Eftermiddag Kl. 3 blev Rønne Kjøbstads Extraret sat paa Rønne Byfogedkontor administreret af den ordinaire Dommer og Skriver Byfoged Olivarius i Overværelse af nedentegnede Vidner.

Hvor da

i Sagen No. 18-1874

Cancelliraad Procurator Erichsen som Aktor
ctr.

Arrestanten svensk Arbeidsmand Sven Nielsson af Rønne blev afsagt saadan

DOM

Under nærværende Sag tiltales Arrestanten svensk Arbeidsmand Sven Nielsson af Rønne for at have udvist de i Straffeloven af 10. Februar 1866 §§ 100 og 101 omhandlede Forhold, og ere Sagens Omstændigheder ifølge Tiltaltes egen Tilstaaelse, som stemmer med, hvad der i øvrigt under Sagen er oplyst følgende:

Efter at der om Aftenen den 4. November d. A. var sket Anmeldelse til Politibetjent Andersen fra Sømand Jens Holms Enke om, at hendes Logerende Svenskeren Sven Nielsson gjorde Spetakler og truede med Kniv, indfandt han sig paa den nævnte Enkes Bopæl, hvor han antraf nævnte Sven Nielsson og Enkens Svingersøn Hans Jensen. Arrestanten viste sig da meget støiende og voldsom i sin hele Adfærd og paa Betjentens Opfordring om at forholde sig rolig, agtede han ikke det mindste, men ytrede, at han skeed Politiet et Stykke.

Da Politibetjent Andersen efterat have rapporteret det skeete til Politimesteren og faaet Ordre til at sætte Sven Nielsson under Anholdelse, derpaa indfandt sig for at udføre denne Ordre, vægrede Arrestanten sig ved at følge med, idet han gjentog, at "han skeed i Politiet" og tilføiede, at Ingen skulde faae ham afsted.

Betjenten forsøgte derefter med Bistand af den tilstedeværende Hans Jensen at sætte Arrestanten ud af Stuen, men denne ikke alene slog og sparkede for sig, men trak endog en Kniv op af Lommen og sagde, at "det skulde koste Blod", og det lykkedes først, efterat Politibetjenten ved at slaae ham over Armen havde hindret ham i at bruge Kniven at faae ham ud paa Gaden; ogsaa her vedblev Arrestanten at gjøre Modstand blandt andet ved at sparke med Fødderne, hvorved Hans Jensen fik et Spark i Ansigtet. Men endelig lykkedes det ved Hjælp af en tilstedekommande Person at faae ham anbragt paa en Trillebør og faae ham henbragt til Arresten.

Arrestanten var ved den nævnte Leilighed temmelig beruset, men dog ikke i en saadan Grad, at han ikke vidste, hvad han sagde og gjorde, skjønt hans Beruselse vel paa den anden Side maa antages at have foranlediget, at han ikke har været sig sit Forholds fulde Strafbarhed bevidst.

For omhandlede Forhold vil Arrestanten, der er født i Wallby i Sverrig den 1. Marts 1849 og ei forhen findes tiltalt eller straffet heri Landet, være at ansee efter Straffelovens § 100 og 101, cfr. § 39, og findes Straffen under Hensyn til Sagens samtlige Omstændigheder at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage, hvorhos han vil have at udrede alle de af Sagen flydende Omkostninger, heriblandt Salair til Aktor Cancelliraad Prokurator Erichsen 5 Rdl. og til Defensor Prokurator Ipsen 4 Rdl.

Det bemærkes, at Defensor ved at paastaae Anvendelsen af Straffelovens § 102 fremsætter en fuldstændig ubeføiet Sigtelse mod Politiet.

I øvrigt har Sagførelsen været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret:

Arrestanten, svensk Arbeidsmand Sven Nielsson af Rønne, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage samt udrede alle denne Sag flydende Omkostninger, heriblandt Salair til Aktor Cancelliraad Prokurator Erichsen 5 Rdl. og til Defensor Prokurator Ipsen 4 Rdl.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Olivarius

Extraretten hævet

Olivarius

Vidner:

P. Andersen

J.C. Lindtner

Sag nr. 13: Den forsmåede bejler

Fra Bornholms Nørre Herred: Politiprotokol (1783-1919) B. 1-41: 1869-1872

(s. 144) **Aar 1870 den 22. Juli Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Lynggaard i Olsker Sogn** i Overværelse af Vidnerne Spanner og A.M. Kure hvor da blev foretaget:

Forhør i Anledning af at Måns Erlandsons Hus er brændt i Nat.

Dommeren bemærkede, at han Kl. 8 i morges ved et mundtlig Bud fra Sandemand Bidstrup blev underrettet om, at bemeldte Hus i Nat brændte.

Retten besaa Brandstedet og fandt Huset ganske nedbrændt med Undtagelse af 2 østre Mure og 2 Sider af Skorstenen.

Fremstod **Måns Erlandson**, 36 Aar gl, og formanet til Sandhed forklarede:

Huset var under Arbeide og ikke fuldført eller beboet eller assureret, hvorimod Comparenten boer hos sin Svigerfader Espen Hansen en halv Times Tid borte, hvor han holdt Bryllup igaar. Huset var 18 Alen langt, 7 Alen 6 Tommer bredt i Omkreds og Maal, opført af Bindingsværk med klinede Vægge og Taget var lagt paa, og tre Sylter Brædder laa paa Loftet, men var endnu ikke endeligt fastgjorte. Der mangler 1 Dør. Han har intet deraf assureret og erfarede først noget om Branden om Morgen, medens han arbeidede paa 1. Selveiergaard ~~Olsker~~ Clemensker med at kiøre Giødning. Han antager, at ondskafulde Mennesker har brændt hans Hus for at skade ham, saa meget mere som i første Halvdel af Mai Maaned, da han fandt, at der en Nat blev gjort Forsøg med at vælte Tømmeret over Ende. En stor Del af Formuren mod Syd, som bestod af Kampesten, var reist før, men var væltet fra og Tømmeret bragt til at falde, saa han havde stor Uleilighed med at sætte det i Stand igjen. Han aner ikke, hvem der har gjort det, da han ingen personlige Uvenner har. Paa Dommerens Forhold, at det var denne bekjendt, at Jørgen Hansen Steenberg har lavet stor Uenighed med Comparentens nuværende Hustru, fordi han havde havt hende til Husholderske i flere Aar og vilde gifte sig med hende samt fordi han, da hun ikke vilde det, med Magt fratog hende en Del Gods, som hun paastod, at han havde foræret, siger han, at han selv aldrig have noget udestaaende med Jørgen Hansen Steenberg, som dog fik Comparentens Bryllup opsat ved at gjøre Indsigelse imod det for Præsten o.m.a.

Fremstod **Hans Andersen paa 7. Selveiergaards Parcel i Clemensker** 29 Aar gl., og formanet til Sandhed forklarede:

Han kom i aftes sent fra sine Svigerforældre paa 32. Selveiergaard i Olsker, da han kom forbi Måns Erlandsons Hus, mærkede han intet mistænkeligt, men da han kom hjem og derfra gik ud i Marken for at hente sin Hest og red hjem paa denne, saa han, at Måns Erlandsons Hus brændte. Først saa han et Lys ved Huset og troede at det var bleven beboet, men i næste Øieblik løb Ilden op ad Taget. Han kaldte paa sin Nabo Jørgen Jensen Kiøller og de gik hen til Huset, men der var ingen tilstede, og Huset var saa stærkt i Brand, at de Intet kunde foretage. Da han opdagede Ilden var Klokken 11. o.m.a.

Fremstod **Jørgen Jensen Kiøller**, 31 Aar gl, **paa 7. Selveiergaards Fortov i Clemensker Sogn** og (s. 145) formanet til Sandhed forklarede:

Forrige Comparent vækkede ham af hans Søvn i aftes Kl. 11 og fortalte, at Måns Erlandsons Hus brændte og han kunde ogsaa fra sin Seng see det. Andersen kom først til Brandstedet. Da Comparenten kom til stede, var Taget nedfaldet. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner:

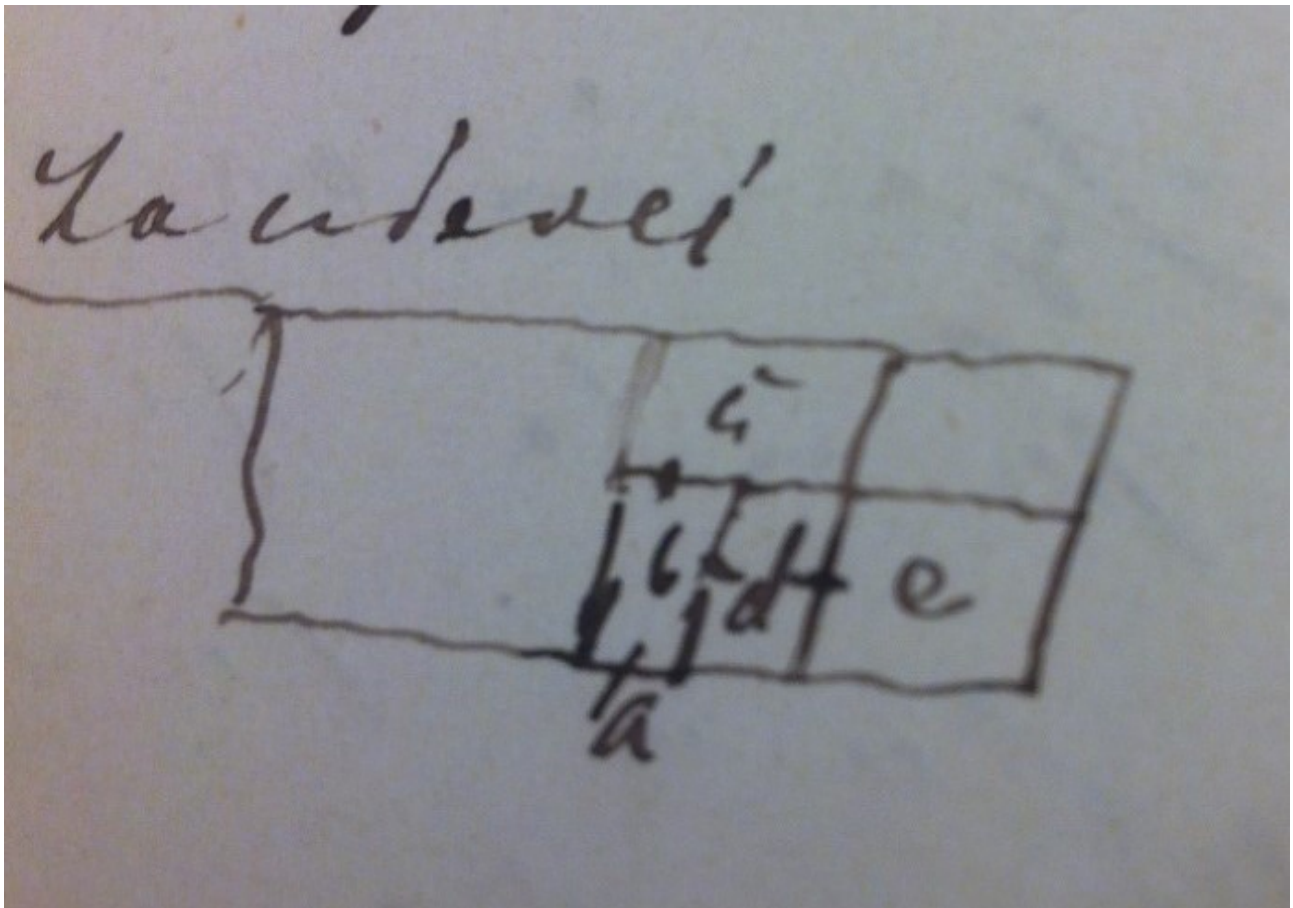
P. A. Spanner A.M. Kure

N. Tvede

Aar 1870 den 22. Juli Eftermiddag Kl. 5 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm hvor da blev

fortsat Forhør betræffende Branden af Måns Erlandsons Hus:

Dommeren bemærkede, at, da han kiørte fra Brandstedet, traf han Jørgen Hansen Steenberg ved Olsker Kirke paa Skolelærer Henrichsens Parcel, hvor han arbeidede. Han forklarede, at han logerer hos Jørgen Madsen Holm den Ældre denne fremstaar bortreist og Holms Kone udsagde, at Steenberg kom hjem i aftes, før Husets Folk gik til Sengs, samt at hun ikke hen ad Natten veed, at han har været i sit Logis hele Natten. Hun og Steenberg foreviste hans Kammer, hvilken Beliggenhed fremgaar af nedenstaaende Rids (JER se det : a= indgang, b=køkken, c= Steenbergs værelse, d=stue. e= Holms soveværelse)

Heraf fremgaar, at Steenberg ikke, for at forlade sit Kammer og Huset om Natten, skal igjennem J. M. Holms Sovekammer, men, naar han er forsigtig, maa kunne gaa ud og ind af Huset uden at blive bemærket.

J. M. Holms Kone forklarede, at hendes Mand reiste Kl. omtrent 3 i morges til Allinge med Ole Jørgensen af Styggegaard for at købe Sild, og at hun ikke om Morgen saa noget til Steenberg. Da hun stod op omtrent Kl. 5, var han borte.

Steenberg foregav, at han var gaaet hjemmefra om Morgen og til Skolelærer Henrichsen ved Ols Kirke, men da Dommeren imidlertid havde talt med Naboen Mogens Peter Møller og denne havde indrømmet, at Steenberg havde været der om Morgen for at faa et Par Lerredsbuxer tørrede samt et Par Strømper tilsvarende, tilstod Steenberg ogsaa, at han havde afleveret Buxer og Strømper hos M. P. Møller, førend han gik paa Arbeide om Morgen, men han sagde, at Buxerne ogsaa skulde repareres. Da Steenberg og Møller forklarede, at de i de sidste Dage havde arbeidet sammen hos Sandemand Sonne i Ruthsker Sogn, samt da Møller var en meget farlig og mistænkelig Person saa bleve begge Anholdte og medtagne i Dommerens Vogn til Hasle. Det tilførte blev oplæst og af Peter Andreas Spanner, som fulgte med Dommeren paa den omhandlede Reise, vedgaaet.

Fremstod **Mogens Peter Møller** og formanet til Sandhed forklarede:

Da han havde Arbeide for Sandemand Sonne, som han ikke kunde udføre alene og ikke kunde faa andre til Hiælp antog han J.H. Steenberg, uagtet han har været Uvenner med ham i lang Tid, men han har ikke erfaret noget, som kunde tyde paa, at Steenberg har brændt Erlandsens Hus af. Comparenten har lagt Tag derpaa; men Huset var blot opført af gammelt raaddent Tømmer, saa det er meget muligt, at det kan være faldet om af sig selv i Mai Maaned. Da Tømmeret var reist og da Erlandson har købt en Lynggrund uden at eie Penge til at betale Renter af Kjøbesummen eller bekoste Jordens Opdyrkning, er det aldeles umuligt for Erlandson at bestaae. Comparenten anseer det derfor at være meget muligt, at Erlandson har forsøgt at skaffe sig bedre Kaar ved at brænde Huset af, hvorved han kunde tænke (s. 146) at fremkalde barmhjertighed hos sine Kreditorer og andre.

Steenberg var sammen med Comparenten igaar indtil Middag. Han var om Eftermiddagen paa Arbeide hos Skolelærer Henrichsen. Comparenten saa ham ikke igaar, efter at Steenberg havde forladt Sonnes, men i morges Kl. ca. 5 kom han med et Par Buxer og et Par Strømper, som han bad om at faa tørrede, fordi de vare blevne vaade igaar eftermiddags, medens han arbeidede for Henrichsens, samt fordi han skulde have dem paa igjen om Eftermiddagen. Hvorfor Steenberg bragte Buxer og Strømper til Comparenten og ikke lod dem tørre hos J. M. Holm, hvor han havde sit Logis, veed Comparenten ikke. o.m.a.

Fremstod **Jørgen Hansen Steenberg** og formanet til Sandhed forklarede:

Han har været med til at kline Væggene i Erlandsens Hus. Det blæste dengang, og da fik det en stærk Hældning mod Syd, saa at de maatte sætte Støtter ved Stolperne, men Huset blev alligevel skjævt. Han har ikke foranlediget, at Huset faldt omkuld i Mai Maaned. Nogen Tid derefter kom han forbi Huset i Følge med J. M. Holm for at besøge dennes Søn paa Ruthsker Sogns Udmark. Han forsikrer, at han ikke har noget Had til Erlandson, men alene mener at have Ret til noget Løsøre, som Erlandsens Kone har tilegnet sig fra (ham), dengang hun var Comparentens Husholderske navnlig 3 á 4 Pund Linned og en Dug, nogle Sække og noget Uldgarn, men han paastaar, at det aldrig er faldet ham ind at hævne sig derfor. Han har nok forsøgt at forhindre

Erlandsons Ægteskab med bemeldte Pige, men han forsikrer, at han alene gjorde det for at tvinge hende til at udlevere Godset. Han vil slet ikke have Pigen.

Han arbejdede hos Skolelærer Henrichsen igaar Eftermiddag, hvorfor han kom hjem sildigt, fordi han først spiste til Aften hos Henrichsens og derpaa fulgte med Jens Lind til Hans Kofod paa Lindesgaard. Da han kom til sit Logis var Ole Jørgensen og hans Søn Jørgen P. Olsen af Styggegaard i færd med at kjøre hjem fra J. M. Holm. Comparenten gik til Sengs Kl. ca. 10½ og tog først Nøglen af Yderdøren, hvilket J. M. Holm har ladet ham om at besørge, førend han gaar i Seng om Aftenen. Da Jørgen Madsen Holm i morges Kl. ca. 3 kjørte med Styggegaardsbonden til Allinge efter Sild, talte Comparenten med ham og gik derpaa til M. P. Møller med sine Lerredsbuxer og sine Strømper, som vare bleven vaade i aftes, da han gik hjem, fordi de fra Hans Kofods til Jens Linds vare gaaet over Marken, som var vaad efter Regnen. M. P. Møllers Kone pleier at gjøre hans Tøi i Stand, derfor bragte han Buxer og Strømper (hen) til hende, tillige vilde han spørge Møller om, hvad Tid de skulde Møde ved Sandemand Sonnes Reisekilde, som skulde holdes i dag. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner:

J. P. Holm M. Olsen

N. Tvede

Aar 1870 den 23. Juli Eftermiddag Kl. 4 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da blev

fortsat Forhør betræffende Branden af M. Erlandsons Hus.

Fremstod **Jørgen Madsen Holm af Olsker Sogn**, 60 Aar gl., og formanet til Sandhed under Eds Tilbud forklarede:

Da J. H. Steenberg i Torsdag Aften kom hjem fra Skolelærer Henrichsen, hvor han havde spredt Møg, var Styggegaardsfolkene, som havde hjulpet Comparenten med at hyppe Kartofler, i færd med at kjøre hjem. Steenberg blev dog siddende en Tid (s. 147) lang hos Comparenten i dennes Stue og drak en Snaps og samtalede, og da han derpa gik ind i sit Kammer for at gaa i Seng, var Klokken næsten 11. Comparenten stod op om Natten omtrent Kl. 12 for at lade sit Vand udenfor Huset og hørte ved at gaa forbi Døren til Steenbergs Kammer, at denne var hjemme, idet han i det samme slog en Vind, som Comparenten kunde høre.

Klokken henimod 3 stod Comparenten op for at kiøre med Styggegaardsfolkene, og dengang talte han med Steenberg i dennes Kammer. Det er Comparenten bekjendt, at Steenberg faar sit Tøi efterseet hos M. P. Møllers Kone, fordi Comparentens Kone har et lille Barn og ikke har Tid til overs. Derimod vil Steenberg ikke have Logis hos Møller, fordi han er bange for, at han saa vilde komme i Rygte for Tyveri. Paa Forhold af Dommerens Mistanke om, at Steenberg har brændt Erlandsons Hus af og tidligere har revet det omkuldd, da det var halvt færdigt, bemærker Comparenten i sidste Henseende, at Tømmeret, hvoraf Huset blev bygget, var meget raaddent og

Væggene revnede, uagtet Erlandson har købt det for 27 Rdl. Grunden var lagt af Ruinsten. Det er derfor meget muligt, at Blæsten kan have væltet baade Grundsten og Tømmer, hvilket man ofte har set. Men Comparenten turde ikke benægte Muligheden af, at ondskabsfulde Folk har hjulpet til at faa Huset nedrevet. Comparenten saa ikke, hvorledes Huset saa ud umiddelbart efter, at det var væltet omkuld. Veien fra Comparentens Hus til Måns Erlandsons Hus kan ikke gaas i kortere Tid end omtrent 1 Time.

Steenberg har oftere udtalt, at han ikke vilde have Erlandsons Forlovede til Kone, og at han ikke vilde gjøre Fortræd til Erlandson. Denne hentede sine Gangklæder for ca. 8 Dage siden ud af Comparentens Hus og var dengang meget skingrende. Comparenten spurgte ham ikke om Grunden o.v. men bemærkede, at igaar morges, da han forlod sit Hus, var han ikke inde i Steenbergs Kammer, men stode i Køkkenet og talte med Steenberg, som laa i Sengen. Han spurgte Comparenten om, hvordan Veiret var, hvorpaa Comparenten svarede, at det var graat, men regnede endnu ikke. Steenberg sagde, at han nok skulde staa op, hvortil Comparenten svarede, at det behøvede han ikke, fordi Klokken ikke var 3 endnu o.m.a.

Fremstod **Jørgen Dam, Husmand paa 6. Selveiergaards Parcel i Clemensker**, 49 Aar gl, og formanet til Sandhed forklarede:

Han er Snedker af Profession og har havt noget at gjøre med Erlandsons Hus, dog ikke fra først af. Tømmeret var godt, men det var slet sammenhugget. Da det væltede omkuld, hjalp Comparenten (med) at reise det op, hvorved det blev noget skævt, men dog saa stærkt, at det kunde staa længere end Erlandsons Levetid. Comparenten troer ikke, at Huset i Mai blev væltet omkuld af Blæsten. Huset ligger i læ under en Bakke, og saavidt Comparenten veed, var der, dengang det blev væltet, ingen Blæst. Det var en Mandag Eftermiddag, at Comparenten indfandt sig for at reise Huset op igjen og Erlandson sagde, at det var væltet omkuld om Natten imellem Søndag og Mandag, og saavidt Comparenten husker, var det sidst i Mai, at han reiste Huset o.v.

Jørgen Dam og Jørgen Madsen Holm bleve konfronterede betræffende Tømmerets Beskaffenhed. Holm sagde, at han ikke selv havde undersøgt Tømmerets Beskaffenhed, men antog, at det var købt alt for dyrt. Han vil ikke bestride, at ringere Tømmer har kunnet staa, naar det blev godt sat. Dam indrømmede, at Tømmeret var daarligt sammenføiet, men paastod, at Tømmeret var meget brugeligt o.v. Begge aftraadte.

(s. 148) Fremstod **Ole Jensson**, Svensker af Fødsel, 34 Aar gl, gift og bosat paa et Hus **paa 1. Selveiergaards Grund i Clemensker Sogn** og formanet til Sandhed forklarede:

Mons Erlandsons Svigerforældre boer til Leje i Comparentens Hus, hvor ogsaa Mons Erlandsons nuværende Børn boede hos Forældrene. Steenberg kom ofte der for at overtale Pigen til at gifte sig med ham, hvorfor han ofte havde Quædebrød med til hende, dels fordi han vilde have noget Tid hos hende, hvilket han paastod sig berettiget til. Ved den Leilighed talte han med Steenberg og engang i Sommer, da det kom paa Tale imellem Steenberg og Comparenten, at Erlandsons Hus, som var under Bygning, var væltet omkuld om Natten, ytrede Comparenten den Mening, at det var blæst omkuld, men Steenberg lod til at mene, at andre Mennesker havde gjort det og sagde derpaa de Ord: at hvis han kunde faa en eller to med sig, var han ikke bange for at gjøre det nok engang. Han sagde

ikke udtrykkelig, at han saa vilde rive Huset ned, men i Forbindelse med hans foregaaende Tale om, at andre havde revet Huset om, var det tydeligt, at han talte om ogsaa at rive Huset om.

Ligeledes har Comparentens Kone fortalt ham for nogen Tid siden, at Steenberg havde talt med hende om sit Tøi, som Erlandsons Forlovede forholdt ham, og derpaa sagt til Comparentens Kone, at hvis han ikke fik sit Tøi, var han ikke bange for at opnaa en Svovlstik eller to paa Erlandsons Hus. Da Comparentens Kone hertil sagde, at han nok ikke vilde gjøre en saadan Gierning, sagde han: nei ikke jeg, men en Anden. Dette har Comparenten ikke fortalt til Erlandson førend i Dag og har ikke heller fortalt herom til andre. Hans Kone fortalte det en Aften, da han var kommen hjem og laa i Seng sammen med hende. Comparenten sagde dengang til sin Kone, at det vel var bare Vrøvl, som det var bedst at tie stille med. o.m.a

Fremstod Nils Peersson, 32 Aar, og formanet til Sandhed forklarede:

Han er gift med en Søster til Måns Erlandsons Kone, og han saa dennes Hus fra sit Hjem. Han havde været hjemme en Søndag i Sommer fra sit Arbeide paa Kiøllergaard i Rø og gik Mandag Morgen tidlig tilbage til Kiøllergaard. Han fortalte Hans Peter Hansen, som ligeledes arbeidede der og boer i Comparentens Nærhed, at Erlandsons Hus var væltet omkuld om Natten. Da Comparenten Mandag Aften gik hjem fra Gaarden med et Krus Mælk, stod Huset imidlertid opreist, og da han sagde til sin Kone, hvad han havde seet om Huset, svarede hun, at det var ganske sandt, men at det i Dagens Løb var bleven reist op igjen. Senere har Erlandsons Forlovede sigtet Comparenten og dennes Broder, som er udreist til Sverig, for at have væltet Huset omkuld, men denne Beskyldning er ganske usandfærdig. Han har ikke hørt, hvem der har væltet Huset eller nu brændt det af. o.v. med Bemærkning, at han den omhandlede Nat laa paa Kiøllergaard. o.m.a.

Fremstod Jens Peder Jensen, Husmand paa 30. Selveiergaards Fortov i Olsker Sogn, 54 Aar gl, og formanet til Sandhed forklarede:

Han kom til en Mandag Eftermiddag og hjalp at reise Måns Erlandsons Hus op, som om Natten var væltet omkuld. Dengang var Grundstenene allerede opreiste, han har ikke seet, hvorledes Grundstene vare blevne væltede om Natten, men han kan bestemt paastaa, at det var stille Veir den Nat, da Huset faldt. o.m.a.

Paa Grund af de i foranstaaende Forhør indeholdte Oplysninger, som gjøre det sandsynligt, at Jørgen Madsen Holms Forklaring er vitterlig usand, samt paa Grund af de fremkomne Oplysninger om, at Jørgen Hansen Steenberg har brændt Erlandsons Hus af, og endelig paa Grund af, at Steenberg efter det oplyste har havt Samkvem med Mogens Peter Møller, som er en mistænkelig Person, bør de alle tre belægges med Arrest.

Thi eragtes

Jørgen Hansen Steenberg, Jørgen Madsen Holm og Mogens Peter Møller bør belægges med Arrest.

Arrestdekretet blev oplæst for Jørgen Madsen Holm. og for **de Anholdte Møller og Steenberg,** hvorpaa de bleve afførte i Arrest.

Fremstod **Espen Hansens Hustru Karen Kirstine** og formanet til Sandhed forklarede:

Hun er 63 Aar gl. og Moder til Måns Erlandsons Kone. Erlandson og Kone havde Bryllup i Torsdags. Han var om Aftenen paa 1. Selveiergaard i Clemensker for at betale nogle Penge og kom hjem og gik til Sengs med sin Kone Kl. 10. De har et lille Barn 1½ aar gl hos dem om Natten og har et lille Kammer ved siden af Comparentindens. Hun anseer det for umuligt, at nogen af dem har været ude om Natten, da Comparentinden ellers maatte have hørt det, fordi de to Kamre støder op til hinanden. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner:

J. P. Holm M. Olsen
N.Tvede

(s. 149) **Aar 1870 den 24. Juli Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen** (sic!) i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da blev foretaget

fortsat foranstaaende Forhør

Fremstod **Ole Jenssons Hustru Ingrid Mårtenson**, 34 Aar gl, født i Sverig og formanet til Sandhed forklarede:

Engang i Sommer omtrent for en Maaned siden kom J. H. Steenberg til hende, medens hun var alene indenfor i sit Hus med sit 8 Maaneders Barn og spurgte hende om, (hvor)naar der skulde lyses for Esper Hansens Datter Sophie og Måns Erlandson. Comparentinden svarede, at hun troede, at der skulde lyses næste Søndag, men ikke vidste det for sikkert. Derefter talte Steenberg noget mere, som (hun) ikke kan huske og ytrede saa, at han vilde havt det meget bedre, hvis han havde giftet sig med Sophie, medens han boede i Østerlarsker Sogn, derpaa sagde han de Ord omtrent: Men det kan være det samme, det er ikke Nøden, naar at jeg kan opnaa en Fyrstikke eller to. Comparentinden svarede hertil, at han dog vel ikke vilde gjøre en saadan Gierning og dertil sagde Steenberg: ikke jeg, men en anden. Han har saa mange Uvenner. Af Samtalen, hvis Ord hun ikke kan huske nøiagtigere end anførte, forstod hun, at Steenberg nævnte, at Måns Erlandson havde mange Uvenner, og at en af dem kunde opnaa en Fyrstikke. Uagtet Steenberg, saavidt hun kan huske, ikke udtrykkeligt nævnte at brænde Erlandsons Hus, maatte hun dog antage, at det var Huset, som Steenberg talte om at kunde antændes af en Fyrstikke, eftersom Erlandson ikke er andre, men har arbeidet paa Huset hele Sommeren. Hun havde tidligere end det i dag forklarede, hørt fortælle formentlig af sin Mand, at Måns Erlandsons Hus var en Nat bleven nedrevet, medens det var under Bygning. o.m.a.

Dommeren bemærkede, at han havde ladet Jørgen Madsen Holm den Yngre, som boer paa Lyngen ikke langt fra Måns Erlandsons Hus tilsige til Forhør til igaar Formiddag Kl. 8, men at han ikke var

mødt, hvorfor P. A. Spanner blev sendt i morges (s. 150) tidlig for at hente ham. Han blev derefter sat under Anholdelse.

Fremstod **Jørgen Madsen Holm den Yngre**, 26 Aar gl, og formanet til Sandhed under Eds Tilbud forklarede:

Han havde igaar en Del Folk til at kline et Hus, som han har under arbeide, hvorfor han ikke kunde være hjemme. Sm. St. og om Morgenens tidlig kom Steenberg til Comparenten og fortalte, at han om Aftenen havde været i Almindingen. Da Comparenten den Dag skulde kiøre for sin Fader Jørgen Madsen Holm den Ældre og hans Stedmoder til Almindingen til Prædiken samt da Steenberg havde arbeide for Comparentens Fader, saa kiørte Steenberg med Comparenten derhen til Comparentens Fader. Medens de kiørte, talte Steenberg om, at han vilde forbyde Erlandsons Ægteskab, fordi Sophie ikke vilde lade ham faa sit Gods igjen. Comparenten ytrede den Mening, at Steenberg ikke kunne faa Godset igjen, hvortil Steenberg svarede, at hvis han ikke kunne faa det igjen, skulde hun dog ikke faa nogen Fornøielse deraf, fordi det før skulde rejse til Helvede. Hvad Comparenten svarede dertil, kan han ikke huske, men han er vis paa, at der ikke blev talt om, hvorledes Steenberg vilde hindre Erlandsons Kone i at have Fornøielse af Godset og han er vis paa, at Steenberg ikke med andet end det anførte antydede, at han vilde tilføie Erlandson og Kone Fortræd. o.m.a.

(s. 150) Fremstod **Jørgen Madsen Holm den Ældres Hustru, Christiane**, 32 Aar gl, og formanet til Sandhed forklarede:

I Torsdags hjalp Styggegaards Folkene dem med at hyppe Kartoffler til Kl. 9 om Aftenen og spiste derefter sammen Smørrebrød. De kjørte bort omtrent Kl. 10, og idet de kiørte bort, kom J. H. Steenberg hjem og blev budt ind af hendes Mand paa en Snaps Brændevin med Honning til. Steenberg blev siddende, medens hun og hendes Mand spiste til Aften, og medens hun derpaa klædte sit Spædbarn af. Derpaa gik Steenberg ind i sit Kammer omtrent Kl. 10½ og hendes Mand gik til Sengs. Kl. 2½ stod hendes Mand op for at kiøre til Allinge med Styggegaardsfolkene. Da han kom hjem fra Allinge, strax efter, at Dommeren havde forladt Huset, fortalte hun ham, at Byfogden havde havt hende i Forhør i Anledning af, at Erlandsons Hus var brændt, samt hvad hun havde fortalt. Hendes Mand paastod, at han ikke vidste, at Huset var brændt, og at Steenberg havde været hjemme om Natten, hvilket han vidste deraf, at han selv havde været oppe engang for at lade sit Vand og da han gik igjennem Kiøkkendøren hørte Steenberg slippe en Vind, saa at det ramlede i Sengebunden. Comparentinden har ikke mærket, at hendes Mand var oppe om Natten, men han ligger yderst og kan godt staa op, uden at hun mærker det, naar hun sover haardt. Hun har hørt Steenberg sige, at han ikke bryder sig om at faa Sophie. Hun kan ikke huske, at hun har hørt Steenberg sige, at han vilde have noget Tøi fra hende. Hun er uvidende om, at det blev nævnt, men hun vil ikke benægte Muligheden af, at der har været talt noget herom af Steenberg i hendes hjem, men hun forsikrer, at hun i saa Fald ikke har lagt mærke dertil. o. m. a.

Fremstod **Arrestanten Jørgen Hansen Steenberg** og blev konfronteret med **Ole Jenssons Kone**, som gjentog sin Forklaring i hans Paahør og tilbød at aflægge sin Ed derpaa. Han benægtede, at han havde talt om en Fyrstikke eller om Erlandsons Hus. o.v. **Ole Jenssons Kone** aftraadte.

Arrestanten blev derefter konfronteret med **Ole Jensson**, som gentog i Arrestantens Nærværelse sin Forklaring om, at **Steenberg** havde sagt, at han ikke var bange for at vælte **Erlandsons** Hus engang endnu, naar han kunde faa 1 eller 2 med sig. Arrestanten benægtede Sandheden heraf. **Ole Jensson** aftraadte. Arrestanten afført til Arresten.

Forhøret udsat. Retten hævet.

N. Tvede J. P. Holm M. Olsen

(s. 151) **Aar 1870 den 29. Juli Eftermiddag Kl. 4 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da blev foretaget

Forhør mod J. H. Steenberg m. fl.

Fremstod **Jørgen Peter Olsen, Ejer at 1. Selveiergaard i Olsker Sogn**, 40 Aar gl., og formanet til Sandhed forklarede:

I Torsdags for 8 Dage siden altsaa den 21. d. M. om Eftermiddagen indfandt han sig med et Par Heste og en Plov paa sin Nabo Jørgen Madsen Holms Jord for at hyppe dennes Kartoffler. Comparentens Fader kjørte Hestene, medens Comparenten holdt Ploven. Da Tusmørket begyndte, holdt de op med Arbeidet og gik paa J. M. Holms Indbydelse ind med denne og fik et Par Snapse med Honning og talte sammen en halv Times Tid om ligegyldige Ting og J. H. Steenberg eller **Erlandson** bleve, saavidt han husker, ikke nævnte. Da de derefter kjørte bort, kom **J. H. Steenberg** hjem, og da Comparenten efter et Par Minutters Forløb kom hjem og havde faaet fraspændt, var Kl. 9½, saavidt han husker, saa han paa sit Uhr, da han gik ind i sit Hus, og han anser det for afgjort, at Klokken den Gang var omtrent 9½. Comparenten har ingen Omgang med **J. H. Steenberg** og siger, at han undgaar ham saa vidt muligt, fordi Comparenten ikke kan lide ham, da han oftere har været mistænkt for Tyveri, og Comparenten har intet Kjendskab til Steenbergs Forhold med **Erlandson**. o.m.a.

Fremstod **Ole Jørgensen** 65 Aar gl., **Aftægtsmand paa 1. Selveiergaard Olsker Sogn** og formanet til Sandhed forklarede ligesom forrige Comparent, hvis Forklaring blev oplæst og opsummeret og at med Tilføielse, at de ophørte med Arbeidet ved Solnedgang, hvilket han antager kunde være Kl. 8½, og at **J. H. Steenberg** kom til, medens Comparenten og Søn vare i færd at kjøre hjem, samt at Klokken hjemme var omtrent 9½, da de vare hjemkomne. o.m.a.

Fremstod **Arrestanten Jørgen Madsen Holm**. Dommeren bemærkede, at Arrestforvareren havde meldt, at Arrestanten havde sagt, at hans tidligere Forklaring om, at **J. H. Steenberg** gik til Sengs Kl. omtrent 11 var urigtig. Arrestanten vedgik dette og forklarede, at hans Coucouuhr i Torsdags Aftes gik en Time for tidligt, og at han derfor var kommen til i forrige Forhør at sige, at **Steenberg** gik i sit Kammer Klokken omtrent 11 isteden for Kl. omtrent Kl. 9½. At Comparentens Uhr gik for tidligt, mærkede Comparenten deraf, at han i Lørdags, da han gik hjemmefra, stillede sit Uhr mere end en halv Time tilbage og da han kom til Hasle, var hans Uhr endda mere end et Kvarter foran

Raadstueuret, hvilket har gjort en Forlængning af omtrent 1 Time, saa at Steenberg gik til Sengs omtrent Kl. 9½. Arrestanten vedblev at huske, at Steenberg var hjemme Kl. 12 om Natten og til Kl. 2½ samt at han, Arrestanten, aldrig har hørt noget Undsigelsesord af Steenberg imod Erlandson eller dennes Hustru. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner:

J. P. Holm M. Olsen

N. Tvede

(s. 152) **Aar 1870 den 30. Juli Eftermiddag Kl. 4 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** i Overværelse af Retsvidnerne Mogens Olsen, J. P. Holm, P.A. Spanner og W. N. Hartz, hvor da blev fortsat

Forhør mod J. Hansen Steenberg m.fl.

Fremstod **Gustav Andreas Henrichsen**, 21 aar gl., Søn af Skolelærer Henrichsen i Olsker og formanet til Sandhed forklarede:

Hans Fader havde antaget Mogens Peter Møller til at sprede Giødning, men denne sendte i sit Sted Jørgen Hansen Steenberg, som udførte dette Arbejde Torsdag Eftermiddag den 21. d. M. samt næste Formiddag. Steenberg har i disse to halve Dage arbejdet for Comparentens Fader, og Comparenten pløiede Jorden, som Steenberg spredte Giødning paa. Fredag Morgen kom Comparenten ud til Jorden Kl. 5 om Morgen, og dengang var Steenberg allerede mødt og havde allerede spredt en anelig Del Giødning. I Almindelighed møder Arbejdsfolk ikke saa tidligt og navnlig ikke før Kl. 5. Da Comparenten ytrede til Steenberg, at denne var kommen tidligt, ytrede Steenberg, at han vilde være færdig om Formiddagen, fordi han om Eftermiddagen var buden til Reisegilde hos Sandemand Sonne. Medens Steenberg spredte Giødning og Comparenten paa samme Tid pløiede, kom Comparenten i Nærheden af Husmand Anders Ipsen, som kørte Giødning for Naboen Gaardeier Hans Kofod paa Lindesgaard. Anders Ipsen fortalte Comparenten, at han havde hørt af Hans Andersen, at der om Natten var brændt et Hus paa Lyngen i Syd. Comparenten vedblev denne Efterretning (saavel) som Steenberg, som intet svarede dertil, men strax efter spurgte, hvad det var for Et. Da Anders Ipsen kom kjørende ud paa Marken med det næste Læs Giødning, spurgte Comparenten ham, om han vidste, hvad det var for et Hus, som var brændt og fik til Svar, at det var Erlandsons, og da Ipsen havde forladt Comparenten, kom Steenberg hen til sidstnævnte og spurgte om, hvilket Hus, der nedbrændte, hvilket Comparenten besvarede efter Ipsens Udsagn. Steenberg bemærkede da hertil, at Erlandsons Hus var gammelt og ved at falde om, men anden Samtale fandt ikke Sted. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Retsvidner:

P. A. Spanner W.N. Hartz

N. Tvede

Aar 1870 den 1. August Formiddag Kl. 8 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Byfogedkontoret i Hasle i Overværelse af Fuldmægtig Møller og W. N. Hartz, hvor da

fortsattes Forhør mod J. H. Steenberg m. fl.

Fremstod **Husmand Jens Andersen Lind af Olsker Sogn**, 42 Aar gl., og formanet til Sandhed forklarede:

Torsdag Eftermiddag den 21. Juli pløiede han tillige med Steenberg Giødning for Skolelærer Henrichsen. Da de om Aftenen spiste hos Skolelæreren sagde denne, at Kl. var 8½, derpaa gik de sammen først til Lindesgaard, hvor Comparenten afleverede en Greb i Porten, og derfra hiemad hver til sit. Medens de arbeidede paa Skolelærerens Jord, spurgte Comparenten Steenberg, om han ikke skulde see paa Måns Erlandsons Bryllup, hvorpaa han svarede, at han ikke brød sig om Brylluppet, som denne nok havde kunde have forhindret, men saasnart Erlandson var gift, vilde han stævne denne for det Tøi som Sophie havde beholdt. Inden Samtalen har han ikke talt med Steenberg. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet

Vidner:

Møller W. N. Hartz

N. Tvede

(s. 153) Aar 1870 den 2. August Formiddag Kl. 11 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da fortsattes:

I: Forhør mod Jørgen Hansen Steenberg m. fl.

Fremstod **Arrestanten Mogens Peter Møllers Hustru Karen Marie Møller, født Thorsen**, 49 Aar gl, der behørigt formanet til Sandhed, forklarede:

Natten imellem Torsdag den 21. og Fredag den 22. f. M. tilbragte hendes Mand hjemme og i deres fælles Seng. Hun og Manden ere ganske ene i Huset. Fredag Morgen, medens de laa i Sengen, men efter at det var bleven lyst, kom Steenberg ind og (med)bragte et Par Lerredsbuxer og et Par

Uldstrømper, som han bad hende om at tørre for ham, fordi de vare blevne vaade. Hun lovede at besørge det og bad ham lægge dem paa en Stol, hvilket han gjorde. Tillige spurgte han hendes Mand om, hvor meget han skulde forlange af Skolelærer Henrichsen for det Arbeide, som Steenberg paa hendes Mands Vegne havde udført for Henrichsen, hvortil hendes Mand svarede 2 Skilling. Steenberg sagde, at om Natten kom han hen til Henrichsen igjen for at arbeide, hvortil hendes Mand bemærkede, at Henrichsens ikke var saa morgenivrige, hvorved hendes Mand vilde betegne, at Henrichsen ikke staar tidligt op om Morgen.

Da hun stod op, saa hun, at baade Buxer og Strømper vare vaade; hun lagde Buxerne paa Kakkelovnen, men Strømperne, som lugtede ilde, hængte hun ud paa Havegjærdet.

Paa Dommerens Spørgsmaal, hvorfor Steenberg kunne bruge hendes Hjælp til at faa Strømper og Buxer tørrede, svarede hun, at det har hun ikke tænkt over, men formoder, at han skulde bruge begge Dele til Reisegildet om Eftermiddagen og ikke ventede, at de kunne blive tørre i Luften, fordi Veiret var taaget. o.m.a.

Fremstod Arrestanten Jørgen Hansen Steenberg og formanet til Sandhed forklarede, at han ved at gaa hjem fra Skolelærer Henrichsen om Torsdag Aften sammen med Jens Lind gik over Marker, som vare vaade af Regn og Dug, og at derved saavel hans Strømper som hans Buxer bleve meget vaade, og da han skulde bruge dem Fredag Eftermiddag til Reisegilde, saa gik han Fredag Morgen til M. P. Møller og bad dennes Kone om at tørre dem for ham. Det blev Arrestanten foreholdt, at Jens Lind har sagt for Dommeren, at Arrestanten, da han gik hjem om Aftenen gik med bare Fødder i Træskoene. Arrestanten benægter dette og forsikrer, at det er aldeles vist, at han, da han gik hjem fra Henrichsens om Aftenen trak sine Strømper paa, som han, medens han arbeidede i Middagen, havde taget af og lagt hos sin Trøie.

Om Aftenen, da Arbeidet var forbi, trak han Strømperne paa, gik ind til Henrichsen og spiste til Aften. Han havde Strømperne paa, da han var hos Henrichsens saavel som ogsaa, da han gik hjem i Følge med Jens Lind. Han paastaar, at han ikke kunde taale at gaa hjem med bare Fødder i Træskoene, men at han nok kunde taale at gaa med bare Fødder i Træskoene om Dagen, medens han arbeidede. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

(s. **156**) **Aar 1870 den 5. August Formiddag Kl. 10 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da fortsattes:

I: Forhør mod J. H. Steenberg m.fl.

Fremstod Jørgen Madsen Holm og paa Forhold ogsaa i dag fastholdt sin tidligere Forklaring om, at han ikke veed, om J. H. Steenberg har været ude af Huset, efter at han forlod Comparentens Stue for at gaa til Sengs, men at Steenberg var hiemme, da Comparenten om Natten stod op for at lade sit Vand. o.m.a.

Fremstod **Mogens Peter Møller** og formanet til Sandhed vedblev sin tidligere Forklaring. o.m.a. Dommeren hævde hans Arrest. Aftraadt.

Ligeledes blev **Jørgen Madsen Holms Arrest ophævet**, hvilket blev ham tilkjendegivet i Retten og han aftraadte.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner var:

J.P. Holm M. Olsen

N. Tvede

Aar 1870 den 8. August Formiddag Kl. 8 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i Overværelse af Retsvidnerne M. Olsen og J. P. Holm (s. 157), hvor da blev fortsat:

Forhør mod J.H. Steenberg

Fremstod paany **Husmand Jens Andersen Lind** og formanet til Sandhed forklarede:

Da Comparenten kom til **Skolelærer Henrichsen** Torsdag Eftermiddag for at kjøre Giødning og sprede Giødning i Forening med **J. H. Steenberg**, var sidstnævnte allerede tilstede og gik med bare Fødder i Træskoene. Steenberg beholdt under Arbeidet bare Fødder, og da de om Aftenen efter endt Arbeide fulgtes ad ind til **Skolelærer Henrichsens** for at spise til Aften, havde **Steenberg** fremdeles bare Fødder. Comparenten lagde bestemt Mærke til, at **Steenberg**, idet han gik ind i Huset, tog en Visk Halm og tørrede dermed de bare Fødder, førend han gik ind. Comparenten har ikke seet, at **Steenberg** havde Strømper hos sig i Træskoene eller andet steds. o.v.

Fremstod **Arrestanten Jørgen Hansen Steenberg** og blev konfronteret med **Jens A. Lind**, som vedblev sin Forklaring. **Steenberg** vedblev ligeledes sit Udsagn om, at han tog Strømperne paa, førend han gik ind til **Henrichsens** for at spise til Aften, men **Lind** benægter dette Punkt. o.v. **Steenberg** afført.

Lind erklærede paa gjentaget Spørgsmaal, at han er aldeles vis paa sin Forklarings Rigtighed og er villig til at beedige, at **Steenberg** havde bare Fødder, da han gik ind for at spise til Aften. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Vidner:

J. P. Holm M. Olsen

N. Tvede

Aar 1870 den 19. August Eftermiddag Kl. 7 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i Overværelse af Vidnerne M. Olsen og J. P. Holm, hvor da fortsattes

Forhør mod Jørgen Hansen Steenberg med Flere

Fremstod **Arrestanten Jørgen Hansen Steenberg** og vedblev sin tidligere Benægtelse. Da Dommeren ikke har kunnet erfare yderligere Oplysning i Sagen, blev hans Arrest ophævet, og han dimitterede.

Forhøret sluttet. Retten hævet.

Vidner:

J. P. Holm M. Olsen

N. Tvede

Sag nr. 14: Mogens Peter Møller begår overfald ved Lindegårdens Stendige

(s. 198) fra retsmøde af 21. August 1866 Eftermiddag Kl. 2.

...Foranlediget ved at det var kommet Dommeren for Øre, at Arrestanten i Foraaret har overfaldet Jørgen Hansen Steenberg, som blev befriet ved Jørgen Madsen Holm og Gaardeier Jørgen P. Olsen, blev paany fremkaldt

Jørgen Madsen Holm, som formanet til Sandhed forklarede:

Den Dag, da der havde været Auktion hos Løjtnant Davidsen paa Baadstadgaard, gik Comparenten derfra tilligemed Jørgen Peter Olsen. Ved Lindegården og i Nærheden af Olsker Skole gik Arrestanten og Jørgen Hansen Steenberg bag ved de to fornævnte, som hørte Steenberg skrige om hjælp. Og da de derpaa løb til Stedet, saa de, at Arrestanten havde faaet Steenberg kastet omkuld over et Steengjærde, hvoraf nogle Favne vare nedrevne. Steenberg havde (s. 199) Halsen i Gjærdet, hvoraf Blodet flød stærkt og Arrestanten laa med Hovedet paa Steenbergs Bryst og slog ham med Næverne i Ansigtet. Steenberg blev befriet og løb bort over Lyngen formodentlig hjemad, medens Comparenten og J. P. Olsen passede paa M. P. Møller, som imidlertid slap fra dem ved Skolen. Comparenten og Gaardeier Olsen fulgtes ad hjem til Comparenten og fik der en Snaps, da Arrestanten ogsaa kom ind til dem. Arrestanten paastod, at Steenberg havde villet overfalde ham. o. v. med Tilføiende, at engang senere i Comparentens Hus, har Arrestanten i Comparentens og dennes Kones Paahør sagt, at hvis han en anden Gang kunde faa fat paa Jørgen Hansen Steenberg vilde han have Hjertebloodet ud af ham. o. m. a.

Derefter fremstod **Arrestanten** fri for Baand og Tvang og i hans Nærværelse fremstod derefter hver for sig **Hans Clausen** og **Jørgen Madsen Holm** og efter foregaaende lovformelige Omgang bekræftede deres i Sagen afgivne Forklaringer med Lovens Ed og blev dimitterede.

Arrestanten henholdt sig til sit tidligere og paastaar derfor, at det var **Jørgen Hansen Steenberg**, som vilde overfalde Comparenten og slog efter ham med en Steen, hvorpaa Comparenten kom op at slaas med ham, indtil **Jørgen Madsen Holm** og **Jørgen Peter Olsen** skilte dem ad.

Derpaa fremstod i Arrestantens Nærværelse **Hans Peter Møller**, som paahørte sine i Sagen afgivne Forklaringer, hvilke han paany vedtog med Bemærkning, at der var hentet en Vogn til at kjøre **Møller** bort, men at den ikke blev benyttet. Derpaa bekræftede han efter den foregaaende lovformelige Omgang sin Forklaring med Lovens Ed og blev dimitteret.

Derefter fremstode hver for sig **Gaardeier Peter Jørgen Clausen** og **Capitain Hans Edvard Sonne Koefod**, som i Arrestantens Nærværelse paahørte Oplæsningen af deres i Sagen afgivne Forklaringer, som derpaa efter foregaaende lovformelig Omgang bekræftede med Lovens Ed og bleve dimitterede.

Derefter fremstod **Niels Peter Bek**, som i Arrestantens Nærværelse paahørte Oplæsningen af sine 27 f. M. afgivne Forklaringer, hvilke han paany bekræftede med Tilføiende, at da Arrestanten gik ind paa ham P.J. Clausen og stødte til denne, saa tog **Clausen** fat paa Arrestanten o.v.

Niels Peter Bek bekræftede efter foregaaende lovformelige Omgang sine Forklaringer med Lovens Ed og blev dimitteret.

Fremstod **Hans Jørgen Hansen Steenberg** og i Arrestantens Nærværelse paahørte Oplæsningen af sin i dag afgivne Forklaring samt efter foregaaende lovformelige Omgang bekræftede dens Rigtighed med Lovens Ed og blev dimitteret.

(s. 200) Arrestanten benægtede Rigtigheden af de afgivne Forklaringer og paastaar, at det, naar der var andre tilstede i Stuen, ikke var ham muligt at slippe fra Smeden uden at denne strax ”røg hen paa ham”, hvorfor han var nødt til at holde ham nede i Sengen o. v. Afført til Arresten. Forhøret udsat. Retten hævet.

N. Tvede

Retsvidner: J. P. Holm J. Sonne

Aar 1866 den 1. September blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle i den ordinaire Dommers Fraværelse paa en Reise til Kiøbenhavn administreret af Fuldmægtig exam. jur. Møller ifølge Amtets Constitution af 23 s. M. i Overværelse af de udnævnte Retsvidner J. P. Holm og Jørgen Sonne, hvor da saavidt betræffende Mogens Peter Møller continueredes:

Dommeren fremlagde en betræffende **Jørgen Madsen Holm** erhvervet Straffeattest af 28 s. M., hvorefter denne for usømmeligt Forhold med et uconfirmeret Fruentimmer er anseet med Straf af 5

Dages Fængsel paa Vand og Brød samt for at have nægtet at udlevere udpantet Gods anseet med en Mulkt af 10 Rdl. saalydende:

Fremstod **Husmand Jørgen Hansen Steenberg paa 4. Selveiergaards Fortoug i Olsker Sogn**, der formanet til Sandhed forklarede:

Efter Auktionen hos Lieutnant Davidsen paa Baadstadgaard ca. 10. April d. A. gik Comparenten hjem i Følge med Mogens Peter Møller, Jørgen Madsen Holm og Jørgen Peter Olsen. Da de kom til Gjærdet ved Lindegaard (sic!) gik Comparenten og Arrestanten M. P. Møller ved Siden af hinanden og de tvende andre Personer vare komne et lidet Stykke Vei forud imod Olsker Skole. De samtalede om ligegyldige Ting og der var intet Uvenskab eller Misforstaaelse imellem dem, da Mogens Peter Møller ved bemeldte Gjærde pludselig greb Comparenten i Brystet og sagde, at han kunde give Comparenten Prygl om han vilde, men han vilde ikke, og i det samme kastede Comparenten omkuld over Gjærdet og slog ham med Hænderne og en haard Stok i Hovedet saa Blodet flød stærkt. Han havde strax taget en Steen, men den fik Comparenten taget fra ham. Comparenten gav sig til at skrike saa stærkt han kunde og det varede kun et Øieblik, før Jørgen Madsen Holm og Jørgen Peter Olsen kom ham til hjælp og befriede ham for Arrestanten, som endnu, da de kom til stede, slog ham med Stokken baade paa Hovedet og Kroppen. Comparenten forføiede sig derefter hjem. Comparenten havde ikke givet Arrestanten (den) mindste Anledning til hans uterlige Adfærd, men det er jo almindelig bekjendt, at Arrestanten saaledes uden Aarsag overfalder Folk. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Husmand Jørgen Madsen Holm af Olsker Sogn**, der blev foreholdt den fremlagte Attest fra Retsskriveren, som han erkjender at være sig vedkommende. Han udsiger, at da han og Jørgen P. Olsen paa Jørgen Hansen Steenbergs Raab kom løbende til Gjærdet ved Lindegaard, hvor Mogens Peter Møller laa med Knæet paa Steenbergs Bryst og slog denne baade med Haand og Stok, hørte han, at Arrestanten vilde tvinge Steenberg til i Comparentens Overværelse at tilstaae, at det var ham, der havde overfaldet Arrestanten, men da Steenberg svarede Nei, yttrede Arrestanten, at han var Mand for at kunne holde Steenberg, men hvorpaa Comparenten og Jørgen P. Olsen tog fat i Arrestanten og befriede Steenberg (s. 201) fra videre Molest. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod igjen **Jørgen Hansen Steenberg**, der paa Anledning udsiger, at da Jørgen Madsen Holm og Jørgen P. Olsen paa hans Raab kom til, laa Arrestanten ovenpaa ham med Knæet paa Brystet og vilde true ham til at sige, at det var Comperenten, der havde overfaldet Arrestanten, men hvortil Comparenten svarede Nei. Hvad Yttringer Arrestanten i øvrigt brugte, erindrer han ikke, da han var noget fortumlet i Hovedet af det Blodtab, han havde lidt og de mange Prygl han havde faaet. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Gaardmand Jørgen Peter Olsen af Styggegaard i Olsker Sogn**, der formanet til Sandheds Udsigende forklarede, at han fra Auktionen hos Lieutnant Davidsen paa Baadstadgaard i Rø Sogn gik hjem i Følge med Arrestanten Mogens Peter Møller, Jørgen Hansen Steenberg og Jørgen Madsen Holm. Da han tilligemed J. M. Holm vare komne et Stykke Vei foran de 2 andre i Nærheden af Olsker Skole, hørte han Raab og Skrig om hjælp. De løb tilbage og fandt ved Gjærdet ved Lindegaard Arrestanten liggende ovenpaa Jørgen H. Steenberg og Arrestanten yttrede til Steenberg ” vil du tilstaae, at du har overfaldet mig ” og da Steenberg hertil svarede Nei, slog Arrestanten ham store Slag under Øret og sagde, at han var Mand for at holde Steenberg og efter at

denne var kommen overende, slog Arrestanten paa ham store Slag med en Stok. Steenberg forføiede sig bort og Arrestanten undslap dem en halv Times Tid, da han kom hen til Jørgen Madsen Holm med hvem Comparenten var fulgtes hjem. Arrestanten var meget oprørt i Sindet og vedblev at paastaa, at det var Steenberg, der vilde overfalde ham. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod Arrestanten Mogens Peter Møller løs og ledig, der formanet til Sandhed vedblev sin engang afgivne Forklaring.

Angaaende hvorledes det var tilgaaet, den Dag da han tillige med Jørgen H. Steenberg, Jørgen Madsen Holm og Jørgen P. Olsen gik fra Auktionen paa Baastadgaarden, da udsiger Arrestanten, at da han og Steenberg kom til Gjærdet ved Lindegaard, medens de 2 andre vare lidt forude, vilde Steenberg overfalde Arrestanten og slaa ham med en Steen, han havde i Haanden, hvorfor Arrestanten saa sig nødsaget til at gribe Steenberg i Brystet og kaste han omkuld over Gjærdet og holde ham, indtil de andre paa hans Raab kom tilstede, men benægter at have ved denne Leilighed lagt Haand paa Steenberg videre end anført og hverken slaget ham med Haand eller Stok. Arrestanten paastaar, at Steenberg har undsagt ham og truet ham med Prygl og saadanne Yttringer har Steenberg brugt paa Auktionsstedet i flere Folks Overværelse, hvorfor han troer, at det var Steenbergs Hensigt ved den anførte Leilighed at banke ham af. Arrestanten tilføier til Styrke for denne hans Mening, at Steenberg kunde have gaaet en langt kortere Vei til sit Hjem, end den han fulgte med de andre. Arrestanten blev foreholdt Jørgen P. Olsen og Jørgen Madsen Holms afgivne Forklaringer i dag, men benægter paa det bestemteste at have slaget Steenberg, men kun holdt ham for at undgaa hans Overfald. Oplæst. Ratihaberet. (s. 202). Arrestanten afført til Arresten.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Møller

Retsvidner:

J. P. Holm

J. Sonne

(s. 202) Aar 1866 den 10. September blev Nordre Herreds Politiret sat paa 19. Selveiergaard i Olsker Sogn og i den ordinaire Dommers Fraværelse paa en Reise til Kjøbenhavn administreret af Fuldmægtig exam. jur. Møller i Overværelse af Retsvidnerne Gaardeierne P. Jacobsen og Christian Bidstrup, hvor da ovenstaaende Forhør continueredes:

Fremstod Jørgen Hansen Steenberg af 4. Selveiergaards Fortoug i Clemensker Sogn, der formanet til Sandhed og foreholdt Arrestanten Mogens Peter Møllers Forklaring om, hvorledes det er tilgaaet paa Veien fra Baadstadgaard til Lindegaard, benægter at have overfaldet M. P. Møller eller nogensinde tænkt derpaa, men saaledes bruger altid M. P. Møller at sige, naar han overfalder Folk, at det er ham, der er bleven overfaldet.

Comparenten har ikke havt nogen Steen i Haanden, men da M. P. Møller havde kastet Comparenten omkuld over Gjærdet, tog han en Steen formodentlig for at slaa Comparenten med, og denne Steen

tog Comparenten fra Møller, som allerede havde slaget ham i Hovedet med den. Han benægter ligeledes enten paa Auktionen paa Baadstadgaard eller til nogen anden Tid at have truet med at vilde prygle M. P. Møller. Comparenten indrømmer, at han vel kunde have gaaet en kortere Vei til sit Hjem end den han fulgte fra Auktionen, men han havde paa Auktionen aftalt med Jørgen P. Olsen og Jørgen Madsen Holm, at de skulde følges ad, og derfor gik den noget længere Vei til Olsker Kirke og derfra ad en Sti, som fører mod hans Hjem, men den ringe Omvei kunde dog ikke medtage over 10 Minutter.

Paa Veien fra Auktionen gik han snart ved Siden af den Ene, men snart ved Siden af den Anden af sine Følgesvende, indtil de som forklaret vare komne op imod Lindegaard, da Jørgen P. Olsen og Jørgen Madsen Holm vare komne lidt forud. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Husmand Jens Hintze Steenberg af 1. Selveiergaards Parcel i Olsker Sogn**, der formanet til Sandheds Udsigen, forklarede:

Hans Jord støder umiddelbart op til Mogens P. Møllers Jord, der atter grænser op til Landeveien. Efter Udskiftningskortet skal Comparenten have Vei fra Landeveien tværs over M. P. Møllers Jord til sin Jord, men denne Vei har M. P. Møller oppløiet og uagtet Comparenten flere Gange har talt til ham om at udlægge Vei for ham til sin Jord, har M. P. Møller stadig nægtet saadant og yttret, at hvis Comparenten vilde mere, kunde han faa Prygl. Da Mogens Peter Møller er en bekjendt farlig Person, der uden Aarsag overfalder og prygl Folk af, har Comparenten ikke hidtil turdet sagsøge ham ved Retten, uagtet han paa ingen Maade kan undvære Vei over M. P. Møllers Jord. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Otto Hansen Lyster, Slagteren paa Lindegaard**, der formanet til Sandhed, forklarede, at han Dagen efter Auktionen paa Baadstadgaard var efter Ordre gaaet ud tillige med Gaardens Tjenestekarl Elias Peter Lund for som sædvanligt er Skik og Brug at oplægge de nedfaldne Stene af Gjærderne omkring Gaarden. Han fandt da, at Gjærdet, der støder til Landeveien, var nedfalden i en Længde af et Par Favne samt forefandt Blod paa de nedfaldne Steene saavel som paa Jorden. Ogsaa forefandt han paa Jorden lidt Menneskehaar. Paa selve Gjærdet saa Comparenten ikke Blod. Han veed intet at forklare til Oplysning om det Overfald, der skal have fundet Sted af Mogens Peter Møller paa Jørgen Hansen Steenberg. Oplæst. Ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Tjenestekarl Elias Peter Lund af Lindegaard i Olsker Sogn**, der efter at være formanet til Sandhed afgav en med forrige Deponent overensstemmende Forklaring, hvilken derfor blev ham forelagt og af ham ratihaberet. Dimitteret.

Fremstod **Sandemand Bidstrup**, der forklarede, at han efter Dommerens Opfordring havde foretaget Opmaaling af efternævnte Veilængder, der udgjøre som følger: Fra Smed Anders Jensens Hus hen til Bakkemøllen ca. 645 Alen og fra det nævnte Hus til den under Bygning værende Frimenighedskirke 630 Alen, fra samme Hus til Dalegaarden 591 Alen og fra sidstnævnte Hus til Præstegaarden 747 Alen. Dimitteret.

Dommeren bemærkede, at Jørgen Madsen Holms Kone, der var tilsagt at møde i dag efter Anmeldelse, var syg og sengeliggende og derfor kunde hun ikke for Tiden stilles for Forhør.

Forhøret udsat. Retten hævet.

Retsvidner:

J. Jacobsen Bidstrup

Møller

(s. 203) **Aar 1866 den 27. September Eftermiddag Kl. 7½ blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** i Overværelse af Retsvidnerne J. P. Holm og J. Sonne, hvor da Forhøret mod Mons Peter Møller fortsattes:

Fremstod **Arrestanten Mons P. Møller**, fri for Baand og Tvang og forklarede, at den Mand, som tidligere havde haft Arrestantens Jord i Fæste, har indrømmet **Jens Hinze Steenberg** Vei over bemeldte Jord, men der paahviler Arrestanten ingen saadan Forpligtelse, og han har derfor opløiet den Jord, som **Steenberg** har benyttet til Vei over Arrestantens Mark. Uagtet Arrestanten har besaaet Veien, har han dog ikke forment **Steenberg** at køre eller ride derover, hvilket denne ogsaa har gjort, og Arrestanten benægter, at han har truet **Steenberg** med Prygl. Arrestanten har haft den omhandlede Jord i 12 Aar og har tidligere ladet ligge upløiet en Strimmel, for at han ikke skulde have **Steenberg** kjørende over sin Sæd, men egentlig Vei, har der efter Arrestantens Mening ikke været. o.m.a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

N. Tvede

Retsvidner: J. P. Holm J. Sonne

(s. 205) **Aar 1866 den 29. September Eftermiddag Kl. 2 blev Nordre Herreds Politiret sat paa Raadstuen i Hasle** i Overværelse af Retsvidnerne J. P. Holm og J. Sonne, hvor da fortsattes Forhøret mod Mons P. Møller

Fremstod **Ole Jørgensen**, som formanet til Sandhed forklarede:

Han er 62 Aar gl. og **boer paa 1. Selveiergaard, Styggegaard, i Olsker Sogn**, som han tidligere har eiet, men for ca. 10 Aar siden har solgt til sin Søn **Jørgen Olsen**. **Jens Hintze Steenberg** har faaet det af ham beboede Hus efter **sin Fader Jørgen Hansen Steenberg**. For mange Aar siden, han troer 40, har sidstnævnte **Steenberg** kjøbt en Parcel af Styggegaarden, men ved Udskiftningen, som fandt Sted for ca. 24 Aar siden og udførtes af **Landinspektør Lund** blev bemeldte Parcel ombyttet med et andet Stykke Jord fra Styggegaarden, hvilket laa lige ved **Jørgen Hansen Steenbergs** Hus og ved samme Leilighed blev der udlagt Vei for bemeldte **Steenberg** fra denne nye Parcel til Landeveien. Den udlagte Vei blev afsat (s. 206) paa Kortet og Comparenten, som eiede Jorden, hvorover Veien paa en Del af dens Længde blev lagt, men havde bortfæstet den til en af **Mons P. Møllers** Formænd, maatte som Grundeier give bemeldte Fæster Erstatning for det Tab af Jord, som Fæsteren led, ved at Veien blev lagt der. Ligeledes gik den omhandlede Vei, som **Jørgen Hansen Steenberg** fik udlagt for sig over et Stykke Jord, som var bortfæstet fra Valnøddegaaarden og som **Mons Peter Møller**

senere har erhvervet. Men den daværende Fæster af Jorden fra Valnøddegaarden fik Erstatning for den Jord af samme Fæste, som blev anvendt til Vei.

For omtrent 10 Aar siden har Comparenten givet Mons P. Møller Fæste paa et Par smaa Stykker Jord fra sin Gaard i Nærheden af den omhandlede Vei, men disse Jordstykker indbefatte selvfølgelig ikke Veien, der som sagt blev udlagt ved Udskiftningen, og siden den Tid har ligget synlig uden nogen som helst Befærdelse, indtil Mons P. Møller i Aar har opløiet den. Jens Hintze Steenbergs Hus ligger ikke paa den oven omhandlede Parcel fra Styggegaarden, men paa en anden Parcel, som i endnu tidligere Tid er solgt fra Styggegaarden, hvortil den var indkjøbt fra Kongens Udmark. Ved Udmarkens Udskiftning blev der for ca. 15 Aar siden udlagt Vei fra bemeldte Hus til Lyngen, men Jens Hintze Steenberg kan alligevel ikke til at undvære Veien til Landeveien, da den anden er meget slet og om Vinteren ufremkommelig. Og saafremt Steenberg solgte den førstnævnte Parcel fra sit Hus, havde for denne Parcel slet ingen anden Vei end den omhandlede Vei til Landeveien.

Comparenten har vel hørt Jens Hintze Steenberg beklage sig over, at M. P. Møller havde opløiet Veien, men Steenberg har ikke omtalt for Comparenten, at M. P. Møller har truet ham med Prygl, hvis han kjørte paa Veien, men Steenberg har sagt til Comparenten, at han, efter at Mons P. Møller havde saaet Havre i Veien, ikke turde kjøre derover, da han kunde være vis paa, hvis han gjorde det, at faa Prygl af M. P. Møller. o.m.a.

Fremstod Peder Koefoed og formanet til Sandhed forklarede:

Han er 51 Aar gl. og har i 3 Aar eiet Valnøddegaard i Olsker Sogn og veed nok, at Mons P. Møller har et lille Stykke Jord i Fæste fra samme Gaard, hvorfor han betaler i Afgift 2 Mark om Aaret. Comparenten veed ogsaa, at der var Vei fra Jens Hinze Steenbergs Hus til Landeveien og at Mons P. Møller har opløiet samme, men hvorlænge og med hvad Ret bemeldte Vei har ligget der, veed han ikke. o.m.a.

Fremstod Jørgen Peter Olsen og formanet til Sandhed forklarede:

Han er Eier af 1. Selveiergaard i Olsker Sogn og 36 Aar gl. Han veed, at Veien fra Jens Hinze Steenbergs Jord til Landeveien blev afstukket ved Udskiftningen (s.207) for 24 Aar siden, og at der blev givet Erstatning til Fæsteren for det Jordtab denne led ved bemeldte Vei, som ogsaa uafbrudt har været brugt og synlig siden den Tid, indtil M. P. Møller i Aar har pløiet den op og besaaet den med Havre. Jens Hinze Steenberg har sagt til Comparenten, at han ikke turde kjøre over Veien, siden denne var besaaet, af Frygt for M. P. Møller, men Steenberg har ikke omtalt, at M. P. Møller havde truet ham med Bank.

Comparenten gjentog sin tidligere om Mons P. Møllers Slagsmaal med Jørgen Hansen Steenberg og tilføiede, at sidstnævnte strax løb bort, da Comparenten og J. M. Holm havde befriet ham fra M. P. Møller, hvorimod de tre andre fulgtes ad hiemad. Da de kom forbi Skolen, smuttede Møller ind ad Skoledøren og sagde, at han ikke vilde være i deres Selskab længere, og Comparenten og Jørgen M. Holm talte derpaa om, hvad det skulde betyde og om maaske Møller havde i sinde at overfalde dem. De blev enige om skjule sig bag ved Kirkegaardsdiget, indtil Møller var kommen forbi dem, og da

de havde staaet der en kort Tid uden at see Møller komme forbi, antog de, at de i Mørket ikke havde lagt mærke til ham og gik derpaa videre hiemad.

Da de kom henimod Comparentens Hjem bad J. M. Holm ham om at følge ham til hans Hus, da han var bange for, at M. P. Møller skulde have ondt i sinde mod ham. Det gjorde Comparenten, og da de kom ind i J. M. Holms Stue, tog Comparenten Nøglen, som sad udvendig i Døren og lagde den paa Bordet. Lidt efter bankede M. P. Møller paa Døren og blev lukket ind af Holm. Møller var i opbragt Stemning og skjældte dem ud, fordi de som Cuioner havde undflyet ham, som havde ledt efter dem. Comparenten sagde da, at han havde havt et Ærinde hos Præstegaardens Forpagter, og at de havde været derinde, hvorpaa M. P. Møller erklærede sig tilfreds og tog sine Ord tilbage. o.m.a.

Fremstod **Arrestanten Mons P. Møller** fri for Baand og Tvang og blev foreholdt, hvad der i dag er forklaret om Sammenhængen med den omhandlede Vei. Han vedbliver at paastaa, at Veien over hans Fæstejord ikke tilkommer Jens Hinze Steenberg med Rette og tilføier til Bevis for, at Veien er overflødig, at Jens Hinze Steenberg selv har opløiet det Stykke af Veien, som gaar over dennes egen Jord og brudt en Stenbro op, saa sluttede Arrestanten, at han ogsaa kunde opløie Veien, som gik over hans, Arrestantens, Jord. o. m. a.

Forhøret udsat. Retten hævet.

N. Tvede

Vidner J. P. Holm J. Sonne

Hasle Byfoged Domsprotokol 1830-1919 1854-1874 DC 174 Bd. 1-107

MPM's Synderegister 1851-66

(s. 146) Aar 1867 den 19. Januar blev Nordre Herreds Extraret i Justitssagen Actor Procurator Lund ctr. Arrestanten Mogens Peter Møller afsagt følgende Dom

Amtets Rekvirantordre af 10de f. M. gaar ud paa, at Arrestanten Mogens Peter Møller tiltales for Vold paa andre Personer, samt for det i Straffelovens § 210 omhandlede Forhold, hvorfor det forlanges afgjort af Domstolen, hvorvidt han med Hensyn til de af ham fremførte Undsigelser og Trudslar bør behandles efter Straffelovens § 299.

Nærværende Sag har sin Oprindelse derfra, at Arrestanten, som er meget frygtet for sin bekjendte Voldsomhed, hvilken han skjøndt een Gang straffet derfor ved enhver Leilighed giver Tøilen. Den 24. Juli f. a. paa Veien fra sin Bopæl paa 1. Selveiergaards Grund i Olsker Sogn til Allinge for at hente Sild til sin Nabo Jørgen Madsen Holm, der var med paa Vognen, kom forbi Smeden Anders Jensens Hus, der er beliggende tæt ved Ols Kirke. Da Smeden foranledigede Arrestanten til at holde stille og modtage Betaling, som Arrestanten havde til gode, fordi han havde kjøbt Sild til Smeden, forekom samme med Beskyldning imod Arrestanten for, at han opgav Prisen for Sild høiere end denne rettelig havde været.

Arrestanten modsagde Smedens Beskyldning og kørte derpaa videre til Allinge, men da han paa Tilbageveien hjemad kom forbi Smedens Huus, holdt han stille paa Landeveien og kaldte paa Smeden og da denne kom hen til Vognen, skjældte Arrestanten ham først ud og slog ham derpaa med sin Pidsk. Da Smeden snappede Pidsken fra ham, sprang han af Vognen og greb fat paa Smeden og sloges med ham, kastede ham omkuld og slog ham, først i Ryggen med et Stykke Jærn og derpaa med Hænderne i Hovedet, idet Arrestanten laa ovenpaa Smeden. Uagtet Smedens Kone og desuden Huusmand Hans Clausen Kure, som var til stede for at faa en Hest skoet, stode for de stridende Parter og bade for Smeden og ved vanlig Tiltale søgte at stille Arrestanten tilfreds, vilde denne dog ikke slippe Smeden, førend Jørgen Madsen Holm stod af Vognen og med Magt tvang ham dertil, saaledes at Smeden kunde undvige og løbe ind i Huset.

Men medens Jørgen Madsen Holm igen steeg op paa Vognen, da han ikke kunde overtale Arrestanten til at følge med, kørte bort, og medens Smedens Kone ilede efter sin Mand og skyndte sig med at lukke Indgangen til Huset - hvorimod Hans Clausen Kure allerede, førend J. M. Holm havde befriet Smeden, var gaaet bort for at hente Hjælp mod Arrestanten - saa havde Arrestanten skaffet sig Adgang til Smedens Hus, formentlig gennem een af Dørene (s.147), førend Konen havde faaet dem alle lukket og da hun kom ind i Stuen, saa hun ham dér sammen med hendes Mand, som havde lagt sig i Alkovesengen, men hun blev, efter hvad hun siger, ved Arrestantens Tiltale saa forskrækket, at hun ikke turde blive i Huset, men løb udenfor.

Smeden har forklaret, at Arrestanten, medens de var alene, trak ham i Haaret og slog ham med en Stump af sin Pidsk og truede med at slaa ham ihjel, og at han først standsede dermed, da Niels Peter Bek, Eier af Bakkemøllen, 47 Aar gammel, Hans Peter Møller Snedkerlærling, 20 Aar gammel og den 17-aarige Jens Peter Koefoed kom til stede. Disse vare nemlig af førnævnte Hans Clausen Kure blevne tilkaldte fra den ca. 650 Alen fra Stedet værende Frimenigheds Kirke og medens Hans Clausen Kure, som var bange for at have noget med Arrestanten at gjøre, tog sin Hest og red bort, gik de 3 Personer ind i Stuen, hvor de fandt Smeden liggende i Sengen, medens Arrestanten stod uden for samme og skjældte Manden ud, men benægtede at have slaaet denne og forlangte, at han skulde staa op af Sengen og lade sig see, men da Smeden ikke vilde dette, trak Arrestanten ham i Haaret og ruskede ham paa den Maade op i Sengen, og da Bakkemølleren og Snedkeren H. P. Møller forsøgte at stille Arrestanten tilfreds, gik han imod dem og befalede dem at gaa bort, hvilket de af Frygt efterkom.

Da de bleve vaer, at Gaardeier Peder Jørgen Clausen kom kjørende forbi paa Landeveien, kaldte de ham til Hjælp, men uagtet han kom ind i Stuen, ledsaget af Bakkemølleren og H. P. Møller og forsøgte at bevæge Arrestanten til at lade Smeden være i Fred, vedblev Arrestanten dog at trække denne i Haaret og slaa ham med Pidskestumpen, og da Arrestanten viste sig utilfreds med P. J. Clausens Indblanding blev ogsaa denne bange for ham og gik udenfor for at besinde sig paa, hvad han skulde gjøre for at befri Smeden, som saa elendig ud.

Da Captain Hans Edvard Sonne Koefoed til Blaaholdt kom ad Landeveien forbi Stedet blev han tilkaldt og omtrent samtidig indfandt sig Svenskeren Ole Nielsson og Arbeidsmand Hans Jørgen

Steenberg, som vare komne fra den ca. 591 Alen fra Stedet beliggende Dalegaard, hvorhen førnævnte Dreng J. P. Koefoed efter Smedens Kones Anmodning var gaaet bort efter Hjælp. Captain Koefoeds Opfordring til Arrestanten om at lade Smeden være i Fred, blev af Arrestanten optaget ligesom de tidligere lignende Opfordringer, idet Arrestanten sagde, at Captain Koefoed intet der havde at gjøre og skulde forføie sig bort, hvorpaa Arrestanten igjen greb fat paa Smeden og trak ham i Halskluden for at faa ham op af Sengen.

Da Captain Koefoed nu opfordrede de Tilstedeværende til at gribe Arrestanten, sprang Ole Nielson til og greb ham bagfra og holdt ham fast samt sled ham løs fra Smeden og bragte ham udenfor, hvor han efter Captain Koefoeds indstændige Formaninger til de Tilstedeværende bleve holdt fast af disse og til sidst bunden baade paa Hænder og Fødder.

Under alt dette havde Konen været tilstede udenfor Huset eller i Døren ind til Stuen, men da hun er meget lidende af Brystsyge, formaaede hun kun at virke imod ved sine Bønner at forsøge paa at overtale de Tilstedekomne til at hjælpe Manden, samt med at sende sin søn til Bakkemøllen og til Præstegaarden, og J. P. Koefoed til Dalegaarden for at skaffe Hjælp tilveie.

Smeden var efter de Tilstedeværendes Forklaring blodig i Ansigtet og meget medtaget og elendig, men Lægen som samme Dag undersøgte ham fandt ikkun Huden paa Ansigtet svullen paa 3 Steder paa 2 tillige forbunden med Afskrabning af Overhuden og ringe Blødning, hvorimod der paa den øvrige Deel af Legemet intet synligt Spor var af den anvendte Vold, men kun mange ved Tryk ømme Steder, navnlig paa Armene og Lænderne og Lægen antog, at Mishandlingerne ikke vilde medføre nogen vedvarende skadelig Følge. Uagtet den anvendte Vold, hvorefter ifølge nærværende Rets Skjøn ikkun kan henføres til den Slags, som omhandles i Sraffelovens § 200 og (s. 148) som alene er krævet Forfølgning undergiven og uagtet den begaaede Krænkelser af Huusfreden i og for sig ifølge § 219 heller ikke paatales af det Offentlige, saa skjønnes dog ikke bedre end, Arrestantens Forhold tillige maa henføres til de i § 210 omhandlede Krænkelser af Andres Frihed, idet Smeden Anders Jensen i et Tidsrum, som leet anslaaet kan antages at have varet $\frac{1}{2}$ Time, har været holdt i fuldstændig Ufrihed og i den største Fare for at skee en Ulykke af Arrestanten i dennes ophidsede efter Voldsomhed higende Sindsstemning, hvilken Retskrænkelser er meget større, end den der er skeet ved den virkelig øvede Vold og ved Arrestantens Indtrængen i Huset.

Da det under Forhøret viste sig, at Egnens Beboere havde en alvorlig Frygt for, at Arrestantens Tilbøielighed til Voldsomheder kunde gaa ud over dem, blev Undersøgelsen rettet paa forskellige Leiligheder, hvor Arrestanten skulde have øvet Vold imod andre eller truet med Vold, og det bliver ved Dommen at afgjøre, hvorvidt der i saa Henseende er oplyst noget, som i Overensstemmelse med Aktionsordre bør paatales, i hvilken Henseende bemærkes:

1. Det har ikke bekræftet sig, at Arrestanten i Januar Maaned 1864 paa Dyngegaarden i Rutsker Sogn, efter en sammesteds afholdt Auktion var forbi, og Arrestanten havde trængt sig ind i Stuen, hvor han blev flere Timer, har undsagt Sandemanden Claus Schou, fordi denne ikke havde beskyttet ham imod andres Vold.

2. Medens det er oplyst, at Arrestanten i Aaret 1866 har opløiet Husmand Jens Hinze Steenberg tilhørende Vei og at Sidstnævnte til sine Naboer har sagt, at han var bange for at faa Prygl af Arrestanten, hvis han paatalte denne Retskrænkelse, er bemeldte Steenbergs Forklaring om, at Arrestanten har truet ham med Prygl, hvis han ikke rolig fandt sig i at miste Veien, ikke imod Arrestantens Benægtelse bevist.

3. Det er oplyst, at da der i Slutningen af Aaret 1865 var opkommen Ildebrand i en Høstak ved Bukkegaarden i Nyker Sogn, har Arrestanten været meget opbragt paa den Tilstedeværende Brandfoged Claus Pedersen af Tornbygaarden i Clemensker Sogn. Captain Ipsen af Landsdommergaarden har forklaret, at da Branden var slukket og Arrestanten kom ned paa Bukkegaarden og fik noget at spise, har han, da Sandemanden fra Nyker Sogn og (op)fordrede ham til at gaa hjem, sagt, at han vilde følges hjem med Claus Pedersen og først vilde skjære sig en dygtig Kjæp til at slaa ham med. Men denne Ytring, som maatte forstaaes som en Trudsel, er ikke bevist, uagtet Arrestantens Forhold havde været af den Beskaffenhed, at Claus Pedersen sendte sin Karl hjem fra Brandstedet for at holde Vagt omkring Gaarden og nogle af Claus Pedersens Bekjendte ledsagede ham hjem for at beskytte ham mod Overfald af Arrestanten.

Da Sidstnævnte gik hjemad, opholdt han sig hos Claus Pedersens Karl udenfor Tornbygaarden, indtil Claus Pedersen med Følge kom hjem. Arrestanten lod da falde nogle Ord, som nogle af de Tilstedeværende opfattede som en Trudsel mod Claus Pedersen, og dennes Tjenestekarl har forklaret, at han af sin Husbonde fik Befaling til at sidde oppe om Natten i Nærheden af Husbondens Sovekammer, indtil Gaardens andre Folk efter et Par Timers Forløb begyndte deres Dagsværk. Det skjønnes dog ikke, at der foreligger tilstrækkelige Oplysninger om, at Arrestanten ved denne Leilighed har gjort sig skyldig i et Forhold, som under nærværende Sag kan paatales.

4. Der er under nærværende sag søgt Oplysninger om et meget farligt og lumsk Overfald, som 13. Februar 1858 blev begaaet paa den situerede Sandemand Jens Hansen Schou i Clemensker Sogn paa Hjemveien fra en Auction i Skarpesgaden og hvorefter denne laa en lang Tid syg, som Følge af de ham tilføiede Mishandlinger, der kunde formodes at have bidraget til hans ½ Aar efter paafulgte Død. Der er imidlertid nu ligesaa lidt som strax efter Gjerningen fremkommen tilstrækkelig Oplysning i Sagen, idet det ikkun af Sandemand Hans Nielsen og af den i Horsens Tugthus hensiddende Hans Clausen er forklaret, at Arrestanten (s.149) har været paa den Overfaldnes Vei omtrent samtidig med Overfaldet.

5. Da Arrestanten den 10. April 1866 var paa Hjemveien fra en Auction paa Baastadgaarden i Rø Sogn ifølge med fornævnte Husmand Jørgen Madsen Holm, Gaardeier Jørgen Peter Olsen og Husmand Jørgen Hansen Steenberg af hvilke de 2 Førstnævnte gik et lille Stykke foran Arrestanten og Steenberg, var disse 2 kommen i Slagsmaal, hvorunder Arrestanten kastede Steenberg omkuld, lagde sig oven paa ham og slog ham dels med Hænderne og dels med en Stok, saa at J. M. Holm maatte befri Steenberg, men det er ikke imod Arrestantens Benægtelse, tilstrækkeligt bevist, at han begyndte Slagsmaalet, og dette kan efter den udøvede Volds Beskaffenhed ikke anses for at være offentlig Paatale undergivet.

Derimod er det ved Jørgen Madsen Holms og dennes Hustrus beedigede Forklaringer mod Arrestantens Benægtelse godtgjort, at Arrestanten faa Dage efter bemeldte Slagsmaal har til Jørgen Madsen Holm i dennes Kones Paahør udtalt, at han havde 2 Gange banket Jørgen Hansen Steenberg, men hvis han 3die Gang fik fat i denne, vilde han ikke holde op, førend Arrestanten saa hans Hjerterblod, og i denne Anledning har Steenberg paa Dommerens Spørgsmaal, om han forlangte den i Straffelovens § 299 ommeldte Forebyggelsestvang bragt til Anvendelse mod Arrestanten, erklæret, at dette er hans alvorlige Ønske. Med Hensyn til Spørgsmaalet om denne Trudsel mod Jørgen Hansen Steenberg kan formodes at være alvorlig ment og at indeholde en Advarsel om imod denne virkelig truende Fare, bemærkes, at der ikke er oplyst nogen egentlig Grund til Arrestantens Forbitrelse mod Steenberg.

De har begge været arresterede som mistænkte for i Aaret 1856 at have i Forening forsøgt et natligt Indbrudstyveri paa Store Myregaard i Olsker Sogn.

I Slutningen af 1865 blev Arrestanten Mogens Peter Møller arresteret i Anledning af et Slagsmaal paa Landeveien mellem Hasle og Rønne mellem Arrestanten paa den ene Side og 4 andre Personer, hvoriblandt Steenberg paa den anden Side, men Steenberg har dog ment, at det bemeldte Slagsmaal ene og alene var foranlediget af Arrestanten, er Grunden til dennes Vrede snarest at søge i, at Steenberg jævnlig afgiver Befordring til en Slagter Møller i Torpe i Clemensker Sogn, medens Arrestanten flere Gange forgjæves har tilbudt Slagteren at besørge denne Kjørsel. Men hvilken end den sande Grund er til, at Arrestanten har truet Steenberg paa Livet, saa er det tilstrækkeligt oplyst, at Arrestanten har en saadan Lethed til Vrede og en saadan Tilbøielighed til Voldsomheder og i disse har saa lidt Maadehold, at han i en vid Kreds er med rette frygtet, saa at de, som nødes til at komme i Berøring med ham, for det allermeste søge enhver Maade at undgaa at opvække hans Misfornøielse.

Vel er han kun engang bleven domfældt for Vold nemlig ifølge Krigsretsdom af 3. Mai 1851 til 8 Aars Tugthusarbeide, som ved kgl. Resolution af 26 s. M. er forvandlet til Tugthusarbeide i 4 Aar for at have imod Tøimesteren Captain Koefoed (ud)vist et Forhold, der i det væsentlige dannet Sidestykke til hans omhandlede Adfærd mod Smeden Anders Jensen, men ligesom det er meget usikkert om Arrestanten ved disse 2 Leiligheder har bekymret sig om at undgaa alvorlige Skadestilføielser, saaledes fremkom der ogsaa ved en under 9. April 1861 af Høiesteret paakjendt Sag mod Arrestanten stærk Formodning om, at han uden at der var given ham nogen rimelig Anledning til Vrede, havde begaaet et lumsk og farligt Overfald paa Værtshusholder Hansen af Hasle, hvilket Forhold dog paa Grund af den brugte Fremgangsmaade ved Sagens Paastævning ikke kom under Paakjendelse ved Høiesteret.

For fuldstændig at forstaa Omfanget af den Frygt som Landets Beboere nære for Arrestanten og Omfanget af den Fare, hvorom den nævnte Trudsel mod Steenberg kan være en Advarsel, maa endnu erindres, at Arrestanten var mistænkt for det i Akterne, der ifølge nærværende Sag omhandlede det med stor Dristighed begaaede røveriske Overfald i Peder Rømers Hus i Rø Sogn den 5. Januar 1856 og det Natten forud begaaede lignende røveriske Overfald i Jeppe Hansens Hus i

Østermarie Sogn, under hvilken Sag Arrestantens Broder Mogens Hansen Møller ved Høiesterets Dom af 27. August 1856 blev frifunden for videre Tiltale med Hensyn til nogle af de ved bemeldte Røverier borttagne Koster, medens der imod (s. 150) Arrestanten forelaa de 2 Omstændigheder, at den gamle Peder Rømer troede at gjenkende Arrestanten i det ene af Røverierne, og at Arrestanten netop i de 2 Dage havde været med Brændevin i Østermarie Sogn og havde havt hans Besøg i sit Hjem i Clemensker Sogn.

Efter det anførte skjønnes Jørgen Hansen Steenberg at være berettiget til at forlange, at Arrestanten enten stiller Sikkerhed for, at den omhandlede Trudsel ikke bliver iværksat eller i Mangel af saadan Sikkerhed hensættes i Varetægtsfængsel paa det offentliges Bekostning, naar han har udstaaet den Straf, som for hans Forhold med Smeden Anders Jensen bliver at idømmes.

Denne Straf bliver i Betragtning af samtlige foreliggende Omstændigheder i Henhold til Straffelovens § 210 at bestemmes til Forbedringshusarbeide i 1 Aar, og Arrestanten bliver altsaa efter at have udstaaet denne Straf at hensætte i Varetægtsfængsel paa offentlig Bekostning, indtil han stiller saadan Sikkerhed, at Jørgen Hansen Steenberg kan være betrygget. Saa bør han ogsaa afholde alle med hans Arrest og Aktionen forbundne Omkostninger, derunder Salair til Actor Procurator Lund 10 Rdl. og til Defensor Assessor Procurator Ipsen 8 Rdl. Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

THI KJENDES FOR RET

Arrestanten Mogens Peter Møller bør hensættes til Forbedringshusarbeide i 1 Aar, og naar han har udstaaet denne Straf, sættes i Varetægtsfængsel paa det offentliges Bekostning, indtil han stiller saadan Sikkerhed, at Husmand Jørgen Hansen Steenberg kan være betrygget. Saa bør han ogsaa afholde alle med hans Arrest og Aktionen forbundne Omkostninger, derunder i Salair til Actor Procurator Lund 10 Rdl. og til Defensor Assessor Procurator Ipsen 8 Rdl. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Til Bekræftelse under min Haand og Jurisdiktionens Segl.

N. Tvede

Sag nr. 15: Mogens Peter Møller begår overfald ved Klemensker Kro

Hasle Byfoged Domsprotokol 1854-74. DC 174. B.1-107

(s.93) Aar 1861 den 11te Februar blev under Nordre Herreds Extraret udi Justitssagen Procurator Fog som Actor ctr. Arrestanten Mogens Peter Møller afsagt saadan

DOM

Ifølge Amtets Ordre af 8de f. M. tiltales under nærværende Sag Arrestanten Mogens Peter Møller for voldeligt Overfald; og maa det ogsaa med de aflagte og beedigede Vidnesbyrd og Sagens Omstændigheder antages for godtgjort, at han har gjort sig skyldig i denne Brøde. Efter hvad der er oplyst var denne Sags factiske Omstændigheder følgende:

Ved i November Maaned forrige Aar i Clemensker Sogn afholdte Auction var Værtshusholder M. Hansen tilstede for at beværte de mødte Lysthavende iblandt hvilke ogsaa Arrestanten var tilstede. Efterat Auctionsretten havde forladt Stedet, opkom der Uenighed imellem Arrestanten (s.94) og bemeldte Værtshusholder M. Hansen angaaende Betalingen for nogle nydte Drikkevarer og Førstnævnte, som stod og klinkede imod en Karraffel slog et Stykke af denne, hvilket Morten Hansen forbød ham, hvorfor han var bleven vred og var løbet ind paa M. Hansen, som han stødte for Brystet, saa at han faldt omkuld. Denne Fremgangsmaade fortsatte han, uagtet Hansen bestandigt søgte at undgaa ham og komme fra ham uden at slaa igjen. Da han havde faaet fat i Hansens Tørklæde og strammet det saaledes sammen, at denne vilde være qualt, hvis ikke øieblikkelig Hjælp var tilkommet, maatte nogle tilkaldte Sogneforstandere for at frelse ham skære Tørklædet over med en Kniv.

Desuagtet fortsatte Arrestanten sit Angreb paa M. Hansen, hvilket dog afværgedes af M. Andersen og H. N. Lind; men da der blev foreslaaet Forlig droge de Stridende bort fra Auctionsstedet og reiste imod Hasle, ved hvilken Leilighed de kom forbi Clemensker Kro. Her gik de ind, og der blev fortæret nogle Flasker Vin, hvorefter der tilsyneladende var den bedste Forstaaelse imellem dem.

Derefter forlod først Arrestanten og kort derpaa ogsaa Værtshusholder Hansen den ovennævnte Kro. Sidstnævnte havde en Vogn med, hvorpaa hans Datter sade, medens Gaardmand Christian Hansen kørte. Noget efter kom Hansen blodig tilbage til Kroen, og idet han løb ind i Stuen, hvor endeel Mennesker vare forsamlede, fortalte han, at han var bleven overfaldet. Kromanden Fallentin Hansen tilligemed flere Personer gik udenfor og traf da kort fra Kroen paa Stien ved Kirkegaardsgjærdet Arrestanten liggende bevidstløs. Efterat han bleven rejst op, kom han til sig selv og var kort efter istand til med Hjælp af nogle tilstedeværende Personer navnlig Jens Bærildsen,

Hans Peter Møller og Jens Michelsen at begive sig paa Hjemveien; men først den næste Morgen naaede han sit Hjem.

Angaaende det der foregik imellem Arrestanten og Hansen efterat de havde forladt Clemensker Kro, gives der ikkun Sidstnævntes Forklaring, da den Første har paastaaet, at han ved Slagsmaalet paa Auctionsstedet og navnlig ved de tilkaldte Personers Behandling var bragt i en saadan Tilstand, at han fra den Tid ikke vidste noget af sig selv: Den anmeldte Forklaring gaar ud paa, at Hansen, efterat han var kommet ud af Krostuen, lod Vognen kjøre ned ad Bakken, medens han selv gik nogle Skridt bagefter den, for at være beredt til at komme til Hjælp, hvis et eller andet Uheld skulde indtræffe under Nedkørselen af den steile Banke. Medens han gik her, fik han uformodet et Slag i Hovedet, saa at han tumlede ned i Grøften, og en Mand sprang nu paa ham, traadte ham paa Brystet, lagde sig ovenpaa ham og sagde: Nu kan jeg gjøre med Dig, hvad jeg vil. Kom nu med Pengene eller det gjælder Livet. I det samme fik han et Par Slag i Ansigtet, men det lykkedes ham at faa Manden, som han nu kjendte for at være Arrestanten, fat med den ene Haand i Næsen og med den anden Haand i Haaret og at vælte ham saaledes om, at han kom ovenpaa ham. Med sin Snustobaksdaase, som han, førend han fik det ommeldte Slag, havde havt i Haanden, slog han Arrestanten flere Gange i Hovedet og spurgte denne flere Gange, om han vilde være stille, hvorpaa han ikke fik noget Svar.

Han stod da op og vilde gaa, men Arrestanten tog fat i Fligen af hans Overfrakke og ved Hjælp af denne lykkedes det ham at slaa Hansen til Jorden og komme ovenpaa ham igjen, hvorpaa han forsøgte at kradse hans Øine ud, hvorved han udstødte Trudslar. Da Hansen nu frygtede for, at Arrestanten tilsidst skulde gjøre det af med ham, tænkte han ved sig selv, at han muligt burde slaa Arrestanten ihjel, men han kunde ikke overtale sig til at slaa ham i Tindingerne, hvorimod han gav ham flere Slag i Hovedet med ommeldte Snustobaksdaase, saa at han begyndte ligesom at vræle, hvorpaa Hansen slog ham og løb bort i den Tanke at begive sig tilbage til Kroen, men var saa fortumlet, at han først tog Feil og kom til Præstegaarden.

Efter hvad der udenfor denne Forklaring er oplyst, maa det statueres, at der har været Slagsmaal imellem Arrestanten og Hansen, efterat de havde forladt Kroen og endskjøndt den ommeldte Forklaring er meget bestyrket, dels med dens eget Indhold og dels med det af Arrestanten anførte, men ved de afgivne og beedigede Vidnesbyrd med beviste Opgivende, at han paa den Tid aldeles ikke vidste noget af sig selv kan dog ikke antages som fuldstændigt Bevis i Sagen. Derimod maa det øvrige Passerede trods Arrestantens haardnakkede Benægtelse ansees for tilstrækkeligt godtgjort og navnlig, at Arrestanten uden nogen rimelig Grund har paa Auctionsstedet overfaldet Hansen har fortsat disse Overfald uagtet Hansen blot søgte at frelse sig uden at slaa igjen og har udsat dennes Liv for Fare ved at sammensnørre Tørklædet saaledes, at Hansen vilde være bleven qualst, om det ikke betimeligen var bleven overskaaret.

Vel har Arrestanten paastaaet, at Hansen først slog ham og har opponeret imod Jens Bærildsen og dennes Søn Hans Peter Møller, som ulovfaste Vidner, men Retten skjønner ikke, at den Omstændighed, at Arrestanten tidligere har beskyldt Sidstnævnte for at have solgt ham nogle

Pengebøger, som vare forefundne i hans Besiddelse og som vare stjaalne hos en Naalemager i Rønne kan faa det af Arrestanten paastaaede Bevisresultat. Det sees desuden, at Arrestanten under den imod ham for flere Aar siden anlagte Krigsretssag har betjendt sig af en ligesaa haardnakket Benægtelse.

Arrestanten er langt over criminel Lavalder og er forhen straffet for voldeligt Overfald paa en Officer, idet han ved Krigsretsdom 3. Mai 1851 er anset med 8 Aars Tugthusarbeide, hvilken Straf ved Allerhøjste Resolution af 26 s. M. er formildet til 4 Aars Forbedringshusarbeide. For øvrigt har han oftere været mistænkt for Forbrydelser, men er ikke overbevist om at have gjort sig skyldig i dem.

Med Hensyn til den Straf Arrestanten har paadraget sig ved sit Forhold, da skjønnes han i Henhold til Bestemmelserne i Forordning 4. October 1833 §§ 3 og 7 samt § 9 passende at kunne ansættes til 2 Aars Forbedringshusarbeide, hvornæst han vil have at som Erstatning til Skadelidte 10 Rdl. og alle af denne Action lovligt tilflydende Omkostninger herunder i Salair til Actor Procurator Fog 5 Rdl. og til Defensor Procurator Lund 4 Rdl. Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

THI KJENDES FOR RET

Arrestanten Mogens Peter Møller bør hensættes i Forbedringshusarbeide (s. 95) i 2 Aar, saa udreder han ogsaa Erstatning til den Skadelidte 10 Rdl. samt alle af den Action lovligt flydende Omkostninger og derunder Salair til Actor Procurator Fog 5 Rdl. og til Defensor Procurator Lund 4 Rdl.

Det idømte at udredes inden 15 Dage under Adfærd efter Loven.

Til bekræftelse under min Haand og Jurisdictionens Segl.

T. H. Jørgensen

Sag nr. 16. "Mogens Peter Møller begår mytteri i Landeværnet".

Fra Forsvarets Auditørkorps. Auditøren for Bornholms Værn 1832-19198. F. Justitsprotokoller.

(s.233) Aar 1851, den 31. Marts Eftermiddag Kl. 2 blev efter Kommandantskabets Cirkulaireordre af 28 de ds. nedsat et Krigsforhør paa den constituerede Auditeur Erichsens Bopæl under præsidio af Capitain A. v. Westh og asidio af Premierlieutnant H. v. Holm og Secondlieutnant E. v. Sonne i Anledning af indløben Rapport fra den fungerende Tøimester, Capitain v. Koefoed, om udvist Insubordination og i høieste Grad respectstridigt Forhold af **Dragon Mogens Peter Møller af 3die Eskadron** mod Capitainen under dennes Udførelse af sine Embedspligter. Forhøret lededes af den constituerede Auditeur Erichsen. Commandantens Cirkulaireordre, Capitain Kofoeds Rapport samt Commandantskabets Ordre af 25 f. M., hvorefter Capitain Koefoed befandt sig i Tjenesten, fremlagdes til Actens Følge. Capitain Tøimester Koefoed var efter Ordre tilstede.

Dragon No 77 af 3die Eskadron Mogens Peter Møller, hvem Commandantskabet paa Grund af Omstændighederne havde fundet Anledning til at belægge med Arrest, fremstilledes dernæst fri for Baand og Tvang, og foreholdtes den fremlagte Rapport, der blev ham forelagt; men han benægter sammes Rigtighed i dens væsentligste Punkter, nemlig at have forladt Geledet og henvendt sig til Tøimesteren paa en trodsig og respectstridig Maade med Spørgsmaal, om han, naar han blev commanderet, maatte møde med sit Vaaben saa fuldt af Møg og svinsk, som han havde modtaget det, at Tøimesteren gav ham den fornødne Underretning og til Slutning foranledigede, at han blev befalet at indtage sin plads i Eskadronen, at have saaret og slaaet nogle af Constablerne med sin Bajonet, at være oplyst af Tøimesteren om, at denne var den commanderende Officer paa Stedet, at have undsagt **Constabel Jens Andersen Møller**, som han endog nægter at kjende, og at have bibragt Tøimesteren et føleligt Slag for Brystet med knyttet Haand; derimod angiver han det passerede ved den bemeldte Leilighed som følger:

Han begav sig fastende fra sit Hjem Fredagen den 21 de ds. til Møde ved sin Eskadron paa Exerцерingspladsen ved Hasle og nød ved Ankomsten til Exerцерingspladsen 3 á 4 Sapse, men intet Brød, hvoraf intet var ved Haanden; han blev derefter opstillet i Eskadronen og afleverede efter Tour sin dertil bragte Karabin med Tilbehør og modtog i stedet for sin Feidekarabin. Derefter passerede ikke noget, førend Eskadronen blev hjemforlovet. Han løb derefter saa stærkt han kunde henimod Hasle og det er nok muligt Karabinen ved den Leilighed hang noget lavt, men dog ei saa, at den stødte med Kolben i Snavset. Da han kom til Broen ved Hasle, savnede han sin Bajonet og Skede, og uvis om han enten havde tabt disse eller ikke modtaget samme, gik han søgende efter samme tilbage til Ammunitionshuset, hvor han forespurgte, om han havde modtaget disse Sager, hvilket besvaredes bekræftende.

Da Constablerne imidlertid opdagede og gjorde ham opmærksom paa, at han havde Bajonet og Skede i Bandoleret under sin Frakke, faldt Karabinen under Frakkens Opknappning i Steenbroen, derefter bemægtigede Constablerne sig hans Vaaben, som han ei maatte faa tilbage, skjøndt han bønlig og gjentagende bad derom. Han kjende ikke **Capitain v. Koefoed** personlig, men vidste dog, at han var Officer, ligesom han saa hans Uniform under Overfrakken, og gjentagende Gange

spurgte, om han var Lieutenant Sunesen, siden han havde Overskjæg. Arrestanten begav sig derefter til Hasle og vil ei erkjende, at han vidste, at der var gjort Anstalt til hans Arrest.

Quo ad generalia forklarede Arrestanten at være 31 Aar gl., født i Clemensker Sogn af ugift Fruentimmer Ane Elisabeth, en Datter af Mogens Pedersen paa Tøndekulle Gaarden ibid., som hans Fader blev udlagt en Arrist Olsen. Han er confirmeret i Clemens Kirke. Indtil sit 5te Aar opholdt han sig hos Moderen og kom fra hende til sin Morbroder Peder Møller i Røe Sogn, hos hvem han opholdt sig som Gaasevogter et Aar. Han opholdt sig dernæst hos Jens Mogensen, Lars Hansen Pikker og Jørgen Rasmussen i Clemensker Sogn, hvorfra han flyttede til Peder Jørgen Klinge i Skindermys i Clemensker, under Opholdet hos hvem, han blev confirmeret. Han flyttede derefter til Møller Dam, hvor han gik i Dagleie $\frac{1}{4}$ Aar, hvorfra han gik i Smedelære hos Mogens Henrich i Baadsted, hvor han udstod sin Læretid i 2 Aar. Han begav sig derefter i Tjeneste hos Marius Peter Lund i Skarpeskad omtrent i 1 Aar, derefter hos Ole Jørgensen $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Aar.

Han reiste derefter til Kjøbenhavn og tjente som Brændeviinskarl hos Brændeviinsbrænder Kreiner i Laxegaden i $\frac{1}{2}$ Aar og hos Brændeviinsbrænder Andersen i samme Gade $\frac{1}{2}$ Aar. Derefter begav han sig i Forbund hos Smedemester Mossin i Springgaden og blev Svend efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb, og da Mesteren døde, arbeidede han som Svend for Enken i noget over 1 Aar og flyttede imidlertid med hende til Lille Helliggeiststræde. Han arbeidede dernæst hos Jernstøber Buch paa Christianshavn og hos en Smed i Dronningens Tværgade, hvis Navn han ei erindrer, ligesom han ikke kan angive, hvor lang Tid han arbeidede paa hvert Sted. Dernæst reiste han til Bornholm, hvor han købte sig et Hus i Olsker, hvor han har ernæret sig som Smed i de sidste 4 Aar. Han er gift og har 2 Børn, han har ikke førhen været tiltalt eller straffet for nogen Forbrydelse. For at indkalde de fornødne Vidner i Sagen og erhverve de fornødne Attester blev Forhøret udsat.

Arrestanten afgivet til Bevogtning og Retten hævet efter at Protokollen forud var oplæst og ratihaberet.

A. West H. Holm E. Sonne

/ Erichsen

Aar 1851, den 7. April continuerede foranførte Krigsforhør paa den constituerede Auditeurs Bopæl administreret som forrige Gang.

Arrestanten Mogens Peter Møller fremstilledes løs og ledig.

Til Protokollen fremlagdes en Skudsmaalsbog for Mogens Peter Møller og en Svendebog for Grovsmedesvend Mogens Peter Møller, hvilke Bøgers Indhold foreholdtes Arrestanten, som erklærede at samme var ham vedkommende, efter disse bøger er Arrestanten døbt i Clemens Kirke den 28 de April 1820 og confirmeret samme steds den 7de April 1839.

Derefter fremstod tjenestgiørende **Major H.P. Marker**, der behørigen forberedt paa given Anledning forklarede: Han var som Medlem af Armatur- og Munderings Commissionen tilstede paa Exceringspladsen ved Hasle den 21de f. M. ved hvilken Leilighed han erfarede, at Arrestanten

Mogens Peter Møller, som han nøiagtig gjenkender, da han havde modtaget sine Feidevaaben og paa en usømmelig og respectstridig Maade henvendte sig til den fungerende Tøimester, Kaptain v. Koefoed, der forestod Udleveringen af Feidevaabnene, med Anke over, at den ham udleverede Feidekarabin var skiden og fuld af Møg, og spurgte om det var ham tilladt at møde til Tjeneste med den i denne Tilstand. Derefter bad Kaptain Koefoed Eskadronskommandanten Lieutenant v. Rømer gjøre Arrestanten og det øvrige Mandskab bekjendt med, at Vaabnene var i den Tilstand, som de skulde opbevares, og at de naar de skulde afbenyttes i Tjenesten, skulde være afpudsede og blanke, og siden, naar de vare afbenyttede, paany indsmøres som førhen. Da Arrestanten desuagtet vedblev sit upassende Forhold, bad Kaptain Koefoed Eskadronskommandanten om at foranledige ham fjernet, hvilket ogsaa fandt Sted, idet han beordredes til at indtage sin Plads i Eskadronen.

Da det bemeldte Dag sneede og var meget koldt havde Kaptain Koefoed en Pels over sin Uniformsfrakke, men sammes Krave var synlig over Pelsen, saa at enhver maatte kunne se, at Kaptain Koefoed var Officer. – Vidnet bemærker derhos, at den stedfundne Anke over Karabinens Tilstand var aldeles ubeføiet. – Da Vidnet derefter forlod Exceringspladsen ved han ikke videre til Oplysning. Efter at denne Forklaring var oplæst for Deponenten og af ham rathaberet, bekræftigede han ved sin corporlige Eed sammes Rigtighed i Arrestantens Overværelse og blev derefter dimitteret.

Dernæst fremstod Premierlieutenant af 3 die Dragoneskadron C.B.K. v. Rømer, der behørigen forberedt, paa given Anledning forklarede: Han var som Kommandeur for Eskadronen tilstede paa Excerpladsen ved Hasle den 21. f. M. og blev dér af den fungerende Tøimester Kaptain v. Koefoed tilkaldt og anmodet om, at foranledige Dragon Mogens Peter Møller, den her tilstedeværende Arrestant, fjernet, da han gjentagende uden Grund ankedede over, at den ham leverede Feidekarabin var uren. Efter at Arrestanten havde gjentaget denne Anke for Deponenten og spurg, om han maatte møde i Tjenesten mede Karabinen i den Tilstand og erholdt som Svar, at den var indsmurt til Opbevaring, men skulde være blank og afpusset naar den afbenyttedes, beordredes han til at indtage sin Plads, hvilket han efter nogen Nølen og gentaget Paalæg efterkom. Senere efter at Eskadronen var forlovet, blev han gjort opmærksom paa, at en af Mandskabet løb ind mod Byen, saa at det syntes som om den medhavende Karbin slæbte efter ham i Snavset, men om den Person var Arrestanten, kan han ikke med Bestemthed udsige.

Kaptain Koefoed havde den Dag en grøn Overfrakke paa, men om der tillige hos ham var nogen militair Distinction til syne, lagde han ikke Mærke til. Da Deponenten derefter forlod Excerpladsen ved han ei videre til Oplysning. Efterat denne Forklaring var oplæst for Deponenten og af ham rathaberet, bekræftede han i Arrestantens Overværelse ved sin corporlige Eed sammes Rigtighed og blev derefter dimitteret.

Derpaa fremstod Sergent af 2det Artilleri Kompani Jens Andersen Møller, som behørigen præpareret paa given Anledning forklarede: Deponenten var den 21 f. M. til stede ved Hasle Magazin for efter Ordre at assistere ved Vaabnernes Ombytning. Ved denne Leilighed kom den her i Retten tilstedeværende Mogens Peter Møller gaaende fra Hasle til Magazine og for de Tilstedeværende, heriblandt den fungerende Tøimester Kaptain v. Koefoed med grove og upassende Ord tilkjendegav, at han ei havde modtaget den ham tilkommende Bayonnet og Skede, og da Tøimesteren betydede ham, at han havde modtaget, hvad der tilkom ham, ligesom det øvrige Mandskab, og paalagde ham at forføie sig bort, stødte han Karabinen i Stenene og ytrede paa en

støiende Maade, at naar han ei maatte faa de manglende Sager, maatte de beholde Karabinen ogsaa. Han nærmede sig imidlertid til Tøimesteren, der anmodede Bøsse-mageren om at undersøge Karabinens Nummer, og da Bøsse-mageren ved denne Leilighed tog paa Geværet, slap Arrestanten det med den Ytring, at nu havde han modtaget det, og da Bøsse-mageren derefter lagde ham det i Armen, lod han det falde i Steenbroen.

Han nærmede sig derefter mere og mere Kaptain Koefoed bevægende sin knyttede Haand, og spurgte ham: Hvem er De ? Lieutenant Sunesen ? hvortil Kaptain Koefoed svarede: Hvem jeg er, kommer ikke dig ved, for resten er jeg den, som her har over Magazinet at befale. I Forvejen havde Constabel J. H. Ancher opdaget Bayonetten og Skeden under Arrestantens Frakke, og da denne derpaa blev gjort opmærksom, bad han Tøimesteren om Forladelse, om han havde forseet sig. Da han imidlertid derefter fortsatte med sin støiende og upassende Adfærd, befalede Tøimesteren de Tilstedeværende Constabler at fjerne ham fra Magazinet, hvorefter Peder Mortensen, Jørgen Holm, J. H. Ancher og H. P. Ancher førte ham bort under nogen Modstand circa 100 Alen. Han havde imidlertid kastet sig på Jorden, saa de lod ham ligge og kom tilbage. Deponenten iagttog, at Arrestanten, da han havde kastet sig, havde fremtrukket Bayonetten, og da Jørgen Holm og H. Ancher kom tilbage, saa han, at den ene havde et Hug over Haanden og den anden et Stik i Tømmelfingeren.

Arrestanten kom nu atter tilbage til Magazinet fægtende med Bayonetten foran Kaptain Koefoed, som derefter befalede Deponenten at skille sig af med Personen. Deponenten afvæbnede ved Hjælp af de øvrige Constabler derpaa Arrestanten, som havde kastet sig paa Jorden, hvor han blev nogen Tid, sprællende med Benene og skabte sig som en Rasende. Han stod derefter op og nærmede sig atter Magazinet og sagde henvendende sig til Jørgen Holm. Du Niels Holms Søn? Du Niels Holm, dig kjender jeg, hvilket var en Modsigelse. Derefter henvendte han sig paany til Kaptain Koefoed til hvem, han lod falde flere upassende Ord og Talemaader, (hvilke) Udtryk kan Deponenten ikke erindre, dog husker han, at han sagde: Du med rødt Overskjæg, hvem er du?, samt opfordrede ham til at modtage Bandoleret, da han havde faaet det øvrige, hvilket Bandoler derefter ogsaa blev modtaget. Kaptain Koefoeds gjentagne Opfordringer til Arrestanten, om at forføie sig bort, blev fremdeles upaaagtede og Arrestanten henvendte sig derefter til Kompanten yttrende at vilde hævne sig paa ham, om det saa skulde koste ham Slaveri.

Arrestanten gik derpaa atter Kaptainen ind paa Livet bydende og truende, og opfordrede ham til at udsige, hvem han var, men om Arrestanten hermed mente Tøimesteren eller Deponenten lod sig ikke nøie skjælnes af Udtrykkene. Efterat Arrestanten derpaa tvende Gange med knyttet Næve havde følt ved Kaptain Koefoed, slog han ham tredje Gang ligeledes med knyttet Næve for Brystet. Kaptain Koefoed befalede dernæst Constablerne at føre Arrestanten til Politikammeret i Hasle, men da han af alle Kræfter modstod sin Transport og kastede sig paa Jorden, og de ikke fandt Anledning til at bære ham til Hasle, befalede Kaptain Koefoed Deponenten at hente Politiet, og da han til Opfyldelse af denne Ordre begav sig til Hasle, ved han ei, hvad der videre passerede, end, at da han kom tilbage, havde Arrestanten bortfjernet sig.- Hvorvidt Kaptain Koefoed den Dag som sædvanlig bar militaire Distinktioner lagde Deponenten ikke Mærke til, da han havde en Overfrakke paa i det kolde og stygge Veir, men det forekommer ham, at han oftere saa blanke Knapper under dennes Overfrakke..- Efterat denne Forklaring var høilæst for Deponenten og af ham ratihæbet, bekræftede han i Arrestantens Overværelse med sin corporligen Eed sammes Rigtighed og blev derefter dimitteret.

Derefter fremstod Sergent Peder Schougaard af 2det Artilleri Kompagni, der behørigt præpareret paa given Anledning forklarede: Deponenten var den 21 f.M. tilstede ved Hasle Magazin for at assistere ved Vaabnenes Aflevering og Modtagelse. Han iagttog da, efter at 3die Dragoneskadron var forlovet, at en Dragon løb hen imod Hasle slæbende sin Karabin med Kolben i Snavset efter sig, men om det var den her tilstedeværende Arrestant, kan han ikke med Bestemthed udsige, kun bemærker han, at da dennes Karabin, som senere vil blive omforklaret, bragtes tilbage i Magazine, fandtes der Dynd og Snavs i Hanen og paa Kolben. Kort efter at han havde seet den ommeldte Dragon saaledes løbe, kom den her tilstedeværende Mogens Peter Møller tilbage til Magazine og gjorde Krav paa at erholde udleveret Bayonnet og Bayonnetskede, som han, idet han henvendte sig til Kaptain Koefoed paa en upassende og respectstridig Maade, de brugte Udtryk kan Deponenten ikke give, paastod ei forhen at have modtaget, og stødte ved den Leilighed Geværkolben mod Stenene. Kaptain Koefoed betydede ham, at han havde modtaget, hvad der tilkom ham, og paalagde ham at forføie sig bort, men uden at agte derpaa vedblev han sin Fordring, yttrende at naar denne ei blev opfyldt, kunne de tage Karabinen med, indtil en af Constablerne opdagede og gjorde opmærksom paa, at Arrestanten havde Bayonnet og Bayonnetskede under sin Trøie.

Imidlertid havde Kaptain Koefoed, da Arrestanten vedblev sin støiende Fremfærd, paalagt Constablerne at fjerne ham, hvilket ogsaa fandt sted, men da de vare komne et Stykke bort med ham, kastede han sig paa Jorden, hvorefter de forlod ham. Da de kom tilbage lagde Deponenten Mærke til, at Constablerne Jørgen Holm og J. H. Ancher vare saarede paa Hænderne samt at Arrestanten, da han havde kastet sig paa Jorden, havde trukket Bayonnetten. Saavidt Deponenten erindrer var det ved denne Leilighed, at Arrestantens Karabin blev bragt til Magazine. Kort efter reiste Arrestanten sig, og kom fægtende med Bayonnetten henimod Kaptain Koefoed og Constablerne, hvorefter Kaptain Koefoed befalede Constabel J. A. Møller at afvæbne ham, hvilket ogsaa ved de øvrige Constablers Hjælp blev udført.

Arrestanten vedblev fremdeles sin støiende Opførsel, henvendte sig flere Gange til Kaptain Koefoed spørgende: er De Lieutnant Sunesen?, jeg mener du med Overskjæget, er det ikke Lieutnant Sunesen? Ligesom oftere førhen antog han nærmest en bydende og truende Stilling foran Kaptain Koefoed, knyttede Næven, og Deponenten saa, at han dernæst bibragte Kaptainen et Slag forpaa, men paa hvilket Sted kan han ikke angive, da han stod bagved Kaptain Koefoed. Kaptainen befalede dernæst Constablerne at føre Arrestanten til Hasle, men da han gjorde Modstand og smed sig paa Jorden, blev Constabel, Sergeant Møller beordret til at hente Politiet, men forinden dette kunde ankomme, forlod Arrestanten Pladsen og begav sig til Hasle.

Naar Kaptain Koefoed mødte i Tjenesten, har han, hvor Deponenten har været tilstede, stedse været iført militair Frakke, men hvorvidt dette var Tilfældet den ommeldte Dag, tør Deponenten ei med Bestemthed udsige, da han ei lagde Mærke dertil, og Kaptainen, formedelst den strænge Kulde og det daarlige Veir, havde en grøn Pels yderst. Deponenten tilføier, at Arrestanten ved den omtalte Leilighed truede og undsagde Sergent Møller og ligeledes paa given Anledning af Arrestanten, at det nok var muligt, at denne, da Bayonnetten fandtes paa ham, bad om Forladelse, men han hørte dette ei saa tydeligt, at han med Bestemthed tør bevidne dette. Efterat denne Forklaring var læst for Deponenten og af ham ratihaberet, bekræftede han i Arrestantens Overværelse med sin corporlige Eed sammes Rigtighed og blev derefter dimitteret.

Fremstod dernæst Constabel Jørgen Holm af 2det Artilleri Kompagni, der behørigen præpareret paa given Anledning forklarede: Deponenten var den 21de f.M. tilstede ved Hasle Magazin for at assistere ved Vaabnenes Aflevering og Modtagelse. Han iagttog da, efterat 3die Dragoneskadron var forlovet, at en Dragon løb henimod Hasle, slæbende sin Karabin med Kolben i Snavset efter sig, men om det var den tilstedeværende Arrestant kan han ikke med Bestemthed udsige, kun bemærker han, at da dennes Karabin, som senere vil blive omforklaret, bragtes tilbage i Magazine, fandtes der Dynd og Snavs i Hanen og Kolben. Kort efter at han havde seet den ommeldte Dragon saaledes løbe, kom den her tilstedeværende Arrestant Mogens Peter Møller tilbage til Magazine, og paa en upassende og respectstridig Maade henvendte sig til Kaptajn Koefoed med Paastand om at erholde Bayonet og Bayonetskede udleveret, som han, idet han stødte Karabinkolben i Brostenen, paastod han ei førhen havde modtaget, hvilket han vedblev, skjøndt det blev ham tilkjendegivet, at han ligesom Eskadronens øvrige Mandskab havde modtaget alt, hvad der tilkom ham, og uden at agte paa Kaptainens gjentagene Tilhold om at forføie sig roligt bort, hvorhos han yttrede, at naar han ei maatte faa, hvad der tilkom ham, kunde de tage Karabinen med.

Da derefter en af Constablerne opdagede og gjorde opmærksom paa, at han havde Bayonet og Skede under Frakken, blev han meget flou og bad om Forladelse, men fortsatte dog strax sin larmende Færd, hvilket gav Kaptajnen Anledning til at befale Constablerne om at føre ham bort, hvilket Deponenterne J.H. Ancher, P. Mortensen og H. P. Ancher iværksatte, men de fik ham kun bragt et kort Stykke bort, da han smed sig paa Jorden, trak Bayonetten og saarede Deponenten, dog ikke betydeligt paa Tommelfingeren, og J. H. Ancher paa Baghaanden, hvorefter de forlod ham. Da Constablerne derefter kom tilbage, (og han) fægtede med Bayonetten foran Kaptajn Koefoed, dog uden at sige noget, befalede Kaptajnen Sergeant Møller at afvæbne ham, hvilket denne med de øvrige Constablers Hjælp, ogsaa udførte efter nogen Modstand, hvorunder Arrestanten kom til at ligge paa Jorden.

Kort efter stod han op og henvendte sig til Deponenten med Trudsel og Løfte om, at han nok skulde huske ham, ligeledes yttrede han, at nok skulde huske den lille med det røde Skjæg, hvormed han maa have sigtet til Jens Andersen Møller, om det saa skulde koste ham 10 Aars Slaveri eller Forbedringshuus, hvilket af Ordene han brugte, erindrer Deponenten ikke; ligeledes henvendte han sig til Kaptajn Koefoed og spurgte ham om: Hvem er De ?, er De Lieutenant Sunesen ? Ham med Overskjæget er det Lieutenant Sunesen ?, hvilket sidste han oftere gjentog, og var under dette i en bydende og truende Stilling, i hvilken han derefter bibragte Deponenten et Slag for Brystet, men om der bibragtes med Baghaanden eller knyttet Næve ved Deponenten ei med Vished, men Slaget var tydeligt. Kaptajn Koefoed beordrede dernæst Constablerne til at bringe Arrestanten til Politikammeret i Hasle, men da han gjorde Modstand og smed sig paa Jorden, beordredes Sergeant Møller til at requirere Politiet, forinden dette imidlertid kunde ankomme, havde Arrestanten fjernet sig.

Deponenten lagde ikke Mærke til, om Kaptajn Koefoed var i Uniform, hvorimod han saa ham iført en grøn Overfrakke, men han antager, at Uniformsfrakken som sædvanlig befandtes under Overfrakken, da det den Dag var særligt koldt Veir, om det sneede erindrede Deponenten ikke.- At Arrestanten saarede Deponenten tilgiver han ham og gjør for sit Vedkommende ikke Krav paa, at han derfor straffes eller drages til Ansvar; han tilføier, at da Arrestanten førtes bort, smed sig og trak Bayonetten, bemægtigede en af Constablerne sig Arrestantens Karabin og afleverede samme til

Magazinet. Efterat denne Forklaring var oplæst for Deponenten og af ham ratihaberet, bekræftede han i Arrestantens Overværelse ved sin corporlige Eed sammes Rigtighed og blev derefter dimitteret.- ...

PS:

Disse retssager handler om grovsmeden Mogens Peter Møller og svenskeren Sven Nilsson og personkredsen omkring dem. Vi har kun fundet nogle af sagerne om dem. Således mangler bl.a. fogedsagen Rasmus Schou mod Sven Nilsson og tyverisagen fra Rø og sagen om det ulovlige krohold.

Grovsmeden havde ry for at tyrannisere folk på egnen, og man fandt, at han ikke var bange for brandstiftelse, hvis han følte sig generet af folk og der kunne gå mange år, inden han pludseligt hævnede sig. Derfor klæber mistanken om ophavsmand til den mystiske brand på Lyngloddens sig også til ham. Vi har fundet flere mystiske brande på egnen og på et vist tidspunkt blev der ligefrem nedsat en kommission til at undersøge de mange brande på Bornholm. Men som sagt, vi nåede kun nogle sager.

Sven Nilsson fik 8 måneders fængsel, hertil kom et halvt års varetægtsfængsel. Forsikringssummen fik han sikkert ikke udbetalt og stedet gik vel på tvangsauktion. Anines bror måtte tage sig af de 3 børn og Anine. Da Sven kom ud af fængslet i Vridsløselille i efteråret 1890 måtte han tage arbejde som stenhugger på Hammerens granitværk. Med stillingen fulgte en bolig i Sandvig. Men Sven synes nedbrudt af fængselsopholdet og allerede en vinterdag i 1894 fandt man ham død i en forladt granitværksbygning, kun 44 år gammel. Hans søn Janus overtog hans job og familien bevarede således sin bolig. Grovsmeden levede derimod til ind i det 20 årh. Han blev 83 år gammel.

Anine døde under første verdenskrig. Janus døde i 1942. Anias blev først stenhugger og siden fisker, han døde i 1965 (Heidi havde kendt ham som barn). Hans Oluf blev stenhugger, han døde i 1958, Andrea levede til omkring 1940 og blev godt gift med fiskeren Peter Emil Larsen. Søsteren Trine blev gift med en landarbejder (Hans Peter Jørgensen) på Kalundborgegnen. Hun forblev fattig, fik 2 børn og døde af barselsfeber på Kalundborg sygehus i 1902 kun 28 år gammel. Anders Hansen Steenberg døde i 1906, 90 år gl. Jørgen Hansen Steenberg synes at være flyttet til en søn i København. Tjenestepigen Louise Christine Ipsen blev gift med en møllersvend og emigrerede siden med ham til Amerika i 1890'ne.

Retssagerne viser tidslommer af livet i 1800-tallet. Men for alle personerne får vi kun fortalt en lille del af deres historie. Og ”hvert menneske har en historie at fortælle”, som en chef engang sagde, mens vi betragtede menneskemængden i Bruxelles lufthavn.

Ølby Lyng, 27. januar 2022

Dommere i ovennævnte retssager

Nørgaard, Andreas Bertelsen f. 25/1 1846 i Krejberg, Viborg amt, student 1864 i Viborg, kandidat 18/6 1870 l.h., 1871 byfuldmægtig i Randers, 1872 fuldmægtig på Børglum Herreds kontor, 1874 amtsfuldmægtig i Hjørring, 1881 amtsfuldmægtig i Frederiksborg, 20/4 1886 herredsfoged og skriver i Bornholms Nordre Herred, virkedommer og skriver i Hammershus Birk, 1/5 1886 tillige borgmester i Hasle Købstad. D. 9/4 1896 i Hasle. Begravet i Roskilde. Søn af gårdmand i Nye Nørgaard, branddirektør Berthel Laursen og Bodil Jensdatter gift 7/9 1886 med Frederikke Louise Jacobine Rieper f. 29/9 1846 i Hillerød, d. 8/2 1923 i Roskilde (Dom), datter af Frederik Rieper.

Gregersen, Christian Nygaard f. 25/11 1827 i Hæssum ved Odense. Student fra Metropolitanskolen. Jurist i Slesvig november 1854. 1856-64 amtsskriver på Haderslev amtshus, 1867 juridisk kandidat I i h. t. bkg. 7/3 1865). 1868 underretsprokurator i Svendborg, 1874 borgmester og byfoged i Hasle, herredsfoged i Nørre Herred, Birkedommer i Hammershus birk, 1875 tillige skriver i nævnte jurisdiktioner (fra bog om jurister 1881).

Mogens Peter Møller i Folketællingerne

1834

Under tjenestefolk i Klemensker (14 år)

1850

Gift husmand og grovsmed f. 17/4 1820 i Clemensker forældre: Arrist Olsen og Anne Elisabeth Mogensdatter, død 26/11 1903 i Olsker, begravet 30/11 1903. Gift 13/9 1846 med Kone: Karen Marie Thorsen f. 12/4 1821 i Clemensker, forældre Peder Thorsen og Karen Kirstine Mogensdatter, død 17/3 1885 i Olsker, begravet 23/3 1885.
Børn: Marie Elisabeth Møller (4 år) og Caroline Petrea Møller (1 år).

1860

Smed, børnene er nu 13 år og 11 år, og et nyt barn Thora Hansine Møller (2 år)

1870

Træskomand. Thora er nu 11 år.

1880

Stenarbejder og jordbruger.